

Paul Cameron
Hampthell.
1881.

Angus Nathanson.

COMH-CHRUINNEACHIDH

O R A N N A I G H

G A I D H E A L A C H ,

LE RAONUILL MACDOMHNAILL,

Ann N' Eilean Eigg.

D U N E I D I U N N :

Clodh-bhuailt' agus r'an reic le EION GILLIES,
Leabhair-receadoir ann PEAIRT, agus SHE-
MUIS GILLIES, GLASACHA', agus ALISTAIR
DABHIDSON, INNOIRNIS.

M,DCC,LXXXII.

Mr alex. Robertson.

Moulin

TO JAMES GRANT, younger
of Coriemony, Esq; Advo-
cate.

S I R,

A PUBLICATION which, in a great measure, owes its origin and completion to the generosity and spirit of the family of Coriemony, throws itself naturally upon their protection. It is particularly solicitous to enjoy the patronage of one who is equally an ornament to his family, and to polite learning. But it is not the intention of this address to enumerate virtues and accomplishments so generally known, and to which I am not qualified to do

justice; I only mean to give a public testimony of the profound respect I have for your family, and the deep sense I entertain of the uncommon friendship with which I have been honoured by you, and your worthy father, in the course of this undertaking. I am,

S I R,

Your most obedient,

And most obliged Servant,

R. MACDONALD.

R. Cameron,
ATLACHERY.

R. Cameron,
PITLOCHRY.

P R E F A C E.

P R E F A C E.

THE Gaelic Language, now struggling for existence in a narrow corner, was once the mother tongue of the principal states of Europe. It was, in particular, and for a considerable length of time, the only language spoken by our ancestors, the ancient Caledonians.

The concise and nervous expression of this language; its passionate and elevated tone; display, in lively colours, the national spirit of Caledonia; that spirit which had effectually repelled the invasions of those who had torn the rest of Europe to pieces.

The intrinsic excellence of the language itself, added to that love of ancient customs so prevalent among mankind, and so conspicuous among the Caledonians, might seem, at first view, to give immortality to the Gaelic tongue: But many political causes, which it is not my present purpose to enumerate, concurred to introduce the English language into this country;

and to render it fashionable at Court. —From this period, we date the decay of the Gaelic language. The English, which paved the way to honour and preferment, was naturally cultivated with care; while the Gaelic, the knowledge or study of which could not then be attended with any emolument, and the speaking of which became even unpolite, was as naturally neglected, and often treated with contempt. The influence of these causes became the more obvious, and operated the more powerfully, the nearer they approached to our times; so that the very remembrance of a language, which had once been general over almost all Europe, was in danger of being entirely obliterated.

At this critical period a fortunate event happened. Some individuals, animated with the love of their native language, regretted the danger to which they saw it exposed. Compositions of great merit in the language were known to exist. Inquiry was made after these, with a view to publish them; and this was esteemed the best

best method of preserving the language itself. The inquiry was attended with considerable success; and a few years ago, some fragments of the best and most ancient Gaelic Poetry were offered to the public in an English translation, inspired with a considerable share of the majesty, simplicity, and elegance of the original composition.

The appearance of these Poems excited universal attention. The Highlanders, perhaps, were the only people in Europe whom they did not astonish. Independent of the beauty of their composition, they served to exhibit a picture of human manners so exalted and refined, that some persons, judging from their own depravity, could not believe the existence of the state it described. The general voice, however, declared in favour of the authenticity of the Poems; and the general voice has been supported by the opinions of men of genius and extensive learning*.—The delineation of Caledonian

* *Lord Kaimes. Dr Blair.*

nian manners, exhibited in these poems, while it gratified the curiosity, commanded likewise the admiration of Europe. Men of taste and genius, in all parts, have coveted an acquaintance with a language which could boast of the name of O S S I A N; and could triumph, almost unrivaled, in the exalted character of F I N G A L. Thus the love of the Gaelic has been revived; and a taste for Gaelic compositions has become general.

The Editor, moved by these considerations, and desirous to preserve his mother tongue, has bestowed much labour and expence, during the course of two years, in collecting the poems now offered to the public.

Most of the pieces in the first volume have been composed within the last two hundred years; and hence, some English words have been adopted in the Gaelic compositions: Since the commencement of this period, the intercourse between the Highlands and the low country has been considerable. The progress of
society

society has given rise to new ideas, and occasioned the introduction of many arts, to which the Highlanders, in their state of ancient simplicity, were entire strangers, and for which, therefore, they could have no language. In this situation, it was but natural to expect, that the Gaelic Poets of later days, in alluding to those ideas and arts, should be reduced to the necessity of adopting, upon such occasions, the English idiom and the English term of expression. Excepting words introduced in this manner, and which could not be altered without doing violence to the meaning of the author, no expression has been admitted into the present collection but what is pure Gaelic, and no pieces have been received but those of approved merit.

All the songs are set to music. The nature of the language is such, that the words properly support the sound; the tunes are well adapted to the subject, and commonly known and sung by every person in the Highlands.

The

The music is not of that light kind, that can only tickle the ear; it has power to interest the passions and touch the heart. It has commanded the attention of a Sovereign, who is no less celebrated as a judge of the fine arts, than for his abilities in the cabinet, and his conduct in the field. This illustrious personage has procured from a gentleman of North Britain, a collection of Highland tunes, and he esteems them extremely valuable. Is it possible not to admire the music that can give pleasure to the King of Prussia?

The elegies on the death of some eminent men in the Highlands are not the composition of venal poets, straining to express sentiments they never felt; but the genuine effusions of the heart on the loss of a friend and protector; for such to them was the chief of their tribe. They looked on him as a father, whose commands they were bound to obey; he in return protected them from injuries, relieved their necessities, and supplied their wants; and the very lowest
of

of his dependants was admitted to his hospitable board, and rejoiced with him in the hall. Expressive of this is a saying now grown proverbial in the Highlands : *Suidhe thubairn-fhear; suidhe thail-fhear; suidhe gach duine mar as deise, agus suidhe usa leis-d-fhear* : “ Sit down, turner ; sit down, taylor ; sit down every man as is convenient, and sit down, thou arrow-maker.

The second volume will consist of poems of a much older date than those of the first, some being as far back as the third and fourth centuries. As our ancestors were then surrounded with enemies on all sides, their military exploits will employ the greatest part of the book. If we live in happier times, when we can have leisure to apply to the soft arts of peace, let us pay at least a tribute of gratitude to the memory of those heroes of ancient days, to whose valour it is owing that we are yet a people. They fought for us before we had any existence, and their breasts once glowed with the love of fame. In Greece or in Rome, statues and altars would have marked the scene
of

of every glorious deed ; all that is asked of us is, That we should not let their names and their language entirely perish.

—*Ægregias animas quæ, sanguine, nobis*

Hanc patriam peperere, suo, decorate supremis

Muneribus.

INSTRUCTIONS

AN CLAR-INNIGTACH INSTRUCTIONS

FOR READING THE GAELIC LANGUAGE.

FOR the more easy perusal of this work to those who are not expert in reading the language, though perhaps their mother-tongue, the following general rules are laid down, called by our grammarians the pronounciation of the *secondary mutes*. *bh* is always sounded as a *v* consonant; as, from *Bru* (a belly), *Do bhru* (thy belly), must be read as if written *Do vru*. *ch* as the Greek χ , or as the Scots pronounce the *ch* in the words *character* and *chaos*: as, *Mo chlann* (my children), must be read as if written *Mo xlann*. *dh* before a vowel, whether in the beginning or middle of a word, has the same pronounciation with *y*. So, *Dhofan* (unto him), and *Cradbach* (tormenting), must be read as if written *Yosan*, *Crayax*. *fh* is never at all pronounced. So, *O fhir!* (O man!), *Fhuil fein* (his own blood), must be read *O 'ir!* *'uil fein*. *gh* is commonly pronounced as *dh*; so that these two letters are often used indifferently. *mh* is pronounced as a *v* consonant. So, *Mo mhallachd dhofan* (my curse unto him), must be read, *Mo vallaxd yosan*. *ph* is always pronounced as in the English. *sh* is pronounced as *b* alone, though *s* be commonly equal to the English *sh*. So *Sean* (old), is to be read, *Shean*: but when the sense is changed, as if one was saying, *O a shean duine!* (O old man!), the *s* is not to be pronounced, but read as if written *O a bean duine!* But being (as we call it) the possessive letter, it must al-

b

ways

ways be used. *It* has the same pronunciation. So, *A theine loifgich!* (O burning fire!) must be read, *A heine loifgich*.

It is likewise to be observed, that *f* loses its sound after *t*. So, *Feadh an tsaoghail* (through the world), is to be read, *Feay an taoyail*. And also all the vowels that have this accent (´) above them are to be pronounced long, in whatever part of a word it may occur.

Alexr. Stewart
Mr. f

Alexr. Stewart
He is the right of
This book AN CLAR-INNISEACH.

Alexr. Stewart he is
Right of this book the
Grace of god upon him.
Look

AN CLAR-INNISEACH.

	<i>a fu</i>	Taobh.	
M IANN a Bhair, a yhuair aois		1	
Brofnuchad Càtha Dhomhnuill a 'h Iola		5	<i>h</i>
Oran na comhachaig		7	
Oran cùmhadh choire 'n easa		16	
Marbh-rann do Shir Seumas Domhnullach		21	
Marbh-rann Domhnuill ghuirn oig		23	
Marbh-rann do mhac Dhùghail Dhùnolladh		26	
Fuaim a 'n taif le Inghinn Alastair ruaidh		27	
Oran le Inghinn Alastair ruaidh do Shir Tormaid		31	
Oran le Pol crubach do Ian mac Shir Ruairidh		34	
'N crònan le Inghinn Alastair ruaidh		37	
Oran le Uilliam Mac Coinneach		42	
Oran le Alastair Mac Coinneach		45	
Oran le Iain Bèton		46	
Oran do mhac Shimidh		49	
Cùmhadh do mhac Leod		52	
Oran le Ruairidh Mac Mhuiridh		58	
Oran do mhac mhic Aillein		64	
Marbh-rann do mhac mhic Aillein		67	
Cùmhadh chlann Domhnuill		70	
Oran le Nial Mac Mhuirich		73	
Marbh-rann do mhac mhic Aillein		75	
Mcladh an leoghùinn		78	
Oran do Shir Lachuinn Mac Gilleoin		85	
Oran do Lachuinn Mor Mac Ghilleoin		89	
Oran do dhaoine uaisle an 'n Ealain sgiatha-naich		93	
Oran do 'dh Aonghas bhaile fhiunlaidh		97	
Oran do dh' Alastair dugh Ghlinne-garaidh		99	<i><</i>
Oran do mhac Inbhinn an 't shratha		100	
Oran do dh' Eoin breac Mac Leod		103	
	b 2	Luinneag	

Taobh.

Lùinneag mhic Leod	107
Lùinneag le Callum a Ghlinne	111
Lùinneag le Iain Mac Dhubhail mhic Lachuinn	113
Bhanarach dhonn le Alastair Mac Domhnuill	115
Fàilt na mor thìr leis an aon cheudna	118
Iorram leis an aon cheudna	121
Oran do Shìr Iain Mac Ghilleoin	125
Roinn le Domhnuill Friosal	123
Marbh-rann Alastair usibhraich	133
Cumadh Alastair dhoinn	135
Cùmhadh do dh' Iarla Earraghaidhail	138
Iumairich Alastair a Eignaig	143
Beannachadh luinge chlann Raonuill	145
Oran do Domhnuill gorm	166
Oran do thriath Dhùbhairt	168
Oran le Iain Mantach do Domhnuill gorm òg	170
Oran do 'n teasaich	173
Oran do dh'ias Inghinn mhic Domhnuill dùgh	175
Oran do dh' Eachonn ruadh na 'n càth	178
Oran do Thighearna Ghraite	182
Oran le fear aichaldi	185
Oran Roinruairidh	188
Cuir a chinn dileas tharun do lamh	194
'N cean dileas air dhoigh eile	195
Oran le Iain Iòin do Shìr Seumas	197
Oran an 't shamhraidh	200
Ault an 't shùcair	205
Carraid is namhaid a 'n uisge bheatha	213
Oran le Iffachari Mac Aulay	220
Marbh-rann le mac fir ard na bidhe	223
Oran na Finneacha gaidhleach	227
Oran do 'gh Eachonn Mac Ghilleoin	233
Oran do mhiac Leod	235
Oran do Inghinn fir Gheamboill	239
Muirta Ghlinn Comhann	241

	Taobh.
Marbh-rann ùisdain Bhaile shear	245
Smeorach Chlann-Raoinuill	246
Iram na trùaidhe	251
An duanag ùlamh	253
Smeorach Chlann Domhuill	257
Oran le Iain lom, do Ghlean-garradh	260
An gilleadh dùth ciar dhùth	264
Oran le mac mhic Raoinail	266
Oran le Alastair ardna bidhe	269
Oran Shir Eobhon Camron	273
Oran le te ga leannan	278
Oran do dh'Alastair mac Colla	281
Oran le Fòrsair choiranti	284
Oran dh'Alastair Ghlean-garradh	286
Mac Grigoir a Ruarudh	288
Oran le ——— ga leannan	291
Oran do thròd na m'bann eiggach	293
Oran le Iain mac Ailein	295
Oran do Lachluinn Triath cholla	297
Oran le Andra mac an Easbàig	300
Oran le mac Iain mhic Eobhon	303
Oran do dh'fhear thaillaisgair	305
Oran do dh'Iain mac Shir Tormaid	307
Loidh air a bhàs	310
Oran do dh'Uilliam mac Leod	315
Oran do olladh shasgunnach	318
Oran do dh'Alaistar mac Dhomhnuill	322
Iram	325
Oran le Iain lom do Shir Domhnuil	327
Oran do Inghinn fir thir na drise	331
Oran a gheamhraidh	334
Oran le duine uasal arait	339
Oran leis duine uasal cheudna	341
Oran le fear Bhatarfa	343
Oran eile leis an aon cheudna	345
	Oran

Taobh.

Oran gaoil le mac Caillein	347
Marbh-ran Ach-nabreac	348
Oran rinn m bard mac Mhathain do Triath Clann-Choinnech	349
Iram rinn te ga lennan	351
Oran do mhac Dhonchaidh Ineraugh	354
Oran do Shir Eobhon Camron	357

TRANSLATIONS.

Page.

THE aged Bard's wish, introduction to .	359
———— translation	363
<i>an</i> Ode to May	367
M'Leod's Lament	370
<i>a</i> Dream	372
Description of Cuthullin's Sword	373

COMH-CHRUINNEACHIDH

CO-CHRUINNEACHADH

D O

D H' O R A I N

G A D H E L I C H.

MIANN a BHAIRD a *fhuair* Aois.

I.

O ! Càiribh mi re toabh na'n allt,
A fhiubhlas mall le cèimibh ciuin;
Fuidh fgàil a bharaich leag mo cheann
'S bi' thusa, a Ghrian, ro chàirdeil rium.

II.

Gu focair sin fan fhèur mo thaobh
Air bruaich na'n díothan 's na'n gaeth tlà
Mo chos ga-*fhìobadh* fa bhraon bhaoth
'Se luadh thaireis caoin tre'n bhlàr.

III.

Biodh fobhrach bhàn 's àilidh fhuagh
Mu'n cuairt do m' thùlaich 's uain' fò dhruich,
S a neomein beg 's mo làmh foidh chluain
'S an ealabhuidh ri m' chluais gu cur'.

VOL. I.

A

IV.

IV.

Innsibh, o thrèig mo shuil, a ghaoth,
C'àite bheil a chuilc aig gabhail tàmh,
Le glaoghain broin, 's na bric ri taobh
Le ìciath gun deo aig cunbhail blàir.

V.

Mu'n cuairt do bhruachabh àrd mo Ghlinn,
Bithadh lubadh ghèug a's orra blàth,
'S clann bheag na 'm preas aig tabhairt feinn
Air creagabh aofd' le h orain gràidh:

VI.

Biodh thufa ri dosan na'n Tom
Le cumha do ghaoil ann ad Bheul,
Eala ; a thriall o thir na'n tonn,
'S tu feinn dhomh ciuil ann àird na'n spèur.

VII.

Briseadh tre chreig na'n eithean dlu,
M' fuaran ùr le torraghan trom,
A's freagradh mac 'Talla gach ciuil,
Ri srann-fhuaim frutha' dlu na'n Tonn.

VIII.

Freagradh guth gach cnuic a's gach slèibh,
Re binn-fhuaim gheur na'n aighin mear
'N sin cluinnedh mise mile gèum,
Aig rith mu'n cuairt domh 'n'iar fan ear.

IX.

Sruthadh air sgèth na h ofaig mhin,
Glaoghan mhaoth na'n Cro gu m' chluais,
'N sin freagraidh a mheanbh sprèidh 'n 'ar chluinn
An gineil 's iad a rith a nuas.

X.

Mu'n cuairt domh bioidh luth-chleas laoigh
Ri taobh na'n fruth no air an lerig,
S an minnein beag do'n chemhrag sgith
Am achlais aig codal gun chèilg.

XI.

O! manam faic an Rìghin og,
 Fo 'sgeth na daraig Rìogh na'm blàth
 'Lamh-shneachd fo 'ceann, measg chiabhan oir
 Sa meall-shuil chiun air og a gràigh.

XII.

Eifin a feinn re 'taobh, 's i balbh,
 Le croidhe 'lèum 's a snabh na cheol,
 An gaol o shuil gu fuil a falbh,
 'Cur stad air feigh air fleibhte mor.

XIII.

Nois thrèig an fhuaini 's tha 'cliabh mín-gheal
 Re uchd 's ri croidh a gaoil a fàs,
 'Sa bilibh ur mar ros gun smal
 'M bilibh a gaoil gu dluth ann fàs.

XIV.

Solas gun chrìoch do'n chomunn chiuin
 'Dhuisg dhomh an t aoibhneas àit nach pill,
 'S beannachd do t anamfa a ruin
 A niglin chaoin na'n cuach-chiabh grinn.

XV.

O! ceum an t shealgair ri mo chluais.
 Le strannadh ghath a's chon feadh flèibh,
 'N sin dearrfaidh an oig air mo ghruaidh
 'N uair 'dhèireis toirm air sealg an fhèigh.

XVI.

Duifgidh an smior a'm' chnaidh n'ar chluinn
 Mi tailmrich Dhos a's chon a's shreang,
 'Nuair ghlaodhar, "thuit an Damh" ta m' bhuinn
 Aig lèum gu beo re ard na'm Beann.

XVII.

Sin chi mi arleom an gadhar,
 A leanadh mi anmoch a's moch,
 A's na fleibh ba mhiannach léam bhi taghal,
 'S na creagan a fhreagrach do'n Dos.

XVIII.

Chi mi an uamha ghabh gu fial
 'S gu tric ar cèimuibh o'n oiche,
 Dhuifgeadh ar sunnt ri blas a crann,
 'S 'n a folas chuach ba mhor aoibhneas.

XIX.

Bhiodh ceo ar fleagh bhar an fheigh,
 Ar deoch a Trèig 's an tonn ar ceol,
 Ge d' fhinadh Tathaifg 's ge d' ranadh flèibhe,
 Shinnd 's an uamhai ba sheamh ar neoil.

XX.

Chi mi scur-eilt air bruaich a ghlinn,
 An gair a chuach gu binn an tos,
 A's gorm-mheall ailt na milè giubhas,
 Na'n luibhin na'n earba 's na'n lon.

XXI.

Chi mi loch elain na'n craobh,
 'S an caoran air lubadh thar Tuinn,

* * * * *

XXII.

Chi mi beinn aird is ailidh sniamh,
 Ceann-feaghnadh na milè Beann
 Boidh aising na'n Damh na ciabh,
 'Si leaba na' nial a ceann.

XXIII.

'N do threig u mi aising na'm buagh,
 Pill fathaft, aon sealan beag, pill;
 Cha chluinn u mi ochan 's mi truagh!
 O! a bheannabh mo ghraigh slan libh.

XXIV.

Slan le comunn caomh na h oige
 A's oigheanan boidheach slan libh,
 Cha leir dhomh sibh, dhuibhse ta folas
 'N t shamhraidh 's è mo gheamhra's e chaoidh.

XXV.

O! cuiribh mi re grèin tra noin
 Fo 'n bharach aig fiubhal an loin,
 'S air an t sheamraig 's ann san neoinein,
 'N tig aisling nah oige am choir.

XXVI.

Bioidh cruit a's flige lan ri m' thaobh,
 'S an fgiath dhion mo fhinsir fa chath,
 Fosglabh 'n Tall' bheil Oisian a's Daol,
 Thig 'm feasgar 's cha bhi 'm Bard air bhrath.

XXVII.

Ach o! mas tig è, seal ma'n triall mo cheò.
 Gu teach na'm Bard air ard-bheinn as nach pill,
 Thugabh dhomh chruit 's ant fhlighe dh' iunfaidh
 'n ròid
 An sin mo chruit 's mo fhlighe graidh, slàn libh.

PROSNUCHADH-CATHA roinaidh le Lachun-
 Moir-Macmhuireach-Albinnich, do Dhomhnail a
 Iola, Riodh Inshagaill, agus Eairla Rois; le
 Machrich Cathgariach, Thugidh è June 11. 1411.

A Chlannibh cuin, cuinhichibh
 Cruas an am na hiorighila,
 Ga arnich, ga arronta,
 Ga athlif, ga allonta,
 Ga beodha, ga baramhil,
 Ga brioghor, ga buan-fhergach,
 Ga calama, ga curonda,
 Ga crodha, ga cath-buaghach,
 Ga duir, 's ga daifunnach,
 Ga dion, 's ga deugh-fhuillin,
 Ga èidi 's ga èicoil, — A
 Ga tortail, ga furichair,
 Ga frithair, 's ga forniata,

Ga gruamich, ga grainemhol,
 Ga gleusda, ga gaisgemhol,
 Ga linnil, ga hintinach
 Ga liolichdich, ga huima-ghonach,
 Ga laomsgir, ga lain-athlif,
 Ga laidir, ga luabhuillach,
 Ga hullimh, ga herighilach,
 Ga hollabhorb, ga hathisach,
 Ga merragha, ga moirchriadhach,
 Ga menimnach, ga miolanta,
 Ga nimhnich, ga naimh-demhol,
 Ga niata, ga naimheglach,
 Ga obbinn, ga olla-ghniomhich,
 Ga prap, 's ga priom-hurlambh,
 Ga proisheil, ga pruin-samhol,
 Ga ruainnich, ga rodhana,
 Ga ro-bhorib, ga riodhamhol,
 Ga fantach, ga seanamhol,
 Ga focair, 's ga farbhuailta,
 Ga tenti, ga toggirrach,
 Ga talcarra, ga froigheasgi,
 Ga urlabhach, ga urmhaishbaol,
 Ga cosnidh na cath-larach,
 Ri bruinnidh, air buidhidhi,
 A clanna chuin-ched chathach,
 A nios uair air naithinicha,
 A chiulenin conifidhach,
 A bheirichin bunonta,
 A leoghinin lainghafta,
 Aonchonibh Irighilach,
 Do chaoiribh crodha, curonta,
 Do clannimh chuinn, cheid-chathuch,
 Clanibh cuin cuimhnichimh,
 Cruais an am no hirighila.

O R A N *na Comhachaig.*

I.

A Chomhachag bhoichd na froine,
 A nochd is bronach do leabadh,
 Ma bha u ann re linn Donnaghail,
 Cho n iunadh ge trom leat t aigne.

II.

'S co-aoise mise do'n daraig,
 Bha na fhaillein ann fa choinnich,
 'S iona linn a chuir mi romhan,
 'S gur mi comhachag bhoichd na stròine.

III.

Nois o'n a thà u aosda,
 Deanfa t aoisid ris an t shagairt,
 Agus innis dhà gun èaradh,
 Gach aon sgèula ga bheil agat.

IV.

Cho d' roinn mise braid no brèugan,
 Na claoth na tearmad a bhrisfe,
 Air m fhear fèin cha d' roinn mi iumluas,
 Gur cailleach bhoichd iùnraig mise.

V.

Chonnacas mac a Bhrithe chalma,
 Agus Feargus mor an gaisgeach,
 Agus Torradan liath na froine,
 Sin na laoich bha domhail taicail.

VI.

O'n d' thòisich u re seanachas,
 A's èigin do leanmhuinn nas faide,
 Gu 'n ra 'n triur bha sin air foghnadh,
 Ma 'n raibh Donnaghail ann san Fhearfaid.

VII.

Chonnaic mi Alastair carrach,
An Duine is alloile bha 'n Albainn,
'S minig a bha mi ga èisteachd,
'S e aig reiteach na'n tom sealga.

VIII.

Chonnaic mi Aonghus na dheaghaidh,
Cho b' e fin raghuinn ba tàire,
'S ann san Fhearfaid a bha thuinidh,
'Sroinn e muileann air allt Larach.

IX.

Ba lìonar cògadh a's creachadh,
Bha 'n Lochabar ann san uair fin,
Caite am biodh tufa gad' fhalach,
Eoin bhige na mala gruamaich.

X.

A's ann a bha cuid do m' shinfridh,
Eadar an Innse a's an Fhearfaid,
Bha cuid eile dhiu' ma'n dèathagh ;
Bhiodh iad aig èabhach sa'n fheasgar.

XI.

'N uair a chithinnse dol seachad,
Na creachan agus am fuathas,
Bheirinn car beag fàr an rathaid,
'S bhi' inn grathunn sa chreig ghuanaich.

XII.

Creag mo chroidhe-se a chreag ghuanach,
Chreag an d' fhuair mi greis do m' àrach,
Creag na'n aighin 's na'n damh fiùhlach,
A chreag aidhireach urail ianach.

XIII.

Chreag ma'n iathadh an fhàoghait,
Ba mhian leam a bhi ga taoghal,
'N uair ba bhinn guth gallain gaothair,
A cur graidh gu gabhail chumhainn.

XIV.

XIV.

'S binn na h iolarain ma bruachabh,
'S binn a cuachan 's binn a h eala,
A's binne no sin am blaoghan,
Ni an laoighein mean-bhreac ballach.

XV.

A's binn leam toraman na'n dos,
Re uilinn na'n corri-bheann cas,
'San eilid bhiorach is caol cos,
Ni foise fuidh dhuilleach ri-teas.

XVI.

Gun do chèil aic ach an damh,
'S e 's muime dhi fèur a's cneamh,
Mathair an laoigh mhean'-bhric mhir,
Bean an fhir mhal-rosgaich ghlain.

XVII.

'Siùbhlach a dh' fhalbhas e raon,
Codal cha dean ann sa'n smuir,
B' fheair leis no plaide fui' thaobh,
Bàr an fhraoich bhadanaich ùir.

XVIII.

Gur h aluinn fgeamh an Daimh dhuinn,
Thearnas o shireadh na m beann,
Mac na h eilte ris an t shonn,
Nach do chrom le spid a cheann.

XIX.

Eilid bhinneach, mheargannt, bhallach,
Odhar eangach uchd re h àrd,
Damh togbhalach croic-cheannach fgiamhach,
Cronanach ceann-riadhach dearg.

XX.

Gur gasda a rithe tu suas,
Re leachduinn chruaigh a's i cas,
Moladh gach aon neach an cù,
Ach molams 'n tru tha dol as.

XXI.

XXI.

Creag mo chroidhe-se a chreag mhoir,
 'S ionnhuinn an lòn tha fuidh ceann,
 'S annsa an lag tha air a cul,
 Na machthir a's * mùr na'n gall.

XXII.

M' annsachd beinn sheasgach nam fuaran,
 'N riasgach o'n dean an damh rànán,
 Chuireadh gadhar is glan nuallan,
 Feigh na'n ruaig gu h inbhir-mheorain.

XXIII.

B' annsa leam na dùrdan bodaich,
 Os ceann licaig eararadh sìl,
 Bùirein an daimh 'm bi ghne dhuinned,
 Air leacainn beinne 's e ri sìn.

XXIV.

'N uair bhùiris damh beinne bige,
 'S a bhèicis damh beinn na craige,
 Freagraidh na daimh ud da cheile
 'S thig feigh a' coire na snaige.

XXV.

Bha mi o'n rugadh mi riabh,
 Ann an caidribh fhiagh a's earb',
 Cha n fhachda mi dath air bian,
 Ach buidhe, riadhach, a's dearg

XXVI.

Cha mhi fhin a sgaoil an comunn,
 A bha eadar mi 's creag ghuanach,
 Ach an aois ga'r to'irt o cheile,
 Gur grathunn an fheil a fhuaras.

XXVII.

Si creag mo chroidhe-se chreag ghuanach,
 A chreag dhuilleach, bhiolaireach, bhraonach,
 Na 'n tulach àrd, aluinn, fiarach,
 Gur cian a ghabh i o'n mhaorach.

XXVIII.

* *Daingneach.*

XXVIII.

Cha mhinig a bha mi'g eisteachd,
 Re feitrich na muice mara,
 Ach 's tric a chuala mi moran,
 Do chrònanaich an Daimh allaidh.

XXIX.

Cha do chuir mi duil san iasgach,
 Bhi ga iaraidh leis a mhadhar,
 'S mor gu'm b' annfa leam am fiaghach,
 'S bhi air falbh na'n sliabh is t fhaghar.

XXX.

'S aoibhinn an obair an t shealg,
 'S àit a cuairt ann airde beachd,
 Gur binne a h, aidhir 's à fonn
 Na long a's i dol fuidh beairt.

XXXI.

Fad a bhithinn beo na mairiunn,
 Deoth dheth 'n anam ann mo chorp,
 Dh' fhanainn am fochar an fheigh,
 Sin an spreidh ann raibh mo thoirt.

XXXII.

C'àite an cualas ceol ba bhinne,
 Na mothar gadhair mhoir a' teachd,
 Daimh sheanga na'n rith le gleann,
 Mìolchoin a' dol annta 's a'f'.

XXXIII.

'N uair a bha mi air an da chois,
 'S moch a fhiubhlain bhos a's thall,
 Ach anois on fhuaire mi tri,
 Cha ghluais mi ach gu mìn mall.

XXXIV.

Tha blaigh mo bhogh' ann am uchd,
 Le aogh maol odhar is ait,
 Ife gearmail 's mise gruamach,
 'S cruaiigh an diu nach buan an t shlat.

XXXV.

XXXV.

'S truagh an diu nach beò an fheoghain,
 Gun ann ach an ceo do'n bhùidhinn,
 Leis 'm ba mhiannach gloir na'n gadhar,
 Gun mheoghail gun òl gun bhrithinn.

XXXVI.

Bratach Alastair na'n Gleann,
 A strol faramach re crann,
 Suaitheantas shoilleir shiol Chuinn,
 Nach d' chuir suim ann clannabh gall.

XXXVII.

'S ann an Cinn-ghiubhfaich na laidhe,
 Tha namhaid na graighe deirge,
 Lamh dheas a mharbhadh a bhradain,
 Ba mhath e 'n t shabaid na feirge.

XXXVIII.

Dh, fhag mi san ruaidhe so shios,
 Am fear a b' olc dhomfa bhas,
 'S tric a chuir e a thagradh an cruas,
 Ann cluais an Daimh chabraich ann fas

XXXIX.

Raonull Macdhomhnaill ghlais,
 Fear a fhuair fòghlum gu deas,
 Deagh Mhac Dhonuill a chùil chais,
 Ni'm beo neach o charaig leis.

XL.

Alastair croidhe na'n gleann,
 Gun e bhi ann mor a chreach,
 'S tric a leag u air an tom,
 Mac na sonn leis a choin ghlais.

XLI.

Alastair Mac Ailain mhoir,
 'S tric a mharbh sa bheinn na feigh,
 'Sa leanadh fad air an toir,
 Mo dhoigh gur Domhnullach treun.

XLII.

A's Dòmhnallach u gun mhearachd,
 Gur tu buinne geal na cruaghach,
 Gur càirdeach u do Chlannchattain,
 'S gur a dallt u do chreig ghuaanaich.

XLIII.

Ma dh' fhàgadh Domhnall a muigh,
 Na aonar a' tigh na fleagh,
 'S gearr a bhios gucag air bhuil,
 Luchd a chruigh boidh iad as tigh.

XLIV.

Mi'm shuidh air sìoth bhruth na m beanr,
 A coimhead air ceann loch a treig,
 Creag ghuanach am boidh an t shealg,
 Grianan àrd am boidh na fèigh.

XLV.

Chi mi na dubh-lochain uam,
 Chi mi chruach a's beinn bhreac,
 Chi mi strath Oisfian na m Fiann,
 Chi mi ghrian air meall nan leac.

XLVI.

Chi mi beinn iobhais gu àrd,
 Agus an càrn dearg re bun,
 A's coire beag eile re taobh,
 Chit a's munadh faoin as muir.

XLVII.

Gur ròmhach an coire dearg,
 I'ar 'm ba mhiannach leinn bhi fealg,
 Coir' na'n tulaichanan fraoich,
 Innis na'n laogh 's na'n Damh garbh.

XLVIII.

Chi mi braidh bhidin nan dòs,
 'N taobh so bhos do sgura lith,
 Sgura chòinich na'n Damh seang,
 Ionmhuinn leam an diu na chì.

XLIX.

Chi mi strath farfaing a chruigh,
Far an labhar guth na'n fôn,
A's coire creagach a mhaim,
A' minig an tug mo làmh toll.

L.

Chi mi garbh bheinn na'n damh donn,
Agus flat bheinn na'n tom sìth,
Mar sin agus u'n leitir dhubh,
'S tric a roinn mi fuil na' frì.

LI.

Soraidh gu beinn allta uam,
O'n 'sì fhuaire urram na'm beann,
Go slios Loch-eireachd an fheigh,
Gu'm b' ionmhuinn leam fèin bhi ann.

LII.

'Thòir foraidh uam thun an Loch,
Far am faicte 'bhos a's thall,
Go uisge Leamhna na'n lach,
Muime na'n laogh breac 's na meann.

LIII.

S è Loch mo chroìdheise an Loch,
An Loch air am biodh 'n Lach,
Agus iomad eala bhàn,
'S bhiodh iad a snàmh ma n seach,

LIV.

Olaidh mi a' Trèig mo theann-shath,
Na dhèidh chà-bhiodh mi fui' mhulad,
Uisge glan na m fuaran fallain,
O'n seang am fiagh a nì 'n langan.

LV.

'S buan an comunn gun bhristeadh,
Bha eatar mise 's an t uisge,
Sùgh na mor bheann gun mhisge,
Mise ga òl gun traisgeadh.

LVI.

'S ann a bha an communn bristeach,
Eatar mise 's a chreag sheilich,
Mise gu bràth cha dìrich,
Ise go dìlinn cha teirinn.

60

LVII.

O labhair mi sibh gu lèir,
Gabhaidh mi fheìn dibh mo chead,
Dearmad cha dean mi fan àm,
Air fiaghach ghleann na m beann beag.

61

LVIII.

Cead is truaighe ghabhas riàbh,
Do 'n fhiaghach ba mhòr mo thoil,
Cha 'n fhalbh le bogha fui' m' sgèth,
'S gu la bhràth cha leig mi coin.

62

LIX.

Mise a's tufa ghadhair bhàin,
'S turfach air turas do 'n ealain,
Chaill sinn an tathunn a's an dàn,
Ge d' bha sinn grathunn re ceanal.

63

LX.

Thug a choille dhìotsa an carb',
'S thug an t àrd dhìomfa na fèigh,
Cha n eil nàire dhùinn a Laoich,
O'n laidhe an aois òirnn le chèil'.

64

LXI.

Aois cha n'eil u meachair,
Ge nach fèadar leinn do sheachnadh,
Cromaidh tu 'n duine dìreach,
A dh' fhàs gu mìleanta gàfda.

66

LXII.

Gearraichidh tu a shaoghal,
A's caolaichidh tu 'chasan,
Fagaidh tu cheann gun deadach,
'S ni u eadunn a chasadh.

67

LXIII.

A shine chafaodunnach, pheallach,
A shream-shuileach, odhar, èididh,
Cha ma 'n leiginn leat a lobhair,
Mo bhogha toirt dh'om airèiginn.

LXIV.

O'n 's mi fhin ab' fhearr an airidh,
Air mo bhogha ro-mhath iubhair,
No thusa aois bhothar sgallach,
Bhios aig an teallach ad shuidhe.

LXV.

Labhair an aois a rithis,
'S mo 's righinn tha thu leantail.
Ris a bhogha fin a ghiùlan,
'S gur mò ba chuibhte dhuit bàta.

LXVI.

Gabh thusa uaimse 'm bàta.
Aois grànda chairtidh na plèide,
Cha leiginn mo bhogh' leatfa,
Do mhiathas na d'ar, eiginn.

LXVII.

'S iomadh lacch ab' fhearr na thusa,
Dh' fhàg mise gu tuisleach an-fhann,
'N dèigh fhaobhachadh as a sheafamh,
Bha roimhe na fhleasgach meamnach.

ORAN *cumhadh* Choire-'n eaf-a leis a Phìobaire
dhall.

I.

MI 'N diu a' fàg'ail na tìre,
'Siubhal na frìgh air a leath-taobh,
'S è dh' fhàg gun airgid mo phòca.
Ceann mo ftoir bhi fuidh na leacabh.

II.

'S mi ag bràighe 'n alltain riabhaich,
Aig iaraidh gu beallach na fèatha,
Far am bi Damh dearg na cròichde,
M' fhèill-eoin-roid a dol san dàmhair. X

III.

'S mi 'g iaraidh gu Coire an easa,
Far a minig 'n do sgapadh fùdor,
Far am biodh miol-choin ga 'n teirbeirt, X
Cur mac na h èilte da dhùbhlán.

IV.

Coire gun easbhaidh gun iomrall,
'S tric a bha Reabard ma d' còimraich, X
Cha n'eil uair a ni mi t iumradh,
Nach tuit mo chroidhe gu trom-chràdh.

V.

'S è sin mise coire an easa,
Tha mi feasabh mar a b' àbhaist,
Ma thà thusa na t fhear ealain,
Cluinnemid annas do làimhe.

VI.

An aill leat mise a rusgadh ceoil duit, X
'S mi am shuidhe mar chèò air bealach,
Gun speis aig duine tha beò dhiom,
O'n chuaidh an Còirneileair fuidh thalamh.

VII.

Mo chreach mo thùrsa 's mo thruaighe,
Ga chuir san uair so dhomh ann fhùre, X
Mhuinntir a chumadh rium uaisle,
Bhi 'n diu ann san uaidh ga m dhì-se.

VIII.

Na'n creide tu uam a choire, X
Gur a doran sud air m' inntinn,
'S cuid mhoir e dh' abhar mo lei-sgeoil,
Nach urrainn mi seasa re feinn duit.

IX.

Meafar dhomh gur tu mac Ruairidh,
 Chonaire m' mairis a Chòirneal,
 'N uair a bha è beo na bheatha,
 Ba mhian leis do leathaid na sheòmar.

X.

Ba lion'ar do mhaithin na h Eirinn,
 Thigeadh gu m' rèlian le h eàlaidh,
 Sheinneadh Ruairidh dall dhomh fàilte,
 Bhiodh mac Aoidh 's a chairdin mar ris.

XI.

O'n tha thusa a' caoidh na'n àrmunn,
 Leis am b' abhaist bhi' ga d' thaghal,
 Go 'n feinnims' eàlain gun duais duit,
 Ge fada uam 's mi gun fhradharc,

XII.

'S lìonar caochladh teachd san t shiaoghal,
 Agus abhar gu bhi dubhach,
 Ma sheinneadh san uair sin dhuit fàilte,
 Seinnir an trà fo dhuit cumha.

XIII.

'S è sin ceòl is binne thruaighe,
 Chualas o linn mhic Aoidh Dhòmbhnnill,
 'S fada mhairis è na m' chluafabh,
 An fhuam a bh' aig tathunn do mhedèirin.

XIV.

Beannachd dhuit agus buaidh làrach,
 Ann 's gach aite 'n dean u' feafabh,
 Air son do phuirt bhlafda dhionach,
 Sa ghrian aig teannadh re feafgar.

XV.

'S grianach t uirfinn fèin a Choire,
 'S gun fhèidh a' tearnadh gu d' Bhailé,
 'S iomad neach da m' b' fhiach do mholadh,
 Do chliath chorrach, bhia'char, bhainneach.

XVI.

XVI.

Do chìob do bhorran do mhìnteach, x
 Do fhìos a choire gur lianach,
 Lubach, luitheach, daite dìonach,
 'S fàsgach do chuilidh 's gur fiarach. x

XVII.

Tha t èideadh uil air dhreach a chanaich,
 Cìreain do mhullaich cha chreanaich, x
 Far 'm bi' na fèigh gu torach,
 'G èiridh faramach ma d' fhìreach.

XVIII.

Sleamhuinn fhios-fhad do fhliochd àraich,
 Gun an gart na'n càl ma t ìosail, x
 Mangach, maghach, aghach, tearnach,
 Graidheach craiceach fradharc frìthe. x

XIX.

Nòineineach, gucagach, meàlach,
 Lòineineach, lufanach, iumaídh, x
 'S bòrcach do ghorm luachair bh'ealaich, x
 Gun fhuachd re doinshin ach cìreach. x

XX.

Siumragach, sealbhagach, duilleach,
 Min-leachdach gorm-fhlèiteach gleannach,
 Biadhchair, riabhach, riasgach, luideach,
 Le 'n dìlte cuideachd gun cheannach.

XXI.

'S cruiteoil leam gabhail do bhràighe, x
 Biolaire 't uisge ma t innisibh,
 Mìodar maghach, cnochdach càthair, x
 Gu breac blàthoir ann uchd mìn-fheoir.

XXII.

Gu gormanach, tolmanach, àluinn,
 Lochach, lachach, dofach, crài-ghia'ch,
 Gadharach, faghaideach, braièach,
 'G iumain na h eilid gu nàmhaid.

XXIII.

Bùireineach, dubharach, bruachach,
Fradharcach, cròichd-cheannach, uallach,
Fèòirneineach uisg na 'm fuaran,
Grad ghaifgeant' air ghasgan crua'laich,

XXIV.

Balg shuileach fàileantadh, biorach,
Sbangshronach, eangladhrach, corrach,
'S an anmoch is meanbh-luath sireadh,
Air mhire a' dìreadh fa chòire.

XXV.

'Sa mhaduinn aig èiridh le'r miolchoin,
Gu muirneach, maifeach, gasda, gnìomhach,
Lubach, leacach, glacach, sgiamhach,
Carach, cabrach, cnagach, fiamhach.

XXVI.

'Nàm da'n Ghrèin dol air a h uilinn,
Gu fuilteach, rèubach, glèusda, gunnach,
Snapach, armach, calgach, ullamh,
Riachach, marbhach, tarbhach, giullach.

XXVII.

'Nàm dhuinn bhi' tearna gu d' rèthlian,
Teinnteach, cainteach, cainnleach, cèireach,
Fìonach, cornach, ceòlar, tèudach,
Ordoil, eòlach, 'g òl le rèite.

XXVIII.

Sguiridh mi nois dhiot a choire,
O'n tha mi toilicht do d' sheanchas,
Sguiridh mise fhhiubhal t aonaich,
Gu's an tig mac Aoidh do dh Albainn.

XXIX.

Ach 's è mo dhùrachd dhuit a Choire,
O'n 's mor mo dhàil re dol tharad,
O'n tha sinn tuisleach fa mhunadh,
Biodh mid a' triall thun a Bhaile.

MARBHRANN *do Shir Sèumas mor Mac Dhomh-*
null Triath Shlèibht', le Gilleaspaig dubh Mae
Mhic Dhònaill.

I.

A N Nollaig air m ba ghrèunach fion,
 Ormsa roig an dìth fan call,
 Tha m' iulchairt fa chram fui' dhòn, x
 Ceann sìthe fear Innse-gall.

II.

Gun fàth tòireachd air an Tì, ;
 Chuaidh dhinn an feasda nan tràth, x
 Ann Gorm-thulaich eadar dhà thìr,
 Thà pailte gun chrìne 'n tàmh.

III.

'S mor mo smuaintidh : chàch chà lèir,
 Leam fhèin ; 's mi gabhail mu thàmh,
 Dheth an t shaoghal fo 's beag ma spèis,
 Thigeadh an t èug n'ar is àill.

IV.

Gho 'n iarainn là gu bràth,
 Do leafacha thràth theachd orm ;
 Na 'm b' è go'n deònaicheadh Dia,
 Mi dhol gu dian air do lorg.

V.

Cho'n iarainn tuilidh dheth 'n t shaoghal,
 Luidheinn re daoilibh an fhòid,
 Ann an Leabaidh chumhaing, chaoil,
 Sìnte re taobh do chuid bòrd.

VI.

Chuaidh mi iumara air an aòis, x
 A' muinnin na nàmhaid thà mì, x
 'S beag mo dhòchas a bhi' àrd,
 'S tu'n clàrabh druite da m' dhith.

VII.

VII.

Ormsa rug an t àn-rath cuain,
 Chuaidh mo * riaghailt uam air chall,
 Mo sgèul duilich 's mo chàs cruaigh,
 'S nì buan gun bhuinnig tha ann.

VIII.

Dhìomfa thog an t eug a chis',
 'S lèir dhuit a Rìogh mar atha,
 Ormsa rug gair-thonn na'n sìon,
 Gun sìth ach dorainn gu bàs.

IX.

Cho raibh fliùr na feòl na flat,
 No ball beairte a bhà re crann,
 Nach do thruis an aon uair uainn :
 Mo thruaighe-se an fhras a bh' ann.

X.

Tigh mor a thathaicheadh na slòigh,
 Gun òl gun aidhir gun mhiagh,
 Gun chuir ga chaitheamh air bòrd,
 Mo dhòlas.—Athair na sìon.

XI.

Gun chaismeachd gun chòimh-strì thèud,
 Gun dàn ga lèabhadh air clàr,
 Gun fhilidh re cuir an cèill,
 Eachd do chinnidh-sa gu bràth.

XII.

Gun trèun fhir re dol ann òrdoigh,
 Gun taileasg gun chòrn gun chuach,
 Mo bhèud dhuilich 's mo chreach mhor,
 Fuidh 'n fhòd a thuinich an duais.

XIII.

XIII.

Gun èiridh moch thun na'n stùchd,
 Gun chù ga ghlacadh am làimh,
 Gun mheanmnadh re claidhin ciuil,
 Gun mhùirn gun in hacnas re mnàidh.

XIV.

Gun òigridh re fiubhal fhliabh,
 Gun mhiagh air iaraidh an ròin,
 Gun mhial-choin a' teannadh iall,
 Sàmhach an nochd fiagh an fèir.

XV.

'S ioma beann a's gleann a's cnochd,
 Ceann òvain loch agus tràigh,
 Shiubhail mise leat fui' mhùirn ;
 'S luchd ciùil re h aidhir gun phràmh.

MARBHRANN Dhònuill *ghuirm oig* mhic Dhò-
 nuill Shlèibhte, *le* Murchadh *mor* mac mhic
 Mhurchaidh, *fear* Eichildi.

I.

*H*o o hom bo,
 'Sgèula leat a ghaoth deas,
Ho o hom bo,
 Seirbhe do ghàir na'n dèim-blas,
 Gun fhuaime sìthe leat a steach
 Air chuan sgìthe, mo leir chreach !

II.

Ho o hom bo,
 An sgèula thainig air tuinn, *Ho o, &c.*
 A Dhè nach ba dàil do'n aiseag,
 Gu'n d' èug an Triath ùr-gnlan,
 Riogh-chrann-sìthe na'n eilein.

III.

III.

*Ho o hom bo,*Urfainn-chatha Innse-gall, *Ho o, &c.*

λ Iuchair fhatha na'm fìor rann,
 × A Chraobh sin a theasd do shìol Chuinn,
 Mìlidh gasta an Comhluinn.

IV.

Ho o hom bo,

Fìor Leòghun re huchd catha, *Ho o, &c.*
 Craobh a dhruideadh o'n àrd Fhlatha,
 Ba sheamhaidh, meanmnach, an ceol,
 'S do ghnìomh leanabas an comh-òl.

V.

Ho o hom bo,

Co o'm faigh'mid macnus no mùirn ; *Ho o, &c.*
 Co ni aitis re mor chuirn ?
 Co philleas na cèuda creach ?
 O'n dh' im'ich a ghèug gorm-shuileach ?

VI.

Ho o hom bo,

O dh' iomaich feanchaidh na'n Rìogh, *Ho o, &c.*
 × Dh' iomaich oircheas na coigrìdh,
 O dh' èug an àrd chraobh chosgair,
 × Chuaidh an sgèula fo fhìor chlosta.

VII.

Ho o hom bo,

Ni 'm fèadar a mhola dh'leinn, *Ho o, &c.*
 A Ghèug shòlais ba ghlòir-bhinn,
 Lcòghunn, leanabh, agus Rìogh,
 Ga 'n raibh aithne gach aon nì.

VIII.

Ho o hom bo,

'S turfach leam do chuir fui'n ùir, *Ho o, &c.*
 A bhi dunadh do ghorm shùl ;
 'S è dh' fhàg mo chroidhse tàis
 Do lorg-shlithe ga h' airthis.

IX.

IX.

Ho o hom bo,

'S turfach do theaglach fa dheòidh, *Ho, &c.*
 Do threun chinn-fheinnidh fa dhubh-bhròn,
 Mar choille gun chnuasachd gun mheas,
 Tha t fhonn fgireachd as t èagmhais.

X.

Ho o hom bo,

'S turfach do phannal 's ni h air, *Ho, &c.* x
 Ach 's i mo nuar do leannan leap':
 Ba chrann cèille u agus neart,
 Ann am na fèime ba riogh air. x

XI.

Ho o hom bo,

Ni 'n còir dhuinn cumhadh ad dhèigh, *Ho, &c.*
 O'n 's è uidhe gach aon chrèidh,
 O nach bàs ach beatha dhuit,
 Ni 'n leigim air ti ar dearmad.

XII.

Ho o hom bo,

Ge deireadh cha dearman dhuinn, *Ho, &c.* x
 Trèigea'maid farmad a's mis-rùn,
 Mar ghadaich an t èug gu 'n tig;
 B' shada leinn an sgèul a thàinig.

An ceathramh-rann. x

Thàinig plaigh air daimh na 'n clarsach binn,
 Tha gàir-bhàite 'n àite fiol-chuinn,
 Tha mnàì cràiteach mu d' fhag' ail 's a chill,
 'S i mo ghràdh do lamh làidir leis am b' abhaist,
 bhì-leinn.

MARBH-RANN *do* Mhac Dhùghail Dhunolladh,
Jain Ciar, *le* Dònall Mac An-t-Shaoir

I.

x 'S Mor easbhuidh Lathurn' am bliadhna,
A' caoi mu'n sgial air nach tig mùtha,
Jain Ciar 's a cheann gu h iosal,
'S lèir do 'n tìr ga 'n dìth Mac Dhùghail.

II.

Tha final air uaislibh do thaighe,
Gun luaigh air aidhear no fùgradh,
O'n dh' fhàgadh u 'n Cille-bhrìde,
'S nach dean sgal pìoba do dhùsgadh.

III.

x Fhueir maithin na 'n Gàidheal bristeadh,
O'n a chuaidh tu'n cìfde dhùinte,
'S laighid a chearna fo uile,
Nach faicear tuille san Dùn thu.

IV.

'Siomad mac a chaochail nèul,
Re am do'n triath dol fo lichte,
Ge minic a ghineadh a chlann,
B' ainneamh do shamhla' na'm measg.

V.

Chaochail na sìntin 'n tra dh' èug,
Bha 'n spèur a' fileadh gu tric,
Chaidh toradh na coille air chall,
A chuafachd a blàgh 'sa mìos.

VI.

Bha thu truacanta re bochd,
Bha thu gu fuaigailteach gliche,
Tuigse nàdair le fàr bheachd,
Fhuair thu gu faibhir mar ghibht.

VII.

Bha thu trèunmhor le deagh choltus,
 Mar a bha Osgar san Fhèinn,
 Fear fial, gun fhiaradh, gun mheatachd,
 Cha lèir dhomh neach mar thu fèin.

VIII.

Bha thu fiobhailte re mnàì,
 Bha thu dàna dhol ann trod,
 Bha thu gu misneachail garg,
 'Nuair a ghluaisheadh fearg ad chorp.

IX.

Bha thu math a dhìoladh duais,
 Bha thu cruaidh 'n àm dol ann strì;
 Seirc, a's oineach, buirb a's buaidh,
 Do chliù buan ann iomadh tìr.

X.

Ach thugamaid ùmhlachd do'n àrd-riogh,
 Nach d' fhàg an làrach gun sìol,
 'S math Alasdoir a bhi lathair,
 Ge cràiteach na bheil 'gar dìth.

XI.

Bitheamaid fubhaltach ait,
 A chlann mhac fin am blagh fa'm pris,
 Beannachd leis an t shaoi'rinn triall uain,
 'S ann o Dhia thig gach mor-chis.
 'S mor easbuidh Lathurna 'm bliadhna.

FUAIM a Taif le Nighien Alastair ruaidh.

I.

RE fuaim an Taif's uaigneach mo ghean,
 Bha mis uair nach b' e fud m' abhaist.
 Re fuaim an Taif, &c.

II.

Ach piob Nualanach mhòr,
Bheridh buaidh air gach ceoil,
Nuair ghluaist i le Meoir Faidrig.

III.

Gur mairg a bheir gèill do'n t shaoghal gu lèir,
S' tric a chaochail e chèum gabhaidh,
'S tric a chaochail e, &c.

IV.

Gur lionaire a chùrs na'n deallt air an trìùchd,
Ann a maduinn an tùs màighe.
Ann a maduinn, &c.

V.

Cha n fhachdas re m'rè, aon duine fuidh 'n ghrèin,
Nach d' thug e ghreis fèin dhà fin.
Nach d' thug e, &c.

VI.

Thoir an t shoraidh fo uam, ga talle na'n cuach,
Far 'm biodh tathaich nan trùagh daimhail.
Far 'm biodh, &c.

VII.

Thun an taighe nach gann, fuidh 'n leathad ad
thàll,
Far bheil aidhir as ceann mo mhànrain.
Far bheil aidhir, &c.

VIII.

Sir Toramaid mo rùin Ollaghaireach u,
Foirmeil o thùs t àbhaist.
Formeil o thùs, &c.

IX.

A tha sgaidh 's a chiall, 's è ba chleachdadh
duit riamh,
Teach farfaing 's e fiàll fàilteach.
Teach farfaing, &c.

X.

Bhiodh teanal na'n Cliar rè tamaill is càan,
Dh' fhios a bhaile 'm biodh triall chairdin.

Dh' fhios a bhaile, &c.

XI.

'N àile chonairc mi uàire, 's glan an lasadh bhà
ad ghrùaigh,
Fuidh ghruaig chleachdaich na'n dual ar-bhuidh.
Fuidh ghruaig, &c.

XII.

Fear dìreach deas trèun ba ro-fhìrinneach bèus,
'S e gun mhi-ghean gun chèim trailloil.
'S e gun mhi ghean, &c.

XIII.

Do'n linnidh b' fhearr buaigh thia 's na crìochabh
ma'n cuairt,
Clann fhìrinneach Ruairidh làn-mhoir.
Clann fhìrinneach, &c.

XIV.

Cha n 'eil cleachdainn mhic Riogh, na gaisge na
gnìomh,
Nach 'eil pearfa mo ghaoil làn dheth,
Nach 'eil pearfa, &c.

XV.

Ann an trèine fa 'n lù, ann an cèadfaidh 's an cliù,
Ann am fèil 's an gnùis nàire.
Ann am fèile, &c.

XVI.

Ann gaisge 's an gnìomh, 's ann am paille neo-
chrìon,
Ann a' maife 's am mian àillteachd.
Ann a' maife, &c.

XVII.

Ann an cruadal 's an toil, ann am buaigh tho'it
 air sgoil,
 Anu an uaisle gun chron càileachd.
 Ann an uaisle, &c.

XVIII.

Tuigf-fhear na n tèud purpais gach sgèil,
 Susbaint gach cèill nàdoir.
 Susbaint gach, &c.

XIX.

Gum ba chuibhidh dhuit fìd mar a thubhairt jad
 rèis,
 Ba tu 'n t ubhal thair mios àrd-chraoibh.
 Ba tu 'n t ubhal, &c.

XX.

Leodach mo rùn feòrsta fhuir cliù,
 Cha ba thòiseachadh ùr dhòibh fìr.
 Cha ba thòiseachadh, &c.

XXI.

Bha fios co sibh ann an iomartas Riogh,
 'N uair ba mhuladac ftriadh Thearraich *.
 'N uair ba, &c.

XXII.

Slan † Ghàidnill no ghaill gun d' fhuaras oirbh
 foill,
 Dh' aon bhuaireadh ge 'n d' roinn bhur nàmhaid,
 Dh' aon bhuaireadh, &c.

XXIII.

Lochlunnaich threun toiseach bhur sgeil,
 Slìochd solta, bh' air freamh Mhànaid,
 Slìochd solta, &c.

XXIV.

* King Charles II.

† Defence.

XXIV.

Thug Dia dhuit mar ghibht bhi' gu mordaileach
glic,
Chrioisd deonaich dha d' fhliochd bhi, àghmor,
Chrioisd deonaich, &c.

XXV.

Fhuair u fortan o Dhia bean ba shochdraiche ciàll,
'S i gu foistinneach fial nàrach,
'S i gu foistinneach, &c.

XXVI.

A bheil eannach is cliù 's i gun mhilleadh 'na cùis
'S i gu h iriosal ciùin càirdeil,
'S i gu h iriosal, &c.

XXVII.

I gun dolaidh fuidh 'n ghrèin gu toileachadh trèud,
'S a folachd a rèir bàrrio'nn,
'S a folachd, &c.

XXVIII.

'S tric a riaraich u cùilm gun fhìbhras gun tùilg,
Nighein oidhre Dhuntùilm slan dhuit,
Nighein oidhre, &c.

*Le Nighein Alastair ruaidh do Shir Toramaid
Mac Leoid.*

I.

GUR muladach thà mi,
'S mi gun mhire gun mhànran,
Ann fa'n talladh 'm ba ghnà le Mac Leoid.
Gur muladach, &c.

II.

Tigh mor macnasagh mèa' rach,
Na macaimh 's na maighdean,
Far 'm ba tartarach gleuraich na'n c'rn.
Tigh mor macnasach, &c.

III.

Tha do thalla mor prìofoil,
 Gun fhaigadh gun dìon ann,
 Far a' fàchda mi 'n fìon bhi' ga òl.
 Tha do thalla, &c.

IV.

Och mo dhìobhail mar thachair,
 Thug an dìthl' air an aithribh,
 'S ann is cianoil leam tachairt na còir.
 Och mo dhìobhail, &c.

V.

Shir Toramaid na m bratach,
 Fear do dhealbh-fa ba tearc è,
 Gun sceilm a chuir asad na bòrd.
 Gun fgeilm, &c.

VI.

Thuair u teist is deagh urram,
 Ann a' freasdal gach duine,
 Air dheiseachd 's air uiriglidh beòil.
 Thuair u teist, &c.

VII.

Leat ba mhianach coin lùthor,
 Dhol a shiubhal n'n slùchd-bheann,
 'S an gunnadh nach diùlra re h òrd.
 Leat ba mhianach, &c.

VIII.

'S i do lamh nach raibh tuisleach,
 Dhol a chaitheamh a chuspair,
 Le d' bhogha cruagh ruiteach deagh-neòil.
 'S i do lamh, &c.

IX.

Glac throm air do shliafaid,
 'N dèigh a snaithe gun fhiaradh,
 'S bar dofrach do sgiathamh an eòn.
 Glac throm air, &c.

X.

Bhiodh cèir ris na crannabh,
 Ba neimh-eislianach tarraing,
 'N uair a lèumadh an taifaid o d' mheòir.
 Bhiodh cèir ris, &c.

XI.

'N uair teighte o d' làimh i,
 Cha bhiodh oirleach gun bhàthadh,
 'Eadar corran a gèinne 's a fimeòirn.
 'N uair leighte, &c.

XII.

Cèud foraidh le dhùrachd,
 Uaim gu leannan an t fhùgraidh,
 Go 'm b' e m' aidhir 's mo run bhi' ga d' chòir
 Cèud foraidh, &c.

XIII.

'N am dhuit tighin gu d' bhaile,
 'S tu ba tighearnail gabhail,
 'N uair a fhuicheadh-gach caraid mu d' bhòrd,
 'N am dhuit, &c.

XIV.

Bha u miofoil aig uaifin,
 'S cha-raibh beagan marchruas ort,
 Sud an cleachdadh a fhuair 'u ad t aois òig.
 Bha u miofoil, &c.

XV.

Gam biodh faram air thàilifg,
 Agus fuaim air a chlàrsaich,
 Mar a bhuineadh do fhàr Mhac Mhic Leòid.
 Ga m biodh, &c.

XVI.

Gur h è b' eachdraidh 'n a dhèigh fin,
 Greis air uir-sgeil na fèinidh,
 'S air a chuideachda cheir-ghil nan cròchd.
 Gur h è b' eachdraidh, &c.

*Le Pòl crubach do Jain Mac Shir Ruairidh Mhic
Leòid.*

I.

'S i fo iorram na truaighe,
Tha san uair'fo ga h èabhach,
Liuthad glaoth tioma,
Gun bhinni's re èisteachd,
Ar Tighearna dùcha,
Gun duil re e dh èiridh,
Gach cùis 'm biodh cunnart,
'S nì b' urrain da rèiteach.

II.

Chunairc mise Sir Sèumas,
Ga d' threigfinn 's cha b' ann da dheoin,
Bha dherre-shuilin glana
Re fileadh na milton deòir,
Na b' ann le neart lannan
Bhiodh do cholunn a' caochladh neoil,
Gur h iomad laoch fearail
Bhuaileadh faram 's a rèubadh feòil.

III.

Gur lion'ar fròl ballach
Ga nochdadh re sinntibh chrann,
Agus trèun ghaisgeach
Re faicoinn na maoth-shirol fann,
Nach iaradh fuireach
A' cumasg gu stroicheadh cheann,
Ach lunn air bhraidin
A faighneachd 'n è 'n aon ghuth thànn,

IV.

Gur h iomad callìobhar
Nach diobradh teine re h òrd,
Agus clogaide cruadhach,
Re folach n'n gruag 's n'an fròn,

Agus

Agus pic mheallach,
 Air a tharuinn o chluais go dòra
 Agus fudhaidh chaol earra
 Air a folach go cèir ann feòil.

V.

Na m ba chionntainin dhaoine
 Ba bhao'l do dh anam Mhic Leoid,
 Gur lìon'ar Tuir shuairce
 So ghluaisfeadh gu h allanta borb
 Bheireadh ruaig mhaidne
 Gun an oiche chadal air choir,
 Mnai brùite aig èabhach
 Ma rusga na'n gèur lann gorm.

VI.

Gur mòr an tein adhair
 Thug an spreagha nach gann 'n ar measg,
 Chuir ar n aignibh ann ìoslaid
 'S ar croidh 'nar cliabh gun d' chlisg
 Liughad bean bhrèid-ghèal
 'S a h eanachainn a' leim fuidh fichd,
 Ma dheagd Mhiac Ruairidh
 Bhi'n eaglais na'n stuagh fuidh lichd.

VI.

Gur mor an struth tràghaidh
 So bheàrd air fir Innsegàl,
 Re amharc a' chèile
 Gur foilleir dhoibh fèin an call
 Fear do choimeais cho lèir dhomh,
 Ba tu'n curaidh 'n streup na'n lann
 Le d' chloidheamh cruaiigh bèimneach
 Ann ad dheaslaime gu speiceadh cheann.

VIII.

Ach a ghnùis na fèile
 Nach bo bhrèagnaich riabh t fhocall fa'n uair,
 Ceann-uidhe na'n deòraidh,
 Na'n àirdeach gun treòir 's na'n truagh,

A chearraich na tice
 Aig 'm ba tric bhiodh àireamh fluaigh
 An fhèile dhubailt
 Nach iaradh an cùintas cruaidn,

IX.

Ach Jain Mhic Ruairidh
 Nach gluaist le mùiseag,
 Nach ghabhadh bonn eagail
 'S nach cuireadh beagan an cùram
 Cha n fhacfas do ghillin
 An tir eile ga spuinleadh,
 'S cha bhiodh luchd faire
 Ann ad bhaile na'n dùsgadh.

X.

Aig feothlas an achda
 So chleachd u na d' dhùthaich,
 Cha d' iarr u riabh clachair
 Go d' chaisteil a chùmhach,
 Cha bhiodh droll air do chòmhlunn
 Mu thrà-noine ga dùnadh,
 Ach u 'n caithir na fèile
 'S tu lèabhadh na h ùmhlachd.

XI.

'Se m aidhir an t Jain
 So chaochail air maduinn diamairt,
 Ceann rèite gach facail
 Gus an uaire 'n deach' stad air do chaint,
 Bha do chàirdin tùrsach
 'S an cùram ann àito teann,
 Sìor choimhead o' d' t aodunn
 'S gun chomas do dhiughailt ann.

XII.

Tri bliadhna fichid
 Bhan gliocas 'na àite fein,
 Gun bhèud gun mhulad
 Gus 'n do thromaich am bàs ba trèur,

Mar go'm biodh fras ann,
 A choisgeadh uainn foills na'n spèur,
 No cainneal da mùchadh
 Gun sugradh gu bràth na dhèigh.

*An CRÒNAN, le Màiri n'ighin Alastair Ruaidh
 Mhic Leòid.*

I.

AN Naigheachd fo 'n dè
 Aithireach e
 Molagh do 'n lèigh,
 Thug malairt do m' chèill
 Nois o theannas mi fein re crònan
 Nois o theannas, &c.

II.

Beannachd do' n bhèul
 Dh' aithris an sgèul,
 Dh' fhàg fallain mo chrè ;
 Cha ghearain mi fein,
 Na chailleadh 's na dh' èug
 'S mo leanabh nan dèigh comh-shlan,
 'S mo leanabh, &c.

III.

Na m biodh agamfa fìon
 Go'm b'ait leam a dhìol,
 Air slàinte do thìghin,
 Gu d' chàirdin 's gu d' thìr,
 Mhic àrmuinn mo ghacil,
 B'e m' ardan 's mo phrìs,
 Alach mo Rì' thògbhail,
 Alach, &c.

IV.

'S fàth mire dhuinn-fèin,
 'S do 'n chineadh gu lèir,

Do philleadh o n èug ;
 'S milis an fgeul
 'S binne na glèus organ,
 'S binne, &c.

V.

'S e m' aitis ga dearbh,
 Go' n glachdar graid fealbh,
 'N grunt farfaing na'n fèalg,
 'S ann caisteil na'n àrm,
 Leis a mhacaimh da n ainm Toramaid,
 Leis a mhacaimh, &c.

VI.

Tha mo dhùils' ann an Dia,
 Gur mùirneach do thriall,
 Gu Dùn ud na'n Cliar
 Far 'm ba dùchas do m thriath
 Bhiodh gu fughantach fial foirmeil,
 Bhiodh g fughantach, &c.

VII.

Go dùn tuireideach àrd,
 B' è fud innis na'm Bard
 'S na'm filidh re dân,
 Far 'm ba mhinig an tàmh
 Cha b' ionad gun bhlàs dhoibh fud,
 Cha b' ionad, &c.

VIII.

Go aros nach crìon
 Am bi' gàraich na'm pìob,
 'S na'n clàrsach a rìs,
 Le dearrsa na'm pìos,
 A' cur fàraidh air fìon,
 'S ga leigeadh ann gnìomh oir-cheard,
 'S ga leigeadh, &c.

IX.

Buaghach a mac
 Uasal an t shlat,

Dha n dual a bhi'ceart,
 Cruadalach pailt
 Duaismhoir am beachd
 * Ruaineach a neart Leòdach,
 Ruaineach, &c.

X.

Fiuran a cluain,
 Dhuifg 's an deagh uair,
 'S du dhuit dol suas,
 'N cliù 's ann am buaigh,
 'S duchar do m' luaigh,
 Bhi' gu fiughantach fàirc ceol-bhinn,
 Bhi' gu fiughantach, &c.

XI.

Fasan ba dual,
 Fantalach, buàn,
 Sochdarach re tuath,
 Cosgail re cuairt,
 Coisunta, cruaidh,
 Am brosnachadh fluaigh,
 A' mosgladh ann uair foirneart,
 A' mosgladh, &c.

XII.

Leanfa 's na trèig,
 Cleachdadh as bèus,
 T aitim gu lèir,
 Macanta feamh,
 ' Paillt' re luchd thèud,
 Gaisgeil am fèim
 Neartmhor ann dèigh torachd,
 Neartmhor ann, &c.

XIII.

Shlioc Ollaghair na'n lann'
 Thogadh froiltidh re crann,

'Nuair thòisech iad ann
 Cha ba lìon-sgaradh gann,
 Fir a b' fhìrinneach bann,
 Prìosoil an dream
 Rìoghail gun chall còrach,
 Rìoghail, &c.

XIV.

Tog colg ort a ghaoil
 Biodh ro chalma 's ga m faod
 Gur dearbha dhuit laoich
 Do cheneadh nach faoin,
 Thig ort as gach taobh ga d' chònadh,
 Thig ort &c.

XV.

Uafal an trèud
 Deas cruadalach trèun,
 Tha u dualchas dhuit fèin,
 Theid ma d' ghuaillibh re t fhèum,
 Do shliochd Ruairidh mhoir fhèil,
 Cuir-se suas a mhic Dè an t ògriogh,
 Cuir-se suas, &c.

XVI.

Tha na gàidhil gu lèir,
 Chomh chàirdeach dhuit fèin,
 'S gur a fearrd u gu t fhèum,
 Shir Domhnall a Slèibht'
 Ceannard na'n cèud,
 Ceannsgalach trèun ro-ghlic,
 Ceannsgalach, &c.

XVII.

'S maith mo bharail 's mo bheachd,
 Air na fiùrain is leat,
 Gu carantach ceart,
 'S ann do bharachd do neart,
 Mac mhic Ailein 's a mhac,
 Thig le faram am feachd,
 Go d' charaid a chasg t fhoirneart,
 Go d' charaid, &c.

XVIII.

A' Gleanngaradh anuas,
 Thig am barantas sluaigh,
 Nach mealladh ort uair,
 Cha ba charantas fuar,
 Na fir sin o chluain Chnòideirt,
 Na fir sin, &c.

XIX.

'S leat mac shiomaigh o n àird
 'S mac Coinnich chinn-tàil,
 Theid ad iomairt gun dàil,
 Le h iumadaidh gràigh,
 Cha b' iongantach dhaibh
 'S gur h iumaidh do phàirt dhòibh sin,
 'S gur h iumaidh, &c.

XX.

'S goirt an naigheachd fìgur cruaidh,
 Mac ghilleaìn bhi' uainn,
 Gun a thaighidis' fuas,
 Bha do cheangal ris buan
 T urfainn chatha re h uair dòruinn,
 T urfainn chatha &c.

XXI.

B'iomad * Gasan gun chealg,
 Ba deas faicfin fuidh àrm;
 Bheireadh ceartacha garbh,
 'S iad a chlàisidinn ort fearg,
 Eadar Breacachadh thall s Bròlas,
 Eadar Brec achadh, &c.

XXII.

Tha mi gachdain mar chàll,
 Iad a thachairt gun cheann,
 Fuidh chasabh na'n Gàll,
 Gun do phearfa bhi' ann

D 3

Mo

A young man.

Mo chruadh chas nach gann
 Do bhi' fad annsa n Fhrainc air fògradh
 Do bhi' fad &c.

XXIII.

A Chriosd cinnich u fein,
 'N spiumnadh 's ann céill,
 Gu cinneadaid trèun,
 'N ionad na dh'èug
 A mhic an fhir nach d' fhuair bèum
 'S a gheineadh o n chrè rò-glain,
 'S a gheineadh, &c.

XXIV.

A Riogh na n gràs,
 Biodh fein mar ghàrd,
 Air feim mo ghràidh,
 'S dean oidhre slàn,
 Do n Teoghlach àigh,
 Ba mheòrach daimh,
 Da'n raibh caibhneas air bhàr fòlais,
 Da'n raibh, &c.

ORAN le William Mac Choinnich, do ingheinn
 Choinnich ruaidh mhic fir no Comraic.

I.

'S cianail m' aigne o na mhaduinn,
 Ghabh mi céad do 'n rioghuinn,
 Tì chomh-thaitneach riut cha n fhaicd mi
 Ann an dreach no fiamhachd ;
 Ba thrian do m' lòn do bhriathribh beòil
 A teachd mar cheòl a sìoth-bhruth,
 'S an t sheirc atà'nad' bhraighe bàn,
 A thaisge mo ghràdh gu dìomhair.

II.

Ciochan corrach, linnnte soluis,
 Air do bhroilleach rèth ghlan ;
 Do sheang-shlios fallain mar an eala,
 No mar chanach slèibhe ;
 Bas ionmhiùinn chaoim na'n geal mhear caol,
 A' dealbh na'n craobh air pèurlainn,
 'S tu fialaigh glic 's do chiall gun tig,
 Air diamhaireachd na rèultan.

III.

Do bhràighe gle-gheal mar ghath grèine ;
 T' aghaigh reth ghlan mhothar ;
 Tiunnail t' èug'ais 's tearc re fhèatuin,
 Gur tu rèul na n òighean ;
 Gur bachlach, dualach, casbhui, cuachach,
 T' fhollt ma'n cuairt ann òrdoidh ;
 'S ann tha gach ciabh mar fhàine air fhiamh,
 'S gach aon air fiamh an òir dhiubh.

IV.

Inghean aingil na rosg malla,
 'S na'n gruaigh glan ha narach ;
 Dà fhùil ghorm mheallach, fuidh ad chaol mhala,
 'S gach aon a' mealladh graidh dhiubh ;
 Tha maishe ad ghnuis, gun easbhaigh mùirn ;
 Beul meachair ciùn ni mairnan ;
 Do bhrìodal caomh, 's do loinn maraon,
 A roinn mo ghaol-fa fhàradh.

V.

Corp seamhaigh bàn, choibh-lìonas gràdh
 Gach tì a tharbhagh iul ort ;
 'S ann tha do shnuagh, to'rt bàr air fluagh,
 'S tu 'n ainneir shuairc chluiteach ;
 Do dheas chalpannan ro dhealbhach,
 Gun bhio' meainbh no dùmhail ;
 Troigh chruinn chòmhnart dh' fhalbhas mòthar,
 Nach dean fèidh a lùbadh.

VI.

Choimh glain is tù 's neo-shoilleir dhùinn,
 'S mar geallach u 'n tùs èiridh;
 Bèul tana dearg mùint' 's anail chùbhraidh,
 'S tiunnail u do Vènus.
 'S e chrùn do thlachd déud mùirn mar chailc,
 Air a dhluth a ceart re chèile,
 O'n tig an t oran, èatrom ceolmhor,
 Mar au smeòroch chèiteain.

VII

O thlath nan dùl tùs rath' fhuair thu,
 Bhiodh modhail, ciùnn gun àidan;
 Tha iochd is cliù, às loinn, as muirnn.
 Air a ghlaigh dlù re d' nàdor;
 'S tu air do bhuain a freamh na'm buagh,
 Do 'n trèun fhuil uafail stètoil;
 U fialaidh pailt ann gnìomh san tlachd,
 'S do chiall coi-shreip tè t àilteachd.

VIII.

Os cionn t àilteachd riabh cha tàinig
 Gnùis o laimh na trianaid;
 Gur solleir dhùinn, 'n uair rinneadh thu,
 Nach rabh na Dùilin diamhain;
 Ur righein thlà 's ro rioghail gna's,
 Do dhìlsin graidh tha lion'ar;
 A ghèug na m buagh, ge cian mi bhuait,
 Na geill-sa chluain luchd mìo-ruin.

IX.

Mi cian o d' chaidribh, 's buan dhannh fhaidid,
 Dh' fhàg fùd m' aigne pàròil;
 Osnadh ghna gun fhois gun tamh,
 A fhois gach blàth do m' fhion-fhuil.
 'S e bhrosnaich deoir 's a chlaoidh mo thrèòir
 An ròghuinn òg so thrial bhuainn;
 'S tu 's trom a dh' fhag mi, oigh mo ghràidh,
 Le d' bhron atà mi cianail.

ORAN

ORAN *le* Alastair Mac Choinnich, *dearbh* ×
bhrathair an William *reamh-ràit, do* Ingheinn
 Choinnich *ruaidh cheu'na.*

I.

SORaidh slan do 'n àilleagan
 Bha marium 'n trà fo'n roir,
 Gur baraicht ann an àilleachd thu,
 'S gur lan-mhaiseach do loinn;
 Thug u bàr air mnai' na h Albùnn
 Ann an dreach 's an dealbh 's an sgoinn;
 Dh' fhag nàdor ann an gliocas dhuit,
 Gach buaigh dhiubh fud os roinn.

II.

Ga dàna dhomh re ghràdh sin, ×
 Thug nàdor dhuit na 's leòir,
 Cho mòr 's gun d' roinneadh Bànni'nn dhìot,
 Gan àrdan, gan ghne phròis;
 Cha 'n eil cron re àireamh ort,
 A dh' fhaodadh fàs air feòil;
 A' measg bhàn òg is mhaighdeanun,
 Mar dhiamon a' measg òir.

III.

A' measg na m ban gur sgàthan thu,
 Tho'ert bar orr' ann 's gach geaulf;
 'S bachlach buidhe sniamhanach,
 Gach ciabh tha air do cheann;
 Tha do ghruaigh choi-dreacher
 Ris na h ùbhlàn dait air chrann;
 Suil chorrach ghorm mar dhearcagan,
 Ma n iath an rasg tha mall.

IV.

Taobh 's tigh do'n bhile dhaite sìn,
 Tha dèud gheal cailce grinn,
 O'n ceolmhaire thig orain,
 No na h organan a' feinn; Mar'eil

Mar'eil cron ann folach ort,
 'S e barrail a' bheil sinn,
 Gun d' thilg thu fèin as Venus,
 Ann an dealbh, s an' eug'as croinn.

V.

Trian do d' mhatl cha'n innfir leam,
 Dh' aien-deoin nì' da'n can;
 Bràighe mar chuan linninnach,
 Fuidh 'n aghaidh mhin gun smal;
 Gur corrach geal na ciochan,
 Th'air do bhroilleach linte glan;
 Glac gheal mhiar fhàinneach fhionolta,
 Tha teom' air gnìomh na m ban.

VI.

Fhad fa mhairis Albannaich,
 Biodh iumradh ort air bhuil;
 Slios mar eala air chuantibhe
 Aig an òigh is uaisle fuil;
 Do phòg air bhlas na fìoguisin,
 'S do bhèul o mìlse thig guth;
 'N àm eisteachd fuaim na fìo'laireachd,
 Gur fionalta do chuir.

ORAN a roinneadh le Jain Beton fear Dhuin a
 cirthirich, do nighean Thearlaich cig scalp a
 tratha.

I.

S Làn iumradh do'n ùr-mhnaoi,
 Dh fhag mi 'n Ugàirigh thall,
 Fuidh uilinn na'n stùchd-bheann,
 'S air ùrlar na'n gleann;
 'S i 'n ròghuinn ghlan chùl-donn
 Choisinn cliu ann 's gach ball,
 Bèul a labhradh an fùgradh,
 'S a chuireadh dùbh-liunn ma làr.

II.

'S ann mar chanach an t shlèibh,
 Tha 'n èuchdag fhair mhnàidh ;
 Gur gile u fuidh t aodach
 No'n Aoilian air snàmh ;
 Gruaidh dhearg mar na caoran,
 Mar do chaochail u blàth ;
 Meoir fhada mar shlait ort,
 'S fiamh dait air am bàr.

III.

Meòir fhada chaol dhìreach,
 Thàirneadh rìomhadh air bàn ;
 Ann an cleachda an t shiòta
 Chuirinn fhìn asad geall,
 Nach 'eil ann 's an tìr so
 Do dh fhior chlanna gall,
 No bheireadh bàr gill ort
 Ann an grinn obair lamh.

IV.

Glac ghèal a' nì 'n fgrìobhadh,
 Gu fìonalt' 'n uair b' àill,
 Ga tharraing gu lion'ar,
 Lè innleachd do làmh ;
 Leis an lèabhar an Bìobla
 Gu cinnteach gach trà ;
 Glachd creideas as fìrinn
 'S lean a chaoi ris mar ghnàs.

V.

Ghèug uafal gun chrìne,
 Dh' fhas dìreach o làr ;
 Tha do phog air bhlas fion-a
 Chuireadh inntin air chàch ;
 Ort a dh' fhàs an cùl snìomhain,
 Mar dhùthean am blàr,
 Nach greannaich re chìr-e ;
 'S lion'r tì air bhàr.

VI.

VI.

Deud cailce gun fàir-e,
 Tha gun bhòid no gun bhrèug ;
 Bèul as binne no'n sìneorach,
 Nì còmhraidh fa ghèig ;
 'N uair ghabha tu n t òran,
 'S do mheòir re cur grèus ;
 Ge b' e ch!uinneadh an ceol sin
 Gum ba bhòich e no tèud.

VII.

Thaobh aithghearr beag eòlais.
 Brìogh mo dhòchais nach gann ;
 Thugas barail no dhò ort,
 Mar a mheoraiche rann,
 Nach 'eil u gu mor
 No gu stròthail no gann ;
 Ach roi-ghlic gun mhòrchuis
 Neo-ghorach ad chainnt.

VIII.

'S tu rèula na'n òighin ;
 'S tu 's bòich-e no càch ;
 'S tu 'n canach, 'stu nòinein ;
 'S tu 'n t shòbhrach fuidh blàth ;
 'S tu 'n coi-measg tha òr-bhuidh ;
 'S tu 'n ròs th'air dhreach là ;
 Chuir 'n aithghearr an sgeòil fo,
 'S tu 'n t sheònaid gheal thlà.

IX.

Ach s i mo chomhairl fein duit,
 'S na trèig i gu beachd,
 Mas àill leat a chnuasachd,
 'S a bhuannachd na's leat ;
 Theirig timchioll na gèige,
 'S na glachd èislin ad bheachd ;
 A chaoidh na cuir dùil
 Ann fa chraobh nach lùb leat.

ORAN do Mhac Shimidh, *chuaidh dhith-cheanna 'm bliadhna 1746, 'n uair bha è air fogradh 's an Fhrainc ann deigh bliadhan 1715; le Jain Dòmhnallach da 'm ba choàim Jain dubb mac Jain mhic Ailein.*

I.

AN Deich-e là do thùs a mhàirt,
A ghluais an stàta 's meafail àite;
'S ait le chàirdin beò.
An deich-e là, &c.

II.

Ge d' chuir naimhdin u le ain-neart,
Null do'n Fhrainc uain, neo-air-thaing dhoibh
Fhuair u m ball fuaidh d' bhròig.
Ge d' chuir naimhdin, &c.

III.

Fhuair u cùirt 'n sin o Làis;
Ghabh e cùram dhìot o'n b' fhiu u;
Chiunn do ghiulain chòrr.
Fhuair u cùirt, &c.

IV.

'S iumadh fuaran glan gun truailleadh,
Dheth an fhuil uabhraich rith mad ghuaillith,
Fhir is uaille feòil.
'S iumadh fuaran, &c.

V.

Cainnt gun àicheadh, ceart re radh è;
'S tusa 's càirdiche am meafg Ghàidhil,
Bha riabh air th' àite beò.
Cainnt gun àicheadh, &c.

VI.

Tha fuil Stiù'artaich a chruin
'N deigh a dàbladh, ad chorp cùbhraidh,
Iarla Weem's Mhac Leòid.

Tha fuil Stiubhartaich, &c.

VII.

Tha fuil phrìosoil Iarla Sìofort,
Air a fìoladh ad bhallabh Rioghail ;
Glac nach crìn ma'n òr.

Tha fuil phrìosoil, &c.

VIII.

Càirdis fal u 'mhac mhic Ailein.
Dà uair daingeann re Glenn-garadh,
Car u mhic Ghilleòin.

Càirdis fhl u, &c.

IX.

An t àrmunn slèibhteach mac Shir Sèamas
Na'n arm gèur-a dhuit fa cheim ud,
'Ga 'm biodh na cèudun slòigh.

An t àrmunn slèibhteach, &c.

X.

Ceannort aigeantach na'n abrach,
Gur a tagas dhuit an fear sin,
Dh' èireadh let na feòid.

Ceannort aigaentach, &c.

XI.

Drèagan fearradha 's narrail fearbh u
'S tu ba ghàibhiche fuidh t armadh,
'S t fhuil 'na * tailbheum mòr.

Drèagan fearradha, &c.

XII.

* i. e. Tuilmhasim.

XII.

Leòghun ainmeil 's neimheil colg
 A bhèathair anmuinneach go marbhadh, X
 'N uair chais-te fearg ad shròin. X
 Leoghan ainmeil, &c.

XIII.

An laoch garg 's am buinne borb, X
 'S deachdair fhoir-eigheadh Triath na morracha X
 Le mianach morradhail chòr. X
 An laoch garg, &c.

XIV.

'S muirneach foirmeil an ceann airm u,
 Cùis a dhearbhadh o t aois leanabais,
 Bhiodh gun dearmad gleòis. FURT
 'S muirneach foirmeil, &c.

XV.

Fhuair u d' ghlacabh cèile lèapach,
 Deagh nic Ailpin glèiteach sgapach,
 Beul o 'm blasd' thig glòir
 Fhuair u d' ghlacabh, &c.

XVI.

Bain-ti'rn dhiadhaidh shochdrach chiallach
 Croidhe fialaidh le deagh riaghailt,
 Gnais gun fhiamhaidh reidh'.
 Bain-ti'rn dhiadhaidh, &c.

XVII.

An nèamhan foilleir, 's an lèug nach doilleir, X
 An tì gun choire mar Sgàth'n glaine,
 Lan eireachdais gu leòir.
 An nèamhan foilleir, &c.

XVIII.

Gu m 'a buan do'n lànain uasail, X
 Dh' fhàs gun uabhar ; air aon chluafaig,
 'Ann feire 's am buaidh gun leòn.
 Gu ma buan, &c.

XIX.

Dheagh mhic Shimidh na'n arm innealt',
Slàn u philleadh go d' dheagh ionad,
Sud mar shironn dhò.

Dheagh mhic Shimidh, &c.

CUMHADH do Mhac Leòid le Ruairidh Mac
Mhuirich.

I.

THA mulad, tha mulad,
Lin mulad rò mhor mi,
'S ge do 's èigin damh fhulang
Tha tuillidh 's na 's leoir orm,
Thromaich facht air mo ghiùlan
Le dùmhladas dòrainn,
Dh' amais dosgaidh na bliadhn' orm
Creach na ciadain fo leòn me,

II.

Creach na ciadain fo leòn me
Dh' fhàg mi breòite gun fhiabhras,
A dh' fhògair mo shlàinte
'S tearc mo bhrathair 's na crìochabh,
Agam glaoth an loin bhrònaich,
'N deigh a h eòin 's i ga iarguinn,
Dh' fhalbh gach sòlas a b' abhaist
As dh' fhuirich càilein a' m' fhiacaill.

III.

Dh' fhuirich càilein a' m' fhiacaill,
So i bhliodhn' a thug car dhamh,
Dh' fhag uthar fui' m' lèinidh
Nach fothair lèigh tha air thalamh,
Mo leaghàs cha 'n fhèadar
Cha rèth dham bhi' fallain,
Fhuair me dìnnèir la càisge
'S cha b' fhearrd-e mo gheon i.

IV.

IV.

Cha b' fhearrd-e mo ghean i
 Ge do bha mi mu'n chòmhrainn,
 N diugh gur buan dhamh re aithris,
 Gun d' bhuail an t earrach so bròg orm, X
 Mi ma'm mhaighisdir glè mhaith,
 'S fad a lèus orm nach beò è, X
 Ge do rachadh mi feachad,
 Cha 'n fhaigh me facall dheth d' chòmradh.

V.

Cha 'n fhaigh mi facall dheth d' chòmradh,
 Chleachd mi mòran dheth fhèudainn,
 N diugh a dh' fhaodas mi ràitin,
 Gur uan gun inèathair 's an trèud me,
 'S ann is gnà dhamh bhi' turfach,
 Gun bhrath furtachd as t èag'ais,
 'S òn a chaochail u àbhaist,
 'S tearc a chaoidh mo ghàir èibhinn.

VI.

'S tearc a chaoidh mo ghàir èibhinn,
 Cha bhèus dhamh bhiodh fubhach,
 Ghabh mi tlachd am bhiodh tursach,
 Chuir mi ùigh am biodh dubhach,
 Ma 'n u 's tha mi 'g iumaradh,
 Chuir ann cuimhne mo phuthar, X
 Nois o n fhuair an uaigh esin,
 Chuaidh è 'n caised mo bhruthach. X

VII.

Chuaidh è 'n caised mo bhruthach.
 'S mi fuaidh chumha da chìreadh,
 Dol an trumaid 's a n àirde,
 An diugh a thàinig mo dhìobhail,
 Dh' fhalbh mo lathaichin èibhinn,
 O n a thrèig sibh * Clar fgithe, X
 Tha mo thaichde 's na h earabh,
 'N dèigh fholach 'n a aonar.

VIII.

* A name for the Isle of Skye.

VIII.

'N dèigh fhòlach 'n a aonar,
 Biodh e daonnan ann uaigneas,
 Sgèul ma 'n gearanah daoine,
 Mnàì caointeach na'n luath bhos,
 'S iad a' comh-straoidh re chèile,
 Ceòl gnn aoibhneas feachd truaighe,
 Lèum mo chroidhe 'na spealtadh,
 Ma 'n chaifmeachd 'n uaire chulas.

IX.

Gur h ì chaifmeachd fo chulas,
 A luathaich orm tiomadh,
 Dh' fhàg fuidh m' ofnaich fuil bhrùite,
 A' sìor dhrùtha air m' inneadh,
 'S fhaide feachdain na bliadhna,
 O 'n a thriall sibh thair linnidh,
 Le friamhach na fialachd.
 Bh' ann fan lìon-bhrat air fhilleadh.

X.

'S ann 's an lìon-bhrat air fhilleadh,
 Dh' fhag mi spiunnadh na'n an fhann,
 Ecann-uidhe luchd ealaidh,
 Mar te earras luchd seanachais,
 Agus ulaidh aois-dàna,
 Chuir do bhàs iad gu h aim cheist,
 'S o 'n a chuaidh thu fa chistidh,
 Cha ba mhise a chuis fharmaid.

XI.

Cha ba mhise a chùis fharmaid,
 Ghabh mi tearbadh o'n trèd sin,
 Far an raibh me am mheanbh-ghair,
 Ann toiseach ainfir mo chèitein,
 'S ann an deireadh a charbhais,
 A dhearbhadh ar fèichin,
 Chaill mi 'n ùr ghibht a chreach mi,
 Ann an fèrchdain na cèusda.

XII.

XII.

Ann an feachdain na cèusda,
 Dicèadain mo bhrisdith, x
 Chaill mi uichair na fèadail, x
 Cha mhi aon neach 's mist' è,
 Gun bhrath faighan gu brath urr,
 Sgeul a fharaich mo mhisneach,
 'S ann fuidh dhiomhaireachd m'àirnin,
 A thàrmaich mo niofgaid. x

XIII.

A thàrmaich mo niofgaid,
 Cha 'n fhaigh mise bhiodh slàn deth,
 'S è fear tinn a chinn ghalair,
 A nì 'n gearann bochd cràiteach,
 'S ann air atà n easlaint,
 Nach do fhios aich a nàbaidh,
 'S cha mhò dh' airich e thinnis,
 Leis 'n do mhilleadh mo shlàinte.

XIV.

Far 'n do mhilleadh no shlàinte,
 'S ann a thàrmaich dhamh m' easlaint, x
 Gun d' chuir aimfir na càisge,
 Mi gu brath go trom airíneach,
 Gheibh gach neach do na dh' fhag u,
 Rud ann-àite na bh' aca,
 Ach mìle agus màire, x
 Chuir a bràthair ann tasgaidh.

XV.

Chaidh do bhràthair ann tasgaidh,
 'S è mo chreachsa gur fìor iud,
 'S ann an diugh tha mi 'g achdain,
 Mar bha mhac ma mhaol-ciaran, x
 Agus ise bochd brònach,
 'N deigh a leonadh on chiadain,
 A thug mo mhaighistir uamfa,
 Leis 'n do bhuaineadh ma phian-bhron.

XVI.

XVI.

Mo phian-bhron a mhàiri,
 Mar tìra u fuidh chumha,
 Nach faichd u do Bhràthair,
 Mar a b' àbhaidt gu subhach,
 An sean-fhocal gnàthaicht'
 An diugh is fìor è mar thu'airt,
 Nach raibh meughail ga miad,
 Nach raibh na dèigh galach dubhach.

XVII.

Nach raibh na dèigh galach dubhach,
 'S è 'm fear subhach am beairtis,
 Cha n fhaigh piuthar a bràthair,
 Ach gheibh bean àluinn leth-leapach,
 Thàinig àr air an dùthaich,
 Dia dhùbladh a ncarta,
 'S ga Cumail ann uachar,
 Gus am buaghaich do mhac è.

XVIII.

Gus an buaghaich do mhac è,
 'N deigh a ghlasadh le gruagaich,
 Lan faibhris as sonais,
 Ann fa 'n onoir ba dual dhuit,
 Lean cùis 's na biodh leanbail,
 'S na bioidh marbh-ghean air t uaislin,
 Cum ann coimeas riut fein iad,
 'S na to'ir bèum dhà t ainm Ruairidh.

XIX.

Ruairidh reachdar, rùin-mheanmnach,
 Tartrach, tairrbeairteach, teanntadh,
 Do shean-sean-athair o n tàinig,
 Cha b' ion da nàmhaid do' teann air,
 'S Ruairidh gasta na dheoghaidh,
 Cha b' e raghuinn ba tàire,
 'S an treas Ruairidh fa dheireadh,
 Bha b' e n gainneanach fàs è.

XX.

An treas Ruairidh do'n dream fin,
 A choifinn geall 's cha b' e mì-chliudh,
 Cha b' è 'n coilleannach gann è, X
 Ach an ceannsgalach mìleannt' X
 Ma 's a tufa roinn suas,
 An ceathramh Ruairidh, na dearmaid,
 Lean re sinnfireachd t aitim,
 'S n a to'ir masla dha 'n ainm fin.

XXI.

Na to'ir masla dha 'n ainm fin,
 'S cuir leanabas fuidh d' bhrògabh,
 Na biodh daoine ann am barail,
 Ge d' tha car aig an òig ort, 78
 Biodh go fiùghantach sinachdoil,
 Rianoil reachdair 'n triath leòdach,
 'Na faic frìd ann fùil brìdeoin, X
 Cha chùis dìon do Mhac Leòid è.

XXII.

Cha chùis dìon do Mhac Leòid,
 A bhiodh dòlum 's rud aig e, X
 Leann an dachas ba chòir dhuit,
 'S biodh mor-chuis na d' aignibh,
 Ach 'ma leigis tu dhìot e,
 Biodh na ciadan ga t agairt,
 'G ràdh gur crann fhlatag chrìn u,
 'N aite a ghnìomharaich bheachdoil.

XXIII.

Maide dh' fhàs na chraoibh thoraidh,
 Fuidh bhlàth onorach àluinn,
 Ann an lios na'n crann èachdach,
 Bha tlachd na'n cèud ann 's gach ait'air, X
 Lean an dachas ba * chathair,
 A mhic an Athair a chràidh sinn,
 Na biodh ad chrìnich gun duillich.
 Ann 'fan ionad 'n do thàmh u.

ORAN

* i. e. *ba choir*.

ORAN *le Ruairidh Mac Mhuirich, 'n uair thainig
e thamh do Ghleanneilg.*

I.

A Chiad dialuain 'do'n ràidhe,
Ge d' bhà mi leam fhìn,
Cha d' fhuair mi duine an là sin,
A thainig am ghaoith,
Dh' fhiar'aich cia mar bhà mi,
Na m bàil leam dhol fios,
An tota mhor so fhàgail,
Nach b' àite dhamh i,
'Soilleir dhuinne far chach uile,
Nach ra' 'u duine is tìr,
A chumadh fear mar chàch mi,
Mar b' àbhaist dhamh bhì.

II.

Sin 'n uair chuala Fearchar,
Mi n dearmad aig càch,
Thàinig e na m' chòdhail,
On b' eòil dha mo ghnàis,
Thug e leis air fèid mi,
Gu seòmar a mhna,
Anna lion an stòp dhuinn,
'S na fòr oirn' a làn,
Ge d' tha e falamh 's rò mhath 'n airidh,
Ghlaine so tho'irt dhè,
'S gu faigheadh e luch eòlais,
Na m bioidh a phòca làn.

III.

Labhair a bhean chòir sin,
Go banail eolach glic,
Fhaichd u 'n t uan gun mhàthair,
An clàrfair gun chruit,
An leabhar gun làbhair,
'S e bhèus a bhiodh druit,

'S an

'S an dorlach gun fhuasgladh,
 A fuanaich a bhrùic, x
 Ge d' tha u falamh 's ro mhath 'n airidh
 Ghlaire fo tho'irt dhuit,
 'S gun òla mid a doà dhiu' x
 Air slàinte an fhir bhrìc.

IV.

An tì fo thà mi 'g iumradh,
 'S a 'g iumagain do ghnà, x
 Cha cheil mi air do mhuinntir,
 Gach puinc mar atà,
 Ge h èibhinn leam re chluinntin,
 An t faoidh a bhiodh slàn,
 Sgèul nach taitneach liumfa,
 Ma dh' iumalaid u gnàs,
 Fàth mo ghearain a bhiodh falamh,
 'S mi tamal o d' làimh,
 'S faide an fhead no d èibheach,
 'S an fhèasog air fàs.

V.

Ge d' fhuilingir gach nì 's fhèudar,
 'S neo-eòibhinn le m' rùn,
 Thusa bhiodh 'n clar-sgìthe, x
 'S mi 'n tir air do chùl,
 Le m' fhèasog leathun leòmaich, x
 Gu ròibeineach dlùth, x
 'S thusa aig giù'lan malaid,
 A ghnàs ann fan dùn,
 Fhir bhrìc bhallaich, meall na bharail,
 'M fear a thuirt o thùs,
 'S fad o'n chroidhe chèn'na,
 Na 's cèin o bheachd fùl. *Proven*

VI.

Ge d' thà mise an tràso
 Da m' àrach fad uait, x
 Sloinnidh mi mo phàirt,
 Ris gach nàbaidh ma'n cuairt, Ma

Ma 's beag ma's mor a dh' fhèudas mi,
 Sprèidh chuir a suas,
 Boidh fid fuidh iochd na'n fàr-fhear,
 Nach fàraich am fuachd,
 Re là gailliun an àrd bheannabh,
 'Siad nach gearain uair,
 'S tric an fiubhal sealbhach,
 Air shealg do 'n taobh tuath.

VII.

Tha fir ghafta bheòghanta,
 Aig Eòghunn Lochiall,
 Nach seachnadh an tòireachd,
 'N àm tògbhail na'n triath,
 Rachadh iad gun fòradh,
 Ann còmh dhail na'n ciad,
 'S math am fulang dòrainn,
 'S tha cròidheachd na'n gniamh,
 Fir ro ghafta nach 'eil meata,
 Nach d'fhuair masla riamh,
 Mhaithis mo chuid dhòmhfa,
 'S mi 'n dochas gur fìor.

VIII.

'S iad clann-mhic-bheul-anfaidh,
 'S oirdheirce gniamh,
 Luch shiubhal a gharblaich,
 'S a mharbhadh na m fiadh,
 Cho d' fhuair iad abhar oilbheum,
 Mar folbhadh iad sliabh,
 Cha dean iad a bheag ormfa,
 'S nach lorgair mi 's fiach,
 Mo chreach ma 'n coinnibh 's i fui'n comraic,
 'B'e an comunn mo mhan,
 Buchaillin mo threud,
 'N uair nach lèir dhoibh a ghrian

X.

Tha fliochd Jain Mhic Mhàrtuinn,
 Ga tàbhachdach trèun,
 Raghuinn air an Naimhdis,
 An càirdis, gun bhrèug,
 Cho bhuin iad re fàlbheairt,
 Mo lamhsa nach spèis,
 Thar an ìsle an gàradh,
 Cha ghna leo a lèum,
 Na fir ghafta gun bhiodh meata,
 'S iad nach seachuinn strèup,
 Le 'm beirir buaidh gach sbàirne,
 Ann 's gach àite dha 'n tèid.

X

Proverbe

X.

Clann aphèidh re n feanchas,
 'S neo-leanabaidh na feòid,
 Buidhein na'n sgiath ball-bhreac,
 A dhearbhadh an gleòis,
 'S iad nach seachna fuathas,
 'N àm bhuladh na'n fròn,
 Ge b' e chuireadh fearg orr'
 Cho b' fharmadach dhò,
 'N àm taraing na'n lann tana,
 Caifgir carraid leò,
 Buille 'n corp cha bhuail iad,
 Tha uaisle nam pòr.

XI.

Clann Mhic'ille mhaoil mhùinte,
 Bha cliù orra riabh,
 Buidhin tha doi-cheannfaicht,
 Is teannsgalach triall,
 Re faicinn an naimhdin,
 'S neo-sgàthach an triath,
 B' annfa liobh ruaig shanntach,
 No teanntadh le fiamh,

X

Laochraidh guineach na'n arm fuileach,
 'S mairg re 'n bhuin sibh riobh,
 Tha nimh as neart 'nar naimhdis,
 'S ar càirdis gun fhiar.

XII.

Tha aig Colla còmhlain,
 Nach conlapich gleus,
 Luchd na'm feadan dùbhghorm,
 Nach diùltadh re fèim,
 Nàm na graide dhùsgadh,
 Go 'n dùbladh bhur fèim,
 Bha fios aig Mac-an-tòisich,
 Nach fòradh iad cèum,
 Dol na choinnibh san la shoilleir,
 'S gun iad coimeas chèud,
 B' annsa dol da bhualadh,
 No buaile 'n fhir thèud.

XIII.

'S iad fliochd Chollaidh chiosmheir,
 Da rìreadh a th' ann,
 Nach leigeadh le mùsag,
 An cùis thair an ceann,
 Misneach cha do thrèig sibh,
 'N ftrèup Chlanna gall,
 Cha ba dual diobh mìo-ftà'
 No mìothuireachd ghann,
 Na fir churanta fhuir urram,
 Re h àm iomairt lann,
 O minig luchd an abhair,
 Go craobhach a call,

XIV.

Maille ris gach suaircis,
 Bha fuaite riar gnè,
 Tharaing sibh mar dhualchas,
 An uaisle 'n ar Clèth,
 Gu creachadh cha do ghluais sibh,
 Cho chuala mi è,

B' annsa

B' annfa liobh teun chluaife, X
 'Thoirt uam le m' thoil fèin,
 Na mo chreachadh 's andol feachad,
 'S mi na m' airc mu m sprèidh,
 'S mi gun eagal tuairgnedh, X
 'S mo bhuaile fuo' r mèinn,

XV.

Tha Gleangarach Ceanfgalach, X
 Conspanaich cruadh, X
 Chumadh ri luch ainrad,
 A chonspaid ud suas,
 Na m tharrain gu fantach,
 Ann làn as a n truail,
 B' ho lain do luch gaintaith,
 Sanam ud bhe uaibh,
 Biodh ceim criodhail air reing tri-ear, X
 Cha ghleidh bruinne buaidh, X
 Aig bùinn mhor cheann-ard,
 Nach teann mù chuid bhuam,

XVI.

Tha an taichde na laimhe,
 An centaile fo thàl,
 Fir ghàfda nomh sgà-ach,
 Gam bàbhaifd bhe tèann,
 Ri faichin a nanhid,
 Nach faileanach greann,
 Gam minig buaidh làrach,
 Le àbhachd an lann,
 Neart a chlaimhe be air roinn,
 Nach dàs fà-ast fann,
 Coile 's i gun chrionach,
 Gur lionmhor a clann.

XVII

Siad marcaich na moidhe, X
 Fir chrò na m buaidh,

M bheil annaichd is eolas,
 Nach fòradh an duais,
 Clànn Choinneach nan roifail,
 Na cròdha mhillin fluaich,
 Na bearachin beodha,
 Ga coir a bhe cruaidhe,
 Dream gun luighde,
 Ri am troide ceann a cha braich fuas,
 Aig luch na gorm lann naimhdhich,
 Nach fantaich mo bhuar.

O R A N *do mhac Mhic Ailein, a marbhadh am
 bliadhna 1715; le Jain dubh mac Jain Mhic
 Ailein.*

I.

A Bhliadhna gus an Aimsir fo,
 Gu'm b' fhoirmoil sinn an ormaicleit,
 'N cùirt an leoghuin mhicarchdafaich,
 Ge fear-ghalach sneo-mhor-ghalach,
 Ge smachdail, reachdail calmar'u,
 'S neo ainmeineach ge morchuifeach,
 A m bèul o m blasd' thig argamaid,
 'S tu dhearbhadh le ceart eòlas i.

II.

Gur è fhad 's o'n dh' fhalbh u uainn,
 Dh' fhag aim-cheisteach ann comhnaidh sinn,
 Gu'm b' fhearr leinn u bhi fealgaireachd,
 Air thalumh garbh na mor-thìre,
 U fèin 's do bhuidheann annuinneach,
 Na n èireadh faragradh fòdhafan,
 Bhoidh sunntach luthor armclifeach,
 Sluagh garbh-bhuilleach garg comhragach.

III.

Gu'm bi sid a gheala-bhratach,
 'S neo-chearbach an tus coimh stri' i,
 Tha chuis ud ar a dhearbhadh leibh,
 Aig ro mhiad fearrdha 's cròdhalachd,
 A liuthad òig fhear barrcaideach, X
 A bhuaileadh tailm le 'n stròic-lannabn, X
 O sheile ghlas na'n geal-bhradan,
 Gu h inbhir gainmhich moir-thire.

IV.

Tha Cana 's Eig a' gèilleachduinn,
 Do 'n trèun fhear ud mar uachdaran,
 O'n 's ann leats dh' èiris iad,
 Dean fèin gach trèud dhiu' bhuachailleachd,
 An fhiuidh ghaista thrèabhach sin,
 Nach lèabhar beairtin truaillidh leo,
 An laochraidh thaitneach ghèurlannach,
 A thèd air ghleus gu fuathasach.

V.

A h Uibhist thig na cèudan ort,
 Fir bhèura a rèubadh chuaintin, X
 Nach gabhadh sgreamh no dèistinne, X
 Roimh fhrafan geur a cruaidh-fhneachda,
 Uair mhaistaidh riabh cho dh' èirich dhuibh,
 Ann làth air feim no cruaidh-chuise,
 Gu cnoidheach, lotach, bèumunnach,
 Gu fuilteach crèuchdach luath-lamhach.

VI.

'S mor a bhuaidh 's na tiolaicin,
 'S an inntin ata fuaite riut,
 Tha gràdh gach duine chì u ort,
 Cha 'n còl dhamh fhìn fear fuatha dhuit,
 Fear sgipidh, meafail, fìrinneach,
 Fear fìobhailte, seamh, fuaircis thu,
 Fear fùnntach, mùirneach, brìodalach,
 Sàr chùirteir gun ghniomh buatharadh.

VII.

Fear borb ro gharg doi-dhìo-choisgt thu,

Na'n èireadh stridh no tuafaid ort,

Do bhuirb re t fheirg ga mìadachadh,

X 'S tu 'n leoghunn neimneach, buan-thofgach,

X Mar bhuinne reothairt fìor-bhras thu,

Mar thuinn re tìr a bualadh u,

Mar bhar na lafrach fìor-loisgeach,

X 'S tu an Drèagan re linn cruadh-chogaidh.

VIII.

Mo chionfa an t àrmunn prìosoil ud,

Mo sheobhag fìor ghlan uafal thu,

An onoir ghleidh do shìnnfearachd,

'S e miad an gnìomh a fhuair dhoibh i,

Gu'n d' fhàg iad daingean fgrìobht agad,

Fui' laimh an Rìogh le shuaicheantas,

Bhiodh 't àrd fhear coimheid dìlis air,

X 'N ua'ir dh' fhas an rìoghachd tuàshreapach.

IX.

X Gur a glan na frìomhaichin,

'S a fhìon-fhuil as 'n do bhuaineadh thu,

Mo Raonullach bras mìleannta,

X Cruaidh cinnteach do mhein-chruaghach u,

Ar caraig dhainnein dhìlis thu,

Cho 'n ann gun strì' theid gluasad ort,

Ar ceannbheairt 's ar sgiath dhìdinn thu,

'S ar cloidheamh dìreach buan-sheàsbach.

X.

X Ba blàth ann àm na fìochaimh thu.

'S ba phrìosoil ma d' dhaoibh uaisle thu,

Ge mhiad 's ge 'n cosg thu chisn ris,

Cha 'n fhaiceadh dìth air tuathanach,

Do bhann-traichin 's do dhìleachdain,

Gur h e do nì sa dh' fhuasgladh orra,

Deanamaid uirnidh dhìchilleach,

Gu 'n cumadh crìofd a fuas dhuinn thu.

MAREHRANN

MARBHRANN *do 'n mhac Mhic Ailein cheu'na
leis an Aof-dàna.*

I.

BHLIADHNA leuma d'ar milleadh,
An coig-deug 's a mìl' eile,
'S na feachd-cèud a roinn intheachd,
Chaill finn ùr-ros ar fin'e,
'S gèur a lèus air ar cinneadh ra'm beò.

II.

Mo sgèul àir mo chràdh croidhe,
Ar triath Raonullach dhlitheach,
Dh'ordaich Dia dhuinn mar thighearn'
Gu là bhràth nach dean tighin,
'S tu 'n Inbhir-phèphri fui' ritheadh no'm bord,
'S tu 'n Inbhir-phèphri, &c.

III.

Marcaich Sunntach na m pillein,
Air èach cruidheach nach pilleadh,
Nach d' ghabh cùram no giorag,
Ann àm dùblaidh an teine,
Mo sgèul gèur bha do spiorad ro mhor,
Mo sgèul gèur, &c.

IV.

Cuirt'ear aigeantach, mìleannt'
Muirneach, macnasach sìorghlic,
Ga n raibh cleachda gach tìre,
Agus fasan gach rìoghachd,
Teanga bhlasda re innse gach sgeòil.
Teanga bhlasda, &c.

V.

Leoghun tartarach meanmnach,
'S cian 's as fad a chuaidh ainm ort,
Bèul a labhradh neo-chearbach,
Ba mhor a mheas aig fir Alba,

'S tu

'S tu to'irt profnachadh calma do'n t fhìlògh.

'S tu to'irt profnachadh, &c.

VI.

Fiuran gasda deas dealbhach,

'S gathan tlachdar na h Armait,

'N uair a dh eireadh an fhearg ort,

B' ann air ghile 's fiamh dearg orr,

Cha rùin pillidh bha meamnadh an laoi ch oig.

Cha rùin pillidh, &c.

VII.

Bha u teom ann 's gach fear-ghnìomh,

Ba tu sgiobair na fairge,

Re la cas 's i tighin gaillbheach,

'N uair a dheireadh i garbh ort,

'S tu gun diobradh an t an-bhar ma bòrd,

'S tu gun diobradh, &c.

VIII.

'N àm fiubhal a gharbhlaich,

B tu tagha an t fhealgair,

As do laimh ba mhor earbfa,

Air an fhiagh ba tu 'n cealgair,

'S tu roinn gaoith agus talmhuinn mu shrèin.

'S tu roinn gaoith, &c.

IX.

Oirne dh' iomaich an fuathas,

An sgrìob fo thainig o thuath oirnn,

Tha ar càbail air suasgladh,

× Chuaidh ar n eir-thìre a sguabadh,

× A's sinn mar chuileinin cuaine gun treòir.

A's sinn mar chuileinin, &c.

X.

× Chaill sinn rèula na'n dualun,

× Chuaidh ar riaghailt a ghluasad,

× Ar cairt-iuil air falbh uainne,

Bhrìst ar stiuir; mo chèud truaighe,

Sinn mar luing ann an cuan 's i gun feòl.

Sinn mar luing, &c.

XI.

XI.

Sinn mar lìnne gun mhàthair, X
 Mar thrèud gun bhuachaill gnàthaicht,
 Sin fuidh bhruid aig ar nàmhaid,
 H uile fear a' to'irt tàir dhuinn,
 'S na coin luirg gach aon là air ar tòir. X
 'S no coin luirg, &c.

XII.

Dhuinn 's neo-shubhach an geamhradh,
 An ruaig a thug sinn gu galltachd,
 Cha ba bhànanachd ach call dhuinn,
 Nois mar cholainn gun chean sin,
 O roinn Raonull a's t shamhradh uaiun folbh.
 O roinn Raonull, &c.

XIII.

A gnnùis a b' àillidh re fireadh,
 An t fhùil ba bhlaidhe gun tioma,
 An leoghunn àrd air dheagh-aoilein,
 'Nach d' chuir ùigh ann gnìomh foilloil,
 Ach an rìoghalachd shoilleir gun leòin,
 Ach an rìoghalachd, &c.

XIV.

'S oil leam càradh do chèile,
 'S bean na h aonar a'd' dhèidh i,
 'N dèigh a sgaradh o cèud-ghradh,
 Mhic ic Ailein o'n dheug u,
 Fhir a leanadh an fhèist mar ba choir.
 Fhir a leanadh, &c.

XV.

Ach fhir thug Maois as an Eaphaid,
 'S a sgoilt a mhuir na clar rèth dhoibh,
 Thug an triur as an èiginn
 O bhi dathadh an creachdunn
 A rìogh na'n rìogh na leig èag-ar da'r còir.
 A rìogh na'n rìogh, &c.

CUMHA Chlann Domhnuill, leis an aof-àna
cheu'na.

I.

GU Bheil mulad air m'inntin,
Dh' fhalbh gach tì bheireadh aire dhomh,
Gur fad on la dh' inntrig,
An sgrìob sin re teannadh oirnn,
'S ann an deich 's ann coig bliadhna,
Seachd cèad-diag sin do'n annaladh,
Thuit craobh chosgair air dìdinn,
Bha ga'r dìon o gach an-shochdair.

II.

'N uair sin b' aigeantach, funntach,
Muirneach, arrantadh,
Tighearna mhùideirt,
A' cuir funnt fui'na fearabh ud,
Bha maife ann ad urluinn,
Leis gach fùil gheibheadh fealadh ort,
Nach faigheadh o'n dùrachd,
Mìorùn tho'irt do 'n Ailein ud.

III.

Gu'm b' è sid an t og trèabhach,
Bha gleusta ann 's gach fearachas,
'S deas a rachadh na d' èideadh,
'S ba ghèur ann a'm barail u,
Criodhe na fèile,
Nach do lèibh a bhi gangaideach,
'S è spiorad bo trèune,
Làn spèise gun ain-eolas.

IV.

Ann is t shamhradh na dhèigh sin,
Dh' fhalbh Raonull 's cha'n fhanadh è,
Dh' fhàg e sinne na dhèigh,
Gun fhear glàit ris an teannadh mid,

Ach

Ach Aingeil mhic De,
 Mar sgèth bhi' ga d' t anag-ladh, X
 Gus am laichdir dha fèin,
 Gu'n glèidh e na fearuinn dhuit.

V.

Cha do chail fine ar spèraid,
 Is Shir Sheamas a fheaibh or'n, X?
 Gar cumail ri cheailidh,
 'S nair feaim bhi ga ghleaidh dhuin,
 Beaidh shiod an tuirr Thrèan,
 An-roidh rèam maire faighudain, X
 Ach fo chaidh du èug,
 Caite lèir doibh do lethaidfa.

VI.

Nuair a bha u dhuin oig,
 Bha u còinairist suidhachta,
 Beoil laibhraidh gu fòil, X
 Am bòiste cha roibh n ceangail ruit,
 Aignaidh gun ghò
 Air mo doidh gum mo d' liach guit, X
 Ghaineachta riabh air do sheoil,
 Gu steòrnaidh tà tì-ghornas. X

VII.

Ach gè d' fhuair finn ar leòn,
 Bha ar dòchas a' fuircach ruinn,
 Fheadh 's ba mhairiunn Shir Dòmhnall,
 Bha treòir dhuinn an Urra fin,
 Croidhe mar leòghunn,
 'N raibh mòrchuis le duineadas,
 'S è do chuir-se fui' an fhòd,
 A bhuaile an dòrn bhrìst ar muineil firnn.

VIII

Ach ge d' bha 'm buille fin cruaidh,
 Roimh t uaislin comail ris,
 O'n bha do mha' suas,
 Gu suasgladh gach cunnoirt dhoibh,

Ach a nois tha 'n fgeul cràiteach,
 Mu'n àilleagan uramach,
 O'n a dhruid riut am bàs,
 'S tùs ànraith ga d' chumaint è.

IX.

Oirnn a thàinig an t àr,
 'S mor àbhar ghearain duinn,
 'N aon chraobh bha gu h àrd,
 An fàbh air a gearradh uainn,
 Gur è sguabadh an làir,
 So bhàth an teallach oirnn,
 Chaill sinn uil' ar liunn-tàth,
 Re linn bàis mhic' ic Alastair.

X.

Fhir chroidhe mò ghràidh,
 Ba bhlath ris gach caraid thu,
 Ba mhor t fhuran re daimh,
 Bha u làidir ceannafach,
 Gu'm ba leigeadh re h * earrlaid,
 'N tùs failinn bhiodh teannadh-riut,
 Cha ba chobhartach ràich oirnn,
 Gu bràth fheadh 's ba mhairiunn thu.

XI.

'S miste mise 's cha n fheairrde,
 Bhiodh 'g àireamh na chailleadh orm,
 Dh' fhalbh mo thùgradh 's mo mhàran,
 O'n là chairibh a' s' talamh sibh
 Dh' fhalbh mo chruit 's mo cheòl gàire
 Dh' fhalbh mo ghairdeachas onorach,
 Lh' fhalbh m' airm agus m' èideadh,
 Dh' fhalbh gach sgèimh bh'air mo choluinn fa

XII.

'S è ceann-fàth mo liaithidh,
 An sgial a dona fo,

Mi

Mi air fàs am mhaol ciàrain, X
 'S nach iar iad mo chonaltradh,
 C'aite am faic' me re m' lèus, X
 Na thèid ann coimeas ribh,
 'S buileach glann thug an nial,
 A ghrian le cuid folais uainn.

ORAN *le Niall Mac Muiric Seanchaidh Chlann-
 Raonuill, 's è na shean duine aige bhaile, air
 faighin sgéula dha gu'n do chréuchdadh mac mhic'
 Ailein am Blar slià' an t shiorram, seal ma'n
 d' fhuir e naidheachd a bhàis.*

I.

GUR è naidheachd na ciadain,
 Roinn mo chruidheachd a fhiaradh, X
 Le liunn-dubh 's le bròn cianoil.
 Gua d' dhruith e trom air mo chrìochan,
 Mo sgèul duilich nach iar mi ar còmhradh.
 Mo sgèul duilich, &c.

II.

M' ullaidh m' aidhir a's m' àitis,
 Tha fuidh bhinn aig fir shafunn,
 Ar Tighearn' og maifeach,
 An t odh ud jarla na'm bratach,
 Mac an fhir thug dhomh fasga n'ar b' òg mi.
 Mac an fhir thug, &c.

III.

'S truagh gun mise bhi' làmh riut,
 'N uair a leagadh fa bhlàr u,
 Gu cruaidh currannta làidir,
 Agus spiunnadh na'n Gaidhil,
 'N àile dhiulainn do bhàs dheanain feòlach. X
 'Nàile dhiulainn, &c.

IV.

Uibhist aithearach, aoibhinn,
 Dhubhach, ghalanach, dhèirach,
 Nois o rugort am bèum so,
 'S goirt re fhulang na 's èiginn,
 Liuthad fear ata 'n dèigh air Mac Dhònuill.
 Liuthad fear ata 'n dèigh, &c.

V.

Cho 'n e 'n Domhull sin roimhe,
 Ach mac sin Dhomhnuill odh Jain,
 Ailein aoibhinn an aidhir,
 Uram fèile ; riogh flatha ,
 Ceannart meughrath gu caitheamh na mòr-chuis.
 Ceannart meughrach, &c.

VI.

'Nar a chiaradh am feasgar,
 Gu'm biodh Brannaidh ga losgadh,
 Fìon francach ga chosg libh,
 Coinnlin cèire ga 'n lasadh,
 Sàr cheann-feonadh toirt prosnachadh ceoil duibh.
 Sàr cheann-feonadh, &c.

VII.

Gu'm biodh fithill ga rùsgadh,
 Buidhein thaitneach air ùrlar,
 Pìob a' sgaladh na'n siunnfor,
 Fuaim-talla re chùl sin,
 Iomairt chleas air chrìos cùil no'm fear òga.
 Iomairt chleas, &c.

VIII.

M' ulaidh, m' aidhir an t fhiùran,
 'N t Ailein aidhireach, aoidheil,
 Bha gu macanta mùint-e,
 Dh' fhàs ga h aigeantach ùiseil,
 Fhuair mi aoibhneas ad chuir 's cha b' ann dòlam.
 Fhuair mi aoibhneas, &c.

IX.

IX.

Ba tu m' urram is m' annfachd,
 Cho feinn mi eachraidh do bhàis ort,
 Aig eagal droch fhàistinn,
 'N dùil gu faic in-se slàn thu,
 Mar a faic gu'n to'ir gàilic na 's mo uam.
 Mar a faic, &c.

X.

Tha mi sgìth 's gum mi ullamh,
 'S mi 'n deaghaidh mo chuire, X
 Gun dùl re sìd tuilidh,
 B' fhearr nach biodh na h urad,
 O'n là chualadh gun d' chuireadh do leòn ort.
 O'n là chualadh, &c.

MARBHRANN Mhic-'ic-Ailein, le Nial Mac
 Mhuirich cèu'na.

I.

OCH a mhuire mo dhunaidh,
 U bhi' ad fhìneadh air t uilinn,
 'N tigh mòr mhoirshir Drumad, X
 Gun ar dùil re d' theachd tuillidh,
 Le fàilte 's le furan,
 Dh' fhios na dùcha do'm buineadh,
 A charadh jarla choig Ullainn, X
 'S goirt le ceannard fear Mhuile do dhìol.
 'S goirt le ceannard, &c.

II.

Dh' fhalbh Domhnull na'n Domhnull,
 A's an Raonull a b' òige,
 'S mac-'ic Alastair chnòideart,
 Fear na misnìche mòire,
 Dh' fheuch am beireadh iad beò ort,
 Cha ra'n sud dhoibh ach gòraich,

Feum cho rabh dhoibh na'n tòireachd,
 'S ann a fhuair iad do chòmhradh gun chlidh.
 'S ann a fhuair iad, &c.

III.

Mo chreach mhor mar a thachair,
 'S è chuir tur stad air m' aitis,
 T' fhuil mhòralach reachdar,
 Phi' air bòcadh ad chraichdin,
 Gun feòl air a casgadh,
 Ba tu rìogh na 'm fear feachda,
 A chum t onoir is t fhacal,
 'S cho do phill u le gealtachd a nìos.
 'S cho do phill, &c.

IV.

Mo cheist Ceannard Chlann Raonuill,
 Aig am biodh na cinn-fheonadh,
 Na fir ùr air dheagh fhaolum,
 Nach iaradh do'n t fhaoghal,
 Ach airm agus aodach,
 Le 'n cailio-bhaire caoile,
 Sheafadh fad air an aodainn,
 Rinn iad sud a's cha d' fhaod iad do dhìon.
 Rinn iad sud, &c.

V.

'S mor gàire Ban do chinnidh,
 O'n a thòisich an iomairt,
 An sgèul fhuair iad chuir tiom orr,
 T' fhuil chraobhach a' fìleadh,
 'S i dortadh air mhìre,
 Gun feol air a pilleadh,
 Ge d' tha Raonull ad ionad,
 'S mor ar call ge do chinneadh an rìogh.
 S mor ar call, &c.

VI.

'S trom puthar na luaidhe,
 'S goirt 's gur cuthann a bùaladh,

Nach

Nach do ruith i air h uachdar,
 'N uair a dh' iuntraich iad uath thu,
 Thug do mhuinntir gair chruaidh as'd,
 Ach 'fe'ordagh a fhuar iad,
 Cèim air 'n aghart le cruadal,
 'S a bhiodh leantail na ruaig air a druim.
 'S a bhiodh loantail, &c.

VII.

Dheagh mhic Ailein mhic Jain,
 Cha rabh leatnaid do thaighe,
 Ann am Breatuinn re fhaighin,
 Tigh mor fughantach flathail,
 'M ba mhor fùgradh le h aidhir,
 Bhiodh na h uislin ga thathaich,
 Rinn iad cuimse air do chaitheamh,
 Ann an toiseach an latha dol sìos,
 Ann an toiseach, &c.

VIII.

'S iomad gruagach a's brèideach,
 Eadar uibhist a's fleibhte.
 Chuaidh am muthadh ma d' dhèibhinn, X
 Luidh smal air na spèurabh,
 Agus sneachd air na gèugabh,
 Ghuil èaniaidh an t shlèibhe,
 O'n la chual iad gnn d' èug u,
 A cheann uidhe na'n cèud ba mhor prìs.
 A cheann uidhe, &c.

IX.

Gheibhte ad bhaile ma fheasgar,
 Smuid mhor 's cha b' e 'n greadan, X
 Fir ùr agus fleasgaich,
 A' lorgaidh fudair le beadradh,
 Cuirn a's cupaichin breaca,
 Pìosun òir air an deilltreadh,

'S cho b'ann falabh a gheibht iad,
 Ach gach deoch mar ba neartaire brìgh.
 Ach gach deoch, &c.

X.

'S iomad clogaid a's targaid,
 Agus claidheam cinn airgid,
 Bhiodh mar coinnibh air ealachainn,
 Dhomhsa b' aithne do sheanchas,
 Ge do b' fharfuinn re leanmhuinn,
 Ann an eachdraidh na h albunn,
 Raonuill oig dean beairt ainmeil,
 O'n ba dual duit o d' leanmhuinn mor ghniòmh.
 O'n ba dual, &c.

XI.

'S cha ba lothagan cliata gheibhte,
 A'd' stèpaill ga 'm biathadh,
 Ach eich chruidh each a slirianach,
 Bhiodh do mhiolchoin air ialabh,
 'Siad a' fèachadh re fiaghach,
 Ann sna coireinibh riathach,
 B' è mo chreach nach do liath u,
 Ma 'n tàinig teachdair ga d' iaraidh o'n Riogh.
 Ma 'n tàinig, &c.

MOLLAIDH an Leòghuinn, air fonn Cabar Feigh,
 le Alastair Domhnullach Mac Mhaighister Alaf-
 tair.

I.

FAILTE an leoguinn chrèuchdaich,
 I s'èagfamhail spracalachd,
 'N uair dhèireadh do chinn fheonadh,
 Ba mheorach am brataichin,
 'N uair chruinnicheadh gach dream dhiu,
 Gu ceannsgalach tartarach,

Bhiodh

Bhiodh pronnadh agus calltach,
 Air naimhdin a thachradh ribh,
 Iad gu h oirdheirc air bhar cor-a-gleus,
 Teinnteach foir-dheirg lafrachail, x
 'S àrd a n stoirm air mhire conbhaidh, x
 'S loinn na'n dorn re spealtaireachd,
 Le 'n gèur cholg re Strachdadh bholg,
 A' gearradh cheann a's chorpunnan,
 Cha sluagh gun chruaigh gun cheannsgal, x
 Le 'n lann bheireadh fosadh orra. x

II.

Dùisg a leoghuinn èachdaich,
 'S dean èiridh gu fathramach,
 Air brat ball-dhearg brèid-gheal,
 'S fraoch slèibhe mar bharan air, x
 Tog suas do cheann gu hèatrom,
 'S na spèurabh gu caithriseach,
 'S theid mi fhìn choi-ghèire,
 'S a dh' fhèudas mi ad arabhaig, x
 Togam suas do mholadh prìofoil,
 'S do cheann rìoghail farasta,
 Cho 'n eil ceann no corp san rìoghachd,
 Ann cruaidh ghnìomh thug barachd ort,
 An ceann cruadalach àrd sgiomhach,
 Maifeach fìr-dheas arranta, x
 'S tric thug sgairt re h uchd an fhuathais,
 Re h àm luchd t fhuatha taruinn riut.

I.I.

Co b' urainn tair no dìobleachd,
 Gu dèlin a bharalacha, x
 No shamlaueadh riut mì-chliu'
 A rìogh na'n ceann barasach, x
 A chreatair ghaista rìomhaich,
 'S garg fìr-dheas do tharuinn-se,
 Air bhrat glan do'n t shìoda,
 Re mìn chrann caol gallanach, x

Ere

E re plabraich re crann brataich,
 A' stalcadh chas gu h eangara,
 'S còmhlain ghafda làn do ghaifge,
 Teanailt bras go leanailt ris,
 Fearg gu casgairt na'n gnùis dhaite,
 Fraoch a's fras go fearachas,
 Bhoidh sgrios a's lannadh sìos,
 Air luchdmìo-ruin a bheanadh riut.

IV.

Cha rabh gorta gleòis,
 Air an t sheòrsa o'n ghineadh thu,
 An dream rathoil mhorchuifeach,
 Chomhruagach iomartach,
 Ba ghunnadh dagach òr-sgiathach,
 Gòirfeideach nìnheil iad,
 Ba domhain farfainn crèachdach,
 Cneidh èachdach am firineach,
 Iad go fùrdoil losgadh fùdor,
 Toit a's smùid o lafraichin,
 Na fir ùr gheal lùthor,
 A ghearradh smùis a's aifnichin,
 Lannan dùbh ghorm, ghèura, chul-tiugh,
 'N glaic na fiuran aigeantach,
 A' sgolltadh chorp a sìos go'n rumpaill,
 Sùrd le fùnt air strachdaireachd.

V.

'S foinnich fe-rail leidir,
 Cuanda dàicheil cinneadail,
 Sliochd na'n collaidh làmh dhearg,
 'S iad làn do dh' àrd spiorad annta,
 Choi dian re lafair chrà dheirg,
 'S gaoth mhàirt a' cuir spiunnaidh innt'
 Gun mheang gu'n mheirg gun fhàilinn,
 'N ar càileachd ge d' fhirir sìobh,
 Na fir chogach theid 's na trodabh,
 Nach biodh roi' lotabh gioragach,

Nach

Nach iarr profnadh re h àm cofgraidh,
 A phronnadh chorp a's mhinichin,
 A, sgathadh cheann a's làmh a's chos diubh,
 Ann 's an toit le mire chath,
 Na fir bhèura thrèun-fheardha, X
 Ghèur armach fhineadail.

V I.

An cinneadh maisteach trèabhach,
 Na'n rèth chuilbheir acfuinneach,
 Nach diultadh dol air ghlèus,
 Re h àtu fèuma go grad mharbhadh, X
 Madaidh is uird ghlèusta,
 Go bèumadh na n stradagan,
 A conas deatg re chèile,
 A, cur èibhlin gu lafraichin,
 Frasan dealanach dearg pheileir,
 Teachd o'r teine tatarach, X
 A 's pada a' pronnadh 's a leadairt,
 Na'n corp ceigeach casagach, X
 Lannun dubh-ghorin dol gu'n dùblan,
 A' gearradh smùis a's aifnichin,
 Aig na trèunabh cruagh-bheimneach,
 'S luath bhualadh speachunnun. X

VII.

Clanndomhnuill tha me 'g ràdh-a,
 'N fàr chinneadh uramach,
 'S tric a fhuair 's na blàrabh,
 Air nàmhaid buaigh-iumanach,
 Iad fearadha tapaidh dàna,
 Comh làn do nimh ghuinidich,
 Ri nathraichin an t fhleibhe,
 Le 'n gèur lannabh fulannach,
 Iad-gu fitheach glèisda cosluath, X
 Rùnach bos-luath, fulasgach, X
 Cruas na craige luas na draige, X
 Chluinntè fead am builliunnan,

Na fir dhàna, lùthor, nàrach,
 Fhoinnidh, làidir urronta,
 Chomh-gharg re tuil-mhaoim flèibhe,
 No falòisg ghèur na munàinnin.

VIII.

A charaig dhainnean dhèileant,
 Nach dìobair gun acarachd,
 Gluais suas gu spòirfeil rìoghail,
 Roi' ad mhìlinibh gaisgeante,
 'S iad mire geale na cruadhach,
 Gun truailleadh gun ghaife iad,
 'S bòcain a chuir ruag iad,
 Bheir buaidh le 'n sluagh brasbhuilleach,
 'S ioma fleasgach culbhui' dòid-gheal,
 Is garbh dòrn a's slinneinín,
 A dh' èiris leat ann tùs na còmhstraidh,
 A nì còmhrag min bhuaillteach,
 Iad gu bonn-mhall, bas-luath, cròdha,
 Sàitheach, stròiceach, iomartach,
 A dol a sìos ann àm na tèagbhail,
 'S leòghunn bèic air mhìre achda.

IX.

A leòghuinn bhèicich ghruamaich,
 Bheil cruadal air tuineachadh,
 Is tric a dhearbh an cruaigh chuis,
 'S na buan ruagabh cumasgach,
 'N uair spailpte suas thu,
 Le d' bhuaigh ri crann fulannach,
 Chìte conadh ruaimleach,
 Ann gruaidhibh a h uile fir,
 'S dainniun, seasbach reng do fhleusgaich,
 'N uair bhìodh deise tarainne orra,
 Cha to'ir eagal nàmhaid eag annta,
 'S iad mar chreag nach cairicheadh,
 'S glan am preas iad chaoidh cha teich iad,
 'S fìodh nach peasg do'n darach iad,

'S tric

'S tric fhuair fibh air ar nàmhaid,
'S na blàrabh buaigh chaithreamach.

X.

Na n tigeadh ortsa fòirtneart,
Ga d' leoin o chrich aineolaich,
Coigrich le rùn dòbheairt,
Ga d' chòir tho'irt a dhainn deoin diot,
'S iomad làn cheann ìleach,
'S lainn lìobha 'm beairt dhainnein ann,
Thàirneadh suas re d' shìota,
Dheth t fhìor-fhuil d' ad tanagladh,
Fuirbin chomafach nach cromadh,
Roi' fhrois tholladh phearsannan,
'Nach biodh fomalt' dhol air cholluin,
'N am bhiodh fonnadh chlaiginnin,
Crunluath lomara ga phronnadh,
Air pìob lonnaich thartaraich,
A chuireadh anam ann sna marbhadh,
Dhol gu fear-ghleus gaisge leo.

XI.

Stòchd Chlanndòmhaill dh èireadh,
Le n gèugabh 's le meanganan,
B' i sìd a choille chèatach,
A b' èagsamhail 's ba cheannardaich,
'N uair thàirneadh iad re chèile,
Gach tràabh dhiu' ga fearachail,
'S mairg a spioladh fèasag,
Na Lèo da ghreannachadh,
Bhiodh cinn a's dùirn da sgatha dhiu' fan,
Ann an dùsail lannaireachd,
Fuil re fèur iomachd 's re strùladh,
Feadh na'n lùb 's na'n camhanan,
Bhiodh lannan lotach dùbh-ghorm,
Cuir smùidich do cheannabh ghall,
'S caoidhran cruaigh a's rànaich,
'S an àrfhaich go gearanach.

XII.

XII.

Cait a bheil san rìoghachd,
 Ann fear-ghnìomh thug barachd oirbh,
 No phrosnaicheadh chum strìadh sibh,
 A mhìlinin bearaideach,
 Na tuirin sgairteil prìofoil,
 Do 'n fhìor-chruaidh nach fannaicheadh,
 Da 'm b' àbhaist a bhiodh dìlis,
 'S nach dìobradh na ghealladh iad,
 Gadhar chatha thèid mar shaighid,
 Sìos le 'n claidheamh dealanach,
 Nach to'ir athadh gun dad athais,
 Gus an sgath iad beallaich rompa,
 Cuirp da'n sgathadh 's cruaidh da crathadh
 'S orra pathadh falanach,
 Cluinntir fead ar clàidhin,
 Truagh ghàir agas langanaich.

XIV.

Tha iomad mìle ann alba,
 Do gharbh fhearabh fùlasgach,
 Shliochd Ghàidhil ghlais a's Scota,
 Thig deònach mar cularabh,
 Gun tig iad le rùn cruadail,
 'S gu 'm fuaigh iad go bunailteach,
 Re teanchair ghairg an leoghainn,
 'S re spògabh dearg fuileachdach,
 Togabh libh gun airc gun easbaidh,
 Trom fheachd seasinrach cunnbhalach,
 Do laobhraidh dheasa shunntach threisail,
 Theid neo-leisg 's an iomairt-sgleo,
 Cha n fhachdas riabh na fuinn na'n gèilltibh,
 Dol ann teas na'n cumasgan,
 Teichidh iad o'r stròic bh,
 'S o'r fròilibh breac duilleogach.

ORAN *do Shir* Lachluin Mac Ghilleoin *triath*
 Dhubhairt, *le Eachunn tachdach* Mac Gilleoin
an t aof-dàna.

I.

THRIALL ar bunadh go Phàra,
 Co b'urrainn da sheanchas?
 Mac Mhuirich, * Mac Fhearguis,
 Craobh a thuinich re Aimsir,
 Fhriamhaich bun ann a Alba,
 Chuidich fear dhiu' Cath-cairrbheach,
 Fhuair finn ullaidh fear h ainme theachd beò.
 Fhuair, &c.

II.

Cha chraobh chuire cha phlannta,
 Cha clnòdh 'n uraidh o'n d' fhàs thu,
 Cho bhlàth chuirtheadh ma bhealltainn,
 Ach fas duillich a's meanglain,
 A miar mullaich fo dh' fhàg finn,
 Cuir a Chrìosd tuilleadh an àite na dh' fholbh.
 Cuir, &c.

III.

'S mor putliar an Ràith-fe, X
 'S trom an dubhadh-fa dh'fhàs oirnn,
 Gur a cumhann leinn t àrdach, /
 'N ciste luthaidh na'n clàran, X
 'S fhad is cuimhne leinn càradh na'm bòrd.
 'S fhad, &c.

IV.

Chuaidh do chiste 'n tigh geamhraidh, X
 Cho do bhrìst u chno thamhna, X
 Misneach fear Innse-gall thu, X
 'S mor is misne do ranntaidh,

VOL. I.

H

Nach

Nach do chlisg u roi' armailt,
 Fhir ba mheafail ann caumpa Mhentrofe.
 Fhir, &c.

V.

Fhir ba rìoghaile cleachda,
 'S tu ba bhìoganta faicinn,
 Dol a fìos am blàr machrach,
 Bhiodh na mìltin mad' bhrataich,
 Chuid ba phrìosaile an eachraidh,
 Luchd do mhìo-ruin na'n caist ort,
 'S ann a dh' innis leò t fhafan,
 'Nuair ba fgèth leò cuir fgapaidh na'm feòil.
 'Nuair, &c.

VI.

Cha bhiodh buannachd do d' nàmhaid,
 Dol a dh' fhuasgladh uait làmhhuinn,
 Bha n buaghach 's gach àite,
 Cha b'e fuath mhic a mhàille,
 Fear do shnuadh theachd na àrdaich,
 Cha dath uaine ba bhlath dhuit,
 'Nuair a bhuaileadh an t àrdan ad phòr.
 'Nuair, &c.

VII.

Gu'm b' aithriseach t fhèim dhoibh,
 'N àm na'n crannan a bhèumadh,
 Chum na'n deannal a shèideadh,
 Bhiodh lann tana chruaidh ghèur ort,
 'S tu fad la air an t sheirm sin,
 Cha tigeadh lag bhuile meirbh as do dhòrn.
 Cha, &c.

VIII.

'N àile chunaig mi ainisr,
 'S tu re siubhal na sealga,
 Cha ba chuibh ort an garbhlach,
 Pìc do'n iubhar cha d' fhàs i,

Chuireadh

Chuireadh umhal na sbàirn ort,
 Cha bhiodh fuithil a tàirne,
 Na m biodh lutha na cranngail,
 Chuireadh fiubhal fui' earr-ite'n còin,
 Chuireadh, &c.

IX.

Glac chòmhmart ann càradh,
 'M bian ròinneach an t sheana bhruc,
 Cinn stòrach o'n cheardaich,
 Cha bhiodh òirleach gu'n bhàthadh,
 Eadar sìneòirn agus gèinne,
 Le neart corcaich a Flànras,
 Cha bhiodh feolach an tearmad,
 Air an feoladh tu'n crann sin ad dheòin.
 Air an, &c.

X.

Cha b'e sin mo luan càsga,
 'N uair a bhuail no ghath bàis u,
 S truagh a dh' fhàg u do chairdin,
 Mar ghàir sheillein air làraich,
 N deigh a mealunnun fhàgbhail,
 Na uain earraich gun mhàthair,
 S fad a chluinnir an gàraich mu'n chrò.
 'S fad, &c.

XI.

Gu'm ba mhath do dhìol freasdail,
 'N tigh mor am bial feasgair,
 Jisge beatha na'm feadan,
 Ann am pìosun ga leigeil,
 in a's Clàrsach ga spreige ri ceòl.
 Sin, &c.

XII.

Shuineadh dh'inne 'na ùr-ros,
 Fear ar tiaghe 's ar crùn' air,
 Ghabh an rathad air thùs uainn,
 Liuthad latha re chùndas,

Bh'aig maithibh do dhù cha,
 Miad an aidhir 's a mùirne,
 Bha mi tathaich do Chùirte,
 Seal ma'm b' aithue dho 'n turlar a dh'fholbh,
 Seal, &c.

XIII.

B'eòl dhomh innse na bh'aca,
 Gu'm bann do mhianan Shir Lach'uinn,
 Bhiodh 'g'òl fion-a 'n tigh farfainn,
 Le mnaidh riomhach neò-as-caoin,
 Glòir bhinn agus macnais,
 Ann 's an àm sin 'm ba chleachd' libe bhi pòit.
 Ann, &c.

XIV.

'N àm na fàire bhiodh glasadh,
 Bhiodh chlàrfach ga creachadh,
 Cha bhiodh ceòl innte ann tasgaidh,
 Ach na meòir ga thoirt aiste,
 Gun leòn làinhe gun laige,
 Gus 'm ba mhianach leibh cadal gu fòill.
 Gus, &c.

XV.

Bhiodh na cearraich re braise,
 Iunairt tàilifg ma'n feach orr',
 Fir fòirn re tartar,
 Toirm a's màthadh air chairtin,
 Dolair spàinteach a's tastain,
 Bhi' ga'n dìolalbh gun lasan na'n lorg.
 Bhi', &c.

XVI.

Thug càch teist air do bhèusan,
 Bhà gradh a's eagal mhic Dè ort,
 Bha fàth feirce ga d' chèil ort,
 Bha aòigh deiseachd a's deilbh ort,

Cho raibh ceist ort mar threun fhear,
 Bhiodh na scriabh-tair ga'n lèabhadh,
 Ann ad Thalla ma'n èireadh do bhòrd.
 Ann, &c.

XVII.

Ga ba lìon'ar ort frasachd,
 Chum u dìreach do d' mhacabh,
 Do bhrèid rìomhach gun frachda,
 Cha Do dhìobair ceann slait thu,
 O'n 's è Crìosd a b' fhear beairt dhuit,
 'Sin an Tì a leig leat an taod sgòid.
 'Sin, &c.

XVIII.

A mhic mo ghlacas thu'n ftiur fo,
 Cho ba fhilathas gun dùchas,
 Dhuit bhi' grathuinn air h ùrnaigh,
 Cuir da caitheamh an triur orr,
 Cuir an t Athair ann tus orr',
 Biodh a Mac na fhear iul orr,
 An Spiorad Naomha giùlan go nòs.
 An, &c.

O R A N *do* Lach'unn *mor* Mac Gilleòin *triath*
 Dhubhairt, *le* Eachunn *bachdach*.

C H O R U S.

Lach'uinn òig gu nì faic mi thu,
 Mar trèige bòrd na bàs mi,
 Go'm faic mi fui' cheann bliadhn' u,
 Mar glacadh fiabhras àrd mi,

X A ghnùis fholta 's am bèul o'n fochdrach gàire,
 X Do dhèud gun ftoir o'm binn thig glòir,
 O'n faighin pog a's fàilte.

I

A LACH'UINN òig gu'n iunfin ort,
 Sgeul is binn re aireamh,
 Nois o roinn e craobhs-gaoileadh,
 Sna bheil an taobh fo dh'fhairge,
 Tha u làn do dh' fhìn-ealtachd,
 Choimh ceart sa dhinnseadh feanchas,
 Gur mac Jain ghaire da rìreamh u,
 Ann àn dol fìos ann garbh-chath.

II.

'S è Ceannard * Chlann-illeain,
 Dh'fhàs flathasach le cruadal,
 Sgaoil e feadh gach tighearnais,
 Gun d' ghleidh u dlitheil t uaisle,
 Ach 's ioma neach ba fhùgradh leis,
 Crùbadh ann an truailleachd,
 Ach ionn u beairt ba cliùtaiche,
 Air an dùchas mar ba dual dhuit.

III.

'S è na chuir me dh'èolas ort,
 Dh' fhàg an ceò ma m' fhùilibh,
 Aig a mhiad sa fhuair me dheth,
 Gun d' leig me ruaig ann tùs ort,
 Dh' aithnichin air an fhaiche thu,
 A lùb na'n cas-chiabh ùrgh'an,
 Cum b' urfann cath air gaisgibh u,
 Na'n tigeadh creach ad dhùthaich.

IV.

B' è fìd an gasan leis m ba taitneach,
 Fìcin daite a lùbadh,

'N t iubhar

N t iubhar nuadh ga lut hadh go chluais, ×
 'M bèatha uait ba shiùbhlach, ×
 Cèir a's ròsaid dlùth fui' t òrdaig,
 Ite an eòin gu h ùrghlan,
 Mu chaol an fhèidh ma'n gearr è lèim,
 Bhiodh fhuil na lèine brùite.

V.

Sid na h airm a ghlaicinn duit,
 A dhol air fraid an fhùdair :
 Cuilbhair a ghlèis shniamhanaich, ×
 A bhèul o'n cinnteach cuinise,
 Spàntach làdair fulanach,
 'N laimh a churaidh chliùtich,
 S a 'n fgiath ba tric ann taisbeineadh,
 Air ghaoirdean deas na'n lùth-chleas.

VI

Mo ghaoil a 'm fear caiteineach, ×
 A lèibh a chairt 's roinn gual dìth,
 Leis an èireadh na brataichin,
 A 's teach o ghlaic na m fuar-bheann,
 N àm dùsgadh as an cadal doibh,
 Gun d' bhuail u pais ma'n chluais orra, ×
 S thilg u steach an teachdaireachd,
 'S an ceart air bhachd an gvaillin.

VII.

S ioma bratach shuaicheanta,
 'N raibh smuais a's cruas a's cèirdis,
 Eadar rùtha chuitheirnis,
 Gu dubhairt thun a gorbh-leat, ×
 Dh' èireadh a h aird ghabhar-shlios,
 Fir fhoghainteach neo-fgàthach,
 Dhearbhainn fhìn gun geileadh dhuit,
 Fir ghlèusta o bhra'-chàrnaig,

VIII.

Ghluaifeadh leat sna h eileinibh,
 Dream nach ceil an grèdh ort,

Thigeadh

Thigeadh ort a moir-innis,
 A bhratach leòghant' làidir,
 Chì-te fid gu follaiseach,
 Fir fhoinnidh ann Aros,
 Na fir ùr-a nach diùltadh,
 Sgiùrs thoir air an Nàmhaid.

IX.

Dh' eireadh seoid o'n mhuaithie leat,
 Nach cuireadh bruthach spàirn orr'
 Na'n ceann-a-bheairtin glana,
 Na'n lannan geal 's na'n targaid,
 Na'n cuilbheirin caol acfuinneach,
 Aig gaisgich na'n gnìomh gail bheach,
 A dheanadh luatha chaisleacha,
 'N uair dh' èireadh frad o theanachair.

X.

Bratach aig Clann dòmhnuill,
 'N a'm biodh ad chòir gu m b' fheairde,
 Dh' fhàs gu seasfhach cruadalach,
 'N uair ghluaiseadh iad na'n armadh,
 Ann an gliocas firinneach,
 Cho math sa sgrìobh ann seanchas,
 Sìd an dream bha innsgineach,
 Re 'n innseadh nach riabh leanabail.

XI.

Mar gearr mi leim air cuantaibh rèth,
 'S e Lach'unn fèin mo rùn air,
 An trèun-laoch gasta dh' fhas gu sprachdail,
 Leis 'm ba chleachdach cùirtmhoir,
 Tha mi air stnealach a' m' aigne,
 O' nach fhaic mi 'n tùs u,
 Dh' fhag sid tacaìd fad fui'm' asnaich,
 'S leig mi mach air thùr 's e.

C H O R U S.

Lach'uinn òig gu m faic mi thu,
 Mar trèige bòrd na bàs mi,

Go 'm faic mi fui' cheann bliadhn' u,
 Mar glacadh fiabhras ard mi,
 A ghnùis sholta 's am bèul o'n fochdrach gàire,
 Do dhèud gun stoir o'm binn thig glòir,
 O'n faighin pog a's fàilte.

ORAN *do dhaoine uaisle an Ealain Sgiathanaich,*
le Lach'unn Mac Ionmhuin, da 'm ha cho-ainm
 Lach'unn Ma Thearlaich òig.

Tune, She rose and let me in:

I.

LA a' fiubhal slèibhe dhomh,
 'S m' fàlbh leam fèin gu dlùth,
 Chuideach ann san Asdar fin,
 Air gunna glaic 's air cùth,
 Gu'n thachair Clann rium ann'sa ghleann,
 A' gal go fann chean iùil,
 Th' ar leam gur iad ab'àilidh dreach,
 G 'm facas riabh le m' fhùil.

II.

Gur li iùnadh leam mar thàrla sibh,
 Am fàfach fad air chùl,
 Coi-meas luch bhur n agh-ach-unn,
 Gun tagha do cheann iùil,
 Air beannachadh neo-fhiata, dhamh,
 Gu'n d' fhia'raich mi co fiùbh?
 Fhreagair iad go cianail mi,
 A'm bria'rabh m'ine ciùn.

III.

Iochd a's gràdh a's fiùghantas, ~~Ca. 1. 18. X~~
 'N ar tiùr gu'm b' e ar n ainm,
 Clann daoine uaisle cùramach,
 A choisunn cliù 's gach ball,

'N uair

'N uair phàigh an fhèile cìs do'n èug,
 'S chuaidh i fèin air chall,
 'N a thiomnadh dh' fhàg ar'n athair finn,
 Aig maithibh innsegall.

IV.

Fhuair finn greis ga'r n àrach,
 Aig Mac Leòid a bhà san Dùn,
 Greis eile gle shaibhir,
 Aig a bhràthair ann Duntuilm,
 Sin 'n uair labhair fiùghantas ;
 Dàlt' ùsoil Dhòmhnuille ghuirm ;
 Ba tric leat a bhi' fùgradh ri'nn,
 'S cha b' fhasan ùr dhuinn cuirm.

V.

Aig èiridh dhuinn neo-airtealach,
 'S biadh maidne dol air bòrd ;
 Gheibhte gach nì riaghailteach,
 Ba mhianach leat ga d' chòir ;
 Cha d' chuir u dùil am prìobartaich,
 Cha b' fhiach leat ach nì mor :
 Ba chleachda air do dhèineir dhuit,
 Glain fhìona mar re ceòl.

VI.

Torma'd fial an t shugraidh,
 Nach d' fhàs ma'n chuinneadh cruaigh ;
 Bha go fearail fiùghantach,
 'S a chum an dùchas suas,
 'S ann ort a bhà ar tathaich,
 O'n thugadh Jain uainn,
 'S beag m' fharmaid ris na feùmaich,
 O'n a bhèum na cluig gu truagh.

VII.

Bha 'n duin ud ro fhathasach,
 'S e mathasach le cèill,
 Bha e gu fial fiùghantach,
 'S a ghiùlan math ga rèir,

Ge farfainn eadar Arcabh,
 Cathair Ghlas chu 's baile Bhòid,
 Cha d' fhuaras riabh Oid' Altram ann,
 Cho' pailt re teach Mhic Leòid.

VIII.

Chuaidh sinn do Dhùnbheagain, x
 A's cha d' iar sin cead na Thùr,
 Fhuair sinn fàilte shuilibhearadh,
 Le furmailte 's le mùirn, x
 Gu'n d' ghlachd e sinn gun acarachd, x
 Mar dhaltachan na'r trùir,
 Go'n togadh e gach neach aguinn,
 Go inacanta air a ghlùnn.

IX.

Am fear bha air Chomraich,
 Ba chall foilleir dhuinn a bhàs,
 Ann an cuisibh diulanais,
 Cha b' ùdail u meafg chàich, x
 Làmh fgapadh òir a's airgid u,
 Gun dearmad air luchd daimh,
 'S go mionaicheadh na Clàirfeirin,
 Nach tu ba tàire làmh

X.

Thug sinn ruaig gun fòradh,
 Gu Coinneach mor na n cuach,
 Ba duin' iochdar teo-chroidheach e,
 'S ba leoghant e air fluagh,
 Bha uram uaisle a's ceannrais aige,
 Air fearabh an taobh-tuath,
 Cha chuir as geail a chailleadh e,
 Go'n d'fhalaich oirnn e 'n uaith.

XI.

An t Ailpeineach dubh fìrinneach,
 Ga 'n dùchas cian an frath,
 Da 'n tig na h airm gu sgiamhach,
 Ge ba riabhach leinn do dhath,

Ba làmh a dheanadh fiaghaich thu,
 Gu'n dail ba bhiatach math,
 Do bhàs a chràidh am blià'na me,
 Mo bhriathar b'fhiach mo sgath.

XII.

Ba chum-aite glan do chalpanunn,
 Fuidh shliafaid dhealbhair thruim,
 'S math thig breacan cuachach ort,
 Ma'n cuairt ann èile cruinn,
 'S ro mhath thigeadh claidheamh dhuit,
 'S giath lathach n a'm ball grinn,
 Cha raibh cron am fradharc ort,
 Thaobh t aghaidh a's cul do chiunn.

XIII.

'N àm togbhail màil do dhùchannan,
 'S ga dhilùthachadh riut fèim,
 Bhiodh mid air nar stiùbhartan,
 'S 'n ar triùr go 'm biodh mid rèth,
 Cha do thog sinn riabh bò-ghamhna dhuit,
 'N am bealltuinn cha do lè'ibh,
 Cho mho thug oich air tuathanach,
 Ba mho do thruas re 'm fèim.

XIV.

O'n roinn an uaidh bhar glafadh orm,
 'S nac faic mi sibh le m' shùil,
 Ba chumhach, cinoil, cràiteach, me,
 'S neo-àrdanach mo shùrd,
 'S mi cuimhneachadh na'm bra'rain sin,
 A b' àilidh dreach a's gnùis,
 Gur tric a chum sibh coinnibh rium,
 Aig coinneach ann fa Chùil.

ORAN *do dh' Aonghas Bhail fhiunnlaidh, le
Jain dubh Mac Jain Mhic Ailein.*

I.

A ONGHAIS òig mhic Shèamais,
Fhir ghlèusta 'n aigne mhòir,
Mo dh' fhalbh u fiubhal rèth dhuit,
Deagh sgeul ort leamfa is deòin,
U fèin 's do bhrathair gle mhath,
A ghlachd an fhèil' air dhòrn,
Cha dean mi tuillidh plèide ribh,
O'n 's beag oirbh fèin am bòsd.

II.

'S ann leamfa gur feol èigin,
Nach d' fhèad mi bhi' 'n ar còir,
'S ga faighin sealladh èibhinn,
Le toil dè na m bithiun beò,
Air Aghaidh 'n Alein mhùideortaich,
O'n 's e grunn d' mo sgeòil,
'S fradharc fùl an Tànaisteir,
A bhràthair Ra'ull òg.

III.

'S an ros-ait-gheal fìor-uafal,
Is prìofoile na 'n t òr,
Sa n * eumhan gasta rìomhach fin,
Sa dreach air fiamh an lò,
Lèug na'm buadhan fìrinneach,
'S an phenix fhìor-ghlan chorr,
'S air lìonaireachd na n rèultaichin,
Gun cheist 's tu fèin am Pol.

IV.

Gur muirneach cliùiteach, eireachdail,
Penelope mar Ainm,

VOL. I.

I

Gur

Gur niarachd tè da 'n gair'ir è,
 Ma leanas i do lorg,
 Do ghnìomharan coi-foilleir-e,
 'S tha geal a bhio's air dearg,
 'S i n Ti fo tha mi 'g innle dhuibh,
 An t shìobhailteach gun fhearg.

V.

Penelope bhan-grèagach sin,
 Gur buan a Sgèul aig càch,
 Chèan gun raibh i fìrineach,
 A's fìr-sheafach na gràdh,
 Ach Penelope dhubh ghle-gheal fo,
 Le a cèataibh choisinn bàr,
 Cho rigeadh be n Uilises i,
 Mar 'n deichibh cuid 's gach càs.

VI.

Iochd a's gràdh a's fùghantas, 56. r. 93
 An triur a bhà sa ghleann,
 Gur creideamh, ciall a's Umhlachd,
 Na crùintin bheir an ceann,
 Tuigse, bàidh a's foighidin,
 Gun sgathaich ann an caint,
 Bha 'n deichnir sin co'-pòiste riut,
 'S tha 'n uir re friamh na 'n crann.

VII.

Beir foraidh uam ge d' dh' fhuirich mi,
 Gu tigh na 'n 'uinneag àrd.
 'N tigh buaghach, stuadhach, tuireideach,
 Nach uireasbhach re dàimh,
 Tigh ceòlmhor, òlar, aithireach,
 Am faighir Cuirm le fàilt'
 Gun glèidh an Rìogh a cheannard dhuim,
 'S a Bhain-ti'rn' is math gnà's.

VIII.

Ge d' dh' fhan mi air bhur cùlthaobh,
 'S ann leam tha chuis ro chaillt'

Nach tug mi greis do'n dùltachd,
 Ann fa chuir am biodh damhs'
 Ach tha 'n seanfhocal ga ùrachadh,
 Ge lùthor an Cu Cam,
 Ge tìtheach air an smodal e,
 Cho bheir è bhos a's thall.

Proverb

O R A N *do dh' Alasdair dubh Ghlinne-garaidh*
Leis an Aofdàna Mac Mhathan.

I.

F HUAIR mi sgèula moch dicèdain,
 Air lainh fhèuma bha gu crèuchdach,
 S leòir a ghèurad ann fa n lèumfa,
 Anall o'n trèud bha buaghar.

II.

O Dhùn Garachdnach ùr Allail,
 Na'n tùrp mear'a 's na'n stèud seanga,
 Na'n gleus glana 's cèut'ach sealladh,
 Bèichdail, Allaidh, Uaibhreach.

III.

Gur dubhach deòrach tha Clanndòmhnuaill,
 Mu Chreach Ghnòideirt neart na'n ròisheol,
 Gaisgich chrèdha nach tais 'n àm còmhraig,
 Mo chreach mhòr 's mo chruadal.

IV.

Gur goirt an fgaradh tha'n Gleanngaradh,
 'n dh' fhalbh leannan na'n arm glana,
 'a 'm b' ainm Alasdair, ceann na'm beannachd,
 'lac na'n geal lann cruadhach.

V.

Ba chall curaidh do dh' Alb' uil,
 dh' fhalbh cuilein, na'n arm guineach,
 'a gharg turas, 'n sealg na'n cunnart,
 'a'm dho bhuille bhuladh.

VI.

'S an rioghachd fo fèin ba lathail t fhèim,
'S ba sgathail bèim do chlaidheamh ghèir,
Do shamhailt fèin cho'n fhachd o'n dh' èug u,
Ghaifgich èuchdaich, bhughaich.

VII.

Ge b'e dhuifgeadh t ain-iochd,
Ba dlùth dha carraid 'n tùs tarraing,
Rùsgadh lannun, furd air ghearradh,
Bruchdan fola air ghuaillin.

VIII.

'S tu 'n Domhnallach dian, consmunn na 'n triath
Morghalach fiall, Roimh lòdraich nan Cliar,
Leis an òilte fìon, agus or ga dhìol,
Ann an Aitribh na n crìoch fluaghail.

IX.

A fhliochd Rìogh Fionnaghaidhill,
Na'n còrn geal-a-ghlaic 's na'n fròl ballabhreac,
'M pòr nach cearbach, dul fui' 'n Armabh,
'N àin na 'n garbh-chath * ruaidhneach.

X.

Ach buaigh a's slàinte a 'n fhear a dh fhàg u,
Duineil, bràth'rail cinn'eil càirdeil,
Gaol o'd' nàmhaid, gràdh o'd' chàirdin,
A fhliochd na'n Armuinn uafal.

ORAN *do Mac Innin an tratha; Lach'unn Mor
le Grigor òg Mac Ghrigoir.*

I.

'S Cian 's gur fad tha mi am thàmbh,
Gun trial air do dhàil;
A Lachluinn a'n àirde tuath.
'S cian, &c.

* Laidir.

Na

II.

Na 'm biodh sneachda na 'n Gleann,
 Na rith leis gach allt,
 'S gu 'n cailleadh gach beann a ghruaim,
 Na 'm biodh, &c.

III.

Na'n dubhadh an sliabh,
 'S go 'n cromadh a ghrian,
 Leam ba mhiannach bhi' triall air chuairt,
 Na'n dubhadh, &c.

IV.

Cha b' i machthir na'n Gall,
 A ghlachdainn fui' m' cheann,
 Ach bràighe na'n gleann so Shuas.
 Cha b' i, &c.

V.

Tho'ir mo shorraidh thair caol,
 O nach cluinn iad mo ghlaodh,
 Go Buidhin gun fhraoch gun ghruaim,
 Tho'ir mo, &c.

VI.

Go Ceann-feodhna mo rùin,
 Chuaidh an t ainm ud air cliù,
 Cheart co'-fhad' 's atà 'n Rùta uainn.
 Go Ceann, &c.

VII.

Gu talla 'n fhir fhèil,
 Am bi' tathaich na'n cèud,
 Cillmorithe re sgèth a chuan.
 Gu talla, &c.

VIII.

Dhamfa b' aithne da bheus,
 'N àm cromaidhe do 'n ghrèin,
 Gum biodh farram na'n tèud ad chluais.
 Dhamfa, &c.

IX.

A ghnùis a dhiùlt a bhi' bochd,
'S nach d' chuir cùl re fear nochd,
A lean an dùchas fan ftochd ba dual.

A ghnùis, &c.

X.

Cha b' è 'n cleachda bh'aig càch,
So ghlac u mar gnàs,
Bhiodh sinachdail ma'n mhàl air tuath.

Cha b' è, &c.

XI.

Fhuair u fèud o fhiol Leòid,
Na'm brataichin fròil,
Na'n cupa na'n còrn 's na'n cuach,

Fhuair, &c.

XII.

Ghlachd u 'n èuchdag, mar mhnaoi,
Cha ra' 'n lèirfinn ud claon,
'S glan do chèile re d' thaobh 's gur suairc.

Ghlachd, &c.

XIII.

Bèul is binn thogadh fonn,
Slios mar eala na'n tonn,
Caol mhala nach crom le gruaim.

Beul, &c.

XIV.

Aig an Ailpeanach ghlan,
Do'n fhuil ròghail o shean,
Ite fir-eoin nach mean re luaith.

Aig an, &c.

XV.

Ach na'n eireadh ort strì,
Gum biodh fud air do thìth,
Clann Ghrigoir na'm pìob 's na'n ruag.

Ach, &c.

XVI.

XVI.

Agus Granntaich o spè,
 Gu ceann làidir trèun,
 Bàr cheannard choig cèud dà uair.
 Agus, &c.

XVII.

Sid a bhuidhin nach fann,
 Thogadh giubhas re crann,
 Thàirneadh iubhar na meall o'n cluaïs.
 Sid a bhuidhin, &c.

XVIII.

Bhiodh an fhiùthaidh chaol rèth,
 'M bian dubh-ghlas an fhèidh,
 Ga ghiulan air èileadh cuaich.
 Bhiodh an, &c.

OR A N *do dh' Eoin breac Mac Leòid no Hearadh ;*
le Ruairidh Mac Mhuirich.

I.

MIAD a mhulaid tha 'm thaghail,
 Dh' fhàg treothaid am chliamh go goirt, X
 Aig na roinn mi na d' dheoghaidh,
 Air m' aghairt 's mo thriall gu port,
 'S ann bhà mis'air do thòir,
 'S mi meas gu'n raibh coir agam ort,
 Dheogh Mhic Athair mo ghràigh,
 Ba tu m' aidhir a's m' àgh, a's m' olc.

II.

Chuaidh a chuibhle ma'n cuairt, X
 Gu'n do thiantaidh go fuachd am blàs,
 Gu 'm fachda mi uair,
 Dnn flathail na'n cuach fo thràigh ;
 Far biodh tadhich na duain,
 Umidh mathas gun chruas gun chàs,

Dh.

Dh' fhalbh an latha fìn uainn,
'S tha na taighin gu fuaraidh fas.

III.

Dh' fhalbh Mac talla as an Dùn,
'N àm sgarachdainn dhùinn re 'r triath,
'S ann a thachair e riùm,
Air seacharan bheann san t fhliabh,
Labhair eisin air thùs,
Math mo bharail gur ta ma's fìor,
Chunairc mise fuidh mhùirn,
Ròimh u'n uraidh an Dùn na'n Ciar.

IV.

A mhic talla na'n Tur,
'S è mo bharail gur tù fa bhà,
Ann an teoghlach an fhìon,
'S tu 'g aithris air gnìomh mo làmh,
'S math mo bharail gur mi,
'S cha b' fhurast dhamh bhì na m' thàmh,
'G èisteach brosluinn gach ceòil,
Ann a m fochar Vhìc Leòid an Aigh.

V.

A mhic talla fo bhà,
Ann fa Bhaile 'n do thàr mi m' iùl,
'S ann an ios dhuinn is lèir,
Go bheil mise 's tu fein air chùl,
A rèir do chomais air sgèul,
O'n 's fear comuinn mi fèin a's tù,
Bheil do mhuinntiris buan,
Air an Triath ud ga'n dual an Dùn.

VI.

Tha mac talla fui' ghruaim,
Ann san talla 'm biodh fuaim a cheòil,
'N ionad tathaich nan Ciar,
Gun aidhir gun mhiagh gun phòilt,
Gun mhìre gun mhùirn,
Guniumracha clàth na'n còrn,

Gun chuirn gun phailtis re daimh,
Gun mhacnas gun mhàran beòil.

VII.

'S mi mac talla bha uair,
'G èisteachd faram na'n duan gu tiugh,
Far 'm ba mhuirneach a bèus,
'N am dùbhrachd do'n ghrèine san t shruth,
Far am b' fhoirmeil na feòid,
Iad go h orraganach; ceolmhor, cluth,
Ge nach fhaicte mo ghnùis,
Chluinnt aca 's an Dùn mo ghuth.

VIII.

'N àm èiridh gu moch,
Ann an teoghlach gun sprochd gun ghruain,
Chluinnnte gleoraich na'n dos,
'S a cèile na cois o'n t shuain,
'N uair a ghabhadh ì làn,
'S i go'n cuireadh o's n àird na fhuaire,
Le meoir fhileanta bhinn,
'S iad go rith-leimneach, dìonach, luath.

IX.

Bhiodh a rionadair fèin,
Cuir ann fhìre gur h è bhiodh ann,
'S e 'g èiridh na measg,
'S an èabhadh gu tric na cheann,
Ge do b' ard leinn a fuaim,
Cha tuairgneadh e sinn gu teann,
Chureadh tagradh an 'm chluais,
Leh aidmheil go luath 's go mall.

X.

'N uair a chuir i na tàmh,
Lè furtachd na fàrdaich fèin,
Dhamhsa b' fhurasta 'ghradh,
Go m ba chuireideach gair na'n tèud,
Le h iomairt dhà-làmh,
A cuir a binnis do chach ann cèill,

'S go'm

'S go'm ba fhiubhlaoh am chluais,
A moghun luthor le luafgan mhèar.

XI.

Ann fan fheafgar na dhèigh,
'N àm teafa do'n ghrèine trà nòin,
Fir chneatain re clàir,
'S mnaigh freagairt a ghna cuir leò,
Dà chomairleach ghearr,
A, labhairt 's gu'm b'àrd an glòir,
Gu'm ba thitheach an guin,
Air dhaoine gun fhuil gun fheòil.

XII.

Gheibhte fleasgaich gun ghràin,
Ann ad thalla gun sgrà gun fhuath,
Mnaig fhionna 'n fhuilt rèth,
Cuir binnis ann cèill le ftuaim,
Le ceileiribh beòil,
Bhiodh ealanda, òrdoil, fuairc,
Bhiodh fear bogha na'n còir,
Chuireadh meughaire am mhòr am chluais.

XIII.

Thoir teachdaireachd uam,
Le deatam gu Ruairidh òg,
Agus innisor dhà fèin,
Cuid dheth chunnort ge dh'è Mac Leòid,
E bhiodh 'g amharc na dhèigh,
Air an Jain a dh'èug 's nach beò,
Ge ba shaibhir a chliù,
Cha 'n fhàgadh è n Dùn gun cheòl.

LUINNEAG Mhic Leòid, *le nìnghein* Alastair Ruaidh
Mhic Leòid.

I.

'S Mi 'm shuidhe air an tulaich,
Fo mhulad 's fo aime-cheist, X
'S mi coimhead air ìle,
'S ann do 'm iùnachd san ama fo,
Bha mi uair nach do shaoil mi,
Gus 'n do chaochail air m' aimsir,
Gun tigin an tubh fo,
A dh' amharc dh' Juraidh a' Scarbaidh,
I hurabh o i hoiriunn o,
I hurabh, o, i hoiriunn o,
I hurabh o, i hogaidh ho ro,
Hi ri ri rithibh ho i ag o.

II.

Gun tigin an tùbh fo,
A dh' amharc Dhiùraidh a scarbaidh,
Thoir mo shoraidh do'n Dùthaich,
Tha fo dhù'ar na'n garbh-bhean,
Gu Shir Tormoid ùr Allail,
Fhuair ceannas air Armait,
'S gun caint' ann 's gach fearunn,
Gu m b' airidh fear t ainm air.
I hurabh o, &c.

III.

Gun caint ann 's gach fearunn,
Gun b airidh fear t ainm air,
Fear do chèille, 's do ghliocais,
Do mhifnich, 's do mheanmnaidh,
Do chruadail, 's do ghaifge,
Do dhreach, 's do dhealbha,
Agus t fholachd a's t uaille,
Cha ba shuarach re leanmhuinn,
I hurabh o, &c.

IV.

IV.

Agus t fholachd, a's t uaisle, &c.
 Dh' fhuile dìreach Rìogh Lochluinn,
 B' e fìd toiseach do sheanachais,
 Tha do chàirdis fo-iaraidh,
 Ris gach Iarla tha 'n Albuinn,
 'S re uaislin na h Eirinn,
 Cha bhrèug ach sgèul-dearbh è.
I hurabh o, &c.

V.

'S re uaislin na h Eirinn, &c.
 A uèic an fhir chliùtich,
 Bha gu fuighantach ainmeil,
 Thug barachd ann gliocas,
 Air gach Rì'tir bha 'n Albuinn,
 Ann an cogabh 's an fìo'-chaibh,
 'S ann an dìolabh an airgid.
I hurabh o, &c.

VI.

Ann an cogabh san fìo'-chaibh, &c.
 'S beag an t uènead do mhac-fa,
 Bhiodh gu beachdoil mor meanmnach,
 Bhiodh gu fuighant', fial, farsaing,
 O'n a ghlachd sibh mar shealbh è,
 Clànn Ruairidh na'm bratach,
 'S e mo chreach-fa na dh' fhalbh dhiu'.
I hurabh o, &c.

VII.

Clann Ruairidh na'm bratach, &c,
 Ach an aon fhear a dh' fhuraich,
 Nior chluinnim sgeul marbh ort,
 Ach fhèadail do dh fhearadh,
 Ge do ghabh mi uait tearbadh,
 Fhir a chuirp ba mhath cuma',
 Gun ùireasbhaidh dealbhadh.
I hurabh o, &c.

VIII.

Fhir a chuirp 's glan cuma, &c.
 Croidhe farfaing, fial, fearail,
 'S math thig geal agus dearg ort,
 Suil ghorm 's glan fealladh,
 Mar dhearcaig na talmhuinn,
 Làmh re gruaigh ruitich,
 Mar mhucaig na fear-dhris,
I hurabh o, &c.

IX.

Lamh re gruaighe ruitich, &c.
 Fo thagha na gruaige,
 Chuil dualaich, na'n cam-lub,
 Gheibhte fid ann t ardaich,
 Ann càradh air ealachuinn,
 Mìofair a's adharc,
 Agus raghuinn gach armachd.
I hurabh o, &c.

X.

Mìofair a's adharc, &c.
 Agus lanntainin tana,
 O'n ceannabh gu 'm bar-dhias,
 Gheibht' air gach slias dhiu' fid,
 Ifneach a's cairbinn,
 Agus iubhar cruaiigh fallain,
 Le 'n taibhaidin cainbe.
I hurabh o, &c.

XI.

Agus iubhar cruaiigh fallain, &c.
 Cuilbheirin caola,
 Air a dhaoirid ga'n ceannacht' iad,
 Glac na'n ceann liobh,
 Air chuir fìos ann am balgabh,
 O ite an fhu-eòin,
 'S o fhòda na gaillebhinn.
I hurabh o, &c.

XII.

O itidh an fhir-coin,
 'S o fhiod na gaillbhein,
 Tha mo chion air a Churaidh,
 Mac Muirè chuir sealbh air,
 'S e ba mhinach le m' leanabh,
 Bhi' 'm beannabh na sealga,
 Gabhail aidheir na frithe,
 'S a dìreadh nan garbli-ghlachd.
I hurabh o, &c.

XIII.

Gabhail aidhir na frith, &c.
 A leigeil na'n cuilein,
 'S a furan na'n sean chon,
 'S e ba deireadh do'n fthuran ud,
 Fuil thoirt air chalgabh,
 Luchd na'n cèir geala;
 'S na m falluinin dearga.
I hurabh o, &c.

XIV.

Luchd na'n cèir geala, &c.
 Le d' chomhlain dhacoin uaisle,
 Rachadh cruaiigh air an Armabh,
 Luchd aithneacha latha,
 'S a chaitheamh na fairge,
 'S a b' uirrin ga seòladh,
 Gu seòlaid ann taraingt i.
I hurabh o i hoiriunn, o,
I hurabh o i hoiriunn, o,
I hurabh o i hogi ho ro,
Hi ri ri rithith bo i ag o.

LUINNEAG le Callum a Ghlinne.

*Mo Chailin donn og, 's mo nighin dubh thogarach,
 Thogainn ort fonn 'sneò-throm gun togainn,
 Mo nighin dubh gun iaraidh, mo bhriathar gun
 togainn,
 'S gun innsinn an t aobhar, mu nach 'eil is gad
 thogradh,
 Mo nighin donn og.*

I.

GU bheil u ga bòich, bainndi, banail,
 Gun chroon ort fo'n ghrèin gun bhèum gun
 fgainnir,
 Gur gile u fui' d' lèine na èatag na mara,
 'S tha coire agam fein gun Chèile bhi ma'riut.
Mo Chailin, &c.

II.

Gur muladach me, 's mi'n dèigh nach math leam,
 Na dheanadh dhomh fta aig cach ga mhalairt,
 Boidh t athair' acomhnaidh 'g òl le caithream,
 'S è eolas na'n corn a dh' f hagh co-falamh.
Mo Chailin donn og.

III.

Na'm bithinn ag òl mu bhord na dìthe,
 'S gu'm faicinn nio mhian 's mo chiall a' tighin,
 'S è'n copan beag donn thogadh fonn air mo chroidhe
 'S cha tu gainn mo bhriathran nach iarunn è rithist.
Mo Chailin, &c.

IV.

Boidh bòdaich na dùcha re bùrst 's re fanaid,
 Cantainn ream fhèin nach gèill mi dh' ainnis,
 Ge d' tha mi gun sprèigh tha tèud re tharaing,
 Cha sguir mi do'n ol fhad as beò mi air thalamh.
Mo Chailin, &c.

V.

'S iomad bodachan gnù nach duraichd m' aithris,
 Le theanall air sprèigh 's iad ga threigfin a's t earrach,
 Nach cosg ann fa bhliadhna blaigh trian a ghalalain,
 'S cha to'ir e fo'n ùir na's mù na bheir Calum.

Mo Chailin, &c.

VI.

Na'm bithinn air fèill 's na cèudun mar'ium,
 Do chuideachda chòir a dh' òladh drama,
 Gu'n suidhinn mu bhòrd 's gun traighin mo shearag,
 'S cha du'irt mo bhean riabh rium ach Dia leat a
 Chalum.

Mo Chailin, &c.

VII.

Ge d' tha mi gun stòr le h òl 'sle h iomairt,
 Air bheagan do nà le prìs no min e.
 Tha m' fhorton aig Dia 's e fialaidh uime,
 'S mo gheibh mi mo shlàinte gu'm pàigh mi na
 shir mi.

Mo Chailin, &c.

VIII.

Ge mor le cach atà mi milleadh,
 Cha tugainn mo bhòid nach òlainn tuillidh,
 'S e gaol a bhi mòr tha m' fheadil a' fireadh,
 Tha 'n sgèul ud re aithris, air Callum a Ghlinne.

Mo Chailin donn og, 's mo nighin dubh thogarach,

Thogainn ort fonn 's neo-throm gun togainn,

*Mo nighin dubh gun iaraidh, mo bhraithar gun
 togainn,*

*'S gun innsinn an t aobhar, mu nach 'eil is gad
 thogradh.*

Mo nighin donnog, &c.

Do Thigearna Chlannraonuill, le Mac Dhu'bhaill
Mhic Lachuinn.

LUINNEAG.

*Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham eiridh.*

I.

SID an t shlàinte chùramach, ,
Olamaid gu sunatach i,
Deoch slàinte an Ailein Mhùideirtich,
Mo dhùrachd dhut gum èirich.

Tha tighin, &c.

II.

Ge do bhiodh tu fad uam,
Dheireadh sunnt a's aigne urm,
'N uair chluinninn sgèul ab aite leam,
Air gaisgeach no'n gnìomh èachdach.

Tha, &c.

III.

'S iomad maighdiunn bharasach,
Ga math da'n tig an earraaid,
Eadar Baile a Mhanaich,
Agus caol Bharaidh 'n dèigh ort.

Tha, &c.

IV.

Tha pàirt ann ealain bheagram dhiu'
Cuid san Fhrainc, 's an Badaillt dhiu'
Cha n'eil latha teagaisg,
Nach bi'n Cille-pheadair trèud dhiu'.

Tha, &c.

V.

'N'ar chruinnicheadh am Bannal ud,
Brèid caol ann càradh crannaig orra,
Fallas air a malainin,
Re dannsa air urlar dèile.

Tha, &c.

VI.

'N uair chiaradh air an fheasgar,
Gum ba bheadarrach do fhleasgaichin,
Bhiodh pìoban mor ga'n spreigeadh ann,
A's feudanan ga'n Glèusadh.

Tha, &c.

VII.

Sgiobair re la gaillinn u,
Sheoladh cuan na marunнан,
A bheireadh long gu calachan,
Le spiunnadh glac do threin-fhear.

Tha, &c.

VIII.

Sgèul beag eile a dhearbha leat,
Gur tealagair sìt-ne ann garbhlach u,
Le d' chuilebhair, caol nach dearmadach,
Air dearg-ghraigh na'n ceann èa-trom.

Tha, &c.

IX.

Be sìd rn leoghunn aigeantach,
'N uair nochdadh tu do Bhaideilin,
Lamh dhearg a's long a's bradan,
'N uair a lasadh meannmhadh ad t èudann.

L U I N E A G.

*Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham, fotham, fotham,
Tha tighin fotham eiridh.*

D U A N A G *le Alastair Mac Dhonuill, air fonn*
Banarach dhonn a chruigh

A N L U I N N E A G.

*A Bhanarach dhonn a chruigh,
 Chaoin a chruigh, dhonn a chruigh,
 Cailin deas donn a chruigh,
 Cuachag an fhasaich.*

I.

A Bhanarach mhìogach,
 'S è do ghaoil thug fo chìs me,
 'S math thig lànhuinnin sìoda,
 Air do mhìn-bhofan bàna.
A Bhanarach, &c.

II.

'S mor ba bhinne a bhiodh t èisteachd,
 'N àm bhi bleoghun na sprèadh-a;
 No'n smeòrach 'fa chèitein,
 'M bar gèig ann am fas-choill.
A Bhanarach, &c.

III.

'Nuair a sheinneadh tu'n coilleag,
 A' leigeil marft ann coillidh,
 Thàladh eanlaidh gach daoire,
 Dh' èisteachd caoirill do mhàrain.
A Bhanarach, &c.

IV.

Ceòl farafda, fìr-bhinn;
 Fonnar, faramach, dìonach;
 A sheinn a Cailin donn fìneallt',
 Bheireadh bìogadh air in' àirnin.
A Bhanarach, &c.

V.

Ge do b' shonnar an fhiùghall,
 'S a teudan ann ritheadh,

*S è bheireadh dannsa air gach crìodhe ;
Ceol nighin na h Airidh.

A Bhanarach, &c.

VI.

Tha deirg' agus gile,
A' gleachd ann gruaidhin na * Finne ;
Beul mìn mar an t shirist,
Da milis thig gàire.

A Bhanarach, &c.

VII.

Dèud snafna na rìoghuinn,
Snaite, cruinne mar na dìsnin'
Gur h i an donn-a-gheal-ghlan fàideach,
'S ro mhìg fhuileach † fàite.

A Bhanarach, &c.

VIII.

Chuireadh maill' air do lèirsinn
Ann a maduinn driuchd chèiteoin,
Na gathanan grèine
Thig o teudchul cas fàineach.

A Bhanarach, &c.

IX.

'S ciatach nuallan na gruagaich,
Re bleoghun cruigh ghùail fhinn,
A' toirt torrman air cuachaig,
'S bothar fhuaim aig a clàrabh.

A Bhanarach, &c.

X.

'S taitneach fiubhal a ctailein,
Ga chrathadh mu cluasabh,
A' toirt muidh' air ‡ Seist-luachrach,
'N tigh-buaile, 'n gleann fasaich.

A Bhanarach, &c.

XI.

* *The Fair one.*

† *Smile.*

‡ *A Bed of Rushes.*

XI.

A muineal geal bòidhach,
 Mu 'n iathadh an t òmar,
 A dhath fèin air gach feòrsa,
 Chit' a dortadh tre bràghad.

A Bhanarach, &c.

XII.

Da mhaoth bois ba ghrinne,
 Fui' 'n dà ghaoirdein ba ghile,
 'Nuair shìnt iad ga h innealt',
 Gu finin cruigh fhàsgadh.

A Bhanarach, &c.

XIII.

Gu'm ba m'òthar mo bhead'rach,
 Teachd do'n bhuaille mu eadradh,
 Seamh sult-chorpach beirir,
 'S buarach greafadh an àlaich.

A Bhanarach, &c.

XIV.

- Glac-gheal àb'ard gleothar,
 A' stealladh bainne 'n cuaich bleoghun,
 A' feinn na'n luinneag bog sheothach,
 A' togail codhar ri Blarich.

A Bhanarach, &c.

XV.

'Nuair a thogadh tu bhuarach,
 Cuach a's curasan na buaile,
 B'ao-coltach do gluafad,
 Re guanaig na fraide.

A Bhanarach, &c.

FÀILTE na moirthir, le Alastair Mac Dhonuill

An LUINNEAG..

*Heitirin àrin, urin o ho ro,
Heitirin àrin ho ro.*

I.

FAILT Ort fèin a Mhoir-thir bhòidheach
Ann fann òg mhìos bhealltuinn.
Heitirin, &c.

II.

Grian-thìr or-bhuidh 's uaine còta,
'S froinneadh ròs re h alltabh.
Heitirin, &c.

III.

Le biadh 's le dìbh a' cur thairis,
Bha dèid Earrach teann orra.
Heitirin, &c.

IV.

'S inach Iurach slios a tulach,
'S duilleach mullaich chrann inte'.
Heitirin, &c.

V.

A choill gu h uilidh fo làn duillich,
'S i na culaidh bhainnse.
Heitirin, &c.

VI.

'S bainneach, bailceach, braonach, glacach,
Bruachan tachdrach allieort'.
Heitirin &c.

VII.

'S lionach, slatach, cuibhleach, breacach,
Seile ghlas na'n samhnan.
Heitirin, &c.

VIII.

Mor-thir ghlan na'm bradan taragheal,
'S airgideach cuir lann orra.

Heitirin, &c.

IX.

Tìr lan sonais, faor o dhonas,
Gun dad onais drantain.

Heitirin, &c.

X.

Seirceach, caidreach, gun dad fladachd,
Saor o bhraid 's o anntlachd.

Heitirin, &c.

XI.

'S àluinn a beinnin 'sa fraithin,
'S aoibhinn dath a Gleanntuin.

Heitirin, &c.

XII.

Graighin deargoa' tàmh mu firich,
Eilid bhireach 's mang aice.

Heitirin, &c.

XIII.

Boc air daradh timchill daraig,
'N deigh a leannain cheann-deirg.

Heitirin, &c.

XIV.

Coilich choille 's iad re coilleig,
Ann fan doier chranntail.

Heitirin, &c.

XV.

Cnodhach, caorach, dearcach, braonach,
Glasrach, raonach, aimhneach.

Heitirin, &c.

XVI.

'S deiltreach, laomach, meiltreach, caoineach,
'S fuinn mhaoineach leamhnath.

Heitirin, &c.

XVII.

XVII.

X 'S cùbhraidh futhan, 's badach luighin,
Ris a bhrudhainn ainne-teas.
Heitirin, &c.

XVIII.

X 'S fèurach, craobhach, luideach, gaolach,
An tìr fhaoilidh sheannfàil.
Heitirin, &c.

XIX.

Grian aig èiridh 'g òradh slèibhe,
'S beachuinn ghèug re franntaich.
Heitirin, &c.

XX.

Seillin ruadha diogladh chluaran,
'S mìl ga buain le dranntan.
Heitirin, &c.

XXI.

X Breac le fulas lèim a buinne,
A' rith na'n cuileag greannar.
Heitirin, &c.

XXII.

X Bàr gach tolmair fo bhrat gorm-dhearc,
Air gach borrachan alltain.
Heitirin, &c.

XXIII.

X Luisein chùbhraidh a mach a brùchdadh,
'S cuid dhiu' cùl-ghorm bainn-dearg.
Heitirin, &c.

XXIV.

'S ceòlar aoibhin bàr gach gèige,
'Sa 'n eòin fèin a' danns' orra.
Heitirin, &c.

XXV.

X Crogh air dàir am bàr au fhàsaich,
An fheòir nach fàs gu cràinntidh.
Heitirin, &c.

XXVI.

'S iad air theas a' rith 'le m buaraich,
'S te le cuaich ga'n teann rith.
Heitirin, &c.

XXVII.

'S misrach, cuachach, leabach luachrach,
Dol gu buaile a's t shamhradh.
Heitirin, &c.

XXVIII.

'S ònach, uachdrach, Blàthach, cnuachdach,
Lonn na'm buachall aunta.
Heitirin, &c.

XXIX.

'S imichdeach, gruthach, meogach fruthach,
An iomairich shubhach, shlambach.
Heitirin, &c.

XXX.

Deoch gun tobhas dol mar comhair,
Gun aona ghlothar ganntair.
Heitirin, &c.

I O R R A M.

I.

GUR neo-aigheil turas faoilich,
Ge d' bhiodh na daoine tàbhachdach.

II.

An fhairge molach, bronach, tòr bhrach,
Giobach, corrach, ràpalach.

III.

'S cruaigh ri stiuradh bial-mhuir dhùldaigh,
Teachd le brùchdail chàrfanach.

IV.

Cladh a chùlain cha b'e n fùgradh,
'S e ri bùren bàchdanach.

V.

An culaunnach fein cha nè s fasa,
Agus lasan àrdain air.

VI.

Teachd gu dlu'n dèigh a chèile,
Agus gèimrich dàr orra.

VII.

An fhairge phaitheach, a bial farfuing,
Agus acras àraidh orra.

VIII.

'S mairg a choimis muire re mòintich,
Ge d' bhiodh mor-shneachd stràchd orra.

IX.

Nèil a' gealladh oiche shalach,
Gun aona chala fàbhailte.

X.

Dùbh-ra-dorcha gun dad gealaich,
Oirthior an-fhòil àrd-chreagach.

XI.

Gaoith aig sheideadh, muire 'ag èiridh,
'S fear ag èabhach àrd-guthach.

XII.

Sid e' tighin 's cha nann righin,
Cròch-inhuir, friothar, b'fanach.

XIII.

Cum ceann caol a fiodha dìreach,
Re muir dìothlunn. dàsunach.

XIV.

Ach dhaithnich sin gun sheol finn fada,
A mach san tairf's ba ghabhaidh sin.

XV.

'S leag finn a croinn is' a haodach,
'S ba gniomh dhaoine càileachdach.

XVI.

'S chuir finn amach cliathun rìghne,
If ba ghrinn an t àlach iad.

XVII.

Is fhuìdh orra ochdar, shonna tromar,
Is sgoillteadh tonnun stàplinneach.

XVIII.

Haig air chnagabh, hùg air mhaidin,
'S cogul bhachd air t àbranabh.

XIX.

Iad a mosglodh suas a chèile,
'S masga trèun air fàil aca.

XX.

Sgeanun lochdrach ràmh a Lechluinn,
Bualadh boc air bhàr-linnin.

XXI.

Iad a' traoghadh suas na dìoluinn,
Le neart fìor-gharg ghàirdeinin.

XXII.

Cathadh mara is marcachd-shìne,
'S stoirm na fìon, da n fàrachadh.

XXIII.

Laфраichin-frad teine fiunnachain,
Dearg o'n iumragh chàileachdach.

XXIV.

Iad ag obair as an lèintin,
Hug is thèit da ràdhuinn aca.

XXV.

Iorram ard-bhinn shuas aig Eamun,
Ann an clèth ràmh bràghad-a.

XXVI.

Aonghas mac Dhonnachaidh da rèirsin,
A rì' ba trèun a thàirneadh è.

XXVII.

Donnachchu mac Uaraig a luagh leo,
'S b' fhada buan a spàlagun.

XXVIII.

Bha fuaim aon-mhaide air chlèth ac'
B' bualadh spèicin tàbhachdach.

L 2

XXIX.

XXIX.

Rainn dam pianadh 's fir dan spianadh,
'N glachdadh iarnadh àrd-thonnach.

XXX.

Gallain chiatach, leogh-ar-liaghach,
'S Fuirbi diann dan fàrachadh.

XXXI.

Lunnun miona, 's duirn dan fìneadh,
Seile fìos air dhearnnachun.

XXXII.

Muir ag ofnaich shuas ma toisheach,
Chuip-gheal, choip-gheal, ghàir-bheuchdach.

XXXIII.

Suas le sgùradh faidh re bùirein,
Le fìor dhùrachd fàr-iumaraidh.

XXXIV.

Slaubhraidh chuirneineach ri dùirdil,
Shìos rinn fìur a fàgail ann.

XXXV.

Gaoth na deannadh 's i ri feannadh,
Na'n tonn cen-fhionn ràsanach.

XXXVI.

Na fir luthor an deigh an rùsgaidh,
A' cur smùid dheth an àlaichin.

XXXVII.

Chaidh cha mhitiche a misneach,
Na fir sgibidh thàbhachdach.

XXXVIII.

Riogh an eagaill Neapran ceigeach,
Ri fìor sgreada, bàthar sibh.

XXXIX.

Gu'm b'fhà' uabhuinn muir re nualraich,
'S catha cuain a stràcadh orra.

XL.

Ghuidh an sgioba geur na dùilin,
'S thuair an ùirnidh gràsadh dhoibh.

XLI.

'Smachdaich Eolus na spèirin,
'S a bhuilg shèididh àrdghaothiach.

XLII.

Gun d' rinn Neaptan fairge lomadh,
Mar bhiodh gloine sgàthan ann.

XLIII.

Sgaoil na neòil bha tònghorm cìor dhubh,
'S shoillsich grian mar b' àbhaist dith.

XLIV.

'S mothaich an sgioba do fhearainn,
'S ghlachd iad cala fàbhailte.

XLV.

Gabh iad pronn, is deoch, is leaba,
'S rinn iad cadal samhach orra.

*Do Shir Jain Mac Ghilleoin triath Dhubhairt, le
Jain Mac Ailein an t aos-dàna.*

I.

IUMRAICH mo bheannachd,
Gu Bann-tighearna Hamair, X

Bean am bhuil barrachd,

Do charantachd nàdoir:

Chunairc mise gu dliothoil, X

A fuilin re fnithe,

'S i 'gàireamh mar mhio-agh,

Sior Jain da fàgail:

Bha dòirinn a criodha,

Cho mòire ga ruighuinn,

'Smar gu m biodh air tighin,

O dhearbh nighin a màthar:

X Go cronnachan fgeùla,
 Bhiodh fada 'na dhèigh sin,
 Thug maiririad na fèile,
 Spor ghèur do'n fheàr-dhàna.

II.

Nach iunadh re chlaistinn,
 Gu bhuil mise o chinn fhada,
 X Ann an turcadaich cadail,
 X Agus m'acaid ro-chraiteach ;
 X Tha cneidh air mo ghiulan,
 'Smi leisg air a dùsgadh,
 X Air eagal le a bùrach,
 Gun ùraich i'm bàs dhomh,
 Ga dheigh cha fgeul rùine,
 Ach fgeula 's mòr cùram,
 Shir Jain gun dùsgadh,
 Ann dlùth chiste chlaridh ;
 B'e fo ar fras dhùbailt,
 X A mhill ar n abhull's ar n ùbhlàn :
 A Roinn ar dosgaidh a chrùnadh,
 Fhroisb am fìor bhàr a ghàraidh.

III.

B'e fèin ar crann dosrach a chombdaich le choslos,
 X Gur a coilltichin solta 'n dthas toiseach a fhreamh.
 X Gun dreathuan gun chrìonach,
 Gun chrithin gun chrìn-fhiedh,
 X Ach geugun ro phrìefoil,
 Do dh fhion-fhuil na spàinte,
 Bha fios aig luchd lèabhaidh,
 'S aig seanachunin gèura,
 Air ar teachd o Ghathelus,
 As an Eaphaid a thàinig,
 Sliechd mhilinin trèuna,
 Thuir ceannas na h Eirinn,
 Mar bha f bhir na fèile,
 Agus Eirimon dàna.

IV.

IV.

O'n ghin sibh o Scòta,
 Bha bhuaigh air ar cordis,
 A' dearbhadh 's a còmhach,
 Am Pòr as an d' fhàs sibh!
 Far an gabhaidh sibh còmhuidh,
 Ba liobh ceannas na fòid sin,
 Le uimaididh còraich,
 Agus moran a bhàr air,
 Ciad nighin Mhich Dòmhnuill,
 Mar mhairriste posta,
 B'e n sheneirail comhraig,
 'N ciad Thòisich is àrainn.

V.

O'n shuithich sibh lùth-chuirt;
 Bha dhàileachd 'nar n àrais,
 Gur h iumaircach Dù'ich,
 Bh'air an cùinneadh le pairt dhibh,
 Bha do dh àirde 'nar giubhsaich,
 'S nach tugadh càch puic dhibh,
 'S nach ba tric le luchd diùma,
 Ar-luba' le tàire,
 Ach 's e n rud a thug fgiùrs oirbh,
 Gum b' aicme le crùn sibh,
 'S gum b'e dliogh bhar dùchais,
 Bhiodh an tiùl dheth 'm biodh iad sin,
 Ge d' bha sin ann fa tiom sin,
 Na mhios 's na mhor mhislin,
 Tha e nios gu truagh lìonnte,
 Daor trì-fille pàite.

VI.

Tha seann fhocall eile ann,
 Tha coi-fìor 's mar a their iad,
 Ge b'e neach air am beir i,
 Gum biodh chneidh dheirghineach craiteach,

Proverbs Ge

Ge d' tha finnè ri achdain,
 Na dh fhalbh o chinn fad orinn,
 Bhiodh ar dùil re bhi' beirteach,
 Na m biodh aguinn na dh fhàg sin,
 Ach tha ar nador choi-truaighe,
 'S nach faichd sinn ar buannachd,
 Cha lèir gainibh an fhuarain,
 Gus an uair sinn an tràighe e,
 Tha e nios na nì' foilleir,
 Da'r nàbuinnin comuinn,
 Gun do bhristeadh mor phronnaig,
 Garadh droma na n Gàidhil.

VII.

Fear gasta gun chrìne,
 Bha ainmeil san Rìoghachd,
 Cha ba tric a luchd mìo-ruin,
 A n innse na n àireamh,
 Ba chompanach Rìogh u,
 Am fear meannach moir fìorghlic,
 Cha n fhaicte e fuidh dhìobradh,
 Ach am prìosalachd stàite,
 Ann an cogadh luchd strìthe,
 Cha raibh masl air ri innse,
 Ghleidh e onoir a shinnfridh,
 'S ann a mhiodaich è n àirdahd,
 Cha raibh e, cha b' fhiach leis,
 Bhiodh falbh fuidh bhrat filte,
 Eadar e bhiodh na mhinor,
 Agus fìnid a làithin.

VIII.

Bha e mor ann a mìodachd,
 Bha e mor gu bhi' Rìoghail,
 Bha e mor ann an grìde,
 Ann am fìrinn 's an càirdis,
 Ba mhor e ri fhaichdinn,
 Ba mhor air gach achd e,

Davie

Bha mhor e na phearsuinn,
 Na ghaistachd 's na ailleachd,
 Bha e mor ar son diumh-laoich,
 Bha e mor gu bhiodh fùgach,
 Bha e mor air dheagh ghiùlan,
 Ann an cuirtinn àrda,
 Bha e mor ann a misnich,
 Bha e mor ann an gliochdas,
 Bha e mor gun cheist idir,
 'S fàr ghiobhtunnun nàdar.

IX.

Na m biodh e re fhuasgladh,
 On bhàs a thug buaigh air,
 Sur a h iomad Laoch cruadail,
 A ghluaifeadh 'na abhar,
 An t ainm coithchionta mor fin,
 Re'n gairte Clann-Dòmhnuille,
 O thoiseach an còrdis,
 'S iad ba phòr da chiad màthair,
 Agus uaislin nan Leodach,
 Thaobh fola agus feola,
 Mar lànoin ur phòsta,
 Leis 'm ba deonach bhi' gràdhiach,
 Choncas mar phuthar,
 An gruaidhin air dubhadh,
 Mar gu n deanadh làn phiuhar,
 Geur chumha ma brathair.

X.

Cia man faguinn ann dìo-chuinnh';
 Dream eile da dhèislin,
 Bha na ciun ba mho prìs dhiubh,
 Ro dhèis am pàirt dhuit,
 Fir ghaista gun chrìne,
 Bha ainmeil 's an ròghachd,
 Mar bha'n cinneadh mor prìosoil,
 So thìolaich o Bhàn chu,

O thoiseach

O thoiseach an dualchais,
 Cha raibh fìnal air an cruadal,
 Ach nì beagan beag fhuarach,
 So fhuair iad an tràsa,
 'S e n tabhar a lot fìnn,
 Nach e gnìomh a bha lochdach,
 Ach an deirbhe mhìo-fhorton,
 Bha'n toiseach 's an àbhair.

XI.

Na m b'aithne dhomh innse,
 Bha e mor ann san rìoghach,
 Ann am folachd gun isle,
 'S ann an lìonaireachd chàirdin,
 Le feanachas re fìrinn,
 O thoiseach an lìnne,
 'S e fèin 's Iarla Sèofard,
 Sliochd dìreachd dà bhràthar,
 Agus triath Ghlinne-garaidh,
 Ann an dlu-cheangal fala,
 E choi-teann air a cheangal,
 'S nach a sgaradh a b'aill leo,
 'S e leantuin o'n tìom fìn,
 Gun mhiosgunn gun mhiorun,
 'S nach gluafir le h'inleachd,
 Gu dèilinn 's gu bràth e.

XII.

Ba cheart sheannachas, 's cha tagradh,
 Thaobh falachd is caidreamh,
 Dhuit Caiptin Chlanra'uill,
 Do cho's-nàbhaidh taitneach,
 'S do chompanach leapa,
 Nam marcachd is aistair,
 'S n uair stada an Màrshal,
 Bha u ad t fhianais air fileadh,
 A chrèachdun, choi-mìre,
 Re bras eafraich pinne,

'S a Spiorad 'ga fhàgail,
 Agus uaisslin a Dhucha,
 Re caoidharan tùr-fach, X
 'S a n croidh air a chùradh, X
 Ma mhuirnein nan Gàidhail.

XIII.

Thaobh dlith agus dualchais,
 Ba daimheil mac'ghuail,
 Mac Nèil o na cuantaibh,
 'S a dhaoim uaisle rìgh air,
 'N uaire a dhèireadh air a trìob'ladh,
 'S ann da iunfaidh a thigeadh,
 Le iartas choi-bige,
 Re Litir a làimhe,
 Chonaic cach è coi-foilleir, X
 Teachd le cabhlaichin troma,
 Na choinnibh do dh'Aros,
 N uair a thachradh e riubha,
 Mar Thriath 's mar cheann-uith,
 Dheanadh fiontaidh iad subhach, X
 'S bhiodh iad bnuitheach da fhàgail.

XIV.

Mar fhrìdim do Fhlaithis, X
 B' ann do ranntum a mha'thin, X
 Mac Cininn an t-fhratha;
 'S cha ghabhadh e fàth air :
 Ann an Aimsir na ruaige,
 'N uair a ruigeadh luchd fuath u,
 Ba ghaista an ceann sluagh e,
 'N uair a ghluaisite leis Armuinn :
 Bha eisin 's an tiom sin,
 Gun mhaista, gun mhi-chliu,
 Ann am fochar a thinn-fridh, X
 Le gnìomharadh dana ;

Nois o chaochail iad cleachda,
 As an àite ba cheart doibh,
 Chluinn fiobh fein mar a thachair,
 Dhoibh s a Bhatal ud Mhàra.

XV.

Ach 's e raghuinn a nì mi,
 Bheir mi gloir fo gu finid,
 'S nach gliochdas no criondachd,
 Dhomh mhiad 's tha mi 'gràdh a,
 Gur a Fionaichid fan tiom sibh,
 Ann an àireamh na n Ìnnis,
 'N uair a bha sibh gun dìobradh,
 'N ar mìod is nar Airde,
 Eadar scalpa 's caol ìle,
 Ge do b' fharfuing na crìochan,
 Bha roim do gach tìr dhiubh
 Fuidh chios duibh a' pàighe,
 Nios o thuit na stuic fhion-fhuil,
 Ris an abairt na Rioghraidh,
 Tha na gèugun ba dille dhoibh,
 Air crionadh 'n a'n Abhar.

RAINN le Domhnul Friosal *air dha bruadar air*
Inghein do Fhear Thalascair.

CODAL dhomfa air tulaich uaine,
 Air taobh tràghad re le luaine,
 Choncas Inghin chaomh-chiuth ghasda,
 Ann earradh do'n t'fhròl dhaite uam,
 Dh fhiofraich mise am briathrabh ciùne,
 Do ghèige mhaifich na n rosg mall,
 Iunadh leam u bhi na d'aonar,
 Ann am fàfach na faon ghleann,
 Fhreagair ise am briat raibh filidh,
 Mìne, moidinn, gu blath binn,

Tha rioghuinn eile ann a m' fhochar, X
 'S cha d'fhuair aon fhear tochradh linn,
 Deilbh na dìos a chonairc mise,
 Nior chum nàdor roimhe riambh,
 Do dh'fhàg dealra an cruath solais,
 Mo dhà fhùil gun amharc cian,
 Geal am muineil bàn an dèid,
 Gorm an fuil, ro dhearg an gruaidh,
 Aiteil an òir dan ciabh cas-bhuidh,
 A bhuin mò croidh air aiseag uam,
 Ruisge ghàireachdaich làn do mhaife,
 A mhealladh ghaoil do bhi' na n ceann.

Da mhalaidh chaoil air dheagh chuma,
 Thàladh gràdh gach duine tha'r leam
 Ciochan geal air uchd mar aoilinn, X
 Glacan bàna, bruinne feang, X
 Troigh chuimir is càlpa gairda, X
 Miann fùl ; air nach faighte meang, X
 An tu Bhènus na n tu Jùno !
 Na'n tu Helen thu o'n Traoi !
 Mise Seònaid o Thòr sìante, X
 Inghein Eachuinn na'n cuach òir,
 Sid i Fionnaghail o Dhùnbla'bheinn,
 Dùn na n Riogh am b'ard guth cedil,
 Buidhin chèillidh le deagh bhèusabh,
 Air nach ceil fhir turri pèg, X
 Re ham laidhe suas air leabaidh,
 Saoilim nach tionn codail dòibh.

MARBHRANN Alastair uaibhrich, Mhic Philip Riogh
 Mhacedonia, le ceathrar a thainig air Uaigh.

CEATHRAR thuic air uaigh an Fhir,
 Air tiort Alastair uaibhrich, X
 Do chan iad briathun gun bhrèug,
 Os cinn na Flatha fir-Ghrèige.

VOL. I.

M

I.

I.

Dubhairt an ceud fhear dhiobh,
Do bhà iad an dè man riogh,
Fir an Domhain-Truaigh an dàil !
Ge d' tha e niugh na aonaran.

II.

An dè riogh an Domhain dhuinn,
Na mharcaich air an talmhuinn thruim,
Giodh è an talamh ata niugh,
Na mharcaich air a mhuin sin.

III.

Dubhairt an treas ùdhir glic,
Bha n Domhan an Dè aig M^c-Philib,
Ach an niugh cha neil aige,
Ach feachd troighin do thalamh.

IV.

Alastair mear, muirneach, mòr,
N dè, phronnadh airgid is òr,
An niugh Jeir an ceathra fear,
So an t or c'ait bheil eisin,
Alastair crann os chrannabh,
A' Ghrian os na reullanabh,
An t èr os gach fèud glan,
A' miol-mor os na hialgabh,
An leoghun os na hainitibh,
An Fhirinn os na hianlaidh,
Sliabh fion os na sìibetin,
S' trnth fhair gach struth, struth Jordain,
Lèug lomhghar os gach airtin.
Mhuir mhor os na min-shruithin,
Aon fhear os fir na talmhuinn,
Ach riogh neamh is naoimhe tailgin,
Riogh na treine is na tuinnidh,
Riogh nan cèudan sluagh na cruinne,
Còmhradh nan ùdhair gur fìor,
Ri faicinn uaigh an àrd riogh,

- Ni b'ionunn is bao-ghloir bhan,
A chanadh leis a cheathrar.

CUMHADH *do dh'Alastair donn le a Bhrathair.*

(AF II. No. 2)

I.

STROM an lùchd so th'air m'inntinn,
Agus m'uirsgeul re innse gur truagh,
Thriall mo shùgradh 's mo mhànan,
Lìon tùrsa 'n a àite mi's gruaim,
Tha mo choill air a maoladh,
'S nì foilleir a shaoil air mo ghruaidh,
'S tearc mo shochdair re fhaoitinn,
O'n la ghlachda le aog u co-luath.

II.

'S ann a chead la do nearrach,
Bhual an t èug orm a spealadair lom,
Bhrìst air ubhlan mo ghàraidh,
Leag e m'abhull fuidh bhlà bhar a bhonn,
Riumfa bhuin e neo-fharast,
'N uair thug e uam Alastair donn,
Mo chruas iomairt 's mo chearraichd,
'S truagh dhùinne nach tearuinn sinn bonn.

III.

'S e do chàradh fuidh eillig,
Rinn mo chràladh fuidh asnuch mo chlàibh,
Chuir mo chrìodh as a chochull,
Chor's nach fuithich è fochdair na dhèidh,
Gur luaithe le bhuillin,
Na mar ghluais an duilleach air gheig,
Chuaidh mo shlàinte gu mearan,
Cha neil fèim bhi' ga ghearan ri lèigh.

IV.

'S e bhi' strachdadh air tuillinn,
Chun mo shlàint' ann an cuntart bochd fann;

Am breislich bhàis bhi' ga d' amharc,
 Ghreis tre m' àirnin an t shaibhid gun cham,
 Bhreis an t shrian bha re m' aigne,
 Dh' fhalbh mo chial chaidh fath meaguill air chall
 Chuaidh mo ghearraidh gu neoinedh,
 Beairt a rèubaidh mo shonais a bh'ann.

V.

Dhia ollanaich fein mi,
 'S mi'n deadhaidh mo cheille bhun dìom,
 O n la bhuinnig an t èug dhìom,
 An Tì 's mo fath m' oibhnis fuidh Chrìost,
 Tha mo bhun ann san trèun-fhear,
 A d' fhuiling a chèusadh da'r dìon,
 Ga bheil t annam am Phàrais,
 'S b' è bhi' mariut a' maireach mo mhian.

VI.

Tha gach Duine do d' chàirdin,
 Mar ri' d' mhuime 's re d' bhra'rin fuidh bhròn,
 'S an aon a Phiuthar a dh fhaig u,
 Re sior chumha 's re fàsga nan dòrn,
 Ga bheil fios aig an Ard riogh,
 Ga nach fiosaiche càch mar a leòn,
 Gach ti tha mi ' ràitin,
 Ga bheil an criodhachun cràiteach ni's leòir.

VII.

'S beag a t iùnadh mar thà iad,
 Mar mhuir reobhairt air tràgh adh le deòir,
 Cha b' è gàrlaoch an fheachda,
 Bha sibh 'g àireamh bhi' aguibh mar threòir,
 Ach fòghlam, cruadal is cleachda,
 An fhir-thrèin ba mhor tapadh san tòir,
 Da m ba leannan an uaisle,
 Ann ad leanabh ; 's gun d fhuair u i òg.

VIII.

B' e fid Iuran na Glaine,
 Bha gu fiùntach fearail a' fàs,

Muirneach,

Muirneach, iriosal, fuairce,
 Sùgach, binn fhochdlach. buaghach s gach càs,
 Fear do choimos cha chualas,
 Thaobh gach fubhailc bha fuaite re d' ghnàs,
 D fhag u uile fuidh ghruaman,
 Gach tè chunairc no chuala do Bhàs. X

IX.

Bha do thrèabhantas ullamh,
 Ann 's gach feim ann an cuire tu làmh,
 Chor 's nach Cùbaire b'urra,
 Cuish a bhuinnig do n churaidh gun fgàth,
 Ge do theireadh luch mascuill,
 Gur h i bhrèug cuid is ceairt tha mi ràdh,
 Dhearbh u fein a bhiodh tapaidh,
 Ge do dhèire dhomh tachairt a'm thàmh. X

X.

Fhuair u tuisge an deagh nàdair,
 Agus gliochdas o àrd riogh ann dùl,
 Ann an cèil bha u labhara,
 Ann an cèudfunnan flathoil bha u, X
 Ann 's gach ceairrd bha u coisint, X
 Ga neo-ardanach foistinneach ciùn,
 Ort re àireamh ba deacair.
 Cron an' càileachd am pearfa no n cliù. X

XI

Shuidhich t inntinn air cheartas,
 Air chinnte fhir reachdair fo dh'èug,
 Leish gach tì bha u taitneach,
 Iochdair, caomh-chàirdeach, ceart ann s gach fèim
 Gu fial, furanach, nàrach;
 Riamh mar chuiridh neo-fgàthach gun bhèud,
 Leoghun fir-fhiach-aill tapaidh,
 Teoth-chriochach, irilil, macant'am bèus. X

XII.

Thriall gach fochdair bha agum,
 Chuaidh mo chomhnuidh 's mo chadal an làid. X

Tha liun dubh agus airflead,
 Da n' tharuing gu leabaidh na m' shlaod,
 Gam shior ruagadh na m' shlapan,
 Dhainndedoin cruaidail na tapaidh gam faòd,
 Tha ma ghualadh gun taice,
 On la bhuaile tu shlachdan an aoig.

XIII.

Chuaidh mo shugradh fuidh lithe,
 Gur ciurte tha mo chriodh ann m' chom,
 Osnaiche thursach da m' theirbheirt,
 Blas mo chupain gur feirbh e na'n tonn
 Thir a chruthaich mi'n cèuduaire,
 'S a tha stiuradh na rèult os ar ceann,
 Orm fuirtich, s' cluinn fèin mi,
 'S tog an luchd fa th'air minntin gu trom.

CUMHADH do Ghileaspaig Caimbeul Iarl' Earra-
 ghaidhil, a chuaidhe dhith-cheannadh ann Duineiduin
 am bliadhna ar Tighearna 1685. Leis an
 Aof-dana. MAC ITHICH.

I.

THA sgeul agam dhuibh re innse,
 'S cha chuis ghaire,
 Gu'n d' chuireadh ceann taichde na'n Gàidhil,
 Ann staid iofail.

II.

Co chumas coir ris an anfhann,
 'S è na chruadhaig,
 No chuimeas casg air gach an-a-gna,
 Tha teachd nuadh òrinn.

III.

Co chumas còir ris an Eaglais,
 Dh'fhas i dorchas,
 No chumas a suas luchd teagaisg,
 Ris na borbaidh.

IV.

IV.

Co chumas an creideamh cathara,
 Suas gu treorach,
 'S nach d' fhuair Gileaspaig ceud eisteachd,
 Ann taichd còrach.

V.

Co chumas taigheadas greunnach,
 Gu buan faoilidh,
 'S nach taghail ad n t Iarla Duibhneach,
 'S a dùn-aorach.

VI.

Raghuin na'n Albanach uile,
 Do'n àrd thineach,
 A dhaoine na'm bìoidh speis do dhuine,
 'S bèud a mhilleadh.

VII.

Iarla duaif-mhor earraghaidhil,
 Garg an Leoghan,
 Ba mhor an croidhe dh' fhearabh Albann,
 Fhuil a dhortadh.

VIII.

Dhaoine ge do fhuair sibh àite,
 Os ceann Cùirte,
 'S olc a chuir sibh gliochdas Alba,
 Gu fùrd mhillte.

IX.

Ge do strachd sibh coir gun cheartas,
 'N taichd bhar mio-ruin,
 Theaga gun tig la nach fhafadh,
 Dhuibh da dhìoladh.

X.

Fhuair an fhuil uafal a cèasadh,
 Mar fhuair Iosa.

Ge nach coimeas sud re chèile,
 Fèudar innse.

XI.

XI.

Mo thruaidhe 'nochd do luchd leanmhuinn,
 'S faoin an seasadh,
 Tha gach duin' aig gabhail gèill dhiu'
 Dh'èug Gileaspaig.

XII.

Dh'èug an tuisge dh'èug an aithne,
 Dh'èug an ceannsgall,
 Dh'èug an crann dlioghach treun talmhaidh,
 Dh'èug an ceann-math.

XIII.

Beannachd led t' anom am pharais,
 'S fiach do chuimhne,
 Gun togbhadh Dia suas bhur n Allach,
 A Dhream Dhuibhneach.

XIV.

Dhream bheadarach, bhuaghach, bhàghach,
 Mheurach, mhuirneach,
 A labhradh gu foistineach, fàr-ghlic,
 Brìgh gach cùise.

XV.

Sud a chlann is uaisle fineadh,
 Na'n stèud mearadh,
 Rè-bheirtich an iùl fa'n Aithne,
 Chlann ud uile.

XVI.

Ge b'e dh'aithrise mo sheanachas,
 Le mion chuimhne,
 Co's mò tuisge air dhruim talmhuinn,
 No clann Dhuibhneach.

XVII.

Blàth a dh'fhàs os-ceann gach fine,
 Gnìomh gun ghainne,
 Ceann cèille, clèir agus sgoile,
 An Leibhidh uile.

XVIII.

XVIII.

'S ioma Leoghan a's Triath duineil,
 A's ceann buidhne,
 Do 'n t shliochd Iarlail a shlioch Dhiarmaid,
 Mhic o Duibhne.

XIX.

O Dhiarmaid a thainig sibh uile,
 Sean am fineadh,
 Clann a b fhearr ab fhiach a mholadh,
 Chualadh finne.

XX.

'S iomad croidhe bras tha brònach,
 Rosg tha dèurach,
 Luchd oifig 's am bos re bualadh,
 Tha 'n creach deainte.

XXI.

'S iomad Bruth solaisf fui' thùrsa, X
 Air dreach meirgte,
 Mnaidhe gbreanta gun ghean gun ghair, X
 A caoidhe fui' throm-a-chradh.

XXII.

Bhàsaich luchd ciuil gu buileach,
 Co nì 'n cumail,
 Cha n'eil sta dhuinn bhi' re forrus, X
 Chaidh 'n taom thairis.

XXIII.

'S fuathasach à ghaoth fo thàinig,
 Ghluais i 'n fhiùdhidh, X
 Dh' fhuaich i na heoin le stoirm ghàbhaidh, X
 O'n choill chaomhaidh.

XXIV.

Ach tigfidh na heoin ùiseil ailidh, X
 Da 'n coill chòmhnaidh,
 Gu 'n togaidh Dia suas bhar n aireamh,
 Ann staid naomha.

XXV.

XXV.

'S cruaidh an càs sibh 'shearg gun chionta,
 Seòid ba phailte,
 'S nach d' fhuaradh abhar 'nar n aghaidh,
 Ach mead bhur tuigfe.

XXVI.

Thàinig braidheagh oirbh gun fhios duibh,
 Leom is duilich,
 Ma dh'fhalbhas a chlann fo buileach,
 Smairg a' dh' fhuirich.

XXVII.

Cuiribhs bhur dochas san Ard riogh,
 A chlann chèillidh,
 'S è sud am breithe gun fhallsa,
 Nach dean ea-coir.

XXVIII.

An tì chruthaich sibh an toiseach,
 'N staid cheudfaich,
 Tha e fathais dhuibh cho-ghras-mhor,
 'S a bha chèad uair.

XXIX.

'S iomad Marcaich luthor làidir,
 Thuit gu hìosal,
 'S a dh'èirich gu sochdair fàbhailt,
 Suas na dhiolaid.

XXX.

Mar stiur Maois a chabhlach lìon-mhor,
 'S iad na'n eigin,
 A mhac-samhail gun tarla dhuibhse,
 Re uair fèuma.

XXXI.

Re h uair fèuma tha Dia neartmhor,
 Ceann gach cuise,
 Dheanadh d' ar Namhde trèuna,
 Càirdin ciuine.

IUMAIRICH Alaisir as Eignaig do dh' Iuibhir-aoidh.

I.

DH fhalbh mi a' narrachan creagach, x
 Lan coinisg 's do phreafabh fgragach, x
 Biorun, dreathun ann da m' bhriogadh, x
 Roi' m' chliabh gu neimhneach da m' brodadh.

II.

Fonn crainntidh tiorram nach lagach, x
 Gun mhinfheur gun lon gun bhogiach, x
 Cho 'tiorram re spuinac gu fradach, x
 Ghabhas faddadh 's lafadh tog'rach.

III.

Gun n'èinin gun sobhrach gun fiumrag, x
 Air dul na theine le tiumarachd, x
 Sid am fearunn nach 'eil iumlan, x
 Fuidh speirin na n fiontadh iumladh. x

IV.

Liath reotha gun deisir grèine, x
 Feoth frath a ghlinne 's a shlèibtin, x
 Crannashneachda spìonadh a spèirin, x
 Froishidh mu n chluafun 's mu m' èudun.

V.

Am fonn sgrainngeil, grìomach tomach, x
 Chinn do gach nì'scìlta; lomach, x
 Baile caol gun sult nach bronnach, x
 Lomlan do bhratagun cromadh. x

VI.

Garst an fhaoilich gach aon ial air, x
 'S e daonan an caithmìn fiabhrais, x
 Gun iuchar gun chèitin greanach; x
 Ach fadadh cruaiigh 's an àrde 'n iar air. x

VII.

VII.

'S e buan froishe do chloich-mheallain,
A dheanadh ar cluasan a fgioladh,
Cha deanabh ar barail ar mealladh,
Sin an fhras as doirbh a fhileadh.

VIII.

A maoir thug dhomfa a bhairlinn spreigail,
An cromshronach sa finig ga spagadh,
Ghairm e rium mur ghlaistig fgreididh,
M' iumraich a thogbhail 'n gradaig.

IX.

Ghabh mi comhnuidh an Inbhir-aòidha,
Baile inn-mholta follta gaolach,
'S e gu solach, torrach, maoinich,
Muirneach, so-ghradh, forach, faòilidh.

X.

Baile gun ghlaistig gun bhòchdan,
'Scaifrigte gach crann sgach fòid dheth
Gun deanntag gun charran gun fhòtus,
Lomlan chluaran, lilidh 's ròsan.

XI.

A mhaghun a bòrcadh do nòinin,
Stràchta do dheagh mhiosun òir dheirc,
Cha chinn lus bhios fearbh am foid dheth,
Barrach, bainneach, meallach, fò ghra'ach.

XII.

Fiamh a ghair air strath 's air mòrbheinn,
A' maduinn mhàighe's grian gan òradh,
Cur anam fais le blàs nam pòraibh,
Huile là toirt bar air bòichid.

XIII.

Baile blà fmaith fas gach f eorfa ann,
Deallt an àigh air bar gach feòirnín,
Beò-chluig-chiul an dol gach mòr chroinn,
Tilgal cheilir graidh o an fgòrnain.

XIV.

XIV.

B' oirfid aoibhinn feirm na coifridh, x
 Am barr na n geug a' feinn a nòran,
 Leadain theudbhinn ainglidh ghloirmhor, x
 'S laoghinn grèite cèadfach ceol'ar. x

XV.

'S forton lium d fhàg mi Eigneag, x *Eigneag*
 Ionad cruaidh na n dris ba ghèire,
 Am fonn sporach, fgorach, bèura, x
 Dh fheannadh m' fheòil ma'r toirc dhroch rèasur. x

XVI.

Fàilt ort fein a Pharais fhaoilidh,
 Inbhir aoidh am baile tlachd-mhor,
 Biodh m'anam 's mo chorp gu naomha,
 O fhuair mi sgàoilte as na glasaibh.

XVII.

Chuibhtich mi tagha na piochdaid, x
 Am fear a bhà riòcdail na chaifin, x
 Dheanadh ascoin eaglais chruaigh orm,
 Man cluinneadh a chluas trì chaifit. x

XVIII.

Chuibhtich mi ascairt is teine, x
 'S gach nà bhiodh na bhoile gu lafadh,
 Chuibhtich mi seangan na n crioman, x
 'S gach nà biorach bhiodh 'g a m speachadh. x

XIX.

Chuibhtich mi spuir a chait iadhaich,
 'S dodhran iargallta na brachdloinn, x
 A neach fin a chàine gu dàor mi,
 'S a bheum gun adhbhar a chlag rium.

XX.

Gun do theich mi o'n fhraoch scriachain, x
 A loisg m' fhaig dhìom le shradabh,
 Cuir bhrama gun dearg tein as
 'S gun tholl e gun deiris mo chraichdin. x

XXI.

Gun chuibhtich mi riogh nan fearbhag,
 Domblas, Earraghlas, is tombachda,
 'S gach biaftag a bha dam ithe,
 Coinn-speech, criothlagun is beachun.

XXII.

Ach o thàinig mi dh Inbhir-abidh,
 Thiuntaidh riumfa caoin gach ascaoin,
 Is gach rud bha cuir crm treobloid,
 Rinn Dia gu sgiobalta 'n casg dhìom.

*Beannachadh Luinge, maille ri profnachadh Fairge
 a reinneadh do sgiob do Bhirlin, le tighearna
 chlan Ranuil, le Alastair Mac Domnuill.*

GAM beannuiche Die long chlann Ranuil,
 A cheud là do chaidh air fàile,
 E fein fa thrèin-fhir da caithibh,
 Trein a chaidh thar mhaitheas chàich,
 Gam beannuich an comh-dhia naobha,
 An iunrais anail na spèur,
 Ga sguabte gairbhleach na mara,
 Gar tarruing gu cala rèidh,
 Athair a chruthaich an fhairge,
 'S gach gaodh sheidis as'gach aird,
 Beannuich air caolbhairc 's air gaisgich,
 'S cum i fein 's a gasraidh slàn,
 A mhic beannuich fèin air n'achdair,
 Air fhuil air beairtain 's air ftiuir,
 'S gach droinip tha croihte ri'r crannaibh,
 'S thoir gu cala sinn le d iul,
 Beannuich ar rachdan 's ar flatt,
 Ar crainn 's ar taoidibh gu le'ir,
 Ar sladh 's ar tarruing cum fallain,
 'S na leigs ann r ar caraibh beud,

An spiorad naobh bidh air stuir,
 Seolaidhe an tiùl a bhis ceart,
 Seol da gach long-phort fuidh n ghrein,
 Tilgimid sin fein fuidh bheachd.

Beannachadh nan Arm.

G U'M beannuiche Dia air claighin,
 'S air lannan spainteach geur-glas,
 Air luirichin tromma mailich,
 Nach gearrte le faobhar taish,
 Air labhannan crua-ghach 's air gorfaid,
 'S air sciathan ean-dealabhach dualach,
 Beannicich gach armachd gu huimlan,
 Thair ar n uimchar 's air crios guaile,
 Air Boghanan foinealeach iubhair,
 Ghabhadh lugha ri uchd tuisaid,
 'S na feighdin bethe nach spealagadh,
 Ann am ballagan a bhruic ghruamaich,
 Beannuich air bioddag 's air dagga,
 'S air n'eile gairt ann an cuaichen
 'S gach trealaich cath, agus coibhraig
 Tha m bàirc Mhic Domhnuil san uair sheo,
 Na biodh simplichd oiribh na taise,
 Gun d'air ghaifge le cruadal,
 Fad fa mhaireas ce'ithir buird dhith,
 Na bhias caraid shùdh dhith fuaite,
 Fad fa shnaibeas i' fuidh'r casabh,
 Na d'fhuireas cnag dhith an uachdar,
 Dhaindeoin aon fhuathais ga'm faic shibh,
 Na meataiche gart a chuain shibh,
 Ma ni shibh cothacha ceart,
 'S nach mothaich an fhairge shibh diblidh,

Gun islich a hardan fa beachd,
 'S gar cosnadh scairtail gun strìoc i,
 Do cheile cobhraig air tìr,
 Mar faichd e thu cintin taigh,
 'S doiche e bhogachadh san strìth,
 Na chintin iddir ni 's brais,
 'S abbail shìn ud tà mhuir mhòr,
 Cois'n i le colg 's le fùrd,
 'S umhlaich i ghuit fa-gheoidh,
 Mar a dhordaich riogh nan dùl.

Profnaadh Iumraidh gu ionad feoladh.

GU cuirt an iubhrach dhuth-dhealabhach,
 'N aite feolaidh,
 Sathibh a mach cleathan rìghne,
 Liagh-lom cobhnard,
 Rabhan mion-lunnacha dealabhach,
 Socdair èatrom,
 A ni n tuimradh toirtoil calama,
 Bof-luath càoir-ghèal,
 Chuiris an fhairge an shradabh,
 Suas 's na spèurabh,
 Na teinne shiunnachain a lasadh,
 Mar fhras èibhlin,
 Le buillin gailleacha tarbhach,
 Nan clèath tromma,
 A bheir air bhoch-thiun thonn-an-faich,
 Lott le'n crommadh,
 Le sgeinnin nan raibh gèal tanna,
 Buala cholluin,
 Air mhullaich nan gorm chnoc gleanach,
 Gharbhlach thomniach,

O' finibh

O' sinibh 's tarnibh agus làbabh,
 Ann 's na bachdabh,
 Na gallain bhas-leathan gheusich,
 Le lùs ghlaic-gheal,
 Na fuirbinin tromma trèuna,
 A luidh suas orr,
 Le n gaoirdenín doideach fèathach,
 Gaoisniach cruachdach,
 Thogas fa legeas le chèile,
 Fudh aona ghluasad,
 Agaithean lia-leabhar rètha,
 Fuidh bhàr stuaghan,
 Irchiulich garbh an tùs clèthe,
 Gèibhach shuas orr,
 Iarram dhuifgeas an speurad,
 Ann 's na guaillin,
 Sparras a Bhirlin le shei-èrich,
 Roibh gach fuar ghleann,
 Scolta na boch-thuinn a beachdich,
 Le fàidh chruaidh chruim,
 Ghuimanas beantainin beifdoil,
 Roidh da gualain,
 Hngan le cuan nualan gàirich,
 Heigg air chnaigabh,
 Fathrom le bràs-ghaoir na barlen,
 Ris na maididh,
 Raibh gan piannadh 's bolgain fhol,
 Air boifs gach fuirbi,
 No fuinn laidir garbha thoirtail,
 Scop gheal iumràdh,
 Chrennechis gach bord dheth darach'
 Bigh as iaran,
 'S lannin gan tilgeal le staplain,
 Chnap ri fleasaid,
 Foirne fearail a bheir tullaga,
 Dugharra daichae'il,

Sparras a chaoil bhairc le giubh-saich,
 N aodan aibhìs,
 Nach pìlfir le frith nan tonn dùghorm,
 Le lùs ghairdein,
 Sid an sgioba neart mhor fùrdoil,
 Air chùl alaich,
 Phronnas na cuartagan cul-glas,
 Le rinn rabhachd,
 Gun sgios gun airsteal gun lubadh,
 Ri huchd gabhadh.

*Skin an deigh do na fearabh deug fuidh air na rabhadh
 chuma buimradh; fuidh n ghaoth gu iunnad
 sheoladh do ghlaodh Callum Garrabh Machd
 Raonuil nan Cuan, iurram uirre 's e air raibb
 braghad, agus si seo i.*

I.

SA naois on roinnadh air ta ogha,
 'S gar coltach dhuibh bhi nar raoghuin,
 Thugabh tullaga neo chlaoghara daichoil.

II.

Hugabh tullaga neo-chearrabach,
 Gun airtìl gun dearoamaid,
 Gu freasdol na gaillbhenne fail ghlais.

III.

Tullaga dannara trèun ghlachd,
 A rithis cna-in as fèthin,
 D thagas foileir o cèimanan àlaich.

IV.

Sgebadh fonnar gun èisleain,
 Ri gairibh phrosnach a chèile,
 Iurram ghleust ann om bèul fir a braghad.

V.

Cogul raibh air na baccabh,
Lèois as rufgadh air baifs'ibh,
'S raibh d an fniobh ann an achlaifin ard thonm.

VI.

Biodh bhur gruaighin air lafadh
Biodh bhur boifs gun leob chraicein
Fallas mala brafs chrappa gu-làr dhiobh.

VI.

Sinibh tairnibh as luthabh,
Na gallan liagh-leobhar ghuithis,
'S dianabh uidhe roibh shruithibh an t faile.

VIII.

Cliath raibh air gach taobh dhith,
Masga fairge le faòthair,
Dul na still ann an aodan na bàrlin.

IX.

Iumra coibh luadh glan glèusta,
Scoilte boch-thuinne bèicich,
Obhar shuntach gun èuslain gun fhardal.

X.

Buailibh cothromach trèun i,
Sealteun trìc air chèile,
Duigibh spiorrad nar fèthin 's nar gairdnibh.

XI.

Biodh a darach colluin,
Rìs na fiaghleanabh brònnach,
Sa da fhiafaid a pronnadh a gach bàrluin.

XII.

Biodh an fharacge glas thoinnach,
Gaitt na garbh mothar lonach,
'S na hard uisgichin bronnach sa garraich.

XIII.

A glas fhairge shior-choppadh,
Steach ma da ghualain thoifich,
Struth aig ofnaich o fhoistradh a hearr-linn.

XIV.

Sinibh tairnibh as lùbabh,
 Na gathain nàhin lunnach chuldearg,
 Le uì-maircidh fmùis air garbh ghairdain.

XV.

Cuiribh fuithibh an ruth ud,
 Le faltas mhailain a strùthadh,
 'S togabh seoil ri o Uist na cragh-ghiadh.

Dhimmir iad an sin i gu ionnad sholladh.

CAN shin nar thàr iada t sheol-shiodh,
 Gu fìor ghasda,
 Shaor iad na sea-riabh-dèug,
 A fìeach roibh bacabh,
 Sgathadh grad iad shios ra sleasaid,
 Sheachna bhac-bhrèid,
 Dhorduich clann Raonuill,
 Ga uiaflin fàr sgiob-fhearabh cuain bhì acca,
 Nach gabhadh eggil roi fuàthas,
 Na gne thuairfudh a thachradh.

Dhoir dicheadh

*Dhoirdicheadh an deigh an iagha na huile duine dhol
ann an sheilbh a ghram araidh fein, 's na cho-lorg
shin ghlaothadh ris an stuirimach suidh air stiur
ann 's na briarabh so.*

SUITHIDH air stiur trom laoch leathann,
Neartor, fuasgailt,
Nach tilg bun na bàr na sumaid,
Fairge fuaidh,
Claireanach taichdail làn spinuidh,
Plochdach mafach,
Min bèumenach faicleach,
Furachail làn naistin,
Bunfaidh cuddramach,
Garbh sochdair solta luthor,
Airm-sheach foighidnich gun ghriobhag,
Ri uchd tuilin,
N uair a chluinn e'n fhairge ghiobach,
Teachd le bùirin,
Chumas a cheann caol gu sgibidh,
Ris na sùghabh,
Chumas gu sochdrach a gabhail,
Gun dad luasgain,
Sgod is cluas ga rian le abharc,
Suil air fuaradh,
Nach coill aon oirleach na hordaig,
Ga cheart chùrsa,
Dhaindeoin bhàr sumaidin mara,
Teachd le furdaig,
Theid air fuaradh le cho-daingin,
Mas a heigin,
Nach be lann na reing na darach,
Nach toir eibh aitt,
Nach tairlich 's nach teid na bhreislich,
Dhaindeoin fuathais.

Gad

Gad dhatadh a mhuir Cheanna-ghlafs,
 Suas gu chluasabh,
 Nach b uirin an feurbidh chreanachadh,
 Na ghluafad.
 O junnad a shuidhe 's e trèanont,
 'S ailm na asguil,
 Gu freasdal na sheana-mhara Cheanna-ghlafs,
 'S gleanna-gharibh ascaon ;
 Nach crithmich le fuara-cluasa,
 An taod aore,
 Leigis lethe ruidhe as ghabail,
 'Slàn na h aodach ;
 Cheanglas a gabhail cho daingin,
 'M bàr gach tuinne,
 Falibh dìreach na fìll gu calta,
 'N aird gach buinne.

Dhoirchadh a mach fear beairte.

SUIDHEADH toitear-laohc garbh Dhoideach,
 An gloic beairte,
 A bhios staidil làn do churam,
 Graimpe glachd mhor ;
 Leigis cudthrom air cean flaite,
 Re ham chruaghiach,
 D' fhaoth-aich-is air crann 's air achuinn,
 Bheir dhoibh fuasgla.
 Thuig is a ghaoth mar a thig i,
 Do reir sheoladh,
 Fhreigris min le fearis bhearta,
 Bèim an fcoid fhir ;

Sior chuideacha leis n accuinn,
 Mar a failinich buill bhearte,
 Reabhar ghaofid.

Chuireadh air leth fear scoid.

SUTHEADH fear scoid air an tottaidh,
 Gaird in laidir,
 Nan righinin gaoisneach feitheach,
 Reabhar chnabhach;
 Cragan tiugha leathuin chlianach,
 Mear'garibh-chiochdach,
 Mach'S a steach an scoid a leigeas,
 Le nèart scrobagh.
 A 'Nam cruaghaich a bheir thuig'e,
 Gaoth ma sheadeas,
 'S nuair a ni an oiteag lagdh,
 'Leigeas bèum leis.

Dhoirdechadh air leth fear cluaise.

SUITHEADH fear crapara taicial,
 Gasda cuainte,
 Laibhfecheas a chluas neo-lapach,
 Air a fuaradh;
 Bheir imrich fios fà suas i,
 A chum-gach urracaig,
 A reir 's mara-thig an soirtheas,
 Na bàr urchaid.

: 'Sma

'Sma chi e naonrais aig èiridh,
 Teachd le ofnach,
 Lomadh e gu gramoil trèun mhor,
 Sios gu stoc i.

Dhoirdichadh dan toiseach fear colais.

EIRADH mar-nialach na t sheafabh,
 Suas don toiseach,
 'S dianadh e dhinn eolas feabhach,
 Calla a chosneas ;
 Shealladh e ne' ceithear airdin,
 Cìan an athair,
 'S inis e do d' fhear na ftiuradh,
 'S math a gabhail.
 Glachdadh e cotharra tìre,
 Le fàr fhuil-bheachd,
 On se sin as Dia gach fìdigh,
 'S ais rèul juil dunn.

Chuireadh air leth fear air calpa na tairne

SUITHEADH air calpa na tairne,
 Fear gun foistin,
 Snaomanach fuasgailteach scairtoil,
 Foinni foilta.
 Duine curamach gun griobhag,
 Eallabh gruainach,
 A bheir uaipe 's dhith mar d' fheimnes,
 Gleuste luaineach.

Laitheas

Laitheas le spaoghanan tròma,
 Trèine air tarruinn.
 Air cudram a dhòid a' cromadh,
 'Dhuinfuidh daraich.
 Nach ceangail le sparraig mun urracaig,
 An taoid frithir,
 Ach gabhail uime daingin sheolta,
 Le lub rithidh ;
 Air eagal nar fcairta an taufadh,
 I chuir stad air,
 Los i ruidh na still le crònan,
 Far na craige.

*Chuiradh air leth fear innse nan uisgichin, 's a an
 fhairge air cìntinn, tuillidh as molach 's thuir
 an sluicramach ris.*

SUITHEADH fear innse gach uisge,
 Laibhri m chluais fa,
 Scumadh e a shuil gu biorach,
 Ann crìodh an fhuaruidh,
 Taothabh an duinne leth eaglach,
 Fiabhach fìccir.
 'S cha mhath luim e bhi air fad,
 Na ghealt fhear riochdail,
 Bidh e furachair nar chi e,
 Fuaragh froise ;
 Co dhuì bhis feireas na derigh,
 Na na toiseach,
 Gan cuireadh e mis am fhaicceail,
 Suas dam mhosgladh,
 Ma ni e gne chunnairt fhaichdin,
 Nach bi toftach.

'S ma ch' e collas muir baite,
 Tìochd le nualan,
 Sgairteas cruaidh cheann-caol a fìogha,
 Chumail luath ris;
 Biodh e ard-labhara ceiligh,
 Geubheach bairlinn,
 'Sna ceileadh air fear na fìuireadh,
 Ma chi gabadh;
 Na biodh fear innse nan nufgin,
 Ann ach efsin,
 Curigh giabhag britt is gusgul,
 Neach na bhreislich.

*Dhoirdicheadh a mach fear tomaidh san fhairge,
 a barcadh air am muinn rompa 'sna deigh.*

FREASDLADH air leaba na toama,
 Laoch bhios fuafgailt,
 Nach fannaich gu brath 's nach tiomaich,
 Le gair chuaintin,
 Nach làpach 's nach meataich,
 Fuachd saile na cloch-mheallain,
 Laomadh mu bro'laich 's mu inhuineal,
 Na fuar steallabh;
 Le crumpa mòr cruinn tuigh fìogha,
 Na ch'iar dhoidebh,
 Sìor thiligeadh a mach na fairge,
 A steach a dhoirteas.
 Nach dirich a chaoidh a dhruim luthor;
 Le rag earlaid,
 Gus nach faig e file an grund,
 Nan lèr a heairlin,

'S gad

'S gad a chinidh a buird cho tolltach,
 Ris an ridil,
 Chuimas cho tìrrim gach crag dhith,
 Rì clar buidal.

*Dhoirdicheadh dithis gu dragha nam ball chul-aodaich,
 's coltas orra gun tuigteadh na fuil uatha le
 ro ghairbhid na sìde.*

CUIRIBH caraid laidir chnabh-rea bhar,
 Ghairbneach ghaoisneach,
 Gun freasdladh iad tairnent treinn i cert,
 Buill chul-aodaich ;
 Le smìus es le meid lìus,
 An rìghin trèune,
 Nam cruaghaich bheir orr a steach,
 Na leigis bèim leis.
 Chumas gu fgiobiolte a stigh e
 Na tèis meathin,
 Dhorann donnachadh mhac Caramaig,
 'S Ioin mac Ioin,
 Dithis starabhanach theoma,
 Ladorn d fhearabh chana.

Thagha feisir gu fearas urlair an earalas gun failliche aon fhear do na huirt mi, neo gun spionadh, an fadh na farige, mach thair bord 's gun suidhe fear dhiu so na aite.

EIREADH feisir ealabh ghleusta,
 Labhach bheotha,
 Shiublas fa dh fhalo-bhas fa leimis,
 Feadh gach bord dhith ;
 Mar ghearr-fheagh am nullach sleibhe,
 'S coin da copadh,
 Streipis ri cruaidh bhailabh rethe,
 Dcn chaol choireich.
 Co ghrad ri feoragan cèitin,
 Ri crann ro-choill,
 A bhios ullabh eallabh treibhaich,
 Fallabhach eolach ;
 Gu to-irt dhith 's gu to-irt an aufadh,
 Sclausoil ordon,
 Chaitheas gan arsteal gan eislin,
 Long mhic Dhomnuill.

Do bha

*Do bha huil goiris a bhuinneadh do t sheoladh, anios
air a chuir ann a deagh riaghailt, agus theann
na Hiull laoch tapaidh gun tase, gun fhiabh; gun
sgathachas thun a cheart ionnad an dordaicheadh
dha dol; is thogiad na suie ann eirith na greine
ba fheil brid e a trogbhail a mach bho bhuinn
Lochoinort an Uist chinn a deach.*

GRE'AN a faoisgniadh gu horbhuidh,
As mogal chinn a speur gu dubuidh doit,
Làn do dhoglachd,
Dh fhas i ton-ghorm tnigh-tar-lachdun,
Othar iorgolt;
Chinn gach dath bhig ann am breachdan,
Air an fhiarmailt,
Fadadh cruaidh san naird an fhiarorr,
Stoirm na coltas.
'S neoil shuilbhach aig gaodh gan riofladh,
Fnairadh frios orr,
Thog iad na shuil hhreachhda,
Bhaidealachadh dhionach;
'Sinn iad na coilepenan ragadh,
Tennadh rioghna,
Rr fughlanan arda fada,
Nan colc bìdhearg;
Cheangladh iad gu graimoil snaompach,
Gu neobh chearbach,
Roidh shuilin nan cromag iaruin,
'S nan cruinn aillbheag.
Cheartaich iad gach Ball don acfuin,
Ealabh doigheal,
'Shuigh gach fear gu fresdal tapaidh,
Bhuil bu choir dha;
'Sinn dh fhoisgail uinneagen an athair,
Ballach liaghorm,

Gu feide na gaoithidh greannach,
 'S bannail iargailt,
 Tharruing an cuan a bhrat dughlas,,
 Air gu huilidh ;
 Mhantal garbh caiteanach ciar-dhuth,
 Screitidh buinne,
 Dh at e na bheannabh 's na ghleannabh,
 Mollach robach.
 Gun do bhochd an fhairge cheigeach,
 Suas na cnochdabh,
 Dh fhogail a mhuir ghorm na craosabh,
 Farfaing crachdach,
 An gloichdibh a cheil ri taosga,
 Scaonag bhas-bhor ;
 Gun b fear-ghnìobh bhi g abharc 'an aodan,
 Nan maom teinnti,
 Lafraichin fraddanach fionnachain,
 Air gach beinn diu.
 Na beallanaich arda lia-cheann,
 Ri shearbh bhèicil,
 Na cullanaich 's an cladh dudad,
 Ri fùaim gheimnich,
 Nuair dheirigh mid gu halloil,
 Mì barr nan sonn fin,
 Beigin an taofadh a bhearradh,
 Gu grad phoncoil,
 Nuair thuttagh mid le ion flugedh,
 Sios 's na gleanntaibh,
 Bheirte gach feol a bhidh aic
 Am bàr nan crann dhith,
 Na ceofanaich arda chromna,
 Teachd sa bhàirich,
 Mos tigidh iad idir nar gairrabh,
 Cùmnta an gàiriach,
 Iad n scùabadh nan tonn bega,
 Lom gan feuirfadh,

Chinnidh i na haon mhuir bhaif-bhor,
 Scàs a ftiùradh,
 Nuair a thuiteadh mid fao bharr,
 Nan àrd thonn giobach,
 Gur beg nach dochuinneadh a fàil,
 An taigheal sligheach,
 N fhairge ga maistrìdh fga fluistnedh,
 Roidh a cheile,
 Gun raibh ròin as mealan mòr,
 Am barrachd èigin,
 An fadh as tontadh na marra,
 As falbh na luinge,
 'S radadh an eanachainnin geala,
 Feadh gach tuinne,
 Iad ri nualanaich ard u bhainneach,
 Searbh thurfach,
 Gèabhach gar iochdarain sinne,
 Dragh chum buird shinn,
 Gach min-iasg abha fan fhairge,
 Tarra-gheal tiuntait,
 Le gluasad confach na gailibhean,
 Marbh gun chuntas,
 Clochan as maorach an aigil,
 Teachd an uachdar,
 Air am bùain a nuasle slachdraich,
 A chuain uamhrich,
 A fhairge nille 's i na brochan,
 Striopleach ruaimleach,
 Le fuil 's le gàor nam biaft lorcach,
 ' S droch dhath ruadh orr,
 Na beastan adharach ion gach,
 ' Pluitach lorcach,
 Lan cheann fianam beoil gu'n gialibh,
 ' S an craos foscailt,
 An aibhas uille lann bhochdan,
 Air cragradh,

Le spogan 's le urbuill mhor bhiaft,
 Air magradh,
 Bu fgreabhail an robhain scriachdach,
 Bhi da eisteachd,
 Thogbhadh iad air caogad milidh,
 Eatrom ceile,
 Chaill an sgiobadh càil gan claosneachd,
 Ri bhi geisteachd,
 Ceilearadh screadach nan deothan,
 'S mothar bhèastin,
 Fadghair na fhairge fa slachdraich,
 Gleachd ra darach,
 Fosghair a toisich floistreadh,
 Mhucca mara,
 Ghaoth aig urachadh a fuaraidh,
 As an ian aird,
 Bha sinn leis gach fearsta buaraidh,
 Air ar pianadh,
 Sinn dallta le cathadh fhairge,
 Sior dhole tharruinn,
 Tar'nénach aibheasach ieth oiche,
 'S teine deallain,
 Pellerin bethrich a losgadh,
 Air cuid acfuin,
 Fàiladh as deathach na riofa,
 Gar glan thacdadh,
 Na duilin uachdrach as iochd rach,
 Rninn a cogadh,
 Talabh teinne is uisge as shìon-ghaisth,
 Ruinn air togbhail,
 Ach nar dèairlich air an fhairge,
 Torst oirn strìochdach,
 Ghaibh i truas le faite gaire,
 Roinn i sìth ruinn,
 Ga'd roinn cha raibh crann gun lubadh,
 Sèoil gun rèubadh,

Slat gun scaradh rachd gun fhaillin,
 Rabh gun èislair,
 Cha rabh stagh ann gun stuadh leimneadh,
 Beairt ghaifidh,
 Tarrun na cupladh gun bhrifte,
 Fìshe faishe,
 Cha raibhe touta na beul mor an ann,
 Nach tug aidnniach,
 Bha huille crannaghail is goiris,
 Air an lagadh,
 Cha raibh achlasin na aifn ghi,
 Gun fhuafgladh,
 A flat bheoil fa fcutichin ascuil,
 Air an tuairgnedh,
 Cha raibh fallamadir gun scolta,
 Steuir gun chreachdadh,
 Cnead is diasgan aig gach maide,
 Siad air deasgeadh,
 Cha raibh cranntarring gan tarring,
 Bord gun cbadh,
 Huille lann bha air am barradh,
 Gabh iad togail,
 Cha raibh tarruing ann gun traladh,
 Cha raibh calpa ann gun lùbhadh,
 Cha raibh aon bhaill bhuinne dhise,
 Nach raibhe na's measa na huradh,
 Ghairman fhairge sìchaibh ruinne,
 Air crois chaile ila,
 'S gun d fhuair gharbh ghlaoth, shearbh ghloireach,
 Ordon sìnidh,
 Thog i uain do dh-ionadabh uachdrach,
 An athair,
 Schinn i dhuinn na clàr reidh mìngeal,
 N deigh a tauthuinn,
 'S thug sinn buighe chas don ard riegh,
 Chum na duilin,

Deagh clann Ranuill a bhi fà bhailt,
 O bhàs bruidail,
 'S an-fin bhèim sinn a fùil,
 Thana bhallach do thùillin,
 Sleag sinn crainn mhin-dearg ghafta,
 Air fad hùrlair,
 Schuir sinn a mach raibh chaol bhaisgant,
 Dhaita mhine,
 Do'n ghuibhis a bhuain Mac Bhairis,
 An oilain fhionain,
 'S reinn sinn an tiumra, reidh, tulganach,
 Gun dearmad,
 'S ghabh sinn deagh lèng-phort aig barrabh,
 Charraig Fheòrraghuis,
 Thilg sinn achdraichin gu fochdair,
 Ann san rod sinn,
 Ghabh sinn biagh as deoch gun aircis,
 'S reinn sinn comhnaidh.

SEAN ORAN *a roinn Bana-chombhunich do Dhonil*
gorm Mac Ranuil mhic Ailen a Lennan.

I.

A Dhonuil mhic Niel mhic Ean Bhùidha,
 Chuidh do shuathir ort a mudha,
 Lig u ghruagich fuait ar fhiul,
 Le fer ard nu gruaiga dùì,
 Cruinna chas a dhioridh am bruthach,
 Fhagidh cnaibhan fhèigh ina spruther,

L U N N E I G.

S e mi lennan hann, ho fò ghelliadh,
 Na cou chuiradh tram orra mar fein.

II.

Mhoira fe mo chuoil an tuasil,
 A shiubhladh an oichu ga fuarid,

Our dhùsgidh as mo shuain mi, x
 Fathrim bhi crathadh do ghruaige,
 'S do dhaggichin bhi gu fhuasglidh,
 'Stadhirc f hudir an taobh huais diom.

III.

Cha dean mi shedin a ghabhail, x
 Na lgeinín begu ambi faidhin, x
 Gos an dig mo ghaolfa fathist, x
 Oganach ba ro mhaith gail, x
 Fou ghunna fou fge 's fou chlaithimh,
 Cha biunidh shid fe bo chathair, x
 Sur an choilt an d fhas an ta bhuil, &c.

IV.

Mhoire fe mo rùn an foider,
 Bruinn shuil a mhelladh na moidin,
 Labh dheas a bhualidh nam poicin, x
 Crìodh cruagh ar chùl na foida,
 Mariut a chaidlinn an cìcha, &c.

V.

Chuala mi fosglidh as doris,
 Shaol lium gum be graidhin goire, x
 Ou n fhir fou chnodairt chorrach,
 Ga muth gan dig cota is coiler,
 Truishin gorm 's brog 's bonnet, &c.

VI.

Mhoire fe mo gradh an gilla,
 Bha roir an eilin no cillu,
 Bel mechir a chomhraidh mhilist,
 Bell tana derg mar an tirist,
 Ba mhìonnich lium riut bhi mirag.

ORAN *eile roinn Eoin M'Ailen Cedna, do Thriadh
Dhubhairc do M'Gilleon, Shir Eachin.*

I.

SIN drellin tha ar uimed fa,
A fir 's a mna fou churem,
An tifa achaidh a Shaxon fuainn,
Ga bheil an uaihla ghiubhlan,
Tha sinn na dheigh mar ean ar geig,
Ar criodha am pein ga chùridh,
Cha nochdir dèir le gèir ar bèil,
Go n dig an sgeul na s ura.

II.

Nuair chuaidh du tardroich moch diamarft,
Go falbh far clàir do dhucha,
Gur truagh a bhà gach tonn air tráigh,
Le coslos craidh itùrfu,
Chaidh gaoi air ghleus ga grad go t fheim,
Ga hathlibh glesda fùrdoil,
Gan fhèim ar nert na laoi ch ba let,
Ach aon fhear prap da ftiuradh.

III.

Ba truagh na dheigh, bha gair na spèur,
'S gan teas sin ghrèin ba dù dhith,
'S gan a samhradh fein ina chùrsa bhèus,
Ach mar aimfir ghèir nan dùldachd,
Gan mhios ar crann gun fhiar ach gann,
Gan ch bhag ann gan smùdan,
Gan shelg nam benn ri aoitinn ann,
'S gan dabh nan glenn ri bùren.

IV.

Cha du do'd bhan righin ar aoin abhir,
A bhi ina nabhid dium dhuit,

Gan fènichis dhaoina riabh ri aotin,
 Gur drem a chlaoin fòu chrùn fìobh,
 Gan aon abhir dha ri aotinn,
 Aig luchd gaoil na diuma,
 Ach falbh le Hathair don Fhràinc ar Bhadhil, X
 'S bi shid annathish shùlgorm. X

V.

'S mor an luaighichd thug u fuait, X
 Air son na fuair u chuiirt air,
 Cinnidh greunich fechdoil meurach,
 Ferinn faoir 's dùich,
 An tanam fein bha slighid chrea,
 Chaidh sinn 's na cèadibh cuntort, X
 Da shliochd bhi fua cha neudhir fuat,
 'S nach ro è n dual nan dà dhuit. X

VI.

Roinn coill 's machir caomh ri eachinn,
 Thaobh gu mo ghasda a flour è,
 Mar ubhlichd dò fòu bhonn a bhrog,
 Bha feur na fod aig lùbadh,
 Inar fianis fein è grad aig èri, X
 'S uas ga hèadtrom drùichdach,
 'S be bhraoil thrèn gach duina ghèire, X
 Gur b' fhalbh na dhèigh ba rùn leis.

VII.

An talla-comhni an riobh a sheorfa,
 Riubh ga ceolor mùrnach,
 An Erradh bròin cha naoimhnis dò,
 Fou fhuaim na stòl aig Dùbhgall, X
 Nuair fuair è stechd è lèin è naittis, X
 Ar leish fein ga mo chaistel ùr è,
 Bha chlachìnfnaitta ar caochladh drech,
 Chomhgèl ri caile ri aon-oich.

VIII.

Ach an ti roinn cenn diobh air an rannsa, X
 Tha trioc fòu ainnert spùinnaidh,

Nuair chì è tam gor cuir anall,
 Gán bhèd gan chall gan chùntort,
 Ba sìobh ar fògh ar cuirm 's ar ceol,
 Air blas ga leoir 's air fùgradh,
 Ba sìobh ga deimhin ar miann 's ar lennan,
 'S diòn 's gach ainneoin cùissha.

IX.

Man abbridh nech nach heil so cert,
 Cha niarrin dad ba mhù dha,
 Na tichd for call mar tha finn ann,
 Gan riogh gan chenn gan dùich,
 Ach chì me ghrà gur fiòr ri ghràit,
 Ga brisid fàint fou thùs è,
 Gur beg mar chràidh le fear tha slàn,
 Achned thu nàbi a bùrich.

ORAN a roinn Ean Mantich do Dhenuil Gorm
 Og M'Domhnil.

I.

A Dhenuil an duin mhic Ghillasbig nan tùr,
 Chuidh teannach 's do chliù far chach.

II.

Tha seirc ann adghrùigh caol mhala gun ghrùaim
 Beal meachir fou fuairca gradh.

III.

Bidh fìd orta triall claibh sgaitach gorm siar,
 Air uilin bidh sgia gan sgà.

IV.

'S a ghrabhailt mhath ùr ar atogha on bhù,
 Bi do roghin an tùis a bhlair.

V.

Chu ri gan ghiobh t ra ghabhidh du fiobh,
 'S e thogadh du sgian mar arm.

VI.

VI.

'S an gunna nach diult n trà chaoigidh du n tshuìl,
Gam biodh a shùgrid sherbh.

VII.

'S bou n tàr chùil don mhellanich ùir,
Caon fallain don ùiran derg.

VIII.

Staiffeid nan dual, ar a tarrin fod chluais,
'S mairg nech ar am buailta mell.

IX.

'S iota an Eoin lea ar a sparradh le cèir,
Bhidh brioca an dèigh a heàrr.

X.

Cinn ghlasa na fgia air an lecinn ma n iath,
Cha bo ghaithadh ba mhiann led chrann.

XI.

Fou simmichd don fheinn 's cinn fhina sibh peim,
Air finichin fhèill ga derfa.

XII.

Iarl a Aontrim na sluagh 's clann gileon na m buagh
Bidh fhid let 's ruari garbh.

XIII.

Mac mhic Ailen nan Ceud, 's mac mhic Alister
'S mac Kinnon gu trèn na n cenn.

XIV.

Crech ga 's tròicadh fechd na torachd,
'S fir fa leòn na narm,

XV.

Long ga thèoladh, crith air sgòdemh,
Stiur bheart sheolta themn.

XVI.

Bèicich mara a lèim ri darich,
Sùigh gu sgaradh tenn.

XVII.

Cha bi Nàsaig ri struth-trà i,
'S muir ina ghàir fou cenn.

XVIII.

Thig luingis le gaoi, go bailu na Laoch,
Gad a fhiedh na càoltin garbh.

XIX.

Go talla nam pios for a fathrimich fion,
For a falichir mìla crann.

XX.

Bhidh cruith 's clairsich 's mnà uchd ailla,
An tur nan taibhlisg gearr.

XXI.

Feirm na piobin 's orragain liotich,
'S cùirn ga lìonadh àrd.

XXII.

Ceir ina droilfen rè fad oich,
Gèstichd strí nam bàrd.

XXIII.

Ruaig air dhòshnin foirim air thiùbh,
'S òr a fiòs mar gheall.

XXIV.

Aig oudha Iarla Iola agus Chinntiora,
Roish 's Ionsha Gall.

XXV.

Clanndonuill nach crìon man or 's mu nì,
Sid bhuigh in as prìosoil guàird.

XXVII.

Fou thebhir go I gos a chananich hiòs,
Luchdelli fon chrìoch inar dàil.

O R A N

ORAN *a roinnidh don Teaslich, air fonn Dàbhi
groisgach crom ciar.*

I.

'S Mife a chaill ar gell na carachd,
'S Bha eidir mi 'sa choilich,
Gan dug i dhiom briagh mo bharra,
Cùl mo chinn a chur ri talamh,
M fhuil 's m fheoil thug i dhiom,
Chuir crònan am chleubh,
Ba droch còthail do bh bhiaist,
Bhi ina thòrachd ort Dia.

II.

Chuir i boill nam chenn 's ba mhòr i,
Faicinn dhaoine marbha 's bèò thu,
Coltolas Hector a Troy,
'S nan gaisgech bha arm na roimha,
Chaillich dhuaslich chrom chial,
Bha làn tuailis 's bhraig,
Chuir mi m bruellin 's gach ial,
'S a chùir air fuadich mo chiall.

III.

'S boc a fuair mi fuait a foubhàrr,
'S mi gan luagh air buain na cengil,
Mo chenn iomh 's mi nam laidhu,
Brùita tinn 's gios nam chuidhin,
Ga ro mo chnaidhin cho fèr,
'S gad a sgathadh iad diom,
Ga ro dh am pathidh dam chlaoi,
'S gan traidhin aubhin da miad.

IV.

'S boc an tàita leap thu n fhiaris,
Fhagis duina fada riabhich,
Glaggich lag se fada an iàrgin,
Gann a fhallt 's pailt do fhiasaig.

Pailt do fhiafaig gan tlachd,
 Chuir an bial an droch dhrech,
 Deoch na biadh heid a steachd,
 A dha thrìan inta a stad.

V.

Do chota fàs 's e gan lionadh,
 Tòtain rochdach air dhroch fhìaridh,
 Caoil do choisn nochdi plìadhich,
 Iongrain comhfhad ri cat fiadhùich,
 Casin plìadhach gan 's udh,
 Fon da shliasid gan lùs,
 Ga pailt liagh dhaibh fech lunn,
 Cha bhen fiar dhaibh nach lùb.

VI.

Bidh do mhunel fada fèuthach,
 'S taishnichin mar chabbir clèibh ann,
 Esgùdin glaggich gan 's pèrid,
 Glùmin atachis achèill,
 Glùinin gera gun nert,
 'S iad chomhciar ris a chairft,
 U cho creufi 's an cat,
 Bearr an teùg gad sgath as,

VII.

A bhoined da ùrid fa babhuist,
 Air nachdir currichd nach a linn,
 Cluasinn gan uiresimh fàsu,
 Cenn chomhlom ri crìodh na dearna,
 Cha bè n companich caomh,
 Fhag chomhlom mi 's chomh maoil,
 Roinn mo chom mar phreas caoil,
 Nach mac samhilt do naoig?

VIII.

Bidh du coltoch ri fer misga,
 Gan dad òl gan aona mhiòr icha,
 Huitn nach bi lùs nud dha iofged,
 Bidh dù nùnn 's a nall mar chlishnich,

Bi du d' ghriochira lag,
 'S cenn do shi i gan nert,
 Nad gnìomh cha bhi tlachd,
 Nad chuish mhiloinn ar fad.

ORAN a roinn Eon M' Gilleon do dhios Inghin
 Dhòniùt mhic Doniùl duibh.

I.

DUIRT mairiad ni n Domhnuil,
 'Si tòisnachadh gu cùin,
 A phiur ga de an tordon,
 A nios man deonach thu,
 Ma finin duit 's do bhfa,
 Bi toigh 's ghoibh a cliù,
 'Sna hiarr dhut fein do chomhurtachd,
 Ach posadh ris an ùir.

II.

Sin nuair Labhair Marfali,
 'S ba taitnich lium a glòir,
 A phiur 's beg mo chiatibh,
 Do bhriarin fìn do bheoil,
 Ga mbearr lium a bhi macnis,
 Ris a mhac fìn Echin òig,
 Na bhi cra bhidh marri fagirt,
 Agus paidderen am dhòrn.

III.

Ochan 's bochd an aoshid fìn,
 A phiur ghaolach òg,
 Toudhidh hoirt don tshaoghil,
 'S nach bi fìn duonan beò,
 Gur hè gnìomh a bh fhoùghintich,
 Do leabhir a bhi 'dhòrn,

Na bhi falbh air Ghlenti Fàsich,
Gan failm ach Gaìrech Bhò.

IV.

Air eggull t fherg na tàrdan,
Bidh màicheidh dhùt ga mall,
Gur truagh an appréhension duit,
Sgan tarich a misg ghall,
Gabh fein sgela an es bùig,
Thuair er creiddinna ina chenn,
Fhiachinn nach sean ordon,
Ampofadh a bhi ann.

V.

Tha uimmid nì da cheddachadh,
Le ladh eglis ann sguchàita,
Ach faidh dhobhfa bioble,
'S e freamh gach firinn è,
'S fearr posadh ga be thogradh è,
Ha loufgadh na cuish bhais,
Ach ga be nach dean oan chuid diù,
Gur cintich gur he b fheàrr.

VI.

B fhearr lium a bhi Càtinach,
Le tantin 's le flòr,
'Sa bhi ga bertich merri-caishach,
Le airgid 'fle òr,
Bhi ga ròbhach fassonta,
Le Pasmun 'fle 's tiòle,
Na bhi ferg ann antigh-cràbhaidh,
Gan fiudh a ghàir ach bròn.

VII.

A bharoil a haig càch ort,
Se abhair nòire a fmo,
Gur hè n rud a chum fen chràbhaidh u,
Ro mhiad do ghraidh air pòig,

Ma biogh du ar tùirni mosginach, ✕
 Sdu troddan rìsh fheoil,
 Gar deibhinn luim gan ciòfichd let,
 An rioghichd a sinò glòir.

VIII.

An ruid ad tair na càirdin,
 Cid è fà dhuinn bhi do rùn,
 Gur fearrda bean gu beùtichid,
 A cèili fein ri glùn,
 An neach nach ioch ri folis greim,
 An conaltradh nan cuirt,
 Cha chreid na daona glloca
 Nach ioch e chuid sin chùil.

IX.

Gur bochd na smaonti aignidh,
 Aig mnaoi aggùladh do bheil, ✕
 Ga dhiuma nech tha cairdis,
 Cha nininn nàdor bhèus, ✕
 Biodh baroil aig a phòiter,
 Bhios agòl gach uair dha fèid,
 Ga mbi gach nech an gràdh air,
 An dibh mar bhiodh è fein.

X.

B fheàrr leumr a bhi eaconachdich, ✕
 Re fèminnich a ghna, ✕
 'Sa bhi ga faoltich fùranach,
 Roibh gach duèna ad dhoibh,
 Fou si bès ba triocca a bhaigge,
 Gach mnaoi ba ghlica am mhnàibh,
 Na bhi ar mo ghlùn aig eddirghui,
 Ri Pedir na ri Paul.

XI.

An àita taifga diumhoir,
 Bheil tulidh agus tor,
 Gan ann ach seorfa phiggachin,
 'S briastair iad gu fòill, ✕

For a bheil mo thaifgfa,
 Tha glasin orra dolènto,
 Gu bheil mo Stewort faibhir,
 'S bheir è laithoil doibh mo lòn.

XII.

Bha gach bean fon dàinig mi,
 Gle staoil ann a fèin,
 'S ba neach thoirt dàlich iad,
 Do nech ar bith inn feam,
 Ba mhifoil an aum nàs'tin iad,
 'Sa nàir a miadh dò ghlèigh,
 'S cha nàrrinn hion do ghàilles,
 Ach bhì mar bhàid iad fèin.

XIII.

Gur'deceir dhobhsa a ghràitin,
 Nacn nàdorra do bheus,
 For am bi na càirdin,
 Gur staoil bhì dan rèir,
 Gluais ussa mar a haggid,
 Fhiach an taitinn e riut fein.
 'S cha toill mise mòran diùma,
 Huinn dol ri hùina ad dhèigh.

ORAN a roinnidh d' Echin Ruagh nu n Cath
 mharbhidh la Inbhir Cithnis ar foin a la Raon
 Ruari. (2. 107)

(AFI. No. 57)

I.

GUR a hoithl lium sgeulasin,
 A ghèist mi didomhnich,
 Gun bhì tuilladh da shenechus,
 Ach an fhoillla roinn hobron,

Dhàg

Dhàg iad dèu mhac Gillidh,
 A cur a chatha ina onair,
 'S theich iad fein roibh a cheil,
 Gan fher eilidh an ordon,

II.

Ba mhòr bha ghuirefìbh làbh ort,
 Gad thug ardan ort fuirich,
 Ach tuilladh fa tana bharr,
 Thichd an nall ar an luingis,
 'Smise a chuiradh an geallfìnn,
 Mar bidh ann ach na hurid,
 Nach buailidh iad baingan,
 Ann sin champa le fulos.

III.

Chur u ghrabhailta chràghich,
 Air gruaig nan ciabh amalach,
 Lann thana ar do chruachan,
 'Se i na chruaigh chum a bharradheis,
 Sgiu dhainginn nan cruaidh fhìnn,
 Agus duail nan brechd meninnach,
 Agus poir matha pìtil ar chris nam ballargid.

IV.

Cha ba fhìlachdan aig oinid,
 Cullidh còrhrig a ghaitgech,
 Dol an coinnibh de nàbhid,
 Cha chrith-mhantain fo ghlachd u,
 Nuair a bhuail u beim 's gè,
 Diarridh ceile com-batt riut,
 Sa thug u nan comhuil,
 T'weich Hobron 's a mharcshlàgh.

V.

Sann a thug u do dhualchis,
 F'an fher a bhuailidh an gruinnort,
 Cha drug inirt gan fhuathas,
 Cha ro bhuanichd gan chunnort,

Ga ro tòrinn na làbhich,
 Agus tàirnenich na ghunni,
 Ri deas laibh mo ghràidhfa,
 Cur a chairdin go fulen.

VI.

Nuair a thogadh let lebhi,
 'S a ghèbhidh fer air a mhraig let,
 Mhoire fuma bean bhaile,
 Fhaig thid tamuil na banntroich,
 Agus lenabh beg ciòche,
 Inu na dhiolechdan anabhin,
 Ach gaduilich do mhùintir,
 Cha nam umpu tha air dernail.

VII.

Gur a huinn laoch Dòrnghel,
 Chaidh an or-ion mad bhrattich,
 Agus oganich fgiobhich,
 Bha ga riafladh fou euchomh,
 Agus spalp do fher tighe,
 Nach dugidh athidh da pherfin,
 Bheiridh clathimh a duillidh,
 Bhiodh chomhguinich ri elltinn.

VIII.

Nuair thoig mid fechdin,
 Air gh ba ghaid ar cennarmailt,
 Ga be thigidh air hechdri,
 Ghabh iad tlachd dhid ar ghalldachd,
 Ba dù carid a mharcois,
 A bha fasiun gan chenn air,
 Agus comhainim an eachin,
 Leis na ghlacaidh an cabhlich.

IX.

'S fad a dimich a fer iad,
 'S cha nann da gherana tha sinn,
 Ach ma fhagidh gan feallidh,
 Suil mhellach an arminn,

Ach gu math n 't aoin Dia dhuin,
 Gur h  iargin a chraidh sinn,
 Gu ro aoidh fear an domhain,
 Ina chomhs heisha a f s riut.

X.

Ga be thug dhuit cin falich,
 Na thog do Ealantin Liotrich,
 Ga bi Nion mhic Cailen,
 Ba diol Mairefa dhi  tu,
 Gur a maing dhi thug gaol duit,
 Ma chaochlas i nios  ,
 'S nach faic li ar talamh,
 Do mhac f nhilta am misnich.

XI.

Ma dheiridh antsamhradh,
 Cha ro menim na deu sgela oirn,
 'S beg an tiunadh do rantachd,
 Bhi fo cham pir as teugisg,
 Agus M inter do dhucha,
 Bhi fou churim mud d hein ,
 Go ro n tabhir iad aca,
 Go rigg a les agus cr afog.

XII.

Tha uintrachin fuainna,
 'S cha bu shuarhac an call  ,
 Ga ma mhor a luach taisgel,
 Ma h an taisgeladh derbha,
 So bheiridh daoim uaisla,
 As an uachdiran ainimoil,
 Air tierna 's machdoil,
 'S cha ba l ppach an centort.

XIII.

C ite an ro   air talamh,
 Bainna faladh ab  illa,
 Na n toidhraf a dhubhairt,
 Lochbui agus Arois,

Gùr a thiumid beanuaifil,
A bha grùag air dhroch càradh,
Gan nach d fhuair iad bechd scèula,
Gan a chrèchdadh sin bhlar thu.

XIV.

Tha do phàirc air a dùnadh,
Inod lùbhghart na n gaidhel,
Gùr a decir shid ionsha,
Aig ro dhìoslichd do phàrta,
Tha craobh a b fheairr ùbhlín,
Air a rùsgadh an dràst diù,
Ach a mhoire mo dhiubhail,
Chaidh a flour far a ghàrridh.

XV.

Ach mas a duina chaidh dhinn è,
Gui-thibh Chrìost leis na hagibh,
Thugibh aira don òrdon,
A fhuair Job man na mac ibh,
Hugibh fairis è naon fhaer,
Mas è chuibhrich an caistel,
Na mo ghirrid a lathin,
Sann to raifin thachir.

ORAN le Semus M'Grigor do Thighearna
Ghrannte.

I.

L ION mulad mi fein,
Bho m fhùirach n dè,
Me chumail ri clèth,
Beart ba duilich leum fein,
'S nach b' fhasan leum è.——'s gach uair.

II.

II.

Slan iomra do m ghradh,
 So chunna me n draft,
 Ceann buidh'n e gun scath,
 Cha Ghuinach a ta.——me luaidh. X

III.

Ach foireidh uam fein,
 Nunn do 's thraspè.
 Gu talla n fhir fheile,
 Ceann uidhe na n ceud,
 Se Semus do n geill.——na fluaidh.

IV.

Dhomfa b aithne do bheas,
 A lasgair a threan,
 Nàm laidhe do n ghrein,
 Mar bhàrail do m fein,
 Bhidh solus le ceir,
 Bhidh faram na n teud.——na d chluais.

V.

Dhomfa b aithne,
 Beas ta bhaile,
 Cursan ghearra, X
 Curt da n carridh, X
 Steudu mearra,
 'S rein da n tarruinn,
 Ri grein bu ghlan.——a fhuagh.

VI.

Dìrigh bruich,
 Pic 'a n iùthir, X
 Sinndè riutha,
 Glacadh dubha,
 Dhianadh pudhar, X
 Luaithinn gum be.——t fhuaim.

VII.

N Elginn na n gäll,
 Bhuinniga'tu n geall,

Dhailiga'tu sparnn,
 'S nach cunntagh an càll,
 Mon leiga'tu n causair.—uaite.

VIII.

Gh fhaighte a taras,
 Ceòl na n clarsach,
 Foirinn air thalisg,
 Mnà uchd ailtè,
 A's cruin an geall.—mun cuairt.

IX.

Bhidh cùirnn chearnnach,
 Air crùn dearnna,
 Gu dlu deallran,
 N tèigh mor adhar,
 An cliù alba,
 Cha fid arda.—'m fuaim.

X.

Aig odh 'n t shen'ir,
 An ro 'n t'enach,
 Man rith pannal,
 Garbh re leanail,
 Cliù a's aithnè,
 Iona ceannas.—fluaidh.

XI.

Mary Stuart,
 Iaro 'n diuc u,
 Odh mhorear nunnte,
 O shiol chruin,
 Gu meal u t' rùn.—on thuair.

XII.

Gruaidh mar ubhal,
 Is dearg ruthagh,
 Air fiamh an iùth'r,
 'N àm a luchagh,
 Fo' shaigh d cur fhuibh'l,
 Cùl is buidhè.—dual.

ORAN *le fear* Aichaldi Mac Choinich *in* Lewis

I.]

TA mise fo ghruaim,
'S gun mi n caidrimh a chuain,
Cha chaidil mi uair air choir.

II.

Ga focrach mo ghlèus,
Air chappal na lèum,
Cho choisgair le m' fhèaim le trèoir.

III.

Loth philleagach bhrèun,
Fo pillean 's fo frèun,
Aon ghille na dèidh be lòd.

IV.

Cha tugadh i n cèin,
Ach duine is i fèin,
'S gu n' cuireadh i fèin air lòn.

V.

Na nebhudh i fgiò,
'S e b fhedir dhul fios,
Sa treigsin ga b' fhiamh an tòir.

VI.

Cha binin smo làir,
Air linga na barc,
Biodh gillan a ghnath cur bhod.

VII.

Cha binin smo shaoi,
Re grinni na gaoith,
Gun bhirin re taoibh fi folamh.

VIII.

Si b' fherroil cèm,
Dha faca mi fèin,
'S cha ba gearan dhi feim air lòn.

IX.

Iurach t'fhocrach a chùain,
Dha n cliu tofach dol fùas,
Bhiodh giubhas dofrach na m buadh fo sheol.

X.

Air bharrìbh na stùadh,
Cur darrich na lùas,
'S buill tharring na n dùal na n dorn.

XI.

Reubadh mara gu dlù,
Fo bheul fgar agus fuìdh.
Si n deigh barri ga thuir bho nord.

XII.

Rith chuip air a clàr,
'S i druda fo fàl,
Bo chruit lian a gair fo sheol.

XIII.

Chluinte fathram na n ramh,
Bhon charrig a fnamh,
'S bhiodh barrant a lamh gach-scòid.

XIV.

Cha niarradh i moll,
Na fodor na pronn,
Ach fadadh na n tonn re fròin.

XV.

Be fud maighir 's mo mhian;
Ge do ghlasich mo chiamh,
'S cha bu flat agus frian am na m dhorn.

XVI.

Gad thigidh an ruaig,
Le caithimh a chuain,
Cha luidh oirn fuachd na leòn.

XVII.

Nuair a ghabhd go tamh,
Ann a n cala port sheamh,
Cha b'fhallan bhom laimhs an ròn.

XVIII.

XVIII.

Bhiodh elit na m beann,
Ga tearnigh le gleann,
'S mo pheilar gu teann na lorg.

XIX.

' Bhiohh ga feannadh air luib,
Fo mheallibh na fhuic,
Ga m ballan mo fhuint bho n doigh.

XXI.

Bhiodh air fgionnibh sa gèur,
Gu feannadh a n fheidh,
'S cha barnas a n gleus sin oirn.

XXII.

Fhir a dhimicheas a niar,
Bho nach cintich mo thrial;
Bi ginfidh gur bliagh n gach lò.

XXIII.

Bheir an t forris fa nunn,
Air fad chuan a n fhuinn,
Far a faighte na fuinn a gòl.

XXIV.

Go eilan a n fheidh,
'S go eirar a neisc,
Far nach paidha mid feich air lòn.

XXV.

Go comun mo ruin,
Nach cromadh an t thuil,
Nam tromach idh dhuin am pòit.

XXVI.

Gun ardan gan strì,
Gun airinnh air nì,
Ach cur faradh a fion fda òl.

XXVII.

Bhiodh ceol fili ri'r cluais,
bho n eoin fhinolt gun ghruaim,
Fear bho-rioghoil cur dhuan air folamh.

O R A N Rinnruari, le Inis M'Alasdair Ruaidh.

(Air . an d - 178)

I.

'S e Latha Rinnruari,
 A dh fhag luanich mo dhùsgadh,
 Mu thuitim chlann Dobhnuil,
 Cha bu leoghain thaobh cuil iad,
 Thug sibh mach an ratreate,
 Choisin ceitibh le diugh bhaill,
 Ga bu thearnadh gu leir dhìbh,
 Bha bàs Chleibhir ra chunntas.

II.

An leoghan fuilechdich rioghail,
 Nach droinn fhirinn a mhuthadh,
 A chum gu dainginn a lannachd,
 Mur a gheall e to thus e,
 Cha d thug òr ort na eagal,
 Gun seasabh ri'd chumhnant,
 Ach ma thuit u le onair,
 Bann do dhonas na cùis e.

III.

Bu sheobhag firinnich suairc u,
 Bu mhath am buachaille air treud u,
 Gan cumail a ghàbhadh,
 Thoirt dhoibh aite agus rèlain,
 'S tu nach cùiridh ri ball iad,
 Thabhairt an danguing air eiginn,
 Dhinnis sinn Dhunachaille,
 Nach ro anam a d chrebhaig.

IV.

Thighearn og glinn a gairidh,
 Luidh 's mál air do shugradh,
 'S mor do chàll ri rìgh Seumas,
 Gad a dheighidh e duic dhìot,

Bha Dobhnul gorm gaolach,
 'S fhuil chraobhach a bruchdadh,
 'S eigin fhulang na thainig,
 Dh fhalbh do bhrathair.——na ùr-às

V.

Bu duine urranta feolta,
 'S bu chraobh choraig roi cheud e,
 Do dh fhear mor bu mha cumà,
 Bhaig gach duinne na speachlair,
 Gad thug ro mhead do naridh,
 Bras is ardan le cheile,
 Ort gun athadh gad phearfuin,
 Oig ghaiste na feile.

VI.

U gun n fhuasglidh so tiom fa,
 Od dhiflin na d chairdin,
 Fòid air aghaidh gach duinne,
 Nì gun chumadh gun airimh,
 San roi d fhraoich a bha n cùrain,
 Gad bha duibhail is call ann,
 Thuair u n tearalas cliutach,
 Oirt a dhubailt na rancan.

VII.

'S truadh nach ro iad gad dhubladh,
 Na bha tiunais gad chairden,
 Air an tarruing mun comhair,
 Fir ghlinn coatham 's a bhraighid,
 'S toisich latha ghil sholais,
 Chite am fòlais gach fàilin,
 'S gur thainn duine a coim e,
 N deigh bhi pronadh.

VIII.

Gur lie mhiadaich mo champar,
 Luithad banntrach ha d dhuitich,
 Agus oganach treibhich,
 Nach d' eithidh am pufadh,

Thuit

Thuit le luaith e fàn àm ud,
 Buala lann cha bu shùgradh,
 Thoir a mach an a d bhanse,
 'S cha do shaunlaich sibh pùicidh.

IX

Leag bhur n intinn an focair,
 Air chosnadh 's air chruadal,
 Adol air bhur n aighort,
 Ann an aoghaidh an fhuathais,
 Cha do fàntaich sibh pillidh,
 Bho nach flinnein ba dual duibh,
 S bha an cluidhe finn cailtich,
 'S iad ag raithin gur buaidh e.

X.

'S cha n ann leis na claidhin,
 Fhuair ar daoine-ina an leonadh,
 Ach nach d' fhuair iad riamh fuirich,
 An lathair cumasg ri còmhraig,
 'S mairg a chunnaic na fùighin,
 An tùs irraghail na doirin,
 Bhi gan spadagh le luaithe,
 'S gun tilgidh buachaille bho i.

XI.

'S a Dhonail nan Donbhule,
 'S òg a fhuair u do dh'fheachain,
 'S gur iummad bean bhònach,
 Eadar troitirnis 's sleitibh,
 Mu chinnidh mor t athair,
 'S iad nan luighe gun eiridh,
 'S tha luchd bhualadh nan buillin,
 Air fuirich fàn teigbail.

XII.

B ann dhiu Donbhuil 's Seumas,
 Iad gun eiridh fon chumasg,
 Mu chreach mhòr mar a dh'eirich,
 A chuid bu leithi bu duilich,

Dhoibh bu dual a bhi treibhich,
 O n athair fein thar gach diunn,
 'S geul bu dona na d' eigh fud,
 Ri leighis leigh cha d' inn fuarich.

XIII.

Mo chreach mhor nan tri truaighe,
 Caradh uaillin chintire,
 Tighearn òg sin na leargann
 'S goirt 's gur fearbh bhi go inuse,
 Mud thuit fhear mà cialfhach,
 'S cuis iargain a chuigh e,
 Air tuitim fan doirinn,
 'S bu duinn og fan dol fios e.

XIV.

Gun do mhac a bhi ad aite,
 'S gun ad bhraithair ach leanabh,
 'S gun aon duinne a lathair,
 Do na thainig od sheinair,
 Sud an foinn a bha uafal,
 Nach d fhuair riamh an scainil,
 'S a bha ga fughantach rioghail,
 Air dol a fios mar an ranach.

XV.

A Shir Eoin fòn Chorpaich,
 'S e do Dhochain nach Iarrain,
 A chnadh fein thar gach duinne,
 A bhis sinn uille ga iargain,
 Meid 's a bhuillich an Rìgh ort,
 Cha ba ni e gun fhiachain,
 'S gad fhaithidh tu bàr air,
 'S taor a phaigh u e am bliadhua.

XVI.

Chaile u raodha do dhaoine,
 Ann an adhbhar a bhrathair,
 Bho 't oige gud shinne,
 Chum u an imirt gun fhailin,

X

Siomad fonn do dhuinn uafal,
 An roibh cruadal le abhachd,
 Chaidh e fios leat dod chinnidh,
 On la a ghinnidh gu h'aite u.

XVII.

On la a ghlac u do chlaidheamh,
 Gun athadh dod nàmhaid,
 Bu mha do chuis thuins gail,
 An aoghaidh chrombail 's lambeat,
 'S nam mairidh tu uille,
 On uirridh mar bha u,
 Gun falanha riogh Uilliam,
 'S cha chumadh M'Cai e.

XVIII.

Ach fhir aird e feille,
 'S mor do Dheareas le'm feachdabh,
 Chaill u braithrin ma ciatfhaich,
 'S diol do Iarla Mhacabh,
 Iad fein 's fir a bhraghad,
 Bhi gam marbhadh ri caisteal,
 Le dibhail commande,
 'S gun an naimhdein ga fhaicfin.

XIX.

Tha tuitfhear na h apuin,
 Fuidh airfneal an comhnuidh,
 Sliunn duth air a druthadh,
 Fuidh dhunadh a chòta,
 'S e ag iargain mu bhrai'ribh,
 B iad na hailigin bhoigheach,
 Gad thug luighid an athaidh,
 Orra n là ud bhi gorach.

XX.

Chail u t ànaifdir fearrain,
 'S gum bean t Alasdar fuairc e,
 'S mor am bearna as a dhuthaich,
 Bhi gad uintrachain uatha,

Cha b aithne dho cúis,
 A bheiridh cliù do dhuinne ùasal
 Nach ro fuaite riut daingin,
 Aig a bhaille agus uaithe.

XXI.

Bha u urranta dàna,
 Bha u aili diagh reibhich,
 Bha u cinneadail cairdeail,
 Bha u garbh ri àm tèime,
 Nàm fuiridh an luaithe,
 Gun do bhualadh san leim fin,
 'S maing fear do mhi rùine,
 Air am brùichde lann d feairg u.

XXII.

'S a mhic Domnuil mhic Ailein,
 Gum bu mhairiche fier u,
 Fleasgach fuorce ciuin ceannalt,
 Fir shearrail ad thiom u,
 Bu mhor do bhaigh 's cha bu taobhghail,
 Ris na daoine chaidh fios leat,
 Bha triuir Iar-o mhic Raonuil,
 Air an taobh 's gum bu diogh bhail.

XXIII.

Cha n aithnidh dho dilis,
 Ann san rioghachd seo 'n geart uair,
 O bhreothadh clann Dobhnuil,
 'S clann Camerain gun seachnadh,
 Mac Illean bhon dreoilain,
 'S ma bu choir dha bhi ceart dhuinn,
 Mar 's a bhuil le dhurachd,
 Mac Iain Stiuart 's M'Neichdin.

Cuir a Chinn dilis, tharum do lamhe.

X
CHA be tinnis an fheachda,
 San mhadain seo bhuail mi,
 Ach aicaid ro bhuan,
 Nach leithis gu bràch,
 Sealladh air faichigh,
 Do shlait do'n thigh uasal,
 Moch-thra diluain,
 'Smi aig abharc an là.

II.

Roin desid a pearsuin,
 Nach facas a tuairmas,
 Aig imuchd fo'n chuach-chùl,
 Chamagach thlà,
 Roin dealradh a maife,
 Agus lasadh a gruaidhin,
 Mife a ghrad bhualadh,
 Thàiris gu làr.

III.

Ach dheirich mi ri ùst,
 Le croidhe lan uaibh-iar.
 'S dh' imich mì ru'ar,
 Ruidh na dail,
 Ga h'iadhagh m ghlacabh,
 Thug i smachd orm uaith,
 Ochdoin 's truagh,
 A mheth i mo chàil.

IV.

Do dhearc-shuilin glana,
 Fuidh an mhalaidh gun ghruam an,
 'S daingin a bhuail iad,
 Mife led ghradh,
 Do ròs-bheul tana,
 Seibh faraiite suairce,
 Claothachir m uaigh,
 Mar glac u ma lamh.

V.

V.

Tàr 's fuasgail air m anam,
 Fon cheangal 's cruaidhe,
 Cuibhnich air tuaisle,
 'S coibhir mo chàs,
 Na bithimse 'm thrail duit,
 Gu brach san fhonn uair seo,
 Ach tiomaich-se cruas,
 Do chroidhe gu tlàs

VI.

Cha n fhaodar leom cadal,
 Air leapaiddh n uaigneas,
 'S maigne ga bhuaireadh,
 Dh' oiche 's do la,
 Ach ainnir 's binne,
 'S as grinne 's as fùairce,
 Gaibhse dhiom truas,
 'S bithimse flùn.

CUIR a chinn dilis, air sheol eile.

I.

'S MI m fhuidhe air an uillin,
 A tuiridh 's a caoinidh,
 Bhuaill faighid a ghaoil mi,
 Dirich gu m fhail,
 Dh' fhas mi co lage,
 'S nach b' uirin mi dirigh,
 Le goirtis mo chinn,
 'S cha do shin i dho lamh.

II.

'S mi m fhuidhe air n tulaich,
 An iumal na cuirte,

Aig abharc mo rùin,
 'S an ionad ro ard,
 Hug i le fionn airichd,
 Seolà dheth fùil orm,
 Thiuntaidh i cùlabh,
 Seachd air bàr.

III.

Sheall mi m dheothaidh,
 Gu frac'arc dhi fhotain,
 Chunnairc mi h' aodan,
 Faraisfe tlà,
 Chunnairc me sealladh a
 Mhealladh na m millti,
 'S aimidich mi,
 'S nach d' fhaod mi na pairt.

IV.

Ha maife an ad bhilibh,
 Chan aithris luchd ciuil e,
 Thogadh tu sunnt ann tallachan ard,
 Leagdadh leat feachud
 Sar ghaisgich na ducha,
 Le sealladh do shuil
 'S le guilan do ghnais.

V.

Do bhraighe na 's gillidh
 Na canach na dìge,
 Chite dol fios
 N fion bhainne blà,
 'S iumad rud eile
 Chan eil e ra fheotain,
 Cait bheil i so n t sbaoghal,
 Bean aogaifg mo ghraidh.

VI.

Do chùl mar an 'n inach,
 Deolt mhilis 's cuirn air,
 Chumas n druichd
 Gu dlù air a bhàr,

Na chuailen air casadh,
 Na chleachdabh air lubadh,
 'S do cheannaichd an crun,
 Tha guilan a bhlàth.

VII.

Do ghruaidh mar a corcan,
 Beul focair o'm binn fgeul,
 Deud' mar n dìsne' s finealta dh fàs, X
 Do fhliòs mar n ealla,
 'S do mheal shuilin mìgich,
 Thalaiddh u m'inntin 's cha till u gu brach.

ORAN le Iain Lom *air dha fearg aghabhail ri*
Mac mhic Alasdair Ghlinne garragh thoisach e
air moladh Shir Alasdair M'Comhnail, agus Shir
Seumas a Mhac.

I.

A BHEAN leasaich a stop dhuinn,
 'S lion an cupa le folas,
 Mas a branndai na beoir i,
 Tha mi toilleach athoil,
 'N deochsa air Captain chlann Dobhnail,
 'S air Shir Alasdair òg thig on chaol.

II.

'M fear nach duirichd athoil,
 Gun tuit 'n t fhuil air a bhord as,
 Tha mo dhurachd don oigfhear,
 Crann cuiri chlann Dobhnail,
 Rìgh nan dùl bhi gad chonagh fhir chaoimh.

III.

Greas muncuairt feagh 'n taigh i,
 Chum gun gluafain le aithar,
 Le sliochd uaibhreach an àthar,
 A choisin buaigh leis a chlamh,
 Fear ga ruagadh 's ga caitheamh gu daor.

R 3

IV.

IV.

Sliochd a gabhail nan steud u,
 Dh' fhas gu flaitheasach faoili,
 Do shliochd gasta chuinn chetaich,
 'S o bha tathaich n Eirín,
 Gad a fhuair an claidheamh 's an tèug oirbh sgriob.

V.

Bhìgh an t iubhar ga lubagh,
 Aig do fhleasgaichin ùra,
 Dhol a shiubhal nan stùc bheann,
 Ann 's an uighe gun churam,
 Leis a bhuithin ro an ruisgte na gill.

VI.

'S tha mo dhuil ann 's an Trianaid,
 Gad thainig laigse air t fhion'uil,
 'S lat don chuillin bha ciarfach,
 Dh' fhas gu furanach siolai,
 'T heafaghl duinnel air beulamh an Rìgh.

VII.

'S an am dhuit gluasfad o d aitreamh,
 Le d cheol chuaise agus caismeachd,
 O thr uafal nan glas-charn,
 Gan ro cruadal 's gaisge,
 Gam bu shuachaintes bar gaganach fraoich.

VIII.

Nar a chairte fui luchd i,
 Bhìgh tarruing suas air a cupail,
 Bèrd a fuaraigh 's ruithd chuip air,
 Snoithm air fuathail a shiuchd bhuird,
 'S truth mu gualibh 's i fuchta le gaoithe.

IX.

'S nar a chairte fui feol i,
 Le crainn ghafda 's le corcaich,
 Aig iomart chlesin 's ga seolagh,
 Aig a comhlann bo bhoighich,
 Scal mun togta erro a roseoil o thir.

X.

Gu Duntuilm nan fear fallain,
 Far an greadhnach luchd eallaigh,
 Gabheil failte le cairrim,
 As na clairfiche glana,
 Do mhnacì oig nan teud banala binn.

XI.

Sliochd nan cuirinin talmhai,
 Leis n do churigh cath garabhach,
 T fhuair mi urrad gar seannachas,
 Gun ro an turas ud ainmhail,
 Gun ro tigh 's le alba fuir cìs.

XII.

'S iuma neach at fhuair coir uaibh,
 Ann san àm ud le'r goraich,
 Bann diu Rothaich 's Rofaich,
 M'Coinich 's Diuc Gordon,
 M'Illeain fon Dreolain 's M'Caoi.

XIII.

Be do fhuachaintas taitnich,
 Long 's leomhan 's braddan,
 Air chuan liobhara an aiggeal,
 A chraobh fhioguis gun ghaife,
 A chuirigh fion di le pailteas,
 Lamh dhearg roi ghaifgich nach tim.

XIV.

Nuair bu fgi do luchd theid e,
 Gheibhte biobale ga leughbadh,
 Le fìor chreidimh ceile,
 Mor a dh' orduich mac De dhuibh,
 'S gheibhte teagasg na cleira uaibh le sìth.

XV.

Mhic Shir Seumas nam bratach,
 O bhun fìleibh nam bradan,
 A ghlac an fheile 's a mhaife,
 O sciob ceile do leapa,

Cum

Cum do reite air a casabh,
Bi gu reufanta macanta min.

XVI.

Sliochd na mili na fear u,
Na froil 's nam pios 's na cup geala,
Thogadh fioda ri crannaibh,
Nuair bu rioghala tarruing,
Bhìgh pic riobhach na meallan na teinn.

XVII.

Gum bu slan 's gum bu h iomlan,
Gach nì tha mi ag iomra,
Do theaghlach Rìgh Fionghall,
Oighre dlìghich dhàntuilm u,
Olar deoch air do chuilm gun bhì fgi.

ORAN *an tSamhraidh*. Tune, Through the
Wood Laddie.

I.

AN deis dho' dufgadh 's an mhaidin,
'S an deallt air a choil,
Ann a maidin ro shuilleir,
Ann a lagan beag doilleir,
Go'n cualas a feadan
Go leaddurra feinn;
'S mac-talla na creugan,
D' a fhreagra bròn bhinn.

II.

Bi'dh am beithe deaghbholtrach,
Uroil dofrach nan càrn,
Ri mao-bhlàs driuchd cèteoin,
Marr-ri caoin-dhèarfadh grèine,

Brùchdadh

Brùchdadh barraich roi' ghèugamh,
 'S an mhios cheatochfa Mhàigh;
 A mios breac-laoghach buailteach;
 Bhainneach, bhuaghach, go dàir!

III.

Bi'dh gach doire dlù uaigni
 'S truscan uain' ump' a fàs;
 Bi'dh an fno bhach a dìreadh
 As gach frìobhaich a 's isle,
 Roi' na cuislinnin sniomhain,
 Go meadachadh blá:
 Cuach, is smeorach 's an fheasgar,
 Seinn a leadain nam bàrr.

IV.

A mios breac-uigheach, braonach,
 Creabhach, mao-rofach, aith!
 Chuirios sgeadas neamh-thruailli,
 Air gach àite d'a dhuaichneachd;
 A dh'fhogrus sneachd le chuid fuachda,
 O gheur-ghruain nam beann àrd;
 'S ag mead egil roinn Phebus,
 Theid 's na spèirinn na smàl.

V.

A mios lusarach, mealach,
 Feurach, faileneach, blà;
 'S è go guccagach, duilleach,
 Luachrach, dìtheneach, lurach,
 Beachach, seillenach, dearcach.
 Ciurach, dealltach, trom, tlà,
 'S i mar chuirnennin diamond,
 Bhratach bhoisgeoil air làr!

VI.

'S moch bhio's Phebus ag oradh
 Ceap na mòr-chruach 's nam beann;
 'S bidh 's an-uair sin le fòlas,
 Gach bean bionnfhoclach boidheach,
 Ceumadh.

Cèumadh mearbhuillion ceolar,
 Feadh phres, ògan, is ghleann ;
 A chorruil chuirteach gun sgreaddann,
 Ag pòr is beadurrach greann !

VII.

'S an am tighin do'n fheasgar,
 Coimhfhreafgradh aon am,
 Ni iad coimh-sheirm, sheamh, fhailain,
 Go bailleach, bionnghobach, alloil,
 A feinn go luichleasach daingunn
 A measg uir-mheangain na'n crann ;
 'S iad feiu a beichdìl go foirmeil,
 Le toirm na'n organ' gun mheang.

VIII.

Bi'dh gach crèatair do laigid,
 Dol lè fuigeorl do 'n choill ;
 Bi'dh an dreathunn go balcont,
 Foirmeil, talccorra, bagont,
 Sior chuir fàilt ar a mhaidin,
 Le rifèid mhaifich, bhuig, bhinn ;
 Agus rèbin d'a bheusadh
 Air a ghèig es a chinn.

XI.

Gur glan gaill-fheadan richard
 A feinn na'n cuislinnin grinn,
 Am barr nam bilichion blàthor,
 'S an dos na lom-dharag àrda.
 Bhiodh 's na glacagan fàfaich
 As cubhrai fàilidh no fion :
 Le d' phuirt thriolonta, fhiubhlach,
 Phronnar lùthor le dìon.

X.

Sid na pairt a 's glan gearradh,
 'S a 's ro eallonta roinn ;
 Chuireadh m' intinu go beadrabh,
 Clialù t fheadain ma'n eadradh,

'N am do'n chrodh bhì d'a leigidh,
 An innis bheittir 's an choill ;
 'S tu d' lèig air baideil ri cionthar,
 An grianan aonchafach crainn.

XI.

Bi'dh bradan sen-gmhear na fìor-uisg',
 Go brisg, slinnleimneach, luath ;
 Na bhùidne tarraighealach, lannach,
 Go h iteach, dearg-bhallach, errach,
 Le shoislein airgid d'a earradh,
 'S mionbhreac lannireach tuar ;
 'S e-fein go cromghobach ullamh,
 Ceappadh chuileog' le cluain.

XII.

A bhealltuin bhog-bhailceach, ghrianach,
 Lònach, lianach, ma ghràign,
 Bhainneach, fhinn-mheagach, uacrach,
 Obhnach, loinnideach, chuachach,
 Ghruthach, shlamanach, mhiosrach,
 Mhiodrach, mhiosganach làn,
 Uanach, mheannanach, mhaoineach,
 Bhocach, mhaoiseach, làn àil !

XIII.

O 's fìor èibhinn r'a chluinntinn,
 Fann-ghèum laoigh anns a chròth !
 Go h ùroil, miònballach, àluinn ;
 Druim-fhionn, gerr-fhionnach, fàili,
 Cennfhionn, colgrasgach, cluais-dearg,
 Tarraigheal, guaineiseach òg,
 Go mogach, bogladhrach, fàfor,
 'S è lèim ri bàirich na 'm bo !

XIV.

A shobhrach ghealbhoi na 'm bruachag,
 Gur fannaigheal, snuaghor, do ghnais !
 Chineas badanach, cluafach,
 Mao-mhìn, bagonta luaineach ;

Gur tu ròs is fearr cruadal
 A ni gluasad a h ùir ;
 Bi'dh tu t cideadh a 's t éarrach
 'S càch ri falach an fùl.

XV.

'S cùbhrail fàilidh do mhuineil,
 A chrìof-chomhchuluinn na 'n càrn !
 Na d' chruinn bhabuidion riobhach,
 Lòinneach, fhad-luirgneach, sgiobhach,
 Na d' thoin ghiobbagach, drechinnhìn,
 Bharr-bhòl, chasurlach, àrd ;
 Timchiull thulnafan diobhair
 Ma'n bi 'm biadhònain a fàs.

XVI.

'S go bi froinifin boifgeoil
 A thilgis foineal na 's leoir,
 Ar gach lubhghort do neonan,
 'S do bharramh thaimmirin lòghar ;
 Marfain is leafachan foilleir,
 Do dh' fheuda-coille na'n còs,
 Timchiull bhoganan loinneoil,
 A 's tric an eilid d' an còir.

XVII.

'Nois treigidh coileach a ghuccag,
 'S caittein bruccach n an craobh,
 'S theid go mullach na sliabhchnoc',
 Le chirc ghearr-ghobaich riabhàich,
 'S bi'dh d' a fuiri go cuirteil,
 Am pillinh cùlghorma fraoich .
 'S ife freagra le tuchan.
 (Pihuhù tha u faoin)

XVIII.

A choileich chraobhaich na'n ger-sgiath,
 'S na falluinne dui',
 Tha dubh is geal air miosgadh,
 Go ro oirdheire na t itich ;

Muineal lainnìreach, sgipi,
 Uaine, slis mliùn, 's tric crom !
 Gob na 'm poncunnan milis
 Nach faicht a fileadh na ronn, X
 XIX.

Sid an tururaich ghlan, loinneoil, X
 A 's àrd còillìog air tom,
 'S iad ri bururus seamh cèatoch X
 Ann a feasgar bog cèiteoin:
 Am bannel gel-fgirteach, uchd-ruagh ;
 Mala ruiteach, chaol, chrom ;
 'S iad go h uchd-ardach, earraigheal, X
 Ghrian-dhearefigni, dhruim-dhonni. X

ORAN *a rinneadh do bhail' arrait ann an Ard-
 namorchuan, do 'n ainm Coirembuilinn, agus do
 dh'aultan a tha rith roimh 'a n bhaile sin, do 'n
 gairiri Ault-an-tsiucair. Tune, The Lads of
 Patie's-mill.*

I.

DOL thar Ault-an-tsiucair,
 A maidin chùbhraì chèit,
 'S paidiren geal dlù chneap, X
 Do 'n driùchd ghorm air an fhèur,
 Bha richard 's robin-brù dhearg
 Ri feinn, 's fear dhiù na bheus ;
 'S goic moit air cumhaig chùl ghuirm, X
 'S (gug-gùg) aic' air a ghèig.

II.

Bha smeorach cur na smùid dhith,
 Air baccan cuil lea fein ; X
 An dreadhunn-donn go fùrdoil,
 'S a rìseid chiuil na bbeul ;

Am briccein-beith' is lùb air,
 'S e 'g gleusadh lù a thèud;
 An coileach-dubh ri dùrdan;
 'S e chearc ri tùchan rè.

III.

Na bric ag gearradh fhùrdag,
 Ri plubraich dhilù le cheil',
 Taoibh-leimnich mear le lu'-chleas,
 A bùrn, le mùirn ri grèin;
 Ri cabbadh chuileog' fiubhlach,
 Le 'in bristidh lùthor fèin:
 Driom-lann-ghorm, 's ball-bhreac giuran;
 'S an lannir-chuil mar lèig.

IV.

Mil-dheocladh sheillein strianach,
 Le cronan 's fiata strann,
 'N an dithimh baglach, riabhach,
 Ma d' bhlaithibh grianach chrann:
 Straibh-dhriucain dhonna, thiaichdi,
 Fa shinion ciochan t fheoir,
 Gun thiochd-ain-tìr no bhiadh ac',
 Ach fàilidh ciatoch ròs.

V.

Gui milis, brisg-gheal, bùrn-ghlan,
 Meall-chùirneineach, 's binn fuaim,
 Eras-shruthain Uilt-ain-tsiacair,
 Ri tormain fiubhlach luath:
 Gach bioloir, 's luibh le 'n ùr-ròs'
 Ag cintinn dlù ma bhruaich;
 'S e toirt dhoibh bhuaghan sùghor,
 Go 'n fui'bheathachadh mancuairt.

VI.

Bùrn tana, glan, gun ruaghan,
 Gun deathach, ruaim, no ceo,
 Bheir anam-fàis, is gluafaid,
 D'a chluanagan ma bhòrd.

Gaoir bheachainn bhui, 's ruagha,
 Ri dioggladh chluaran òir,
 'S cir-mheala d' a chuir suas leo,
 An ceir-chuachagan 'n a fòir. X

VII.

Gur sòlas an ceol cluaife,
 Ard bhairich buair ma d' chrò:
 Laoigh chenn-fhionn, bhreac, is ruagha,
 Ri freagra nuallan bhò;
 A bhain-àireach le buaraich, X
 'S am buachuill' dol d' an còir,
 Go bleoghun a thruidh ghuaill-fhinn,
 Air cuaich a thogus cròic. X

VIII.

Bi'dh lòchrainn mheal' a lùbadh
 Na fràbh, 's bru air gach gèig,
 Do mheafabh milis cùbhras,
 Na 'n ùbhlun 's na 'm peur:
 Na duilleogan a liugadh, X
 Is fallus cùil diu fèin;
 'S clann ag gabhail tùchaidh,
 D' an iomailich dlù le 'm bèul.

IX.

B' e cronan t eassain frùluich,
 An dùrduil mhùirneach mhaidh;
 'S da bhoirchibh daite, sgùm-gheal, X
 Tiugh flùranach, dlu, tlà:
 Le d' mhantull do dheallt ùir-mhin,
 Mar dhùradh cùil nia d' bhlà: X
 'S air calg gach feoirnen dùir-fheòir,
 Gorm niamhainn dhruic a fàs. X

X.

Do bhrat lan shraddag' diamond,
 Do bhraon ni foils' air làr;
 A charpet 's galda foineal, X
 Gun a coi' fine White-hall:

Ma d' bhearradh gorm-bhreac coillteach,
 Ann chinn a loinn le àl,
 Na sobhraichion mar chaillibh,
 Na 'n coilleiribh na d' sgà.

XI.

Bi'dh guilig eala a tùchan,
 'S eoin bhùchuinn am barr thonn,
 Ag inbhir Uilt-ain-tsiucair,
 Snamh lù'-chleaffach le fonn;
 Ri feinn go moiteoil, cuirteoil,
 Le muineil-chiuil, 's iad crom,
 Mar mhàle pìoba 's lùb air;
 Ceol aois, ciuin, nach trom.

XII.

'S grinn an obhair ghràbhail,
 Rinn nàdor air do bhrùach,
 Le d' lurachain chreabhach, fhàsor,
 'S am buicein bhàn orr' shuas:
 Gach faimmir, neoinen, 's màsag,
 Min-bhreacht air làr do chluain;
 Mar rèullain ròit an deartadh,
 Na spanccain àluinn nuagh.

XIII.

Bi'dh cruinn, 's am bàrr mar sgàrlaid,
 Do chaorabh aluinn ann;
 'S croibhion bachlach, àrbkui,
 A faoisgnidh àrd ma d' cheann;
 Bi'dh dearcan fuithin sùghor,
 Trom lùbadh an luis fèin,
 Caoin, fechdi, blasda, cubhrai,
 Ag call an drùis ri grèin.

XIV.

'S comh-lan mo lios ri pharrais,
 Do gach cnuas a 's fearr an coill;
 Na rèlich arbhar fàsaidh,
 Bheir pifeach àrd 's sgoinn:

Pòr reachdor, mineor, fafor, X
 Nach cinn go fàs na loim; X
 'S coimh-reamhar, luchdor càileachd,
 'S go sgàin a ghràn o dhruim!

XV.

Do thachdar mar' is tire, X
 Ba thiochd-ain-tir leis fein; X
 Na 'n treudabh feidh 'n a d' fhritheamh;
 'S na d' chladach 's milteach èisg;
 Na d' thraigh tha maorach lìonor;
 'S air h uisge 's fìor-bhras lèus, X
 Ag oganachamh rìobhach,
 Le morbha fìor-chruaigh gèur. X

XVI.

Gur h ùròil, sìochdor, cuanda,
 Groidh-each air t fhuarain ghorm, X
 Le 'n iotadh tarraing suas riut,
 Le cluintinn nuall do thoirm:
 Bi'dh buicein binneach 's ruaghag,
 'S mion-mhin-bhreac, cluaif-dearg, òg,
 Ri h ionaltradh go h uaigneach,
 'S ri ruiddeis luath ma d' lòn.

XVII.

Gur damhach, adhach, laoghach,
 Mangach, maoiseach, t fhonn;
 Do ghlinn le feilg air laomadh, X
 Do gharbhlach-chraobh 's do lom:
 Gur h aluinn barr-fhionn, braonach,
 Do chanach caoin-gheal thom,
 Na mhaibenibh caoin, maoi-mhìn: X
 Na d' mhointich sgaoi-chearc' donna. X

XVIII.

B' e fìd an sealladh èibhinn,
 Do bhruacha glè-dhearg ròs,
 'S iad daite le gath grèine,
 Mar bhoisgnich lèug-bhui òir:

B' iad sid an geiltridh glè-ghrinn,
 Cinn dèideagan measg feoir,
 Do bharrabh luibhion ceatoch :
 'S foirm bhinn ag tèud gach eoin.

XIX.

O lili rògh na fluran !
 Thug bàrr mais' air ùr-ros gheag,
 Na bhabhaidion cruinn, plùir-mhin,
 'S a chrùn geal, ùr mar ghrèin :
 Do 'n uisg ad Ault-ain-tsiuair,
 'S e cùbhrainn d'a o bheud ;
 Na rionnagan ma lùbamh,
 Mar reullain-iuil na spèur.

XX.

Do shealbhag ghlan 's do luachair
 A-bòrcadh suas ma d' choir :
 Do dhithen lurach, luaineach,
 Mar thuairneagan do'n òr :
 Do phreis làn neada cuachach,
 Cruinn chuarfgagach ag t eoin :
 Barr braonain 's an tfail-chuachag,
 Na 'n dos an uachdar t fheoir.

XXI.

E' e sid an leughas lèarsainn,
 Do luingis brèid-gheal, luath,
 Na 'n sguadronabh feoil-bhrèid-chrom,
 A bordadh geur ri d' chluais ;
 Nan giufaichibh beo-ghleuda,
 'S an cainb go leir riu shuas ;
 'S Caol-muille fuar d'a reubadh,
 Le anail speir fa thuath.

XXII.

'S cruaidh a bharlinn fuair me,
 O'n fhuaran 's blasda gloir,
 An caochan 's mò buaghan,
 A ta fa thuath 's an Eorp ;

Lìon ach am bola suas d'e,
 'S do bhrandai fhuaire na 's coir:
 Am puinse milis, guanach,
 A thairneas sluagh go ceol !

XXIII.

Muim' altrom gach poir uafuil,
 Nach mith le fuachd na speir,
 Tha sgiath fa 'n aird a tuath orr',
 D'fhag maith a buair, 's a fèur ;
 Fonn deas-oireach, fìor uaibhreach,
 Na spèuclar buan do 'n ghrèin :
 Le sprèidh theid duin' a suas ann,
 Chomh-luath 'ri each na lèim !

XXIV.

'S aol is grunt d'a dhailibh,
 Dh'fhag nàdor tarbhach iad ;
 Air a meinn go'n toir iad arbhar,
 'S tiugh, starbhanach ni fès ;
 Bi'dh dearrafasaich shearr fhiodlach,
 D' a lannadh fios am boinn,
 Le luinneaga binn nìonag ;
 An ceol a 's misle roinn !

XXV.

An Coir' is fearr 's an dùthaich,
 An Coir' is sùghor fonn ;
 'S e Coiren Uilt-ain-tsiucair,
 An Coiren rùnach lom ;
 'S go lom, gur molach, ùroil,
 Bog mhèador dlù a thòm,
 Am bheil mìl is bairn' a brùchdadh,
 'S uisg' rith air siùcar pronn.

XXVI.

An Coire fearrachach, uanach,
 Meannach, uaigneach àigh ;
 An Coire gleannach, uaine,
 Bhleachdach, luath go dàir ;

An Coire còilleach, luachrach,
 An gair a chuach 's a Mhàrt ;
 An Coir' a faidh duin'-uasal,
 Biafl dhubh is ruagh na chàrn !

XXVII.

An Coire broccach, taobh-ghorm,
 Torccach, faoili blà ;
 An Coire lònach, naofgach,
 Cearcach, craobhach, gràidh ;
 Go bainneach, bailceach, braònach,
 Breacach, laoghach blàr :
 Ann sultor mart, is caora,
 'S a 's torach laoimsfir bàrr !

XXVIII.

An Coire am bi na caoirich
 Na 'n caoigidimh, le 'n al ;
 Le 'n reabhad 'g gabhail faoignidh,
 A 'n craicnimh maoidheal tlà :
 B' iad fìd am biadh, 's an t aodach,
 Na t fhaoin-ghleannabh 's na t aird ;
 An Coire luideach, gaolach,
 'S e làn do mhaoinibh g' àis !

XXIX.

An Coire lachach, dràcach,
 'M bi guilbneich 's trai'-gheoigh og ;
 An Coire coileachach, làn-dabhhach,
 'S moch, 's is an-moch spòrs :
 'S tìmh dhomh sgur d' an àiribh,
 An Coire 's fàfor pòr ;
 Go h infeasach, doireach, blàrach,
 'S ioinracach, càiseach bò !

Comb-radh,

*Comh-radh, mar go b' ann eidir Caraid agus Namhaid
an Uisgebheatha.*

Caraid. **M**O ghaol an lasgaire spracoil,
Fear na'n gorm-shuile maifeach,
Chuireadh foirm fa na macamh,
'Nuair a thachradh iad ris :
'Nuair chruinnichidh do chòisir,
Cha b' i chuilm gun a cho'-radh ;
Gheibhte rainn agns òrain,
'S iomad fòiri na meafg :
Gille beaddarrach, sùgach,
Tha na chleasaiche lùthor ;
'S ro-mhaith bhreabbadh an t ùrlar,
Agus tiunntadh go brisg ;
'S e dhamhsadh go h uallach,
Go h aucaideach, guanach ;
Gun fealltainn air truailleahd,
'Ach uaisl' agus meas.

Namhaid. 'S mairg a dheanadh an t òran,
'S nach deanadh air chòir e ;
Gun bhi moladh an doi-fhir.
Bha na rògaire tric :
Fear a sheargadh an conach,
Thiunntadh mionach na 'n sporan
Dh' fhàgadh lean'ba air aimh-bheirt,
Ann an caraid 's an drip :
An struthaire dio-bhuain,
Tha go brosgolach. briagach ;
Fear crosta mi-chiallach,
Gun riaghailt, gun mheas :
Call mor tha gun bhuinnig,
Ann sòlas ro dhiom-buain ;

'S fear

'S fear stòrais a 's urra
Bhi cummontas ris.

Car. Mhic toifich, mhic bracha,
Fhir comhraig na 'n gaisgeach,
Chuireadh bòilich 's na claignibh,
Chuireadh casabh air chrith :
Ba tu cleochda na h aittibh,
'N aghaidh ròt' agus sneachda,
Dheanadh notion do fhrasamh ;
'S chuireadh seachad an cith :
Dheanadh dàna fear faideolt' ;
Dheanadh lag am fear neartor ;
Dheanadh dai-fhear do'n bheirteach,
Dh' ain deoin béirtis a chruigh ;
Ann ceart aghaidh na th' aca,
Do mhuirn, no mheoghail, no mhacnas,
'S tu roighin a 's taitnich,
Do chùis mhacnais air bioth.

Namh. - A dhuin ! an cuall u no fac' u,
Riabh ni 's miosa chuis mhacnais,
Na bhi 'n a d' shìneadh 's na claisibh,
Gun chlaisreachid, gun rith ?
Air do mhùchadh le daoraich ;
'G a do ghiulan ag daoine,
'N a d' chùis bhùrd ag an tsaoghal,
For nach faodar a chleth :
'S e bhi 'g coinneachadh Ratti,
Ni do lomadh ma d' bheirteas ;
Luchd a chommuinn, 's a chaidribh,
Rinn e 'n creachadh gun fhios :
'S i ciall-sguir a bhio's aca,
Bhi ri buillibh, 's ri crappabh ;
Go 'm bi fuil air an claignibh,
'S bi'dh am battacha brist.

Car.

Car. Mo ghaol an lasgaire fuairce,
 Chleachd bhi 'n caidribh na 'n uailibh ;
 'S lionar tlachd, is deagh bhuaigh,
 Ata fuaite ri d' chrìos :
 Biorach, gorm-shuileach, meallach,
 Beachdoil, colgarra, fallain,
 Laidir, caoin, air deagh tharraing
 Go fògra gaillin a chuirp :
 For an cruinnich do phaistibh,
 Go 'm bi mìr' ann is màrran,
 Agus iomad ceolgaire ;
 'S iad neamhchraite ma 'n cuid ;
 Bheir e 'n t umbi go sòlas ;
 Ni e glic am fear gòrrach ;
 Ni e iuntach fear brònach ;
 'S ni e gòrrach fear glic.

Namh. 'M b' e sin roighin na 'm macabh,
 Bhi gun fhragharc, gun chlaisteachd ;
 'Nuair ba mhiann leò dol dhachaidh,
 'S e ni thachras ni a 's mios' ;
 Gur e 'n ceann a 's treas càs dhoibh,
 Lomlan mheall, agus chrappa ;
 Gach aon bhall go 'm bi aca,
 Caid a neart uath' gun fhios :
 Iad na 'n taffaing gun toinifg ;
 Iad a labhart an donuis ;
 Iad ro lamhach go conus,
 'S nach urr' iad cuir leis :
 Bi'dh an n aoidnibh 'g an scròbadh,
 Bi'dh an aodach 'n a fhròicibh ;
 Cha 'n fhaod iad bhi stolda,
 'S iad an comhnai air mhifg.

Car. Nach boidheach a spòrs,
 Bhi fuidhe ma bhordahh,

Le cuideachda chòir,
 Bhio's an tòir air an digh !
 Bi'dh mo bhottul air fgòrnan,
 Ri toirt cop air mo stòpan;
 Nach toirtteil an ceol lium
 An cronan, 's an gliogg !
 Go 'm bi fear air an daoraich ;
 Go 'm bi fear dhiu ri baoireadh ;
 Go 'm bi fear dhiu ri caoineadh ;
 Nach beag a shaoileadh tu sid !
 Ni e fosgaoilt' fear dionach ;
 Ni e crosta fear ciallach ;
 Ni e tostach fear briarach,
 Ach am blialum nach tuig.

Namh. Nach dona mar spòrs,
 Bhi fuidhe ma bhòrdabh ;
 Na bhi milleadh mo stòrois,
 Le gòrralch gun mheas !
 Le siarach, 's le stàplaich ;
 Le briath'ra mio-ghnàthaicht' ;
 Ri spearadh, 's ri sàradh
 An Abharfair dhuibh :
 Bi'dh an donus, 's an dòlas,
 Do chonas, 's do choi'-strith ;
 'S do tharraing air dhòrnabh,
 Anns an chomhail nach glic :
 Ri fuathas, 's ri fgannuil ;
 Ri gruaidhibh 'g an prannadh,
 Le gruagabh 'g an trarraing
 Le barrachd do 'n mhisg

Car. Mo ghaol an gille glan èibhinn,
 Dh' fhàs go cineadail spèiseal ;
 Dh' fhàs go spioradail trèadhach,
 'Nuair a dh'èiridh an driop ;

Bhiodh do ghillibh ri sèlas,
 Iad go mireagach bòidheach,
 Iad ag fireadh na 's leoir,
 'S iad ag òl mar a thig;
 Iad go h aidhireach fonnor,
 Iad gun athadh, gun lompais;
 Iad go mhaith air an rongais,
 'Nuair a b' antlachd an cluich:
 Cuid d'a fasan air uairibh,
 Duirn, is batt, agus gruagabh,
 Dh' aithn't a dhreach air a spuacabh,
 Go roibh bruidleir 's an mhisg.

Namh. Tha mhisg deonai 'n a nàdor,
 Lomlan mòrchuis, is àrdain;
 Lomlan bòfd agus spàraig,
 Anns gach càs air an tig;
 Tha i tuair--shreapach, siaghaich,
 Tha i murtai 'n a h iarbhail;
 Tha i duistach, droch-nealach,
 Lan do dh' fiabhres, 's do fhriodh.
 Go 'm bi fear dhiu 'n a shìneadh;
 Go 'm bi fear 'n a chùis-mhò-loinn;
 Go 'm aithlise lìonòr;
 'S iad am maoidheadh na 'm pluic';
 Tha i tuarrapach foilleil;
 Iomad uair an droch oilein;
 'S gun do dh' fhuasgladh fa dheireadh,
 Ach 's i ba claireach a mhisg.

Car. Mo ghaol an cleasaich lùthor,
 Fear gun cheasadh gun chùna;
 Fear gun cheiltinn air cùineadh,
 'N am bhi dlùthachadh ris:
 Bheireadh tlachd as a mhùigen;
 Dheanadh gealtair do 'n diùmhach;

Dheanadh dàn' am fear diùid,
 Chum a chùis a dhol leis ;
 Fear a 's fear a 's tigh cèit' u ;
 Fear a 's urbhailteach òrain ;
 Fear nach fuilgir 'n a ònar,
 Ach a bhòilich 's an driop ;
 Fear tha barranach ceolar ;
 Crioghoil, càirdeath le pògabh,
 'S a lamh dheas air a phòca
 'S sgappadh fùrois le mìsg.

Namh. A chinn-abhair a chonais,
 'S tric a dh' fhaobhaich na sporain ;
 Fhir nach d' fhaolum an onair,
 'S i bhiodh 'g a d' mholadh a bhleid :
 'Nois o 's buanna ro dhaor u,
 Tha ri buaireadh nan daoine,
 Dol mancuairt air an tfaoghal,
 Chum na dh' fhaodas tu ghaid,
 Fear ri aithreachas mòr u ;
 Fear ri carraid, 's ri coinneistrith ;
 Fear ri geallam ; 's cha tòram ;
 Thug sid leonadh do d' mheas :
 Ni u 'in pòit-fhear 'n a stri po'ch,
 Ni u striopoich 'n a pòit-fhear ;
 'S iomad mìle dìoch còmhail
 Tha ' tèir air a mhìsg.

Car- Go b' e thionnsgain, no dh' intrig,
 Air an ionnstramaid phrìosoil,
 'S duine gruntoil 'n a intinn,
 Bha go h intinneach glic ;
 Thug o arbhar go sìol e ;
 Thug o bhraich, go ni a 's brìgheil' ;
 Thug a prais 'n a cheo-liath e
 'Mach roinn chliath na 'n lùb tric ;

Thug

Thug a buiddeal go stèp e ;
 Rion e 'n t'fusbainte còmhlàn ;
 Thogadh slioggach an rèta,
 Far fìr bhrèòite gun sgridd :
 'N donus coinnimh no còmhail,
 No eireacas mòr-sluaigh ;
 Gun do cheileireadh boidheach,
 Cha bhi sòlas na measg.

Namh. Go b' e thionnsgàn an aimlisg,
 'S olc an grunt bha 'n a inchinn,
 'S mor a dhùisg e do dh' arg'maid,
 'S do dhroch sheanchas marr ris ;
 Dheilbh e misg agus daorach ;
 Rinn e breisleach 's an tsaoghal ;
 B' fhearr nach beirte go h' aois e,
 Ach bàs na naoidheachan beag ;
 Dhùisg e triobblaid is coimh-strith ;
 Rùisg e bioddag' an dornamh ;
 Chuir e piobar fa 'n deabhachd,
 'Nuair a thoisich a mhisg :
 Cha chùis bhuinnig a leanbhainn ;
 Ach cùis ghuil agus fhalamhaich ;
 'S a chaoi cha 'n urr u 'g a sheanchas,
 Cia mar dh' fhalbh do chuid leis.

O R A N *le* Iffachari M'Aulay.

I.

— 'T A mo ckri' mar chuaintin,
 Air bheil mulad a's bruidlan air fnamh,
 Gur e tròm cheist ma lean nan,
 Ma thròmghalair a's m' easlainte ghnadh,
 'Ta ma shuilin gù filteach,
 Ma dheoir tùitim mar uisge gù làr,
 'Ta leann dù' air mo bhuaridh,
 Bhuin machadribh's ma shuain dhim's ma phramh.

II.

— Mo n righinn og aluinn,
 Bainri no n uile mhnai 'ta fo n ghrein,
 Ann n deafachd 's an eolas,
 Ann n tuigse 's a faolam 's a n ceill,
 Ann n geineamnachd 's a mioltachd,
 Ann m bainteachd gun mhìruin le ead,
 Gragh neo cheitechiann 's dimhir,
 Neo-lochdach gun ghiamh a's gun bheud.

III.

Caite na ghinadh fò' fhlatas,
 Na dh' fhisrich riabh madhas na mnai,
 Nach d' thug durachd dhi diamhar,
 Agus umhlachd dhi fianaisuibh chàich,
 Mar ghrein misge na reùltin,
 Gheug sholais thair cheud thuair bàr,
 Gur e gathan no ghreine fo,
 Shrachd mo chri a's reub e chom bais.

IV.

O nach d fheud riabh aon duine,
 Eolas iomlan no cruinne chur fios,
 Ann a sgrìobhidh na littir,
 Nì modh ranuig thuigs air a thrìan,

Dhomhse

Dhomhfa 's ladronn 's a's dân,
 Tìochd air annas na mnà 's air a gnìomh,
 'Ta na faoghal beg cuimair,
 Ann a nàdair gun choimas ann dì.

V.

* Ga bu leum ùdarachd ghalen,
 Urlàbhraidh gach scoilte ro àrd,
 Bu ro mheanmh leum mo chòmas,
 Air do dheanaibhfa fòllais an dân,
 Ach ma m' pìlear fa 'n àth' me,
 'S mor gur fearr-a bhì baite air a t' shnamh,
 Bho is onair snach mùlad,
 Leum do mholadh bhod mhùllach gud shail.

VI.

- Dhàs air rioghinn na 'n oig mhna,
 Cùl fgiàmhach fhùil chòrunach nan cuach,
 Ciabhach càmlùbach cafluch,
 Snìomhach cammagach dreach bhui gach dual,
 Bàr gasda chuil oir bhui,
 Mar dhreach theudinn is ceolmhiora fuaim,
 B'eibhinn fhaicinn ga fgaoleadh,
 Is fiamh laista na greina mad chluais.

VII.

A ghnuis ainghelionta mhion gheal,
 Gun antlachd gun mhithlachd gun mhod,
 Mala chaol is glan cummadh,
 Charaiche nador a thùrrad gun chòr,
 Ròsg malla is dearchd lionta,
 Leis a mealltear ard rioghrìdh na h' Eorp,
 Gruaidh chorcora mhìn dearg,
 Ghluais m' osnuibh fo iùnagh an t' shloi.

VIII.

- Fuaim orghan na fiola,
 Ceol tòrghan na piob is nan teud,
 Cha do sheinn duine riabh misic,
 Na beinnis mar phiobaibh do chleibh,

Ceol sibhrin fìor shitha,
Teachd o unnaig mhìn chruinn deirg do bheul,
Bilibh bla briarach aluinn,
Aig a rioghinn is cnamh gheila deud.

IX.

'S cheart cho geila do bhràghead,
Ri cànach no trà-shneachd air geuge,
'S corach fionallt na tùlich,
Dh' fhas na mulain air mullach do chleibh,
Bòsa mìn fàda bàna,
Meoir ghrinn chaol ga 'n àthbhaist cur grèis,
Air foidagh le h or-slainn,
Deabh iomhadh gach eoin as gach eifg.

X.

Slios fèmh mar an cànach,
Corp seadoil mar eala air an t' slianmh,
Calpa crùmo ann a 'n steimin,
Traigh etrom is cumadh air fail,
Mar a samhail do mhor chuis,
Cha 'n aithne dhomh còr ort ri ràdh,
Cha bheig is cha mhor ù,
Ann 's gach aon ni gu leor ort gun bhàr.

XI.

Nam bidh na h ùrad aig each ort,
Sa tha agamsa ghradh air do neol,
Cha bu rabhart gun mhearachd,
Leo mi labhairt mo bharaill 's mo ghlor,
Ach na creideadh iad firinn,
Cha treiginn air mhiltin ù 'n òr,
No air airgiod na 'n inisibh,
Do bheadradh do dhiosleachd 's do phog.

XII.

O nach caochladh tu aigne,
'S nach claoadh tu ad chaidraibh 's ad ghaol,
'S nach feudein bhe rè riùt,
Mar làthageadh cleir dhùinn mar aon,

B' fhear

B' fhearr leum bhi gun eiridh,
Fo thalamh ann a 'n Ephaid nan craobh,
No an riochd na Greiga,
No measg thùrcach gun fholmunn gun chaomh. X

XII.

Ni mi noife comhdhùnadh,
Agus cùirim ri tùrsa gù bràth,
Ni bheil fìochaint am aigne,
O 'n nach meall mi do chaidraibh 's do ghradh,
On thug ù làn uath dhamh,
Gun mo chuir ann fa 'n uaidh deis mo bhais,
Bidh mo chriodh mar chuantaibh,
Air am bheil mùlad is brùaillean air fnamh.

MARAEH-ROINN *le Mac fir Ardnabiadh ann an
leabadh a bhaise.*

I.

DUISG a choluinn o do chadal,
Is fhad an oidchè dhuit do shuain,
Gun chuimhn air an t shlighe mu 'd choinne',
'S olc dhuit an communn a fhuair ;
Communn eiddir ù san faoghal,
Cha bhaoghala chumail ceart,
Mu dheuibh a choluinn a fàth,
Bi' aithrachais an la' nan leachd. X

II.

La na leichd a caoil a cuingè, X
Is m'or nar cunntas ri thoirt bhuainn,
'S a mhiad dan d' roinn finnea dh eacoir,
Is ann ar n eadain fein gu m buail ;
Buailidh striopachas agus pòit,
Buailidh mionnain mor agus fearg,

Is fìr

Is fìn an la a's leor a mhiad,
Gar an leir è an diugh ach meanbh.

III.

Cha leir leis an duine a lochduine,
Cha leir leis an t ochdabh part,
Gum bidh e ga leasachadh tric,
'S cha faoil e gun d' thig am bas;
Am bas fìn a thagainn air bhrath,
A's nach cleithir nur thig a nuair
Cha n fhèth subhachas nar toisg,
Dhuinn 's olc gach lochd da 'n d' fhuair.

IV.

Gach lochd da 'n d'rinn fìn air thalamh,
'S aithrach dhuinn an lathair dhè e,
Mu dh' thagrair oirinn trian na cuis,
'S adbhair da na'r cuir ampèin e;
A ghite fìn a luthaig u oirnn.
Na thuifgfe na chuimhnè na chèill,
Go 'n cathair fìd leinn gu bàs,
Bhìdh bristeadh air fhaintaibh fein.

V.

Faintaibh bu choir dhuinn a chumail.
'S iomarlach a roinn mi 'n cleachdadh,
Mo ghniomh 's mo labhairt an conuidh,
Cuir an aghaidh coir as ceartais;
Gun a threig mi na h oibre a b'hear,
A's thug mi fàth na cholluinn chlìth,
A's mu dh' thagrair oirnn trian na bha,
'S olc a tharlads duinn a ris.

VI.

'S olc a tharlads duit a bhochdain,
I's olc leat t olc a chuir os naird,
Air mhiad an t shannt tha do chorpain,
As air ghaol foichd a chuir air làr;
Air mhiad dan cruinnuich u 'naon ait,
A chuid na mhaoine na thàin,

Cha d' theid leat a bhàr an t shaoghail,
Ach ciste chaol na n trì chlàr.

VII.

Fhir a dh'orduich mac am bròinn,
Slat aì. coill is feur am fasich,
Cuir Dhe m' inntin dhuir an cèill,
Bhidh cuimhnach ort fein re m' laèthaibh ;
Gach la fad fa bhidhis mi bhòs,
Dian fè cuimhnach mi air mo leas,
A' tha air do chomas a luaths,
Na bheireadh bho fhuachd gu teas.

VIII.

A chum s gu n deanamid da reir,
Dianamid t fhaintaibh fein a lorg,
Ann's gach nì bhidhis mi na fhèim,
'Is tu fein a d' fhurtaichis orm ;
'Is tu d' fhurtaichis orm a ghna,
Ann 's gach cas an raibh na 'm bidh,
A's mar ghleidh ù mi fathaist slan,
Soilleireich domh raid air dha thèth. X

IX:

Dean domh raid air mhàth m' anaminn,
Raid air leanamhuinn a cheartais,
Seol dhomh air mo bheath shaoghailt
Chumail faorbha lach bho n' pheacadh ; X
Cum mi bho obbaira gun iochd,
A's fiamhail furrachail roimh lochd,
Or cunntidh Dia dhuinn air gach achd,
Ciall a's cuimhne a bhidh nar corp.

X.

'S olc a tharlads duit a chorpain,
'S beg t' honair an la mu dheiradh,
Nuair a dhèilads riut an t anam,
Cha n' fhear ù na gach talainh eile ;
Is 's greittidh leis an duine bheo,
Bhidh ga d' choimhead do fclèò marbh,

Cha

Cha n ionadh sin is' beg do speis,
As deifanach a bhidhs do dhealbh.

XI.

Tionntaidh do shùile cùl air aghaidh,
A's fafaidh do dhèud na cnaimh dubh,
Cailleadh tu do mhaife shaoghail,
Caochlaidh tu do dhealbh 's do chrùth;
Fafaidh do chrùth glasdaidh uaine,
Fauraichidh do cheann 's do chosan,
A's tilgear do choluin gun speis,
'S a chrèith bho n d'thanadh tu n toiseach.

XII.

X A thì mhor sa Dhomhnich fheartich,
Thìr a cheartichis gach aon ni,
Miadaich mo mhath 's beagaich m' eacoir,
Fad mo cheili ann san t shaoghal;
Gas an ceadaich leat mo ghuidhe,
De'n t shlighso tha air mo chloidhe,
Mun dealaich mo chorp ri m' anam,
Dhà dean aithrach mi 's gach aon ni.

XIII.

Ach a dhuine an d thug ù n aire,
Dha na peachanain 's a chiur ù,
Mo mhoghaich u fa'ft do d' galair,
A's tim dhuit teannadh ri tuirse;
Treig an coddal sin air t' aire,
Teann ri aithrachais 's ri urnaigh,
Mu 's lugh le d' mhaith na le d' dholaidh,
'S tim dhuit a choluinn bhidh duisgadh.

ORAN *na Fineacha gaidhealach le Ioin dubh mac*
Ioin mhic Aillein.

I.

'S I So 'n aimfir an dearbhar,
 An 't argannach dhuinn, X
 'S bràs meinmnach fir alabin,
 Fo 'n armaibh air thus;
 Nuair dh' eiris gach treun laoch,
 Na 'n eideadh glan ùr,
 Le rùn feirge agus gairge,
 Gu feirbhais a chruin.

II.

Theid maithaibh na gallteachd,
 'Gle thanntach sa chuis,
 Gur lionmhor each seang-mhear,
 A dhamhsas le funnt;
 Bidhigh fàfannich cailte,
 Gun tainge dhoibh ga chiunn,
 Bidhigh na frangich na campaibh,
 'Gle theann air an cùl.

III.

Nuair dh' eiris clann Domhnuill,
 Na leomhuinn tha garg,
 Nam beo bhèthir mhor leathann,
 Connsponeich gharbh; X
 Luchd seafuibh na còrach,
 Ga 'n ordiugh lamh-dhearg,
 Mo dhoigh gu'm bu ghòrach,
 Dhaibh toiseachadh oiribh.

IV.

Tha Roiche a's Rosich gle dh'èonach,
 Air teachd nar ceann,
 Barraiche an treis feorfa,
 Tha 'n comhnuidh a measg r an gàll:

Clana

Clann Donchaidh cha bhreug fo,
 Gu n' eiridh libh ann sgach am,
 Mur sin is clann Reabhair,
 Fir ghleasda nach eisd bhi annt.

V.

Clann Naba an fearfa,
 Theid boigheach fo'n triall,
 'S glàn comhdach a chomhlan,
 Luchd leonadh na fiadh,
 Iad fein a's clann 'harlain;
 Dream ardanach dhion,
 'S ann a b' abhaist gàr 'n airibh,
 Bhi m' fabhar shiol chuinn.

VI.

Na Lecdaich am pòr glan,
 Cha b' fholach n'ar fìol,
 Dream rioghail gun fhotas,
 Na gòrfaid 's na sgiath,
 Gur neart-mhor rò eolach,
 Air n'ar 'n eig-fhir 's n'ar liath,
 Gur e 'n cruadal n'ar dualchas,
 Se dh'fhuasgail oiribh riamh.

VII.

Clann Ionmhuinn ò 'n chrethach,
 Fir ghle ghlan gun smùr,
 Luchd na cuilbhair gleusda,
 N'am feimaidh nach diult;
 Thig Nialaich air faile,
 Air bharchdhidh na fùgh,
 Le 'n càllach luadh làn-mhor,
 Bho bhaghan nan tùr.

VIII.

Clannilleoin on Dreoilinn,
 Theid sanntach 's an ruaig,
 Dream a chlofadh ainneart,
 Gun tainge choisìn buaidh,

Dream rioghoil do chiofaichte,
 Nach strìochdha don t' shluagh,
 'S iomad mile deis-dìreach,
 A bheir intinn dhuibh suas.

IX.

Gur guineach na Guimhnaich,
 Nam bristaidh cheann,
 Bhidh cnuachdin ga 'n spuchdach,
 Le cruadail air lann ;
 Dream uafal rò uàbhreach,
 Tha dual dhibh 's n fhrainge, — |
 'S ann o Dhiarmoid do shiolaich,
 Por lionmhoir nach gann.

X.

Tha Stewardaich ùr ghlan,
 Na fiurain gun ghiomh,
 Fir shùntach na lù-chleas,
 Nach tionntaigh le fianh ;
 Nach gabh cùrum roimh mhùseag, ×
 Cha b' fhùil leo bhi crion,
 Cha bu shùgradh do dhùghaill.
 Cuis a bhuin dhibh. ×

XI.

Gur lionmhuir lamh fheumaidh,
 Tha aig Eobhann Loch-iall,
 Fir cholganda bhorganda, ×
 S' oir dheirga gniomh ;
 Jad mar thoilbheum air chòr-ghleus, ×
 'S air chon-fhadh rò dhian,
 Se mo dhuilfa nam rùgadh,
 Nach diùlt sibh dòl fios.

XII.

Clann Mhuirich nach fòradh,
 A chonnspairun ud iall,
 Dream fhuilteach gun mhor-chuis,
 Ga 'n cor 'a bhi fial ;

Gur gaisgoil fìor sheollta,
 Ar mor theanal cheud
 Nì sibh spollta a's feolach,
 A shroicheadh fo'n ean.

XIII.

Tha Granntaich mar a b' abhaist,
 Ma bhraidh uisge spe,
 Fir laidear ro dhaichail,
 Theid dàna ann 's ann streup;
 Nach iar cairdeas no fàbhar,
 Air namhaid fo 'n ghrein,
 Si n'ar lamhach a dh'fhàgas,
 Fuil bhlà air an fheur.

XIV.

Tha Frisealaich ainmoil,
 Aig seanchaibh nan crìoch,
 Fir gharbha ro chàlma,
 Air fearg cha bu 'shìth,
 Bha Cattaneich foirmoil,
 Si n, armach a miann,
 An cath gairbheach leir 'n arma,
 A dhearbh sibh n'ar guiomh.

XV.

Clann Choinnich o thuadh dhuinn,
 Luchd bhuannachd gach cìos.
 Gur fuaigheolteach luath-lamhach,
 Air m uaislin fa 'n strì;
 Gur lionmhar n'ar tuaith-cheathernn,
 Le bualtain do nì,
 Thig sluagh dùmhail gun chùinntas,
 A duthach mhic-caidh.

XVI:

Nios o chuimhnich mi m' iomroil,
 'S fath iùnntrachin iad,
 Fir chunnbhalach chuimaite,
 Nì cùirmseadh le 'n làimh;

Nach dean iumlas mu aon-chuis,
 Chiunn iunntais gu brath,
 Gut muirneach ri 'n iomraidh,
 Clann Fhiunnlaidh bhra-mhàr.

XVII.

Thig Gordanich 's Gremich,
 Grad gleusda as gach tìr,
 An cogadh Rìogh Thiarllais *,
 Gu'm bhfeumail dha sibh;
 Griogaraich nan geur-lann,
 Dream speisail nam pìos,
 H'ar lium gu 'm bi 'n ea-coir,
 Nuar dh' eighidh sibh fios.

XVIII.

Sìofalaich nan geur lann,
 Theid treun air chul arm,
 'Nalbainn fan 'n Eirinn,
 Be air beus a bhe garg;
 A' nam dol a bhualadh,
 Be 'n cruadal air càlg,
 Bu ghuineach n'ar beunna,
 Nuair dh' eiridh oiribh fearg.

XIX.

Nam bidh gach cùrridh treun-mhor,
 Le cheil fa nam,
 Jad air intinn dhirich,
 Gun siaradh gun chàin;
 Jad cho chinnteach ri aon-fhear,
 'S iad tiach air a gheall,
 Dh'aindeoin museag nan dù-ghall,
 Thig cuis thair an ceann.

U 2

ORAN

Charles First.

ORAN roinneadh do dh'Eachonn M'Illeoin Triath
Dùbhart a mharbhadh ann Inmherceatain.

I.

A CH ga grianach an latha,
Gur cionail an ràdhaid,
So tha mifà ga ghabhail,
Dhios an tùir an raobh m' aighair,
Is mac mor mhic-Illeoin,
'S e gun fugaradh na luaidhe,
Snach eil e ri fhaithinn na shlainte.
Snach eil e, &c.

II.

Ga bu chruaidh leum mo chairdin,
An là ud gam fhagail;
Cha 'n iad tha mi' gairibh,
Ach mu bharannta làdair,
Agus t'fhearonn gun aitach,
Fhir thug fortan le cairdeas gun sgreing dhomh,
Fhir thug, &c.

III.

Dhomh bu' deachdair toirt thairais,
Lùb ùr nan fùl meallach,
'S na càlpana geala,
'S na deudach chùr-anail,
Tha u shinnfiribh na fear nach rabh fgàthach.
Tha u, &c.

IV.

Mac ù b' uaisla o Shir Lachlinn,
O inghin Ruaraidh na brattach,
Chuir ù buairidh air maigne,
Agus deoir air mo rasgaibh,
Chuir mi m'uaislin an leabachin tamha.
Chuir mi, &c.

V.

Odha Ruairaidh na seang-each,
 Ceann mo lòn ri uair 'm ainnis,
 Bha dìol gruaig air mo leanaibh,
 Cùl cùachach na cam-fh'àlt;
 Mar fheornnein no charaibh,
 Stu bu mhor-chuifich seala,
 Gum bu Ri ù measg barrach fir Alba. X
 Gum bu, &c.

VII.

S' iummead searchin osbàr, X
 Na t' aghaidh shiobholta bhan-gheil,
 Gnais fhlàthail gun ghreann òrt,
 Gun rabh gruaidhin an 'n armuinn,
 Cho dearg ris an scarloit,
 Ga rabh gliocas is cairdeas gun annamoich. X
 Ga rabh, &c.

VII.

Ach a Chrìost is maith 'm fhùllan,
 On rinneadh leat fuirrich,
 An fa bhlar an robh a cùmmeasg
 Mhic an armuinn tha muillidh,
 Bha do thaobhsa làn bhuillinn,
 Slag fo sgìodh mi ri tuirridh mo chairdin.
 Slag fa sgìodh, &c.

VIII.

Thuit mo chomhalta tàppuidh, X
 Fo Bhaile na faiche,
 Lan cruadail le gaisgaidh,
 Ga bu chruaidh leum mar thachair,
 Cha ne sin tha mi ag'achain,
 Ach an squirsa thuair Eachdun roimh naimh-
 dain.
 Ach an, &c.

IX.

Caite an d' rùgadh nan d'àraich,
 Nan a ghinneadh mac armuinn,
 Perfa dhuine thug bàr ort,
 Nuair a ghlaca tù 'n spainteach,
 Chruaidh chùranta laidair,
 Sa chuirre tu failte air do chambo.
 Sa chuirre, &c.

X.

Gad thigidh fir suinnairt,
 Clann Ioin o 'n rùtadh,
 Clann Chammeron nach diultadh,
 Le 'm boghachaibh cul bhuidh,
 'S le saigh 'te gu siubhlach,
 Bhi gach bonaid ri umhlachd gam luaidhsa.
 Bhi gach, &c.

II.

Ga bu dumhail am feachd iad,
 'S iad criunn air aon aiche,
 'S mo ghradh a theachd feachad,
 Bu leat urram gach maifea,
 Mac Mhoire chuir dreach ort;
 'S mairg mathair ga mac u,
 Na muimeadh rinn 't àltrum,
 Na chunnaic cur feachad na 'h uir ort.
 Na chunnaic, &c.

XII.

Gur mis th' air mo sgàrradh,
 Mun chuir th' aig gàllaibh,
 Odha Ruaraidh na leanuibh,
 Dalta dileas mo shean-athair;
 Bha u 'n cairdeas mhic Cèlean,
 San Rìogh bho no pannaidh,
 Bha gu cialladaich càrroidach ainamail.
 Pha gu, &c.

ORAN le Inghin Alastair ruaigh do Mac Leod.

I.

CHA fùrd codail,
Rùns air maignadh,
Mo shuil frasach,
Gun furd mac-nuis,
So chùirt a chleachd mi;
Sgeul ùr ait ri eifdeachd.

II.

'S trom an cùtrom so dhrùidh,
D' fhag mo chùislain an lùs,
Stric snigh mo shuil,
A tuitam gu dlù;
Chail mi uichair mo chuil:
Ann a cuideachd lùchd chiul,
Cha d' theid mi.

III.

Mo neart 's mo throir,
Fo thasgidh bhord,
Sàr mhac mhic Leod,
Nan brattach froil,
Bò phailt ma'n or,
Bu b bhinn-caismachd fgeoil;
Aig lùchd astair,
Is ceol na h earain.

IV.

Co neach ga'n eol,
Fear t fhafain beo,
Am blasachd beoil,
'S am maifeadh neoil,
An gaisgidh glois,
An ceart san coir;
Gùn aircais na sclèd feilidhe.

*Chuil.
Iuchair Men*

V.

Dh' fhalabh mo folas,
 Marbh mo leodach,
 Caloma cròtha,
 Meanamnach rò ghlic,
 Dhearbh mo sgeoilfa,
 Seanachais eolais ;
 Gun chearb solam,
 Dealbhach rò-ghlan 't eagaifg.

VI.

An 'treas la do'n mhàirt,
 Dh' fhalabh m'aighir gu brath,
 Bi sùd faighaid ma chi aidh,
 Bhi ag amharc do bhais,
 A ghnuis lathafach ailt ;
 A dheagh mhic rathail,
 An armùin eachdach.

VII.

Mac Ruairidh reach mhoir,
 Uairich bheachdail,
 Bo bhuaidh leatfa,
 Dualchas farfing,
 Snuaidh ghlaine pearfa ;
 Cruadail 's smachd gun e a coir.

VIII.

Uail i's aitis,
 Sann uaite gu faite,
 Ri uair ceartis,
 Fuasgladh focail ;
 Gun ghruam gu lasan ;
 Gu suarce fnaiste reafante.

IX.

Fo bhùird an cistidh,
 Chaidh grùnt a ghliocais,
 Fear fuidheanach misail,
 Cùilamach gùbhtiol,

An rabh clù gun brisidh ;
Chaidh ùir fò lic air m' eadail.

X.

Gnùis na glainne,
Chùiradh fùnt air fearibh,
Air each crùidheach ceannard,
'S làn ùr thanna ort,
Am beart dhluth dhaingin :
Air cùll nan claunn-fhalt teùd-bhuidh.

XI.

Siomadh fear ain noil,
Is aoidh is lùchd eallaidh,
Bheir turnnuis tammul,
Air crùintidh mhalairt,
Air iùl 's air ainne,
Bo chlùidh gun athris bhreug è,

XII.

B tù u sìthamh charid,
Ri' am tighean gu bhail,
Oil dion aig fearabh,
Gun strì gun charraid,
'S bò mhàin leat mar-ruit,
Luchd infidh air annais sgèùladh,

XIII.

Bu tric aoidh chairdean,
Gùd dhùnn adhinhoir,
Suilbhair àilteach,
Cuilm-mhoir stàtoil,
Gun bhuirb gun ardan :
Gun duilt air mhàl nan deirceach.

XIV.

Thù a fhliochd olaghair,
Bo mhoir moraghail,
Nà feol corabhean,
'S nà corn gorm-ghlas,

Na ceol orghain,
 'S na feod bo bhorb ri eigeàn,
 XV.

Bha leath do t' fhloinidh,
 Ri fiol cholla,
 Na cife tromadh,
 'S na pios foiller,
 Bhò choigaibh Coirneachd,
 Bò lion-mhor do luingas breid-gheal.
 XVI.

Siomadh gàr dalta,
 Is mnaì bhas-bhuailt,
 Ri la taifgidh,
 Cha 'n ath aitis,
 Do 'd chairdinn t fhaicfin,
 Fò chlàr glaifde,
 Mu thruaidh chreach an teug sinn.
 XVII.

Inghinn Sheimais na crùn,
 Bean cheilidh ghlann ùr,
 Thùg i ceud ghradh ga rùn,
 Bu mhòr a' th' oabhar ri fùnt,
 Nuair a shealadh i 'n ghnuis a ceilidh.
 XVIII.

Si fhras nach cuinn,
 A thainig as ur,
 A t fhraichd air feoil,
 Sa bhrise air stùire,
 'S air cairt mhaith iùil,
 Sar taichea chùil;
 'S air chaidraibh cùil,
 Bhiodh again ad tùr-eabhin.
 XIX.

'S mor an iùntrain tha'ùain,
 Air a duinadh 's an uaigh,
 Air cuinneadh is air buaidh!
 Air curam 's air 'n àil;

Sàr fùgradh gùn ghruaim :

'S fad air choimhne na thuair mi fein dheith.

ORAN do Inighin fr Gheamboill.

I.

MOCH air maidin 's mi lann arfnail,

Tha mi 'g achdain m' iundrain,

An aite cadail air mo leapadh,

Carachadh 's tuinta,

Nan faithin ceid gun reachan graid,

Am still gun stad gun aon-tamh,

A dh'os aite am fìofrach càch,

Gu bheil mo ghraidfa n Gheambail.

II.

'S ga fad air chuairt mi 's tamail b' fhuaim,

An aising bhuan so dhuifg mi,

U bhi agam ann am ghlaicibh,

Bhean bhon tlachdar fùgradh,

A dhaindeoin buinnig 's fada m' fhurach,

Ann n iumal dùcha,

O chòin a chial gun be mo mhian,

Bhi an dhuaidh a trial gad tuifigh.

III.

Tùinfaidh theid mi nuair a dh'eiris,

Mi gu h catrom funtach,

Gach ceim do'n t shlithidh dol ad rithich,

Bi mo croidhe fùgach,

Ma mhian bhi geart-uair air bheag cadail,

Ann ad chaidribh greannar,

Mo dhuil gan chleth le durachd mhaith,

Gur h'e mo bheatha teann ort.

IV.

IV.

Ach oigh na maife a's or-bui falt,
 'S do ghruidh air dhreach an neonain,
 Tha eidigh grinn mu bheul do chinn,
 Stu beul bho m binn d thiig oran,
 Rosg tana càoin fo'd mhala chaol,
 'S do mheall t shuill mbion ga feola,
 'Sin teirc tha 'd t eudan ghreas gu h'eug mi,
 Mar tabhair cleir domh coir ort.

V.

Gun choir air fheatain oigh na feile,
 Gres mi fein gu ann laubh,
 Thuair u n iasad buaigh bho dbearmid,
 Tha cur ciad an geall ort,
 Ciochin geala a r uchd meallidh,
 Mian gach fear nan fealltain,
 Do chionn fallaich h' air mo mhealadh,
 'S e na eallach throm orm.

VI.

Tha ruin na fear fo d' ghuin am falach,
 Seang chorp fallain founnach,
 Slis mar eala cneas mar chanach,
 Bho chion tammil m'iuil ort,
 Bho cul do chinn gu fàil do bhuinn,
 Stu damhsa grinn air urlar,
 Mi bhi taribh 's gun tu laithir,
 Gres gu lar mo t shugradh.

VII.

Mo shugradh air chèall 's dul, ruit mar bhean,
 Oigh na chiabh glann faineach,
 T'aon bhirollach geal trom-chest nan fear,
 'S uafail an t'ion ban Riogh,
 Tha feirc i's beufan tlachd 's cèatibh,
 Mar ra cheile fas riut,
 Do ghaol gach lo fo rinn mu leòin,
 Cho mor s nach th'eòl domh àribh.

VIII.

Cha neol do aribh trian do' t'ailichd,
 Gus don bhas gun gèil mi,
 Cealidh cluitach beusach muirnich,
 Cead fear ur tha n deidh ort ;
 Biodh àirnin bruit aig pairt do'n cuinntagh,
 Gach la ga'n duilt u coimhneas,
 Biodh slaint as ur le failte cùil,
 Aig neach dheò lùb san roin ort. X

ORAN *muirta* Ghlinn Comhann, *leis a Bhard*
 Mhucanach.

I.

MILE marbhasg air 'n t' shaolghail,
 Tha e càrach mar chaochladh nan fion,
 Ni nàch gùidheadh mìd fhaotin,
 Mar na fruthaibh ag aomadh a nìos ;
 Si chneamh fein thar gach aobhar,
 Bhis gach duine ga chaoneadh 's e tinn,
 Breith mhic samhain air foidhin,
 Teachd a ghleachd rinn a thaobh cul, ar cinn. X

II.

A Riogh fheartich na greina,
 Tha 'n cathair na feileadh dean sìth,
 Ri clann an fhir a'bha ceàtach,
 Nach bu cholltach ri feileadh fir chrion ; X
 Nuair thogda leat bràttach,
 Crainn chaola fracch daite agus piob,
 Bhi mhna gaoil le fuaim bhàs,
 Caoidh laoch nan arm sgaiteach san strì.

III.

Gun raobh aignie duine-uafail,
 Aig a bhaile agus uaith ann ad choir,
 Cha bu gheura gun tùigse,
 Bha fu' bheul bu neimh thùiteamach glòir,
 Ceann na ceille 's na cùideachd,
 Rinn na h' eacorach cùspair do t'fheoil,
 Cha b'e 'm breugair a mhurtadh,
 Aig luchd shecridh nam plùicin air stòl.

IV.

Ach duine mòr bu mhaith cumadh,
 Bu neimh sgàtheach an cùridh ghiomh,
 Bha raobh bar aig mac duine ort,
 Ann an ailleachd san urigleadh cinn,
 Ann fa bhlar bu mhaith t'fhuireach,
 Còfnadh làrach is ùram an l' iogh,
 Mo sgreid chraiteach a fulachd,
 Bha 's tigh chlaridh 'm bigh fùran nam pios,

V.

Biad mo ghradh na cuirpe gheala,
 Bha gu siùghantach searòil neimh chrion,
 Smaraig a chunnarc ar'n uaillain,
 Dòl fo bhinn a luchd fuatha gun dìon;
 Ach nam bidh-maid nar 'n armaibh,
 Mun do chrùineach an t'fhealg air an tìr,
 Gun raobh còtachin dearga,
 Gun dòl tùilleadh dh'armalt an Riogh.

VI

Cha b'e cruadal an criodh,
 Thug dhoibh buanteachd air buidhinn mo rùn,
 Tilgidh luaithe na cithaibh,
 Sùd a chùis a bha mishealbhach dhùinn;
 Eidir uaillain a's mhithaibh,
 Gun raobh bhuaidh ud rùigh ornn bho thùs
 Bu linn toiseach na flighe,
 Bhiodh na fluaifdin fritholadh dhuinn.

VII.

VII.

Cha bi fùd an fhùil fhèlach,
 Bha ga taomadh mun talamh fa ghleann,
 Sa liùghad ùmigh mar ghearran,
 Bha cùir fùdair na dheannuibh mar ceann;
 A Riogh dhùlaich na'n ainghail,
 Gabhfa cùrum dar 'n anam a's sibh thall,
 Chaidh ar cùntas an tànaidh,
 Le garbh dhùsgadh na malairt a bhann.

VIII.

Thrùs do chinneadh ri cheile,
 Dheanuibh coinne 'nde ann fa'n dùnn,
 Cha d' aithrais ù sgeula,
 Fhir a b'uradh a reiteachd gach cuis;
 Eitag dhaingin an sgeath ù, X
 Sam baranta treun air an cùl,
 Biodh la eile ga reiteach,
 'S mifa drùit ann a'n cistè fa n'uuir.

IX.

Gu bheil mifa fo mhùlad,
 Bhi 'g amharc air gùna air steill, X
 Sàr ghiomanaich ùlaih,
 Leis an cinneadh an fhùil ann fa bheinn,
 Ann a frith nan damh mùllaich,
 Far an deantar libh munasg air feilg, X
 Ga bu tric sibh gan rùsgadh,
 Cha d'iar sibh riamh cùntas nam bein.

X.

Cha bu sgàthairin gealltach,
 Bhiodh a mùitheagh an gaisgaidh gach la;
 Tha fa 'n eilan nan càdal,
 Nach duisg gù fa faichdear am brà;
 Luchd dhireadh na'n Eutbheann. X
 Le cuilbharin gleusda air an laimh,
 Slionar fear nach drinn eiridh,
 Bha na ghiomanach treun air a'h ear. X

XI.

Cha d'fhuair sibh riamh leigh,
 A leitheas na'n creuchd gun bhi slan,
 Càll na fala fo'n leintibh.
 Bha na fir bu mhor feile ri luchd dàin ;
 Nam b'e comhrag na feinne,
 A bhig eidar sibh fein 's clanna gàll;
 Bhìgh coin mhollach an t'shleibhe,
 A gairfinn falach air creubhagan chaich.

XII.

Slicnar fear tha tòirt scannail,
 Do'n Tighearn òg th'air an fheronn so thàll,
 Eidir ceann locha Rainach,
 'S rùtha sìleite 's bùn gharai nam beann,
 Bha u t'fheichibh gle dhaingìn,
 Far an eisdigh rid theanga 'n cainnte,
 Mar ùrabal peacaig, an tèuing,
 'S mar ghath reubhadh na n'arrach gu càll.

XIII.

Lèam 'a fluir far a claigin,
 Le muir fùigh 's gun sinn achainteach dho,
 Dhalb na croinn 's na buill bhearte,
 Is leig sinn uallach na slaithe air a sgòd;
 'S bochd 'n dusgadh sa mhadinn,
 So thuair sinn gu grad a theachd oirnn,
 Ma gheibh sinn uine ri fhaichdinn,
 Beir sinn fuchda munfeach air a chlò.

MARBH-RANN Uisdain a Baile *Shear*.

I.

GUR geur an gath, gath an aoig,
 Nar taobh a dh' fholaich a ghuin,
 Nar dh' fhuadaich e uainn na fuinn,
 Sgeula 's cruaiigh ri innse 'n diugh.

II.

Nar thugadh ar ceann prìosail uainn,
 Gur mi fhortan cruaiigh a thann,
 Cach a bhi tearnadh co chas,
 Sa thearnadh a chlach leis a ghleann.

III.

Am fìor ghaifgich aig dol fùilic,
 Mum b' iargainich iomadh neach,
 Sàr chuirri a chaisgidh toir,
 'S nach cuirridh òb ob air ais.

IV.

Duinne scartail tapai teomagh,
 Duinne seigheir ann 's gach beairt,
 Labhradh an fhirinn le grunn,
 'S cha bi 'n teanga leam 's leat.

V.

Gur mise chunairc an uair,
 Gum b' urramach do t fhnuagh 's do dhreach,
 Fear fearrail bu fhathail gnìus,
 Amharc na sùl nach ro tais.

VI.

Duinne fearrail a dh' fhas cruaiigh,
 Duinne 'n ro cruadal 's smachd,
 Duinne 'n ro iochd agus truas,
 Gu fuasgla air fear na airc.

VII.

Duinne 'n ro fmior agus fgoinn,
 Duinne nach ro foill na bheachd,
 Nach buailidh a bhuille-chuil,
 'S nach gleithidh mi-ruin do neach.

VIII.

Craobh a ruifgidh air gach taobh sinn,
 Craobh nach do ghuilain a meas,
 Cha 'n fhan ar luchd aoise beo,
 'S cha d' thig ar daoine og a ris.

IX.

Sealladh mid a noise air Dia,
 'S cinntich a chrìoch dhuinn m bàs,
 Ruithidh mid an cursa rèith,
 'S iarradh mid mac De mar gheàrd.

ORAN luaidh no fucaidh.

LUINEAG.

*Holibh o iriag o ilil o,
 Holibh o iriag o ro thi,
 Holibh o iriag o ilil o,
 Smeorach le clann,
 Rannail mi.*

I.

GUR a mise a smeorach chreggach,
 An deis-lein far cuach mo nidein,
 T'fholar bigh do 'm iannabh beaga,
 Sheinnim ceol air bàr gach bidein.
Holibh, o, &c.

II.

Smeorach mise do chlann Dobhnuil,
 Dream a dhìtigh 's a leonadh,
 'S chaidh mo chuir an riochd na smeoraich,
 Gu bhi feinn 's a cur ri ceol dhoibh.

Holihh o, &c.

III.

Sa chraig guirm a thogadh mise,
 An fgiarachd chaisteal bhuiribh nan clàr,
 Tìr a ha daonan a cuir thairis,
 Le tuil bhainne meala 's fion.

Holihh o, &c.

IV.

Sliochd nan Ieun fo 'n chaisteal tioram,
 'S bho eilean Ionan nan Gallan,
 Moch i's feafgar togbhar m' òllach,
 Sein gu bilich milish, mealach.

Holihh o, &c.

V.

Ha mi don ghùr rioghail luachach,
 'S ma' Ieun fhaodain a nead uafail,
 Ghinidh mi gun chol gun truailleadh,
 Fuidh fgiathaibh Aillein mhic Ruairi.

Holihh o, &c.

VI.

Cinnidh glan gun smùr gun smodan,
 Gun smàl, gun lua rua gun ghroddan,
 'S iad gun ghinnh, gun fheal gun 's odan,
 'S trein am buil an tiugh nan trodan.

Holihh o, &c.

VII.

Cinnidh rioghail h'eair am buantachd,
 A mire mhearagh na cruaghach,
 'S daoiman iad gun spàr gun truailidh,
 Nach gabh stùr gne smàl na rua-mherig.

Holihh o, &c.

VIII.

X Cinnidh mor gun t'hoisd gun spàran,
 X Suairce sìobhailt gun rapal,
 Coimhneil aithnideil ri cairdin,
 Fuiltich faobharach ri nabhaid.

Holìbh o, &c.

IX.

X Ranaìach nan òr chrias tagach,
 Nan Iurach nan fgia is nan clogaid,
 Heid a sìos gu gunnach dagach,
 Na sìr ghaista shundach chogach.

Holìbh o, &c.

X.

Sìod no h aon daoine h air m' aire,
 Nach dianadh air plunndraìne cromadh,
 Dheanadh ann san araich gearradh,
 Cinn gan scaradh cuirp gam pronadh.

Holìbh o, &c.

XI.

X Madain chètein m bàr gach badain,
 X Sgoileadh ciuil a ghloic mo ghuibin,
 'S àluin mo thruitrach's mo ghlagan,
 Stailcidh mo dta bhuinn air stuiben.

Holìbh o, &c.

XII.

Gur a mise cruit nan cnocan,
 Sein mo ledein air gach bachdan,
 'S mo chearc fein 'na bheus air stocain,
 X 'S glan air glocan air gach stacan.

Holìbh o, &c.

XIII.

Crith-chiuil air m' ugan ga bogadh,
 'S mo chom-tur uille lan beidrigh,
 X Tein eibhin am uch air fadagh,
 'S mi air fad gu dannsa air leagail.

Holìbh o, &c.

XIV.

Nar chuirin geoidh air mo ghogan, X
 Sa thogain mo t shailm air cregan, X
 'S ann orm fein a bhig an frogan,
 Ceol go thogail 's bròn g leagail.

Holih o, &c.

XV.

Eoin bhuchalach bhreac na coille, X
 Le 'n organaibh ordail mar ruin,
 'S fiadag ghlan am beul gach coilich,
 'S binn feid ghoill air gheugabh baircìh. X

Holih o, &c.

XVI.

'S mise an t'eunan beg lem m fheadan,
 Maidin dhruic 'm bar gach baidan,
 Sheinidh na puirt ghrinn gu'n screidan,
 'S ionbhuin m' fheadan feagh gach lagain.

Holih o, &c.

XVII.

Cuir a miad fios feagar mionaich,
 Tosda nan cuirrinin clannach,
 Nan colg scaitich gaisfe biorach,
 'S ra mhor sgil air cobhrag lannach.

Holih o, &c.

XVIII.

Bho ha mi teannadh gu heirir, X
 Ullachain m' achdar gu cala,
 Tosda mhuideart ceann nan feilach,
 'S an flainte eil' ud triach nan gariach. X

Holih o, &c.

XIX.

Lion a fuas an ghlainne cheudna, X
 Cuimhnich e mid flaint n t shleibhtich,
 Riodair òg gasta nach eirigh,
 Dol le scairt t shracdadh bheastan.

Holih o, &c.

XX.

XX.

Slainte Iarl Antrum tosta prìofail,
 'S na ha n Eirin chlaunaibh Mìlidh,
 Ha mo sheilligh batha m iotaidh,
 Chion gu bheil mo bheul lan mìlein.
Holìbh o, &c.

XXI.

Gressam gu finid gun stoppa,
 Ach cha mbian leom a bhi bachdach,
 Puirt chiuil na smeoraiche dofaich,
 Toftam fìor sheobhac na ceipich.
Holìbh o, &c.

XXII.

Togamaid slainte nan gleannach,
 Fo chòthan nan bradan eareach,
 Bheiridh air bocanaibh pillidh,
 Chab ghirigich iad air bealach.
Holìbh o, &c.

XXIII.

Diolamid 'n tasdo seo barachd,
 Deoch slainte na fuirèan glana,
 Fo chruachan beann an trom gailinn,
 'S fo ghleann nothadh nan fonn fearrail.
Holìbh o, &c.

XXIV.

Co n nabhaid n sin roibh a sheafadh,
 'S cruaidh ruisgte na'n duirn gu flais rich,
 Laoich a scathaidh cheann 's leafrach,
 Na suin n t sheafrach shunndach mhasich.

LUINEAG.

*Holìbh o iriag o ilil o,
 Holìbh o iriag o ro thi,
 Holìbh o iriag o ilil o,
 Smeorach le clann,
 Ranuil ni.*

IRAM na truaigha, le Iffachri M'Aula de
Tighearn Affinn.

I.

GUR thi uiram na truaidhe,
So tha mise ann fa n' uair-fa ga feinn,
Gur e mhiadaich droch t fhnuaidh orm,
Sa laighaich a ghruag thar mo cheinn,
A luthaid fearaidh a thuar mi,
Bhon la b'aithne dhom gluaifaid leum thion,
Ach si fo aon foinh 's cruaghe,
Chuir faogle air uaichdar ri m leinn.

II.

Gur bochd m' uairfgeul ri leagbhadh,
Ga be dheanneadh ruim easteachd an draist,
Ta mo chroidhe ga reubadh,
Bho n la cualadh mi sgealaidh do bhais,
Gu bhel m' intinna bruita,
Gur tric snigh mo t shuilin gu làr,
Bhō n' fhailach an uir u,
Fhir bu lathghola gnuis an measg chaich.

III.

Am measg chaich bu tu chuitachd,
Air mo laimhe cha bu scruburra buird,
Ann tuigse fan reasan,
Cha do dh'idrach mi fein ort ach clù ;
Ann an atruas ri dhaoine,
Nuair a chidh tu baoghal ri'n cuil,
Gur tu buirain da'n tearrnaidh,
Fhir bu cumanta bla sealtin fuil.

IV.

Suil bu guirma nan dearcaig,
Fo n aighi glan ghaista dhais re llh,
Gruaidh dhearig mar na cairiibh,
Slìos as gile na faolain na speuir,

Meoir 's grinne a ni sgrìobhadh,
 Littir bairn is glann sgrìob od pheann gèur,
 Nochd as tuisfach a ta m' inntin,
 Air thuis domh bhi gineadh do bheus.

V.

Beus a bairninn ri fhaotain,
 A measg chlainne nan daoine ann fa'n fhonn,
 Le'd chiall cunnabhaltach t fhocrach,
 Cha bu leir dheilbh aon lochd a bha ud choim;
 Thuil mu chroidh gu beachdaigh,
 Gun u thighun air tais orn le fonn,
 Ceannort mole agus m' aigleir,
 Fo na bordaibh na leigli gu trom.

VI.

Bhuain gun tug iad u a niose,
 Gu la luan mo fhuil filtach go'd chaoidh,
 Gur e fual do chiste,
 Cais as cruaghe an raibh mise nan bi;
 Ga bu chruaidh b' fheudar fhulang,
 Och mo cruadal mu bhuinnin dh'om ghith,
 Mo cheol mol agus maighur,
 Fo na bordamh na luidh air an iughe.

VII.

Air an iugh ann fan t sheapal,
 Ta tigh bu mhor ceist air an daimhe,
 'S tu nach treagidh am feafd iad,
 T fhaid ag fhaidadh tu a teafragin slan;
 'S bochd luim gàor do dhaoine uafie,
 'S iad mar chaorrach gun buachaile air blàr,
 A riodh ghaollach gabh truas ruibh,
 Nios bho thug an teug bhuap u gun dail,

VIII.

Dail cha n'earain a niose,
 Ach bhi trial thuin do liote mo mhione,
 Dol a dh'uinsaidh na carrach,
 A chair curam an callach 's a dhiom,

'S beag

'S beag mu speas dhiol a t shaoghile
 Nan croidaidh na daoine fíor,
 Sior ghubhlan a pheacadadh,
 Chosin sguirfadh le masladh do chríost.

IX.

Ach o chríost ata so chathair,
 Air deas-laimhe an athair gu buain,
 An duidh as fleir dhuit mo dhorran,
 'S mi an deigh cloithain an dorruis thort bhuam,
 Fhir thug maos as an ephaid,
 Sa scoilt na clair reth ga mhuir ruaidh,
 Fhir a chuimp mi fa dhealbh mi,
 Si so an Iram a t shean mi gu truaigh.

*An DUANAG ullibh, le Bard mhic Ilesin, do
 chatean Iarla Aroghael, 1569.*

I.

TRIALFA mi le 'm dhunaig ullibh,
 Gu riogh Ghaigheal,
 Fear aig am bi 'm bailte Dobhil,
 Sonna, faibhir.

II.

Triach earraghael 's fear faiccin,
 'S mothigh maitheas,
 Cailain Iarla fa cliuidh,
 'S e 's fial flaitheas.

III.

Abhal uafail, farfin, freibhich,
 Dan euaidh moladh,
 Crann as uridh dhas roibh thalibh,
 Lan do thorigh.

IV.

Sheobhag 's naifle theid 's na neilibh,
 Crann thair chrannibh,
 Mac rath thu chum Dia gu hullibh thu,
 Do 'n chliar eallaghan.

V.

Mar leobhan neartbhar, neibhnich ladir,
 An am triplaid thu ;
 'S beg nach dechidh alb'air udbhal,
 Gus 'n do thefraig thu.

VI.

An trath thrialfas Cailain Iarla,
 Sa t shluaidh bunnidh,
 Cur far leis air fairg o challadh,
 Caibhlich ullibh.

VII.

Loingeas leathin, laidir, luchdor,
 Dealhbaich, dianich,
 Is sleabhaidh slios dhol san uaidh,
 Dar-chruaidh rabhach.

VIII.

Togar an sin na geal chroin chorrich,
 Suas le 'n lonibh ;
 'S iommid ball bhighe tean ga dhianibh,
 An am dhoibh sheoligh.

IX.

Deintir an staoigh dirich, dualich,
 Mu'n bhraigh t shoifich ;
 Togar na shuil bhor le maifhe,
 Le scoid-lin crosfich.

X.

Deintir a chluas san clich t shoifich,
 Dhol san thuarigh,
 Mar steud ro luath, 's struth ga sarach,
 'S muir ga bualigh.

XI.

Liuthid laovich fulingich, meanmnich,
 Dorn-gheal, treibhich,
 A dhimrigh lub air a h àlich,
 Soicrich, shèitrich.

XII.

An deo t shluaigh lionbhor fòl lann armibh,
 O 'm barcibh reibhra,
 Air a dheasaibh daonan neart nan guibhnich,
 Aig riogh Alba.

XIII.

Le laovich a cheartais, ' nar a b egin.
 Le cruaidh-choggidh,
 Bhuithin shibh buaigh 's ha shibh oirgheric,
 'S huair sibh toffich.

XIV.

Nin ainnigh ghoibhfa bhur cairden,
 Ga farfing m eolas,
 Ach 's ro chintich leat gun erigh,
 Mac Leoid Leoghis.

XV.

Fuil mhic Intosich gu hullibh ;
 Feachd mhic Immigh ;
 'S maire air 'n leggidh iad am buillin,
 An am lann immirt.

XVI.

Clann a leoin gu laidir lion bhir,
 O 'n tir mhuillich,
 An dream trug buaidh an 's gach beallich,
 Is 'b fhearr fuirrich.

XVII.

Brollich chlann Doibhnìl ort a feathibh,
 Dan c'iu buaigh tarich,
 Uaislin Insegail gu coibhltan,
 Fir gun fhailin.

XVIII.

Fhuair thu sud fo'n Rìogh 's gum bairigh,
 Bhi 'd ard cheannart,
 X Air feiridh alba, 's bhi t ard bhrithibh,
 Neithe 's an na ma.

XIX.

Ata thu a tard-fhear coibhid agus glethidh,
 Air a chrich thall,
 Ranig, 's bhuadhich u air do naibhdin,
 'S fhuair thu slìchaint.

XX.

Air ard choibhirligh na h alba,
 'S tu 's stuir uillidh,
 Do cho math ni 'n d fhuarras an sheannachas,
 O Linn Uilliam.

XXI.

Wallace, flath na'n fearr gun choimeas,
 Am measg dhaone.
 Cailain na dheigh sin gun choimeas,
 An Tìarl Acrach.

XXII.

Ga ro bhor tinbhigh, t anim 's tonnair,
 'S mo do ghlioccas,
 Rein u bunn e steth na firin,
 Is an cheartais.

XXIII.

Reinnidir leat dlithidh ceart,
 Do lag 's do laidir,
 Beannichd gach aoin duine ad chudichd,
 Ghall as ghaigheal.

XXIV.

An Tathair cuidhachach do 'd ghlethidh,
 'Sa mac firin;
 X An spiorrrid naobh 'dhion do narigh,
 A Rìogh Lochfinigh.

XXIV.

XXV.

Ni n d'fhuaris do cho math do dhuirrin,
 'S ni mo d'fhiar fas,
 A cheann na 'm fearr bu phailt curam.
 Leat a thrialfain.

SMEORICH Clann Doibhnail, *le Iain M'Codrum*
o Uist, chinn a Tuath, alias, Iain M'Fhearchair
mbic Iobhair.

L U I N E A C.

Holibh o iriag o ilil o,
Holibh o iriag o ro thi,
Holibh o iriag o ilil o,
Smeorach le clann Doibhnail mi.

I.

SMEORICH mis air air uilar phaibbil;
 Crubagh ann an dufal caddil,
 Gun deorichd a theid nas faidde;
 Truimmid mo bhroin thoirleim maigne.
Holibh o, &c.

II.

Smeorich mis re mullich beinne,
 Ghaibhric grein a s speirin soillair,
 Thig mi stolda choir na ceille,
 Bigh mi beo air treodas eille.
Holibh o, &c.

III.

Smeorich mis air bhar gach biddain,
 Dianibh muirn ri druic na maidne,
 Buala mo chliath-ludh air m' fheddan,
 Shein n mo chiuil gun sinùr gun smoddan,
Holibh o, &c.

IV.

Ma mholas gach fearr a thir fein,
 Ciod a rìs nach moligh mis i ;
 Tir nan curridh, tir nan cliar ;
 An tir bhiachar, fhialidh, mhifoil.
Holibh o, &c.

V.

An tir nach caol ri cois na mara,
 An tir ghaolich, chaoibhich, channich
 An tir laoghach, uanich, mheannich,
 Tir an arain, bhainnich, mhealich.
Holibh o, &c.

VI.

An tir riabhich, ghreanich dhaite ;
 An tir dhianich, fhìarich, fhaigach ;
 An tir lianich *, ghiaghich, lachach,
 'N tir 'm bi biagh gun mhiaigh air taccar..
Holibh o, &c

VII.

An tir chroicich †, eornach, dhaite ;
 An tir bhuaghich, chluanich, ghartich ;
 An tir chruachich, fguabich, dhaisich ;
 Dlu ri cuan, gun fhuachd ri sneichda.
Holibh o, &c.

VIII.

'S i 'n tir sgiabhach tir a mhachair,
 Tir nan dithean, migich, daite ;
 An tir lairich, oigeach, mhairtich,
 Tir an aigh gu brach nach gaisir.
Holibh o, &c.

IX.

An tir as boiche ta re fhaiccin ;
 'M bi fir oig an coibhdich dreichoil ;
 Pailt na 's oir le or na mathair ;
 Spreigh air mointich ; oir air chlachan.
Holibh o, &c..

* Sea-ware. † Meadow.

X.

An cloigh chothan mise ruga,
 'N aird an h unnair h uair mi toggail:
 Fraoirc a chuain uaibhrich chuissich,
 Nan stuaigh guanich, cluainich cluichich.
Holibh o, &c.

XI.

Measg chlann Doibhníl thuair mi maltrom,
 Buighin nan feoil, 's nan froil daite,
 Nan long luath air chuaintibh farsing,
 Aittim nach ciuin ruisgidh ghlas-lann.
Holibh o, &c.

XII.

Na fir eolach, stóilde, staidoil,
 Bha 's an chonstridh stroicich, scaitich,
 Fir gun bhron, gun leoin gun airíneal,
 Leannigh toir as toir a chaisge.
Holibh o, &c.

XIII.

Buighean mo ghaoil nach fuoin caitteim,
 Buighin nach gann greann san ath-stri;
 Bhuighin faintich nam bhi acca,
 Ruisgidh lann fo t fhranrich bhrattich.
Holibh o, &c.

XIV.

Bhuighin ualich nuair na caismichd,
 Leannidh ruaig gun luaidh air gealtichd,
 Cinn as guailin cruaidh gan spealtidh,
 Edich ruaidh le fuaim ga itraiccadh.
Holibh o, &c.

XV.

Bhuighin rioghail, 's fir-ghlan, alladh,
 Bhuighin gun fhiobh, 's iotadh fail err,
 Bhuighin gun sca 'm blar na'n deannol,
 Foinnidh, narach laidir fearróil.
Holibh o, &c.

XVI.

Bhuighin mhor sam por nach troichoil,
 Dh' fhas gu meamnich, deallabhich toirtoil,
 Fearroil fo'n airm, 's meirg da nochda,
 Ri uchd stoirm nach leannaboil collas.

Holihh o, &c.

VII.

Suighe mid mu'n bhord, stoilde, beichdoil,
 An t fhuil san dorn nach oil amach i,
 'Slaint' fhir Sheumis dheo thin dachaidh,
 Aoin mha de mar fgeth do'd phersin.

L U I N E A G.

*Holihh o iriag o ilil o,
 Hoiilbh o iriag o ro thi,
 Holihh o iriag o ilil o,
 Smeorach le clann Dobhnuil mi.*

ORAN le Iain Lom do mhorar Glleanngaradh.

I.

Se mo chion an t og meamnach,
 Bu shair cheannart nan ceudan,
 Fhuair thu urram fir Alba,
 Le do dhearbh achd fhuin ghleusta,
 Mac Muirre dhion t annaman,
 Ann 's gach aona bhall 'n deid u,
 'S nan reachadh do mharbhadh,
 Gun airceas mhic De leat.

II.

A fair Mharcach nan steud each,
 Ur ghleust air dheo Innil,

Le achdfhuain mhath streine,
 'S do reir sin da sfiorap,
 Nuair a reachaddh tu leim air,
 Cha bu reth dol id philidh,
 Spainntich ghaiste chruaidh gheur ort,
 'S bhig ratreat mar a shirin.

III.

Beus do bheusabh a ghlinnich,
 Gun ro sinn umad eolach,
 Cha ghabidh tu girag,
 Naile phillidh tu 'n toirichd,
 Bigh an tiubhar ga lubadh,
 Marri fuidhi chinn storaich,
 Air a leigigh gu h eallabh,
 As na taibhadin corcaich.

IV.

Ach Aineas oig ghlinnich,
 Cha neal sine umaid fuarach,
 Nar' thogadh tu n iomart,
 Bu ghlan do chinnigh ri ghluasad,
 Gu bheil cuid dhui air leinne,
 Laibh an innein seo suas uainn,
 Ceud connsmun gun ghiorag,
 Nach pilligh le fuathas,

V.

Cha n fhuil bhoidach na prabair,
 Na grasgidh na tuaiti,
 Ach fuil an Lrl lolaich,
 Ata dirag h ri d ghruaighibh,
 'S cair thu mhil nan cathan,
 Thaobh t athar cuig nairrin,
 Dh' fhag sud cruadal a'd labhan,
 Gus an claidheamh a bhualadh.

VI.

N am bigh maoim aird do nainhdin,
 Gu'd champ mar bu mhinig,

Gum bigh cuid diu nan luidhe,
 'S gun an lamhan ri 'n sionain,
 'S iad gun chlaigin gun chluaisín,
 Ach an uaircin ri sìleadh,
 'S cait an caslan o 'n cruaidhin,
 Le cruadal a ghlinnich.

VII.

'S mor am muisig san tra seo,
 Air mo ghragh do na fearrabh,
 Mu n tagridh sin chroideart,
 A bhi 'm poca mhic Cailin,
 'S iuma uisge nach ladho,
 'S noch leigidh claidhire thairis,
 As an duig u do chassan,
 Gu coisichd a dhaind eoin.

VIII.

Rud 's moth orm mar churam,
 Ann san uair seo ra eistichd,
 Meid ardan mo chinnigh,
 'S Dia gan pilligh gu reite,
 Air bhur tighin gu fallain,
 Thugaibh airre gam sgeulsa,
 A fhearr dhuibh-dithist san athunn,
 Na bhi grathun o cheile.

IX.

Ainn-reite chlann Dobhnuill,
 Luim 's neo-chonart a bheirt e,
 Gun do chuirrigh e orm gruaman,
 Cuig uairrin smi in' chodal,
 'S ann a dh' eirigh iad cobhla,
 Leis a mhòr fhearr seo bh againn,
 E fein 's onair shir Seumas,
 A bhi reir an aon aignidh.

X.

Gad bha onair shir Seumas,
 Dhuit fein mar a ta'e,

Bait leom Iarlachd Rì Fionnghal,
 A chluinntin mar b' ail leom,
 Bheirin bleana dheth 'm shaoghal,
 'S gach ni dh' fhaodain a tharfuin,
 Chionn do choir a bhi sgrìobhta,
 Fo laibh nRìgh gu dad faillin.

XI.

Mar bhi clipich mo theanga,
 Dheanain seannachas mu 'n cuairt dhuit,
 Tha do ranndaichin farfuing,
 A lub thaitnich a chruadail,
 Cha neil rothach no barrach,
 No gallach no tuathach,
 Nach bu dleas a bhi leatfa,
 Nàm caismichd na huairre.

XII.

Gur a farfuing do ranntachd,
 Agus teann fa re cheile iad,
 Gu bheile cuid dhiu gu cliutach,
 Mu ruta na Eirin,
 'S cuid cile 'n Lochabar,
 Mas a beachdai mo sgeulfa,
 'S bu cheud fear d' u iad agad,
 N nam tapadh nan geur lann.

XIII.

Mac Pharlain 's a chinnigh,
 Gur leat sin an am t'fheime,
 'S clann Donnachaigh a Abhal,
 Go graun o cheil iad,
 'S gur leat mac an Aba,
 Le aitim mhoir mheadhraich,
 'S mac Laomain 's mac Lachlain,
 Nan glafs-lann a geura.

XIV.

Co ni taice na tabhachd,
 Na mi sta dho air doimhin,

Ma nitir leat m' fhagail,
 Tha mi bait'm muir dheibhin,
 Cha neil neach dheanagh m' ea-coir,
 No shalltradh ceim ann am ghnothach,
 Nach tu b fhurraing ga reitich,
 Theagh 's a dheirigh tu rotham.

XV.

De cha 'n iarrain mar barrunt,
 'N lathar barra na binigh,
 Ach tighearn og Ghlinnegaraigh,
 Mo chairad glan riobhach,
 'S geul 's mo tha mi gearran,
 'S th' orm mar anachdair chinntich,
 Gun do t sùilochd a bhi t' aite,
 Dh fhios an là theid ceann crìoch ort

An GILLEADH duth Ciar-dhuth.

I.

CHA dirich mi brùadhach,
 'S cha fhuibhail mi mointich,
 Dh' fhailibh mo ghuth cinn,
 'S cha sheinn mi oran,
 Cha chaidil mi uair,
 O luain gu domhnach,
 San Gilli dumh ciar-dhuth,
 Ag tighin fo 'm uidh.

II.

Struadh nach romh mi,
 San gilli dhuth ciar-dhuth,
 An aodan na beinne,
 Fo shillidh nan sìontuin,
 An laggan beg fasaich,
 Na 'n aiteigin diabhair,

'S cha ghaibhain fear liath,
'S tu tighin fo'm uidh.

III.

Dh'oilin deoch-flainte,
A ghille dhuidh chear-dhuidh,
Th' nifge duth an loin,
Cho dheonach 's ga b'fhion e,
Gad ha mi gun stòras,
Ha na fleoir teachd ga'm iarruidh,
'S cha ghaibh mi fearliath,
'S tu tighin fo'm uidh.

IV.

Beibhin leomfa coir,
Air a ghille dhuth chlar-dhuth,
Fhetin ra phosadh,
Nan deonuiche Dia e,
Rachuin leat do'n olaind,
O choin bi mo mhian e,
'S cha ghamh mi fear liath,
'S tu tighin fo'm uidh

V.

Briodal beoil,
Tha gradh na m bann og thu,
Poitear fion thu,
'S an t shaoidh nach foradh,
'S thu fearrail fearra-bhuillich,
Seal agair air mointich ;
'S cha ghaibh mi fear liath,
'S tu tighin fo'm uidh.

VI.

'Sluainich mo chadhal,
O mhaddin diaciadain,
'S bruidheanach 'm aigne,
Mar fuitaich thu dhia orm,
Mi 'n rair air dhroch leabaidh,
Cha 'n fhadda gu 'n liath mi,

San gillehduth ciar-dhuth,
A tighin fo'm uidh.

VII.

Mo ghilleadh dhuth boighcach,
Ga gorach le cach thu,
Dhianuin do phosadh,
Gun deoin mo chairdin,
Shuibhlinse faida leat,
Feadh laganan is fasaich,
San ghilleduth ciar-dhuth,
A tighin fo'm uidh.

VIII.

Mo ghilleduth laogach,
'S neo raoghain leom t fhagail,
Na'm faiccin an cuidichd thu,
Thaoghain roibh cha h thu,
Ge'd fhaiccin 's coig mile,
Air chint gur tu b'fhear leom,
San gilledhuibh ciar-dhuth,
A tighin fo'm uidh.

ORAN le Inis mac mbic M'Raonuill na Ceapaich.

I.

THUGAS ceist da mhnai ghaft,
Is glan leachd 's a cul mar n tòr,
Camlubach bar bhachlach,
Gruaidh dhaite dènd fhaite mar nòs,
Suil chorach mar chrìstol,
Binnis theud ann m britail a beoil,
Adhai shola's a'n comhstri,
Co 's aille i no neonein no n ros.

II.

II.

Tha do mhuinal mar chanach,
 Faicht' a t iabhaidh làn glaina do n fhion, X
 Tha tuchd mar a n eala,
 Tur gheala 's a m barinna fios,
 Tha do shlis mar thuinn mara,
 Nuair dheridh mor ghalleann na fian,
 Ga bu dan e ri labhairt,
 Air n'aill a bhi marriut ma mhian, X

III.

Cha raibh ort cron cumadh,
 Ri t amharc bho'd bhullach gud bhonn,
 Dhàs u d fcail raimh n' chruinne,
 Reir natar chum urram thoirt ornn,
 Dheug ainneal chiùn thaitneach, X
 Grinne ghafta binn bhlafta guth beoil,
 Leis a ghaoil thann ma phersa,
 Na smùinich cùr as domh na smo.

IV.

Caite facéas duit coimeas,
 Dheug fholas's geile na ghrian,
 Cha d theid Diana ri faicinn,
 Ann a coltas ri d phersa mar thrìan,
 Thaobh geimenachd cha d theid i,
 Co choimais ri geug na glan chiamh,
 Air m fhocull 's tu 's ceattaich,
 Chuinnacdas le m leirfìnnfa riabh.

V.

Tha ta cholltas ri Venus,
 Philo cleth cha choimas ri m run,
 Fabhradh ghaist mo d leirfìnn,
 Che arife ri feurinnean fo'n driùchd, X
 Sniatachd fèi bheir geill dhiat, X
 Aig fèudhas ta bheafabh 's ta chliù,
 Thug u dhachaid le t amachd, X
 Gach aon chleachda bu leir dhaibh fa chuirte.

VI.

Slìofaid ghlan 's ma cumadh,
 Deas chalap 's troidh chuimar am broig,
 Thugas gaoil dhuit o n urrith,
 A dh' fag mi m scaile mar dhuine gun treoir,
 Nì bheil i fhiol adho,
 Na chumas aon raidha mi beo,
 Gun an ti 's tha mi gairadh,
 Fhreashtal orm 's do'm shabhal le gloir.

VII.

Ach mo nidh ù mo dhibeairt,
 Dheas ribhinn le n droinneadh mo chron,
 N diai dhomh dhuit strìochda,
 Fo chise a's mi sinnde na m ghoin,
 Bhearinn miannan a Phibul,
 Ga bu leum le ceart scribha n don toir,
 Cuim gun glaife tu sìth rium,
 Nach dianainn ach ibairt dha toil.

VIII.

Mas a beg leat mur pheachda,
 Miad dùbhroinn ma phersann tus,
 'S farast mise a thal leat,
 'S mo chreabhaig a char aidh san uir,
 Ach solc ciall do nìlmai ghaista,
 Da n sheatair dol dachai a nunn,
 Nach eil fer a bheir gragh dhi,
 Nach ludhinn i bas da ga chiunn.

IX.

Air bhruaich mo leaba,
 Chunnachdas spailp a mhnai sheamh na fuidh,
 Nach tuig do bhrùinn mo phearsa,
 Ga do dh'fhaninn le prannh am luidh,
 Le fàidhaitibh geur scateach,
 Siar dan cur traiste nam chrì,
 Cha bheag an tus peachdai,
 Mo niteir mo chasgairt le mnai.

X.

Dh'fhag ù mise fo mhulad,
 'S tric ma shuilin cruinneacha dheoin,
 Lagaich folus ma leirsinn,
 Chloidh ma phersa le eigeanntas mhor,
 Bannso spailpa mhnai mhindearg,
 A chumadh le britoil mi beo,
 Bheiradh cail agus lùs domh,
 Gad bhidhigh ma shuilin fo scleo.

XI.

Caite n d amhairc i scathan,
 Boinn fala thug bart ort fo'n ghrein,
 Thaobh geileid a's ailleachd,
 Chite failas ta dhealradh fa n speur,
 Ceiste a thugas fo 's naird dhùit,
 Bidh e m'aire gu la thig an t'eug,
 'S mo leigas tu bas mi,
 'S maing fer eile a bheir gragh dhuis am dheadh.

ORAN le Alastair òg Mac fir Ard-nabighe.
 Air fonn, Marai Inghinn Deorsa

Deri ral dal de i re de ridil dan,
De ridil dan dan.

I.

G U'M 'b ait liùm bhi laimh riùt,
 A Mharai n inghinn Deorsa,
 Deri ral dal, &c.
 Tha gliocas is naira,
 Ann Marai inghinn Deorsa;
 Deri ral dal, &c.

Guth do chinn 's taitneach linn,
 'S ait lium fhein beo ù,
 Suairc u le folas,
 Tha u caoin ceolmhor,
 B' ait le'm chluais,
 Caismeachd uait,
 'S leat gach buaidh orain,
 Gu'm 'b fhearr lium na milltin,
 Gu'm bithean 'stu coirda.

II.

'S mor tha ga'm dhùrachd,
 Ga'd chùl bùi' glan bòighach,
 Deri ral dal, &c.

X Gur tlachmhor 's gur mùint u,
 Nam rùsgaidh a'd sheomar,
 Deri ral dal, &c.

'S grinn do 'b mhèur,
 'S binn do theud ;
 'S maith thig beus mor leat,
 B' ait leat na'd choir e,

X Gabhail misic is crònan,
 'S glan do chòm,
 'Staitneach 't fhonn,
 Ann sgach pònc eolais,
 Gu bheil mi gle chinnteach,
 Gu'm mo fhàinta lium pog uait.

III.

Nam eir'idh fa mhaduinn.
 Cu mo taitneach lium 't eisdach,
 Deri ral dal, &c.

Do bheis is do thribul,
 Gu sgioblata gleusda,
 Deri ral dal, &c.

Sid iad suas ri do chluais,
 Siad gu luath leumnach,

An countar fa'n teanar,
 Gu mo shùntach le cheile iad,
 'S iad gun mheang,
 'S iad gun strann,
 'S iad gun cham gleusaigh,
 'S ann liàmfa bu chinnteach,
 Gach mìsic ga sheinn leat. X

IV.

Gur binn lium do chomhra,
 Na smeorach na geuga,
 Deri ral dal, &c.
 'S tu dheanigh mo leitheas,
 Ga do luigheann fo chreuchdan,
 Deri ral dal, &c.

'Smaith mo bheachd,
 Nach bu stàd ;
 Liùm gu ceart ceile,
 'S mi bhi as t' eagais,
 Air na puirt eile,
 'Smor an tlachd,
 H'air mo rùn,
 Nach labhair durd breuga,
 Gun deaninn leat sùgradh,
 Cho muinte fa gh'fheatuinn,

V.

Gur ceanalt 's gur gridail, X
 An ceile th' aig Deors,
 Deri ral dal, &c.
 Nin deana fi eud ris,
 Air sga strerp na 'm ban oga,
 Deri ral dal, &c.
 Chaoin gheal dhòim,
 'S caomhail fòn ;
 Urlar lòn comhrart,
 Cha tuite trom bhron ort,

To' gas

To' gar leat solas,
 Teud chaol lag,
 Gleusd gun stad,
 Meur gu ceart ceolnhor,
 Gur binni le'm chluais u,
 Na chuach is fa fineorach.

VI.

X Ga cionalta comhra,
 'S neimh loadail a cùram,
 Deri ral dal, &c.
 Ni 'n deanadh ti iarraidh,
 Each na diolait ga giùlan,
 Deri ral dal, &c.
 Cha lùigh fuachd,
 Air a snuagh;
 X Ri la fuar fùnntail,
 Cha chaochail i grùnd ris,
 Ga do bhegh i leith-rùste,
 Tlachd na gnìomh,
 Mais na fìomh,
 'S i gu fìor chiurtail,
 'S maing chithe ga feoladh,
 I 'n crogaibh an ùmaigh.

VII.

Thuilleadh 's gach suairchdais,
 Tha buaidh ort 'n comhnaedh,
 Deri ral dal, &c.
 Ni bheil ù cho costail,
 'S gu'n dochainn u 'm bòrd e,
 Deri ral dal, &c.
 Tha si faor,
 Gun bhi d'ar,
 Cha 'n eil gaoi pois orra,
 'S teag a dìol comhduich,
 Gu cumail an orda,
 Cha 'n eil biadh cha 'n eil deoch,
 Theid na corp comhla,

Cho 'n iarraidh i liarach,
Ach siota agus rosaid.

VIII.

Mo chaidh tu suas,
Thoir rùaig a chinntaile,
Deri ral dai, &c.
Bidh mifà fìor ghuidheadh,
U thighinn na'd 't shlainte,
Deri ral dal, &c.

Mas dol suas,
Dhuit air chuairt,
Do'n taobh-tuadh n drafta,
'S fada lium tha mi;
Gun chluinntinn uait failte,
Tha mi trom,
Ann mo chom,
'S nach h'eil 't fhonn lamh ruim,
Gu'n d fhag u mid dheith,
Gun mheothail gun dànachd.
Deri ral dal, &c.

ORAN a rinneadh do Shir Eòbhann Camron
le Domhnail Bain bard.

I.

THA mo chiabhan air glafaidh,
Tha iad liath o chionn fàda,
So bhliana ghreis m'acheaid,
Dh'fhag fèannta mo leachda,
Gun mo cheannart am thaicda,
Lium is bliadhna gach seachduin,
Bho ghluais ian air aiseag 'n fhraing bhuain.

II.

II.

Cur beag mo chùis aighear,
 Nach olc truadh libh mo ghabhail,
 Chaidh an tuadh bhàr a samhaich,
 Ceannart gair an fhluaidh chàtha,
 Ga mo chaisdeal an claimh *ga mth*
 Craobh bu sheina do'n abheil,
 An leaba uaingnich na lùighidh fa tempuil.

III.

Tha mu croidh na spruthair,
 Tha mu gruaghin air dubhaidh,
 Eho'n fhuairadh faidh air ar buighin,
 Air efann feilige na fubhail,
 Bu mhor an ain air ar puthair,
 Nuair a nochd am bread buigh ri crann dhuibh.

IV.

'S mise ghaidagh a ghratean,
 Nach raibh fubhachas faibhair,
 Gun raibh dubhacas gear uain,
 Eu dosgach tofach u mhairt dhuin,
 Sa n ain na shuibhal an t armun,
 Mar dieg ian gun fhairdal,
 Na lean a bhrathair,
 Ri cuideach an t allach a th' ann dhuin.

V.

Leoghunn fuileachdach eachdach,
 Sunntach flathaseach eibhinn,
 Sàr mharcach na fèad u,
 Blar no carroid cha d'eist u,
 Stu gu'n cùiridh bho cheile iad,
 'S nach iaradh n reitea,
 Eu leat onoir na feinne,
 Dhearbh is chomhdaich u fein an 's gach ball e.

VI.

Nuair a dh'eiridh do t shluadh leat,
 Meinmnach aiganeach ùibreach,

Fraochail

Fraochail fuilteachail buaidhail,
 Cha bu tilleadh bu dual dhuit,
 Do chinn fina nu'd ghuailnàibh,
 Cha b'ann le giorag a ghluaisd iad,
 Dol an 'n iomairt an fhuathais,
 Naile chuirta leat ruaig air do naimhdain.

VII.

Ciche ardrainach an toitail,
 Thilg a ghraifg ort mur spott e,
 Bha na tighearnuin goirt dheà,
 Trom chreuchdeach fo lètaibh,
 Bha duic Atholl gu h'olc dhuit,
 Cha raibh a chriodh àig a nochdagh,
 Gun a ghleidh u do phosta ga ain-toil.

VIII.

Ladha dosgach a mhighrais,
 Bha umid duine fo' mhighuidh,
 Do luchd muintar fo' mhighcean,
 Aig tualas luchd mèruin ;
 Nach burran co-strìth ribh,
 Nach gabhadh gu dillin,
 Ri linn teachd u' fheanis,
 Nach bigh iad dillis 's gach th aim dhuit,
 Ladha sin Shiramuir.

IX.

Co b' àrradh ga 't airrais,
 Sa 'n aird-niar do na fearaibh,
 Dh' fhear do staoile 's do charriùm,
 Iad ag iaraidh gu t'fhearunn,
 Bha gach namhaid na charaid ;
 Thuair u rèite mhic Calcan, *Cailean*
 Morair shuirtaigh na seang-each, *X*
 Cha raibh feim doibh bhi leanailt,
 Thug mac an Toiseach toirt 'h airis le taing dhuit.

X.

Siomad buaidh bh' ort Ri thaogha,
 Dol an laithair an lagha,

Cha

Cha bu sgathghaire claoghair,
 A chuir cùis air a h' adhairt;
 Bhig tu dàna ann a'n aidhai,
 Bha u ard ann a fradharc,
 'N ceil 'n gliocas fa 'm eothair deadh-chainte.

XI.

Chuis bu chruaidh ga leanailt,
 Stu gu 'm fuasgla gach sparrag,
 Gu 'm bi t' uaislin aig baile,
 Bhig do thua ort mar eallaich;
 'S beag an cùcum roimh ainnis,
 Stu mar chùraing 's mar dhaingin,
 Dol air beula gach barra,
 Cha togteadh dhìot ceallag gun chàlltach.

XII.

'S maith a mharaich u 'n s aoghail,
 Bha aoidh Dhia agus dhoine ort,
 Cha bu ghliocas do dh' fhear 't aobhair,
 Teach le nichinnibh faone ort;
 Teach ga n fhios ort cha 'n fhaoitigh,
 Cha bu 't fhugra do chaonnag,
 Bhi ga dùsgadh gun aobhar,
 Bu tric fuil agus faobh air do naimhdean.

XIII.

'S oig a dhearbh u do ghaifgaidh,
 Fhir bu chuimhnich air tapadh,
 Rinn u seasamh gun snasadh,
 Ann an aidhigh gach prafgan,
 Bhidh tùsa gach maidin,
 Gach aonla a cuir òsdoibh,
 Cha lèigeadh fianh dhoibh cead codail na 'i
 campa.

XIV.

Nuair thainig ainneart fir shasoun,
 Deidh Riogh Tearlach * a ghlacadh,

So chuir gu bàs ann an aigheara,
 Bha gach Raighachd air snafaidh;
 Gheill Albain le bagraidh,
 Liùbhairt arma fga n toirt feachaidh,
 Gun a ghearraidh biadh maidne,
 'Sgu mo mhiosail na 'h Abraich fa nam fia.

XV.

Nuair thainig 'n dlioch ga aite,
 Oidhre a chrùn r bh'air Tearlach,
 Sa chaid ù na lathair,
 Rinn u umhlachd ga ghrasìn,
 Dhoirt do chlainn a sgàbart,
 Thug e carroil ga ghairdaibh,
 Gun t' airm a ghabhail ad lannh bh'uait,
 Thug e teistineas laidair,
 Gu 'n raibh ù dìleat le phairtaibh n'am ain-neart.

XVI.

Sheas u' corr as tri bliana,
 Thuair u reite agus sìth-chaint,
 Agus onair 's gu 'm b fhiach u,
 Bha 'n airm fein aig do lionsgair, ×
 Air gach caufair ga'm feachinn,
 Gun na miannain ga'n iaraidh, ×
 Nuair nach faitheadh càch sgian fon commannda.

XVII.

Cha raibh seanelar aite,
 Thuair commais air arde,
 Ann fa 'n t' fheirbhais mo ghna leat,
 Na'm fuathais no gabhadh,
 Na shùlachaidh làthrach,
 Na chruinneacha ghaidheal,
 Nach iaradh h'ar chach u,
 Naile ghabhaidh iad pairt ud thoil chainte. ×

XVIII.

Stigh an criodha do dhùcha,
 Togail bhallacha dàbailt,

Cha 'n achd a dias na aon-dùine,

Tigh na sabhail na smùidraich,

Bean na leanaibh ga rùsgadh,

X Mart ga fearra fo lùidhin,

U fein mar bhuachaille cùl orra,

X Aig mead an eagail fa 'n cùram roimh 'd cheann-
fgail.

XIX.

Saigheal onnarach buaghail,

An ceail san gliocas san cruadal,

Ann sgach mise mar bu duail duibh,

Gun air gleachdar bhi u uachdar,

Na neach nochdadh sin nuair sin duibh naidheas.

XX.

Beart is measa rinn t uaislin,

'S iad a lathair fa nuair sin.

'N deidh gach cliù gan 'd uair u,

'S gur tu bùra ga fuasgla,

Aig a bhàile agus uaith, e

Do chorp prìosail gun truaillidh,

N'am bhi treabhailt na h' uaighach,

Nach do nochd iad da shuaicheantas teann ort.

ORAN le te ga Leanan.

I.

THA ma chadal luanach,

'S an uair seo cha naigh mi tamh,

Cumhnich air na thuaislinn,

A gluais air maidin d'mairt,

Oig fhear a chul dualach,

'S nan chuachaga tromma tlà,

Ga'd bhidh agam buaoile,

Stu dh fhuaiglain a dh fhearabla chaich.

II.

II.

Muluidh agus meudail,
 Bu reth luim feolladh o shuil,
 Mar atteil na greine,
 'S i a geiridh moch maidin dhruic,
 Do bheul tanna gle dhearg,
 Fo n eudan sguirme sùil,
 'S gad bhi tu ad leinidh,
 'S tu meabhnaid ga fearibh u.

III.

Manam is mo rùn u,
 Se cuirtear na feile a bhann,
 Cas dhiridh na stuchd u,
 Cem luthair air feagh nam beann,
 Mheid fa thuig mi dhuigh dhuit,
 Gan d fhaige e mo shuilin dall,
 'S gan deanain leat lubadh,
 Gad dhuiltean ri mile gall.

IV.

Ain faca sibh nan cuala sibh,
 Am buachaile chrai mo chri,
 Buachaile nan cuachag,
 Cha b fhuaghach luim la nan òich,
 Ma se miad do shuairceas,
 Thug uain u nach pil u rift,
 Mo bbeannach gach uair dhuit,
 'S hoir buaidh mach gach aite m bi.

V.

On thainig mi n tir seo,
 Air m intinn gun luaidh trom sprochd,
 A cuimhnathigh na ghaig mi,
 Cha tamh dho m baille na port,
 Oig fhear a chuil shniomhain,
 Beul siobhailt nach labhair lochd,
 Gad bhithin fo mbighean,
 Gun innsin ghuit e lem thoil.

VI.

'S comme leum n' seann duinne,
 Luidh gu teann air n' floc,
 Fad na h-oidhche geamhridh,
 Cha tuindagh 's gum bigh na thost,
 Luidh e gu diblidh,
 Sios na thionidh air n' t' fop,
 Gun tairnidh e stranntrach,
 'S gu teandagh e cul nòig.

VII.

Cum nach laibhrein caon ruit,
 A ghaoil cha cheilin fìd ort,
 Seann duinne cha taobh mi,
 Gad dh' fheidadh cha n' eirich moch,
 Gad raibh aige caorachd,
 San daonnan da bhi gun toill,
 'S nar laubhradh e pramhail,
 Bu chraitach mu chroidh m' chorp.

VIII.

Mullidh is mo graidh u,
 Gur raithe gach oidhich ad dheigh,
 Lann fhuir a bhata,
 Ga sabhaladh as gach beud,
 Poiter 's tigh thairne u,
 A phaithidh a meafg nan ceud,
 Giònanach nan ard mhean,
 Cha slan a bhig mac n' fheidh.

Esan ga freagrach.

IX.

Tha fìd air mo nìonaig,
 Gruaidh mhion-dearg 's mala chaol,
 Brollach agus ciochan,
 Uchd priosal 's gille taobh,

Cruis

Fhnuis a shealas fiobhailt,
 Lion u mise led a ghaol,
 Tha falt mar n lion ort,
 Gur lionnar iad thug dhuit gaol.

X.

A n inghin bui bheal dearg,
 A dheo bhean nach labhair fuair,
 Gar turfach ad dheidh mi,
 'S an raoir cha do chaidil uair,
 Ma fe brigh do fgeule,
 Gun deid u choillidh nan cuach,
 Tha mintinn air eiridh,
 'S dh fhas medain codubh san gual.

O R A N *do dh* Alastair Mac Colla.

I.

A IR mo dhruim 's mi 's tom fhallaich,
 'S beg mu fhunt ris a bhan luaidh,
 Air an cùntair an taran mar lòn.

II.

Fhir na gearra-ghruagidh duithidh,
 Tha mi deurach gad chughadh,
 O'n la reub u cuan struthach nan rod.

III.

Cha raibh u graidh 's cha bu chuibhidh,
 A buain bharneach air rugha,
 San a bha u 's do bhughm gòl.

IV.

An toig aigeantach rioghoil,
 Churidh 's gairt fo na miltin,
 Nar thoigte leis piob as breid stròl.

A a 3

V.

Gun eiridh fìd leifan,
Fìr ur agus fleasgich,
O na badain-bheg phreas am bi n ceò.

VI.

Leat bu mhian a bhi agad,
Claimh cùil a chin aifnich,
Le faobhair cruaidh sgaiteach geur gorm.

VII.

Cha bu tais 's cha bu tla u,
Marceach suas raidh n bhragada,
Air each aigintich ard nan cethir brog.

VIII.

Cha bu chlaogharadh truid u,
Dol an aoghidh an truppe,
Ceim air naighort nan uchd be do nòis.

IX.

Cha raibh cronn ort ri aribh,
Gad a scribedh air papair,
Ach mheadid fa bha n ardain ad t shroin.

X.

Stric mi smuaintin roibh lathadh,
Nach dhiubhl u t athair,
Sid a mheadaich droch dhath air mo-neol.

XI.

Am fear lia bha 's an charraig,
Dul iain ma bhallibh,
Faicidh Dia gum be m barranta floidh.

XII.

Ach tha mo mhuingin an crìost,
Gum bi latha ga dhiol fìd,
Man terig do mhirbhultin mòr.

XIII.

Ach thuair mi sgeul a dhunchanan,
Bhith leus air mo sheolladh,
Mo chreach leir nach raibh Alastair beò.

XIV.

XIV.

Agus firin bho n chlarfair,
 Tin air tìram Port Phadrig,
 Cha drinn mi' intin fein failt ra cheòil.

XV.

Soil luim scappa fir ile,
 Agus uaslin Chintire,
 As cha b fhafa luim diol Ranuil oig.

XVI.

Gu comhnidh Dia na cinn fheona,
 Dhailibh am freasdil na gaoidh,
 Ail fleasgairt beg caol na trì seòil,

XVII.

San ghu t aongheas oig glinnich,
 A ghaibh fogra thar lingidh,
 Struaidh gun roisal da chinnidh ga choir.

XVIII.

Agus mise o chùil gàridh,
 Aig aibharc trupa fhir daidh,
 Cha be d commun mo graidhise na screoid.

XIX.

A riogh gur shumma fonn aluin,
 Eha compante bràthreal,
 Thuit mu scousadh dhunabhairt gun deò.

XX.

Luchd chathadh nan cuaintain,
 Ri lathadh ga fhuairid,
 Gad a dheirigh muir fhas ri flaithe bheol.

XXI.

Luchd bhualidh nan builkin,
 Nuair bu cruaidh air catch furrach,
 Nam bigh uachdarain bunaltich oribh.

O R A N Rinnidh *le forfair choir an ti.*

I.

C HA be tuchan a chrattain,
Seo dhuifg mi air madin,
Ach bhi cumhnach fir chabir na'n croic.

II.

Gu bheil mintin co deachair,
Ri fear sgith 's e n deigh astir,
Bhig air mhi-gleus gun leaba ga choir.

III.

San air cùl chorradh chreachin,
Sco dhuilt u dhomh lafadh,
Air uiltacha cabrach na'n croic.

IV.

Tha corr as ochd bliana deug,
Bhó'n chaidh sin n carribh a chele,
'S cha droin u riabh ea-coir bu bho.

V.

Bha 'n spor bearnich geur tanna,
Am beul snaip air deo theannigh,
Gada ghùilt u dhom aingel ri hord,

VI.

Nan 'd tugadh tu aingel,
Chùirrin cunnart air anam,
Gad a chaillin ris gearran fa mhoid:

VII.

Leig mi rith chrìos m'ò bhreachan,
Gus n do runsg air mo chaisin,
Mun cluinidh tu tartrich mo bhroig.

VIII.

Bha mi gicéaladh mar dheadin,
Eol an rochidh na gaoidh,
Mun gaide tu fraone dhith d' t shroin.

IX.

Sar chuirteair na maife,
Chuir e lub air gu m fhaicein,
Ga bu dùchais bhi n creach bhein an fheoir.

X.

Nuair thog u do cheann riun,
Cha raibh an trupe na frainge,
Na churidh a deann ad gad choir.

XI.

Gus n cluinn na gu n faic mi,
Toill ur do dhecait,
Bi mi t' iarruigh car seachduin na ghe.

XII.

Bi mi gabhail do sgeule,
Gu de n't iùl nan taobh h eid u,
Mhic an fhir gam bi n teile ra mhor.

XIII.

Mhic an fhir a ni m bùrean,
'S gam bi n amail as curridh,
'S tric a chuir mi do lùrich san stoip.

XIV.

'S a chuid elle don chùinigh,
Dhol a cheannach an fhuidair,
'S gum bi pairc dheth ga fhuidhadh ri'm fhoir.

XV.

Bu tu mioslen nan uaislin,
'N raibh misnich le cruadal,
Air an d' fhas na h airm ualach gun spors.

ORAN do Alastair Ghlinngaradh le *fiolaidh*
Inghinn Mhic Rannail na Ceapach.

I.

ALASTAIR a gleanna garadh,
Thug thu 'n diu gal air mo shuilin,
'S beag iùadh mi bhi trom creuchdach,
Gur tric gar reubadh as ur finn,
'S dechdar dhonhsa bhi gun n' osnidh,
'S meud an dosgaidh th'air mo chairden,
Gur tric an t eug oirn ag gearradh,
Tagha nan darag as airde.

II.

Chaill sinn ionnan agus combhla,
Sir Domhnall, a mhac, is a bhrathair,
Ciod e 'm feim dhuinn bli ga ghearan,
Dhainn Mac Mhic Ailein sa bhlar uain,
Chaill sinn darag laidir liath-ghlas,
Bha cunbhail dion air a chairdin,
Capul coille bhar na giusaich,
Seobhag ful-ghorm, luthmhor, laidir.

III.

Gh fhalbh ceann na ceille 's na comhairl,
Ann.'s gach gnothach am bi curam,
A ghaidh thocair, sholta, thaitneach,
Croidhe fial farfuinn munn chunaidh;
Bu tu tagha nan far ghaisgeach,
Mo ghuala thaicse 's mu ghiubhail,
Smiorail, fear-oil, foineamh, treabhach,
Ceann feachda chaill Seumas Stiubhart.

IV.

Na binuinn do chaich 's do ghoid,
Nor ghimuch an loing a' maich,

Cha

Cha reachidh i rift air sàil,

Gun 'n fhios gu de fath thuig i steach,
Ach nuair chunig sibh fa an trath sin,

A bhi gàr fagal air faonthraigh,

Bhrìst nar crìodhachan le mullaigh,

'S leir a bhùil cha raibh sibh faoghghalach. X

V.

Bu tu'n lasair dhearg da'n losgadh,

'S bu tu sgoilteadh iad gun failtibh,

Bu tu guala chuir a chatha,

Bu tu'n laoch gun atha laimh,

Bu tu'm bradan ann san fhìor uisg,

Fìor-eun as an eunluin 's airde,

Bu tu'n leomhan thar gach beothach,

'S bu tu damh leathan na craice.

VI.

Bu tu loch nach faoite thaomadh,

'S tu tobar faoilidh na slainte,

Bu tu beinn niomhais thar gach aonach,

Bu tu chreag nach fhaoite thearnadh,

Bu tu cloch mhullaich a chaisleil,

Bu tu leac leathan na fraide,

Bu tu leug lothar nam buaghan,

Bu tu cloch uasal an fhaine. X

VII.

Bu tu'n t iuthair as a choille,

Bu tu'n darach daingean laidir,

Bu tu'n cuilean bu tu'n dreathan,

Bu tu'n t abhail molach blath mhìor,

Bu tu raib meur annad do'n chrithin,

Cha raibh do dhlitheadh re fearna,

Bu tu raibh do chairdeas ri leambain,

Bu tu leannan nam ban aluinn.

VIII.

Bu tu ceilidh na mnai prìofoil,

S oil leom fhein ga dìth an dras thu,

Ge d' nach ionnan dhomhfa is dhi-fe
 'S goirt a fhuair mi fheir mu caradh,
 Huile bean a bhios gun cheile,
 Guidhidh i Mac De na aite,
 O 's e b'urraim d' i ga comhnadh,
 Anns gach leon a chuireadh cas uirr.
 Guicham do mhac d' i t aite,
 'S aibharus an aiteas fa n curam,
 Alister a gleanna garadh,
 Thug thu 'n diu gal air mo shuilin.

Mac Griogoir *ar Ruarudh.*

I.

THA mulad, tha mulad,
 Tha mulad gam lionadh,
 Tha mulad, bochd trudh orm,
 Nach dual damh chaoidh' dhireadh.
 Tha mulad, &c.

II.

Mu Mac Griogoir a Ruarudh,
 Ga'm bu dual bhi 'n glein-liobhuinn.
 Mu Mac Griogoir, &c.

III.

Mu Mac Griogoir na'm bratach,
 Dha 'm bu tartarach pioba.
 Mu Mac Griogoir, &c.

IV.

Ga'm bu shuaitheantas giubhas,
 Re bruthach ga dhireadh.
 Ga'm bu, &c.

V.

Craun caol ar dheadh locradh,
 'S i'te dhofach an fhir-eoin.
 Craun caol, &c.

VI.

Crann caol air dheadh shaitheadh,
Cuid do dh' aighir mhic ri e ;
Crann caol, &c.

VII.

Ann an laimh dheadh mhìch Mhuirich,
Ga chunbhail reidh dìreach. X
Ann an, &c.

VIII.

Ge do bhuil e mi 'm ba-laoch,
Ga m' ghearan cha bhi mi.
Ge do, &c.

IX.

Ge do dhean iad orm ea-coir,
A thi fein co ni dhioladh?
Ge do, &c.

X.

'S luchd a ghabhail mo leith-sgeil,
Ann san t sheapail so shios uam.
'S luchd a, &c.

XI.

Luchd a sheafamh mo chorach,
Is e mo leon am bi dhith orm.
Luchd a, &c.

XII.

Mo chomh-altan gaolach,
Ann leabaichaoil 's an ceinn ifeal.
Mo chomh-altan, &c.

XIII.

Ann an lein chaoil anairt,
Gun bhannan gun fiod urr.
An an, &c.

XIV.

'S nach d' iar sibh ga fualadh,
Mnaiean uaisle na tìre.
'S nach, &c.

XV.

Ort a bheirimte còmhairle,
Na'n gabhadh tu dhìom i.

Ort a, &c.

XVI.

Nuair a theid thu 'n tigh-òsda,
Na h ol ann ach aon deoch.

Nuair i, &c.

XVII.

Gabh do dhrama na d' sheafamh,
Is bi freasdlach mu d' dhaoineadh.

Gabh do, &c.

XVIII.

Na dean diuthadh mu d' shaitheach,
Gabh an ladar no'n taoman.

Gabh an, &c.

XIX.

Dean am futhar do'n gheamhra,
'S dean an samhra do'n fhaoilteach.

Dean am, &c.

XX.

Dean do leaba 's na cragaibh,
Is na caidil ach ea-trom.

Dean do, &c.

XXI.

Ge h aineamh an fheorag,
Gheabhar feol ar a feadain.

Ge h, &c.

XXII.

Ge h uafal an seabhag,
Is tric a gabhar le faille e.

Ge h, &c.

*Tha mulad, in a mulad,
Tha mulad gam lionadh.*

ORAN le ——— ga leannan.

I.

SI culladh mo shugraidh,
 Rir'n mo dhultadh san urir fo,
 Si'noig bhean 's deise,
 Ghabh mi ceid moch diluain oith,
 Ach nar miste do phisich,
 Gad roibh mise ann an gruaim ruit,
 Bidh mi tamal fo thùrsa,
 Bho dhuilt u luim gluafaid.

II.

Si n lilli bha boigheach,
 An oigh 's feair buaghin,
 Stu ùr rose a gharaidh,
 As aile cuir snuaidh ort,
 Cul clannach 's feair orduigh,
 Fiamh an oir airgach dual dheth,
 Aoghaidh nàrach chùin bhanail,
 Cail mhalla gun gruaman.

III.

Suil chorrach ghorm mhothair,
 Nì na h oig fhir a buaradh,
 'S glan t fhir-fhuil air lasadh,
 Le maiseadh ad ghruaighin,
 Beul 's binne nì maran,
 Fiamh gaire gach uair ort,
 Luim a bait bhi gad phogadh,
 Na bhi gòl air fion uabhrach.

IV.

Brollach mìngheal mar t shneachd a,
 Thig o chreachin nan fuair-bheann,
 Corp feang air dheò chuma,
 Dh fhas gu furanach fuairce,

Tha do t shlios mar n cannach,
 Na mar eal air na cuaintin,
 Calapa cruin nach iar gartan,
 Shuillidh faiche gu h ualach,

V.

Strom mo chroidh air a ghuin leat,
 Cha mo chuifsin de luanach,
 Slion mhor buaghin 's raife,
 Ruidh bras roibhd fhuil uaifh,
 Dh fhais u fo'nni deas finealt,
 Soithimh siobhailte suairce,
 Struadh nach roibh mi flu puista,
 Dheanin sugra ri'm ghruagaich.

VI.

Bheirin greis leat air thaileasg,
 Greis aig caradh do gruaige,
 Greis eile gad feogadh,
 Ann an fomar an uaigneas,
 Cait m bheil i san tìr seo,
 Na shinigh ri m huaidhsa,
 Gad a bhig iad fo'm raoghan,
 En tu thaghan nan uaslen.

VII.

Cha'n fhacas bean taogisg,
 N taobhshe do chruachan,
 Gad do tha iad do airinnh,
 Se t alachd bheir buaidh orr,
 Cha mhinistear sgiorachd,
 Gan ftriachda mo ghruagach,
 'S mor a baunsa fear leomach,
 Chuiridh òr ann ad chluafabh.

ORAN le Ian Mac Ian Mhic Alean do thriù
nu bain Eiggach.

I.

MARABHAISG air no mraian faibhair, X
Nach gleadh an 'n ann t lachd,
Tha mu cluasain air fais boughair,
Le gleodhair an càintagh,
Nios bho chladhigh iad bho rioghoilt,
Leigum striann le n ainleas,
'S tarnnidh mid gu aite dibhair,
Bho mhithlachd un caintigh.

II.

Nuair a thoifach iad ri turrach, X
Gu n' uimragh air baindeac,
Thuig iad a ghrois sin air umradh, X
Be tulagidh n' aighleas, X
Sann a sin bha scipidh dùragha, X
Nach duiltaigh an n aireat,
Bha droich charagh air n curcin, X
Breud na sturicen caim orr. X

II.

Sann a sin bha firram farram, X
Chiris charris chainnigh, X
Thailldh gach neach u dol seachud,
Gum mo cloach le gleann e,
Bho chaidh iad gu tipa tapa, X
Mìsg a phrasgan bhaindreach,
Geoileach air mnaian nu tàrtrach, X
'S droch cleachdadh se dh uinfaidh.

III.

Dhuinfaidh iad bhi beara scaitach,
Lafonta le coinntin, X

Gun aon te ri tobha'rt snafagh,
 Siad fo bheairt cho comhngheas,
 Gad do charich Dia caill dreach,
 Caon air ascaon theantagh,
 Mile marra bhaifg air a bhaidean,
 Thuig an tlachd air aunntlachd.

IV.

Gha raibh crummach cha raibh callich,
 Cha raibh bean ga seanndachd,
 Cha raibh bean uaisil na callin,
 Bean bhaltigh na baintreoich,
 Nach tug a mach na frimir freamir,
 Sid an n eanguch aingolt,
 Fallis gach te air u malidh,
 Bhui bhailurteach a fealtun.

V.

Nuair a 's fguir iad do na th iongin,
 Thion iad air na tharmibh,
 Tharing te ghuidh cuigeal dhùrach,
 'Stabann mìnne gheal marachan,
 'S nach bu caolidh na sitigh,
 Sea gu libha ballchruinn,
 Deas a leisgidh ann fo griofach,
 Aig ro mhiad na starrach.

VI.

Nuair chunnig bean na cearsla,
 Lafer ann sin n aubhras,
 Chaidh doghairn air bhubu 's air bhraisa,
 Air chaisa 's air chonntachd,
 'S mor gum bear du neach a feachnagh,
 Na glachdagh sin n aim sin,
 Ruig i air cuailadh mor battagh,
 Sraig i ann fo cheann iad.

VII.

Rinn iad a sin feorsa sith chaint,
 Striochd iad le cionn an fìdh,

Bha n anail fios fo nios,
 Mur ghearran gniobh an galla crann,
 'S beig an tuinidh iad bhi fgiùth,
 Na fonnidh miod na tallmrach,
 So luighid cuile a bhear dhroch-chioridh,
 Le ionghin na baina croig.

ORAN le Ian Mac Alean Mhic Ian Mhic
 Eughun, do Mhac Cluicas nuair a mhuidh air
 Ian gu cumadh e ceann u n amule suas ris.

I.

MARRABHAISG air an t shaigil,
 'S marig daine ga bheal e mar leannan,
 Strioc leis a bhi daonan,
 Gu blaomonach umladh carrach,
 Fear ga'tor e morran,
 Do itoras do nigh 's tu ghearas,
 Bigh mall air ga chuinn sin,
 Faighuch e n cunnort n t an am.

III.

Na tuigidh tu mu nador,
 Fhir graidh cha neal u nad tarigh,
 Scoltach pairt gad ghuilan,
 Ri stuir fhear gun fuil bheachd rodh mhath,
 Bheir e corrum dhuibailt,
 Do an umpidh gun n uil gun anidh,
 'S thorluim gur t shoile an doigh sin,
 'S na daine coire a cumal fallibh.

III.

Na faicigh tu mac cluicas,
 Cha n fhear sugradh mar mu bharal,
 Cha raibh eriabh cho gorrach,
 'S gun n earigh e oran na ellin,

Gad

Gad cumansa le'm bhriaribh,
 Suas scealachd air tuata dannin,
 Nuar ghabadh mid ga comhni,
 'S easan gu mòr is mu bannach,

IV.

Bha mi laidh blàbhean,
 Mar Ian faibhir na thearadh,
 'N commuin na clàrsach,
 Thar m biodh luchd danidh teannaí,
 Gun deanain fhion is Ruadhri,
 Duannagin beg do rannibh,
 'S dheoidh mid deoch brighor,
 A bear-lium na meaduch do bhannich.

V.

Bha mi laidh na stroine,
 Marr ri luchd eolais is ain-eol,
 Nuair chrunnichidh na gaghail,
 'S an doibh sin dheiligh gach ceannas,
 Shir Ian is Shir Domhnuil,
 Sa Cornuclear mòr Mac Mhic Alean,
 Fear eligh do m luchd iaragh,
 Alistar liadh Ghlinn a garadh.

VI.

Nuair crunnachidh mid gur campa,
 Leir ceann fhinnachin meanamnicha mearra,
 Sin n commuin nach treagidh
 'S bhiodh slathghunas ebhin air thallibh,
 Gu faighun fhion le'm ràphart,
 Pairt do n na bhiodh ann san t shearaig,
 Is thearidh tusa an n uair sin,
 Nach cummaidh tu suas ceann n amill.

VII.

Cka 'n ininis mi mo cruadal,
 Mu gluais iad g n deachigh mi mearrachd,
 Gur thiad fallibh na n uaibflin,
 Is buana ta mi ga ghearran,

Gu roidh mi mar ri daine,
 Dheanigh faibhachigh 's charraid, X
 Ufa a neil o laochan,
 Id bhuachile caorrach aig balidh.

ORAN le Lachlin Mac Ileon do thigh collo, do
 Lachlin triath colla bathigh 1681.

Tune, *Wat ye wha I met yestreen.*

I.

MARA bhaig air n t fhaghal cruaidh,
 Gur laidir buainn n carruch e,
 Cha neal mìnaid ann sin n uair,
 Nach bi e gluafid mearachdach,
 Aig fheobhas a bhios a sgeaibh,
 Bheir luchd bleid n arigh gha, X
 'S gun dannich mis orm fein,
 Gum bu bhreig a ghealighchin.

II.

Ni sin thaghas tu bhi id laimh,
 Se gun daill gun bhearchd ann,
 So bhi glaist ann n taigh ftoir,
 Ga be òr na eallich e,
 Na duine masgilach oig, X
 Ga n cuir an docas barrondais,
 Sid e seachad mir o feir,
 Och òin threig mu bharol mi.

III.

'Tha fear fa caibeal fo thios,
 Ghaig ma tshnuagh go maillirteach, X

Ri

Ri bu dhreachar do gruaidh,
 'Naim bhi bualladh crannanin, *
 Bu glan do ruthagh is do ghrìos,
 Ri ol fiona an tallachin,
 Gheobhin do caidrich 's do rùin,
 'S gun dalibh mo mhurn bho calidh tu.

IV.

Cha bhi mi tiachd air do bheas,
 Bho nach gnìnhin ballich iad,
 Cha raibh u tasgal air feid,
 Thug luchd tead 'anarigh dhuit;
 Bha u machdonta ri mnai,
 Ri aos danna carruntach,
 Sga bu cruadalich do lamh,
 Ri bho blaidh ri carid u.

V.

Bu mliath lamhsichigh tu pìoc,
 Bu ceannert pìob is brattach u,
 Bha ud mharadar air feidh,
 B fhear dh'earidh bradan u;
 Bha ud mharcich ann so chuirt,
 Air each cruighach aiganach,
 Bha ud sgìbear ri laidh fuair,
 Gu triòchd ann so cuain shafinach.

VI.

Ni mi do tshloinidh gu foil,
 Cha bhi strò na barachd ann,
 Thanig u bho Lachlin mor,
 Mac Ieon a ballol dhu;
 Do tshlennidh dirach ra lorg,
 Gu Sir Eoin mac Aleansa,
 So n'aim comharla na gleòis,
 Gun tu bi beo gu farrich iad.

VI

VII.

Thanig tu bho tshliochd Ian mhor,
 'S bho mheobh oig bu bhannala, X
 An t Earladh sin bhair an Rùit,
 Bha u dlùigh id charid dha,
 Cardis Dhomnuil guirm bho n tùir,
 Cosgidh crùinn gu scairapach, X
 'S do dh Ian Muidortach na'n ceid,
 Gun tug e ceilidh clannal ghout.

VIII.

Scair u Dhughil oig na steud,
 A dhuilt beam luchd elontadh,
 Rinn do pairt ri moror mair.
 Thaibh no mnai ta ceangal ris;
 Seonaid mathar Lachin mhor,
 N'ighin mhic Leod thearadh ad,
 Bho thanig tuis as o cremh, X
 Gun cuir e cleth mhic Calen u.

IX.

Mac Leod fo cinnidh gu leir,
 Gu roidh geir gad ghearransa,
 Chail iad itich as o sgeth,
 Bho n laidh threig o n anail u,
 O n chaisdeal tirim san aird,
 Thoisich o pairt barrantail,
 O n cardais sin druim air dhruim, X
 Tiglin air linn gun charachidh.

X.

Ja tutigh tuis ann am blàir,
 Na corrag garibh ri fearaigin,
 e mac Innabhan 's mac Neil,
 Dhianidh erigh bhearadach; X
 Iac mhic Alister bho n tròim
 Dheanidh torachd elibh ort,
 Igh mac Intoisich fo rann.
 A bualigh gu lann farramich.

XI.

'N tigh crubhaech u bho thuis,
 Sa thuig dhùin ò sealadh dhiat,
 Diann sin ubhal ga thoil fein,
 Ans gach gleus m bean a rinn,
 Bho thig am bais air gach feoil,
 Sa theid m foid cur fharis air,
 Sa spirid a ghunfadh Dhia,
 Os e fein o cheannich e.

ORAN *le Andra mac Eibig Eraghael, do*
Bharabra Filarton, 1698.

I.

THUEGAS gail nach fallinach,
 Do righin na cuaich fainagich,
 Cur boedheach dualach àrbui e,
 Mar aiteal dearfadh thead.
 Gur bocdheach &c.

II.

Gruaidh na crughach nador ghuit,
 Tuìs ratha 's aridha dealbha fin,
 'S gach th, aina buaigh mar a b fheair,
 Bheir diana fa chaidh eig,
 'S gach, &c.

III.

Gu maifach minneal tabhachdach,
 Ann sgach gnai neo fhalinach,
 Aignigh seaibh neo ardanach,
 Gun n fhalinidh fon ghrein.
 Aignigh, &c.

IV.

Sùgach a nain màrran u,
 Cuirtail mara babhaist ghith,
 Smath thig fatigh garidh dhuit,
 Bho claragibh do bheul
 Smath, &c.

V.

Gur misle poig na meallanin,
 Si 's cinnich glòir gun n amideach,
 Bheir briadh a bèoil 's thanalach,
 Neach anachdrach bho n euig.
 Bheir, &c.

VI.

Uchd nach crìon ri thaisbanidh,
 Bheil da chèch cho tlachdinhora,
 Bhunn gach croidh gu aicadin,
 Fo ghlaibh aic fein.
 Bhunn, &c.

VII.

'S caoin fo gann a feang-corpan,
 Si 's maolla gluinn 's callapinin,
 Troigh bheg chruinn gun gharacolach,
 Nach failter garibh air fèir.
 Troigh, &c.

VIII.

Chaidh cluidh na teasa a th alaban uain,
 Air gloinnaid bhèus gun chearbucha,
 Cha d' fhain e ann fa ghearmailte,
 Gun dol gu dearbh n ghreig.
 Cha, &c.

IX.

Beair gur mise bhuaighichigh,
 Fath le'n cuirte cruagh tshuim ort,
 Cha fhear gun àgh sa n'uair sin mi,
 Na buannichin u fein.
 Cha, &c.

X.

Ach 's cruaidh n'cais mas fuarachidh,
 A ghaobh mi n'aite truaighicantachd,
 Beair dhomh mar a buainnich mi,
 Mi bhi fa n'uaigh a pèin.

Beair, &c.

XI.

Co chuala n'aill na chunnig e,
 Na thuair ad naidar tunnichidh,
 Gach uaisle bheridh urram dhuit
 Gun crunnich iad ad chrè.

Gach, &c.

XII.

Ga be tu tholfa duiltidh ruim,
 Cha onoir dhomh bhi diubhaltach,
 Mo tshoridh làn do durachd,
 Bigh ad t uinsidh le mor speis.

Ma, &c.

ORAN a rinn Iain Mac Aillen Mhic Iain Mhic
Eoun, do dhibhist inighinan, bha te dhuibh ga
mholadh, 's te eille dhuibh ga dbiom-mholadh,
agus te aig cuir an geil nach raibh faolom aige,
agus te eille I'grath gun raibh rud a bear aige ;
morrán do thuigsa nadare.

Air fonn, Fail il o ro, fail il o, fail il o ro, fail il.
o, fail il o ro, h' ùl il o ro, fail il o ro, fail il o.

I.

O' Nach dfheadadh mo thog-bhail suas,
Ach teaguisg nadair thoirt dhamh le
buaidh,

An te ata a gra'tin gu bheil mi trailoil ;
Cha neil mi a gra'tin nach faidh i'm fhuath.

II.

'Smóran caochlaidh a rinn i,
Mar do thoiltinich mise an grìomh,
An caillin daonta ga raibh mo shaor-ghraidh ;
Gu faic an saoghail mar toillum i.

III.

Och a dhaoine nach creid sibh uaim,
'S mi ag toirt mar aoisaid dhuibh 's gach uair,
Nach mu' mo ghaolfa air a chaillin th' shaorfa ;
Nà fuinnach saobhidh air fùil an ùain.

IV.

Gad thearidh cach go ma toill-learn ù,
'S fada a dhabh fùd o' ma ruinn,
Tha mi cho seachanach air 't fhaicin,
Sa tha bradain air a bhuirn.

V.

*Nuair bhios caich na codail seamh,
 Gar tric le maighnadh ruim a ghrath,
 Nach mu' mo thlachfa a dhèl na falgadh;
 Na h' aig an lachaigh a dhòl air snaimh.

VI.

A challain mhoghair is moitail deallamh,
 Gad tha do ghruaigh mor an corcan dearg,
 Tha mi cho fuairach mo'd ghaoil a ghruagach;
 'S ata càt na luath air lùch shealg.

VII.

A challin bhaintidh labhraidh cuinn,
 Cia fada cam-bhuidh rea do chùll,
 Cha 'n eil mo ghealsa air 't uangnas cainte,
 Ach mar tha dall air learsin fùill.

VIII.

Th eir mi frinn a bhrìdh mo fgeoil,
 A thaoibh 't uaisle agus fuaircis beoll,
 Nach bheil mo throm-chean ort a dhoin-a-ghaoil,
 Ach mar tha drongair air bhi aig-oil.

IX.

Bha mo chairdin am baroil dhiom,
 Gum bè do ghradhfa mo naimhaid chloidh,
 Do phog le failte cha dean i slath dhamh,
 Ach mar ni an t slaint do 'duine thinn.

ORAN *a rimmidh do dh' Ian Mhac Shir Ruairidh
fear thaillafgair ; le Ruairidh Mac Mhuirich.*

I.

A Choinich cuiramaid le cheile,
Deanamaid fùrain gu'n eislainn,
Ga'nach cluinntair ar 'n eabhach ;
'Sceart innan ga'r 'n aoibhair :
Thùg a ghoinfa troim chreachid orn gu Dòmhail.

II.

Masa coimpanach dhomfa ù,
Druid ruim 's cùn comhail,
A choir 's gun iomaridh mìd comh-luath ;
O'na 's ionogainich bhroinn sinn !
Dhomhfa as goirtis gun chomhnnidh, 's cha fu-
graidh.

III.

An nì tha uait ann fa'n àmsa,
Sè nuaidhich mo chàsa,
Mo thruaigh i's cha ghànn è,
An dèis na th' uair mì do dh'aínn-laimh
Dh'inthrig fuachd an droch gheamhraidh gu h àr-
orùm.

IV.

Dhalabh folas mo latha,
Dhòrachich m' oiche gun aidhair,
Cha 'n eil lanntoir nam raghid,
'Sgun mo choillín ri faithin,
Tha luch 'm fheineachd nan luidheadh fa'n uir-
orr.

V.

Bàs an Ioin so ma dheiridh,
Rinn ar leona gu foilair,

Sa chùir air folas an goinidh,
 Dhuifg e bron an Ioin eile,
 Dhag e dòrt thromach errar * mo m ghiùlan,

VI.

Co chunnaig na chuala,
 Sgeul 's trùima fa 's truaidh,
 N'am beum guineach fo bhuail oirnn,
 Rùg air cùmant 's air uaislain air dùcha.

VII.

Se fiol leod an fiol dochair,
 Siol gun folas gun fochair,
 Siol na broine is na bochain,
 'N fiol dorainneach 's goirt a rùg fguirs orr.

VIII.

Se n clàr sgith † an clàr raibh sgith,
 Clàr na dibhail 's na dòsgain,
 Clàr gun 'n eibnaeas lann ofnùibh,
 'N clàr geur nan clàr goirta an clàr tùrfach.

IX.

Cneimh air chneimh fa chneimh chràiteach,
 Na feana chnaimhain ga 'n àrach,
 Na 'n ùr chnaimhain 'n dràsta,
 Sgriob gach la' gar fàfaigh,
 Gur tric tàthaich a bhais toirt spuill dhin.

X.

Tha mi aig rathain le ceartas,
 Thaobh àbharachd 'm aichaid,
 Nach fearr e ri chlaistín
 An t'oilc cratach na fhaicain,
 Sclaon a dhaig a feann fhoicil o thùs e.

XI.

Leafach fuidh air mo ghruaidhin,
 'M Iain tighearnait duafinhor,

Cheafda

* *The coast.*

† *The Island of Sky.*

Cneafda coinnseafach buaghail,
 Bhi na lùidhe gun ghluafid,
 Gradh criodhe fa'n uaigh air a dhùnnadh.

XII.

'N inghinn Alastair chrìodhe,
 Rinn do fgarradh mo riothinn,
 Fàth mo gnrùaimain air tighin,
 Mo sgeul gailleadh a rìghaist, X
 Nach faice mi nar dìghaist fu'n dùnn sibh.

ORAN le Mari inghinn Alastair ruadh do
 dh Iain Mac Shir Tormaid Mhic Leod air factin
 bra thombac uaith.

L U I N E A G.

Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Fa lil o hu lil o,
 Ho ri ghealladh hi il an.

I.

GA do reach mi 'm leabuidh,
 Cha' na codail is miannach lium,
 Aig roimhead na tùile,
 'S mo mhùlin gu'n iarann air,
 Tha mholdair ri pàidh, X
 Mur a cailtear am bliana mi,
 'S feimail domh faithain,
 Ga do ghabhian an 'n iasud i,
 Hi il u il agus o, &c.

II.

Tha mo chion nair a chlachair,
 Rinn 'm aigne a riarachidh,
 Fear a bheul mheachair,
 Ga tofdach gùr briarach u,
 Gu faithain air 'm fhocal,
 Na caistail gad iarain iad,
 Cheart aindeoin mo stàta,
 Gun a charich sud fiachain orm.
Hi il u il agus o, &c.

III.

Ga do thuirt mi riut clachair,
 Air 'm focal cha b' fhior domh e,
 Gur rioghail do th' shloinneadh,
 'S gur foileir ri iaraidh e,
 Leodach ur gèfda,
 Foinnh beachail glioc fialaith ù,
 Do th' shliochd na'm fear flathail,
 Ba maith 'n ceann chliaranach.
Hi il u il agus o, &c.

IV.

Ach mhic ad Shir Tormaid,
 Gu soirbheach gach bli'ana dhuit,
 Chuir buaidh air do th' shliochfa,
 Agus piasach air th' iarmadin,
 Chuid eile chlann t' athair,
 'S gach ràdhad ga'n trialadh iad,
 Sin is tòradh mo dhurachd,
 Dheò anrènn mar bu mhianach lium.
Hi il u il agus o, &c.

V.

Nuair theid u do'n fhìreach,
 'S ro maith chinneas a'm siaghach leat,
 Led lothinn chomh ghleulda,
 Ann ad dheidh nuair a thrialladh tu,

Sin is cuilibhar caol cinteach,
 Cruaidh dìreach gun 'n fhiaradh ann,
 Sealgair na h elid,
 Sa choillich fha' lia chirce,
Hi ihu il agus o, &c.

VI.

Tha mo chionn air an Ruaridh,
 Gur luainneach mud fgeula mi,
 Fìor bhoinneadh geal fuairce u,
 Eheil naiflaidh na pheacagaidh,
 Air an d' fhas an cùl duallach,
 'S e na chuachagan teud buidhe,
 Sin is ùrladh ghlan shuairce,
 Cha ba thuairfgeul breugadh e,
Hi il u il agus o, &c.

VII.

Slàn iomradh dhuit Iain,
 Gu mo ràthail a gheiridheas dhuit,
 Stu mac an deadh àthair,
 Bha maitheafach mearachail,
 Bha gu fuarbhailteach daoimaircach, X
 Facilteachail deirceachail,
 Ceannart air trup u,
 Na cuirte leat feim erra.
Hi il u il agus o, &c.

VIII.

Gur h àlluinn a marcach,
 Air each an glaic diolait u,
 tu cùmail do phearfonn,
 Ann an cleachdadh mar dh' iarrain dhuit,
 Thigeadh sud ann ud laimhsa,
 Lann spainteach ghoim dhias fhàdda,
 s paithair mhaith phioftall,
 Air chrìos na bàll fuiomhanach.

LUINEAG.

*Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Hi il u il agus o,
 Hi il o ho ri nan,
 Fa lil o bu lil o,
 Ho ri ghealladh bi il an.*

*L A O I D H air a Bhais le Dùghal Mac Pherfor
 ann a'n Trotarnis,*

I.

N Cluinn u dhuine bi na 't fhaicail,
 'S maiduin na 'h aif-eiridh dlù dhuit,
 Eisd an troimpaid 's thoir un 'n araidh,
 Guth an anghael thig gu 't iunfaidh.

II.

Ga sochair u air do leabuidh,
 Cuimhnich gur h aithgharra an uine,
 'S mo tha cùram ort mu t anam,
 Greis ort gu h eallaibh is dean t uirnigh.

III.

Cha ni n ùirnigh ghoirraid fhiùnnair,
 Cuimhnich a dhuine ne cùis dhuit,
 Bheir a'n ùirnigh ni dhuit buinnaig,
 Ort gu'n gaille à air do shuilin.

IV.

Cha do cràinnich à riamh do shalchair,
 Do ghor na gh airgaid na gh iuntais,
 Na ghabhair an eirig t anama,
 Greis ort gu'n dearmoid 's dean t uirnigh.

V.

Mo nì u t uirnich le creidaimh,
 Cha neil teagamh dhuit an eisdachd,
 Rùig le dùrachd an luchd teagaisg,
 'S hoir freitach nach dean u eacoir.

VI.

Cuimhnùich air do mhoidean baiste,
 Gur a fasta iad ga'n geil ù,
 'S mur treig u raodhaid 'm pheacaidh,
 Glaifair u'n ionad na peine.

VII.

Gu ionad na peine a sheachnadh,
 Bi gu faicleach air do ghiulan,
 Cùm na fainta is treig gach cleachda,
 Leis-an raibh 'm peacadh gad lùbadh.

VIII.

Cuimhnùich gach bliana chaidh feachad,
 Gur h aobhair airstail is tùrsa,
 A bhith sinuainteachidh mar thachair,
 U bhith peacachaidh le dùrachd.

IX.

Ach ga nach strìochd u diugh do riodhailt,
 Led cheann labhairt briaraich beulach,
 Cha bheag a chuis eagail Dia dhuit,
 Nuair t thig fhiachain air a bheulaibh.

X.

A huile nì bha e aig iaraidh,
 Bha u diùlta riamh a dheanùibh,
 Do chogais a togail fianais,
 Leis gach gnìomh a nì droch sgeul ort.

XI.

Ach cliù is moladh gu raibh gu fionùidh,
 Gar Dia am bheil iochd gu faibhair,
 Nuair nach b'ùrra sinn 's na fiachaibh,
 Gun a thoillaich Crìost am paidhe.

XII.

XII.

Ach tha ar nanamanin an cùnnart,
 'S aobhair mhullaid dhuin e 'n drafta,
 Gu breithamhnuis bli gar cuiridh,
 Summanaigh a teachd gun dail oirn.

XIII.

Mar tha an foisgail fein aig teagaisg,
 'S aobhar eagail ann sgach aite e,
 Gun tig breithamhnuis mhic De oirn,
 Mar cha e fein aig rathain.

XIV.

'N tì dh fhuillaing a chorp a cheufaidh,
 Sa reubadh le sleagh 's le tairnain,
 Sa dhoirt fuil a thaoibh gu frasach,
 Gu sinne a thoirt a steachd gu fàrois.

XV.

Thig e le fuathais cho sgreamhail,
 'S nach feadair airrais mar dh eiris,
 Treigaidh muir is ùr is talamh,
 Duibhaidh a ghealach sna reulta.

XVI.

Dèibhaidh a ghrian tha na coinneal,
 Gu'n deid teinneadh ris na sleitaibh,
 'S thig ar slainu-fhear 's na h ainghail,
 Clùmail coinnuibh ann 's na speura.

XVII.

Duisgair an sin sluagh no cruinne,
 Theid a'n criunnachidh le tròimpaid,
 'S laidair cumbachdach an ùrra,
 A beir iad uile a dh iunfaidh cùnnatais

XVIII.

Sa chuiris ri cheile na cuirp sin,
 Tha na dùs air falabh 's na smuraich,
 Sa chuiris anan ann 's gach colluin,
 Tha air cnamh na terraibh ùrach.

XIX.

Liubhraidh an talamh uile,
Corp gach duine thuair e fein dhuibh,
Is bheir an fhairge cùntas builleach.
As gach duine mar an ceudna.

XX.

Cruinneachidh uisge is gaath na sgap iad,
Dheith gach carcais fada o cheile,
'S theid an ceangail suas gu doighail,
Eidair fhuil is fheol is fheithin.

XXI.

Bheir am breithamh laidair smachail,
Fraorc do gach neach air eacoir,
Peachanuibh diomhair gu follais,
'S gach aon-chronn foilleir na'n aodean.

XXII.

Nuair thig iad air beulaibh bàrra,
Bigh an t anam a toirt riasant,
E bhi na spiorad neimh lochdach,
Aig na thruail an corp e cheud uair.

XXIII.

An corp cuir cionnt air na fuilín,
Gun a lùb iad e gu farmad,
'S gur iad a bha deaniubh iule dha,
Ann 's gach tùran an raibh e ainmail.

XXIV.

A'n tuil a cuir cionnt air na lamhain,
A bha deanuibh gach gnothaich fallachidh,
Goid fa braid na gh fhaod iad fhaithin,
Spuile thighean muirt is marbhadh.

XXV.

Na lamhain cuir cionnt air na cofaibh,
A bha air àstar falbh gu slubhlach,
'G iaraidh coram fadda is farfuinn,
Air na dacine ceart u spuiligh.

XXVI.

X
 'Gh aindeoin na tha ri 'gh raitin,
 Tha 'n dràsta na aobhair dhuime,
 Cha deanidh iad sin a-mheirlaigh,
 Mar a bithegh càch gan guilain.

XXVII.

'S cha ne na cofaibh bu choirich,
 Ach a criodhe foillail falsach,
 Ga chuir a ghoid cuid gach duine,
 Ga bann bhar mùllach na beann e.

XXVIII.

X
 Tha 'n faoghail dorachia gun bhi foilleir,
 Tha e lan do thainnuibh mhealta,
 Tha e aig iaruidh a ghiunfaidh a bharachd,
 Tha e lubach carrach sanntach.

XXIX.

Bigh Crioft air cathair a cheartais,
 A dioladh ris gach neach mur bha iad,
 Gu h araid bho 'd thuair e masladh,
 Sa bhidh le tailcais ga àichaidh.

XXX.

Smur a chuala finn bho thoiseach,
 Nuair a theid gach olc o 's n àrd orra,
 Cuirrear iad air an laimh thoifgeal,
 Aig a nochdar iad ri naimhaid.

XXXI.

Gheimh an lamb dheis orduigh gluafaid,
 I bhi tarruing suas gu laraich,
 'S bheireir flathneas mar dhuais dhoibh,
 'S cluinntair gùth an 'n uan aig radh.

XXXII.

X
 A mhuintair a rinn an ceartas,
 Gluaisdaigh iad a steach gu farois,
 Don rioghachd sin a dhorduich Dia dhoibh,
 Far an bi iad gu dillin sabhailt.

XXXIII.

Sa 'n lamh thoifgail bho nach fiach i,
Sgiurfar iad gu riailaidh grainoil,
'S mar a bha fa 'g iunfuidh riamh doibh,
Liubhrair le Dia iad do Satan.

XXXIV.

Is bigh iad an 'n iofroin ga 'm piana,
Losgadh gach ial is nach cnamh iad, X
Sgreiddail is diofganaich fhiacra,
Gun solas na foille na faordraich.

XXXV.

Nise buillichibh gu diaidhigh,
A 'm futhail tha gun trial gar làthe,
Gluafaibh ann an follas Chrìost,
Cho fadha 's ni a ghrian oirbh dearfa.

XXXVI.

Bho n fe fein apaidh air fiacha,
Na diochainichibh a chairdan,
Mu 'n teilg e do dh i froin fios sibh,
Beannachd Dhia dhùibh 's tuinndaibh tra ris.

ORAN a rinneadh do dh William Mac Brathair
Mhic Leod na Hèarradh. X

I.

OROIDH na dha le dùrach uam,
Gu cuirtair deis a cheoil.

II.

Gu guala threin na lùraichin,
Na brattach cùrigh froil.

III.

Gu marcach cùrsach pillaineach,
E 'n gluais a 'n cinneadh mor.

D d 2

IV.

IV.

Se mac fo dhag an t Alastair,
Glac gheal a mhalairt oir.

V.

'N t William fo chuala sibh,
Air am bheil na buadhain còr.

VI.

'S tappuadh gafda cruadalach,
T aigne uibhreach mhor.

VII.

Air an d fhas 'n cùl fniomhanach,
Nach brist a chis 's nach leòn.

VIII.

Gur fada bachlach dualach,
Tha càfalt gruaig an 't sheod.

IX.

Mar tharruing theudin chlarfachin,
Bui cleachdach air dhreach oir.

X.

Gruaidh is ro mhaith siola.
'M bheil fùil na rioghraidh mòr.

XI.

Tha fuil chlann Riogh Lochlain ann,
Ma 's fìor mo thoiseach sgoil.

XII.

Sa 'n fhuil uafal leonnach,
Nach traigh mar a bhuinn mhor.

XIII.

Tha do chairdais dilas,
Ann a fùnn-leitir na cleoc.

XIV.

Gnr a farfuinn fuighantach,
Do phairt ri Dughail òg.

XV.

Chaidh a chlù thar dhùchana,
'S be fìd an dùchas dho.

XVI.

I.e luchd falbh na h earin,
Ga 'm bi na teudean ceol.

XVII.

'M fear liath tha an loch-aircaig,
Gur h aite leis u bhi beo.

XVIII.

'S càrraid Mhac Neil Bàrra ù,
Gun fhear a thoibheum beo.

XIX.

'S carraid do 'n Iarla Ilach u,
So rinn a mista mor.

XX.

Mharadh riogh fear mhùille leis,
'S cha d roinn sùd bùinnaig do.

XXI.

'S g airribh do na cùlagaibh,
Is glachaibh iùrran og.

XXII.

Mac na 'n craobhidh fasanuich,
Gu neart-mhor ann a dhorn.

XXIII.

Na bhuantaghl 's na bharranta,
Nach tarruing duine tha beo.

XXIV.

'M bheil maifa agus riobha,
Sa dhearfe air griefa 'n rois.

XXV.

Beith dìreach earr na shionadh,
Ceir is fiodagh gorm.

XXVI.

Bàrr fiùnn dòfrach gun chroinn lochraidh,
Sreang le 'm breisnaidh toir.

XXVII.

Cuilbhar spainteach cinteach dha sùd,
Thilgeadh graina 'm feol.

XXVIII.

Bho d bhois lùthair ri còsg fùdair,
Dhamfìgh fuil an neoin.

ORAN *do'n* Olladh Shasgunnach, *le* Duine-
uasal Araidh. *Air fonn*, Alastair dubh a
Gleanngaradh.

I.

A N * tolladh thainig a' fasunn,
'N coinnibh re masl' thoirt do dh' Alba;
Ge d' fhuair e suaiceas da chleachda
Na asdar air feagh na'n garbh-chrioich;
Cho luaithe ràinig e dha-thigh
Gu garaidh altrum an t shean-bhrùic;
No rug an trùileach an afaid,
Do bhreugan as-caoin 's do shalachar.

II.

Ach 's è 'n Donas fein a spor thu,
'Thug an toil dhuit gun a chàileachd;
Ba chomhartaich dhuit ris a ghealaich,
Bhiodh tabhunn re Clannabh na'n Gaidhil:
'S olc a thrù nach tug an aire
Ma'n raibh thu cho labhara, dhàna;
Nach è 'n cù is cruaidhe dealurn,
Is doimhne a ghearras a nàmhaid.

III.

'S dearbha nach fiach leam it' islair,
A spilleadh na tharaing a balg dhuit,
'S math a dh' fhònas leam a gheadhach †
Shliom, ghlas, laghach, ga' d' mharbhadh:

Ceapog

* A doctor.

† A goose quill.

Ceapog bhog challtainn gun chorrán, X
 Gun ghuin, gun oirin, gun chalg orr', X
 A lotas do theanga's do cholunn;
 'S comh-burge re toran mhealgan. X

IV.

Cha 'n'eil mi creidsinn ga rìreadh,
 Gur Iaineach friamh na bèiste,
 'S ann a fhuaragh e le mhàthair
 Re coigrich le nador Vènus,
 Balach gun mhogh, lonlan miosguinn,
 Traill neo-mheasail air féin è
 'S tusa an fheadh a chuaidh a dholaidh,
 A dhùbail boladh air brèinid.

V.

Ach cha 'n eil coille gun a crìonach,
 'S biodh clamh-eoin lionar 's na seòcabla,
 'S ainmihh re fhaotuinn magh cruineachd,
 Gun bhuilgeir ann gun fhòtas, X
 Tha coi-measg re fhaighi gu minig,
 Ann sna * geinichin is bòiche, X
 S cha 'n iunadh ufa bhi ad thrustar,
 A'd thàir, 's ad ghufgull do d' sheòrsa. X

VII.

Gur tu an losgunn sleamhun tar-bhuidh,
 'S tu màigein tairgneach na'n dìgin, X
 Gur tu dearc-luachrach a chàthair, X
 Re snèg 's re magaran mìltich,
 'S tu bratag fgreataidh an fhàs ich,
 'S tu 'n t sheilcheag grànda bhog lìtheach,
 S tu 'n cartan nach fhuarasta thàrsainn, X
 Uait na thàras tu na ad iugn.

VII.

Gur tu 'n sgonnachù gollach, sgallach, X
 'S tu tramasgal falach gach fas-phoir, X
 'S tu

'S tu foplach a's moll na fasgnaig,
 Ann àm fiol reachdair a chàthadh,
 'S tu tom-odhar an tombacadh,
 Gur tu frad feachda o bhlarabh,
 Gur tu croman-iuch' na healtainn,
 'S tu nois mìr-cagnaigh nam Bàrdun.

VIII.

Gur tu fuidheagan an aodaich,
 Gur tu chnò-chaoch an fhìr fhàfag,
 'S tu a' madadh-allaidh air chonbhadh
 Gur tu meas toirmisgte a ghàraidh.
 'S mer tha da bhèusan a bhàlaich,
 A bhruid air carradh ad nàdor,
 Cho 'n iùadh ge d' tha u sgreamhail,
 'S an fhail ann san deachaidh t'àrach.

IX.

Cha ba tu'n dreathunn na'n cuileann,
 Na tiubhar fulannach làidir
 Cha 'n eil mìr annad do'n darach,
 No do theileach dearg na'm blàran,
 Tha chuid is mo dhìot do chrithinn,
 Ingin sgithich 's lamhun fearna,
 Tha do cheann gu leir do leamhan,
 Gu h araidh do theanga 's do chàirein.

X.

Ceann puinnsein a chinnich na fhàfach,
 Do'n * fhailbhe 's do'n àileadh lom lan,
 Gann urad † maighdeige tràthad,
 Do dh' eanachainn nàdora ad throm cheann,
 Cha u iunadh ge d' thigeadh toth gràineil,
 O dhèudach bearnach do rennachraois,
 'S do chom gun chroidhe gud àinin,
 Ach urad màileid do dhomlas.

XI.

* *emptiness.*

† *A very small kind of Wilk without any meat in it.*

XI.

A measg na'n iasg s tu'n dallag mhùrlaich, x
 A bìiaist mhùgach sin mac lànhaich, x
 'S tu'n t ifeain a' meadhon na brèine,
 Am brochd sa shròn na chèir tri ràidhin, x
 A mhial chaorach dha'n ainm an t shèalain, x
 Salach an spreidh tha dhuit cairdeach,
 'S mar bhithe nach t oigh leam ainm èisge,
 Gun dùraichdin fein do sgràileadh. x

XII.

Ach ni mi nois a bhrìgh do sgornail.
 Glomhar ad bhèul mor a sparadh, x
 Nach deilich riut fhad 's a's beo u, x
 Gach aon deireadh lo ga theannadh,
 Bharachd air na gheibh ud' riailadh,
 Air * ballan stiallach ga d' spannadh, x
 B' fhearr dhuit nach beirte bho thòs u,
 Ach ad mharbh laogh bo gun anam.

O R A N

* *A kind of pillory anciently used in the Highlands, for punishing all liars and despicable offenders : It was a sort of frame erected on a pillar, on which the offender was fastened with a rope about his oxters, by which he hung exposed to the scoffs and ridicule of the spectators, who pelted him with rotten eggs, &c.*

ORAN le fear Arnabidh, do Alister Mac
Domhnuil.

I.

A Cheaid diluain an bhli'ana so,
Gur riarichte bha m'intinidh,
'N tì mu raibh mi iargunneach,
Bha ioratuis ro chunnteach dha,
X Do t shlainte bhi gun deiras,
Bhon là gheallich mi san tìrfa ruit,
An deis gach cuis bhuaighgachidh,
Dam cluasibh 's duais ro fhirreannach.

II.

'S mi tholichidh bhi foilear ann,
Ga doilear libh tuis m'indrigidh,
Gur neonach luim mar cualadh sibh,
Co chnuaisfach buaidh gach piobarichd,
Gun mhoil e cheart chio innolt i,
'S gur fillachd uile th'insidh dhoibh,
Le prosnachadh an cuidichda,
'S fear tubaist nach bigh inntineach.

III.

Bu leannan trois tu m'horraig u,
'S bu sholasaich an cellidh i,
'S ga nach raibh e ordichda,
Bu deoinnach leis gun geilidh i,
Ach nuair thuig e caillichin,
'S gum b'abhair gràin tu cheudibh i,
Gun thuintagh e gu fuathach i,
Ga be chualla a duais 's neo ebhin e.

IV.

Na riarachidh mo smuintin mi,
Sa naonnar a conhgheallachin,

Gur

Gur mise bigh aontach,
 Air bhi daonan an cain-eistach ruit, x
 Bho 's riaghailt do gach uidar u,
 Luichd cùil 's tu gruint an teidagin,
 Gun tuig u bar air h'omar,
 Ga ba ceol fhear mòr fa greigas e.

V.

Gur lionnar fear le follas,
 Brigh tu bheoil air bhoird ri marran dhuibh,
 Bigh ulaim grinn air li ois achda, x
 Na m poir le glòir ro ardanich,
 Sin nuair thig na finnachin,
 'S tuis girig philidh namhid iad,
 Gun dearamid air na boidichamh,
 'S fìor fhoghanach ri naitten iad.

VI.

Cha neil bard na filigh, x
 Na fear inaid na luchd sgèula againn,
 Nach mianach bhi n ad chuideachda,
 'S ta thuispaint bhi ga eisteachd lo, x
 A follum is a fìsrachadh,
 N aird thuigfa bha u efachdach,
 'S tu Rìogh na laoidh 's na 'n oranin,
 Luim fhein gur boghaist gun gh edhigh e. x

VIII.

Nuair thig n teachdar,
 Gur neimh theachranach ar sàridh dha, x
 S iomadh fear bhios dughach,
 Gur neimh shubhach leis na cairdin e,
 Cha cuaila riamh do dheannatas,
 Na bhreugacheas mu ghratineas,
 N'a miufas bigh gu gallach,
 Nuair ni Alistar air faigalfe.

VIII.

Cha neil struthan ùilt na aichnichan,
 'S trath na gleann na reallenibh,

Nach

Nach bi gu bronnach tùrfanach,
 Le dùrdail bhùichtigh eillenach,
 N eanli bigh gu cràtach dheith,
 Cha chuintar ard sa cheateain iad,
 Gach luigh tha coill na'n garuchin,
 Am blà san càil air gèilachdin.

IX.

Am bradan leis an taitneach,
 Tighin gu grad gun staid bho 'n t shaile sin,
 Gun threig n shnag is astar e,
 Gur tharstalach a t shnamhi 's e,
 Gun d fhaife ceart co-truime,
 Le bhi ceapadh chuilaig àlline,
 Gu tug e grunn na tùinigh air,
 Le tùrsa dhuilich phramhanich.

X.

'S beg iunidh fid a dheridh dhoibh,
 'S nach lèir domh fo na duillinsa,
 An tì co-cheart sa leabhadh dhùin,
 Gach ceadfidh ghebbhadh cluteach oribh,
 Cha deain mi tulligh ionfaidh duimh,
 'S fear feanais ault an t sluicar air,
 Fad bhios muir a lionadh,
 Cha deid diochan air na thùiridh leat.

XI.

An t shori fo gun blasbheam,
 Bho 'd dhauilt fe t fhaichdin sabhailta,
 Mo leisgealsa bhi gatidh,
 Bho 'n nach snaitar beachd na bardachd sa,
 'S e shuid a gfiag mo mheimnaidhsa,
 Fior leantigh leannimh do chèilichan,
 An toil bhi an aite ghnìomh,
 Cupa linta dhiol do t shlaintasa.

I R A M.

I.

THA sgriob dithigh orm na s leoir,
 Si tighin gu foil,
 Ghaoil cha churrinn an stoip ri cheannach i,

II.

Tha sgriob do poigidh na deidh,
 Si ri tighin gu reth,
 Shaoil mi graidh nach raibh breig ud ghealidh
 dhomh.

III.

Gad theridh cach rium,
 Nach bu leannan domh u,
 Luaidh cha duair mi do shuigradh ainneolach.

IV.

Chunnachas bruidar an roir,
 U bi fintigh ri m thaoibh,
 Chum sid tamial du n oìche am charis mi.

V.

Sann air ruidh tigh làir,
 Ghabh mi ceid dhiot dimairt,
 Bhuaile mi mulaid 's cha bàil lium a'nachidh.

VI.

Suil gan tug mise uaim,
 As do dheidh 's tu fa cuain,
 Lìon mulaid bochd truaidh 's droch bharal mi.

VII.

Mhic ud Eachun na stròil,
 Tha u sgiobar luim og,
 Gad tha misnach is morail cheana iønnad.

VIII.

Bhìgh aig t athair 's bu dual,
 Sgiob chaimh a cuain,
 Duair a dh'eiridh i suas na marrinamh.

IX.

Mu fann le ardan clann Neal,
 Dh fhalbh u freastal na ramh,
 Mac Mborigh a chuir sabhailt calidh ort.

X.

Nuair theid u air stùir,
 Na leig claonidh ad fluil,
 Eaguil aomadh a ghòil gheal fharis dhi.

XI.

'S nuair a chi u muir mòr,
 Si tighan le cròiche,
 Feach an 'iar u ga coir le leannanach.

XII.

Smath thig cotaidd nan n' eang,
 Air a cumadh ort gu teann,
 Fhir nach d'fholumn sgraing ach ceannaltachd,

XIII.

Ach na bithin fa bhù,
 Sna h airm ann a b fhuidh,
 Dheannin rahdha gun dùidh cheannach dhuit.

XIV.

Sar chlaoinh math gèur,
 'S gunna snaip air dheadh glèus,
 Si reaslaidh gad t fheim air bheallachin.

XV.

Ach mu tha sibh nar dias,
 Ann an Glasco gu tinn,
 Ri gu cluinnim dheadh fgeul bhi fallain cribh.

XVI.

Miasg clanna na gall,
 Far nach tuig iad air caint,
 'S nach h idear neach ann ar n'anachdar.

ORAN le Iain Iom do Shìr Dombhuil Shleite.

I.

SCIAN 's gur fàdatha u i 'm thamh,
'S trom lium 'm aigne fo phramh,
Snach codal dhomh feimh 's tìm eiridh.

II.

Luigh an 'r aois orm gach uair,
Dreach a'n aoig air mo ghruaidh,
Is rinn e feidail bhoc thruadh do fein dhìom.

III.

Tha liunn dùgh orm gach la,
'S e gam thaoghail a ghna,
Air mo chuise cha ràsgeul breug e.

IV.

Tha gach urre dol dhìom,
Bho faithin fùrran le miagh,
Cuig ùrrad sa b fhiach mi dh eirig.

V.

Chail mi arminn mo stuic,
Mo sgiath laidair 's mo phrùipe,
Iad ri aiteach 'n t fhluic is fear orra.

VI.

Fàth mò mhìrreadh 's mo cholg,
Thaobh gach iomairt fo dhalbh,
Luais air 'n iomachd air lòrg a cheile.

VII.

Mhùch mo mheothail 's mo mheas,
N'a daoil bhi claoghach ar slios,
Chaidh mo raothain fai lìc do leugaibh.

VIII.

Bhuail an t earrach orm spot,
'S trom dh airich mi lot,
Chuir e lùghad mo thoirt 's beag 'm fheim air.

IX.

Bas Shìr Domhnuil bho 'n chaol,
Chuir mo chomhnuidh o sgaoil,
Dhàg mi 'm aonar fa 'n aois ga 'm liatha.

X.

Sann ruit a labhruin mo mhian,
Gu dàna ladarna dian,
Ga do bhithin da thrìan fa 'n eacoir.

XI.

Tha iommad smuaite boc truadh,
Teachd air 'm aire sgach uair,
Bho 'n la chaochail air sruadh fir h eugaig.

XII.

Leoghuinn firrachail ard,
Muinte spioradail garg,
Umhail irisail fearragha treabhach.

XIII.

Leug na 'n arm is na 'n each,
Reumail aircail gun airc,
Gheug u 'n armadail glas an deidag.

XIV.

Bha do chinneadh fo phramh,
Do thua 's do phàiarin mail,
Uaillin t fhearainn sgach làn fhear feusaig.

XV.

Bha mhnai bheul dearg gheal a bhruit,
Ri càll 'n ceilidh fa 'm fuil,
Cach aig eite do chuirp air deile.

XVI.

Moch fa mhaduinn dirdaoin,
Thog iad tàlgidh mo ghaoil,
Deis a phasgadh gu caoil sna leintin.

XVII.

'N ciste ghùise na 'm bòrd,
'N truail chumhain na 's leoir,
'N deis a dùghadh fo an t shrol air speicin.

XVIII.

XVIII.

Gu eaglaish fùileite na stuadh,
 Chòst u fein ri cuir suas,
 Ga d' nach fhùrich u buan ri scletágh.

XIX.

G fhalibh na spalpin a nuin,
 Bha fial farfing na gruind;
 Cha biad na fachach gun rùm gun leaid iad.

XX.

Domhnuil gorm bu glan gruis,
 Fear bu mhinna bha do'n triur,
 Cha bu corrocheann u n cuirt Ri Searlas.

XXI.

Chunnaic mis u air trithan,
 'S cha bu gna leat bhi crion,
 'S gum mo nolaig le fion do reithlain.

XXII.

Cha bhola paidh do mhian,
 'N am ghoibh falabh uait ga dian,
 Choi sna traighad gun lionta re leat.

XXIII.

Du gh uisgabeatha 's do bheoir,
 'S iad a gabhail nas leoir,
 Mur a thoileachidh beoil ga eabhachd.

XXIV.

Mu bhord gun timidh gun gruaim,
 Le oil 's le iumart 's le sluaidh,
 Is ceoil bu bhinnidh na cùach. 's a cheatan.

XXV.

Thuair u deannal na dho,
 Dh fhaig do pannal fo bròn,
 Gum ba ghearran a leon mu 'n eibhidh.

XXVI.

Air Raoin Ruadhri na strache,
 Far na bhuadhaich u blàir,
 Chail u tuaislin is tarmain ghleista.

XXVII.

x Air an talamh chrìon chruaidh,
 x Nach fallachidh gearrag a cluais,
 x Fhuair sibh deannal na luaithe leatha.

XXVIII.

x Bu neimh chraoibhidh nu seòd,
 Thuair sa chaonaig an leòn,
 Bann du Raonnail 's Eoin is Semaïs.

XXIX.

Cha deain mi rùn ach gu foil,
 Do n'all ur 's air teachd òrn,
 Bho nach duisgar le ceol Shir Seamaïs.

XXX.

Dh fhalabh u fein 's do chead mhac,
 Ma la geuir sibh gu neart,
 'S fada bho cheile fò cheapibh reasg sibh.

XXXI.

'S bla an leapa air ar ceann,
 Seach daormain thaisgidh an t shuim,
 Sibh bu scapach air buinn le fealidh.

XXXIII.

Thuart mi 'n uriad ud ribh,
 Tha mi m' urin ga dhiol,
 Slann ar muinnail gum pill sibh breig orm.

*Do dh'Inghein fir thir na dris, le Mac fir
Dhail'neafs.*

I.

THA mise so 'm luidhe,
'N leabaidh chumhainn chaoil chlàraidh,
Tha mo cheann air a lìonadh,
Le fiabhras mò-nàdar,
Cha 'n fhuachd is cha teas dhomh,
Cha neil fios ciod is cràgh dhomh,
'S ann tha toiseach mo ghàlair,
Mu m' sgamhan 's mu m' àirnin.

II.

Beir mo shoraidhse thairis,
Do m' leannan do n bhràidhe,
'S nuair chluinnis i n aithris,
Cha maith le mar tha mi,
Mi gun sugradh gun aitis,
'S gur e chleachd mi 'g àbhachd,
'S e cumha do phòige,
A leòn chun a bhais mi.

III.

Ga bu shocair mo leaba,
Cha do chaidil mi 'n raoir,
'S nach d fhuaras tu agum,
Ann an taice re m' thaobh,
'N am dhomh dùsga fa mhaduinn,
Bha u fada o m' ghlaodh,
'S mor a b' fhearda mi agum,
Aon aitel do m' ghaol.

IV.

Cha n è ro-mhiad do nithe,
Tha mise ga iarghuinn,

Ach mi m' laidhe fo m' aonar,
 Re smaonuinnin diamhair,
 Gheiblinn bean ann 's an tír fo,
 'G a bheil nì 'do fhiol diarmaid,
 'S aig na thug mi do ghrà dhuit,
 Ga m bi dàil aice am bliadhne.

V.

Tha mise fuidh sprochd,
 A ghaoil o thoiseach mo cheist ort,
 'S deir gach aon neach do m' sheòrsa,
 Nach ba ghòiriche bheag sin,
 Mar gabh laigse na feòla,
 Is an òige mo leifgeal,
 'S gur trì nith thig gun iaraidh,
 Gaol, iad agus eagal.

VI.

Gur mise th'air mo leònadh,
 Mu mhnai òig a chuill duinn,
 'S tu dheanadh mi slàn,
 Ge do thà mi gu tinn,
 Tha do ghruaigh mar na caòirin,
 Do fhlios mar fhaoilinn air tuinn,
 'S e bhi sealltuinn a' t aodunn,
 A b' aobhaiche leum.

VII.

'S truagh nach raibh mi 's mo leannan,
 Ann sa ghleannan an uaignis,
 Na sa bhadan bheag choille,
 Far an gaoire na cuachadh,
 U sìonte ann m' bhreacan,
 Dlu paisgt ann m' fhuanaich,
 Gu faighinn le deòn,
 A ghaoil do phog is cha b' fhuathach.

VIII.

Gur diom-buitheach mi 't athair,
 Dheth luchd taighe 's dheth d chàirdin.

Le an litrichibh brèige,
 Mar a threig iad do ghradh orm,
 Bha 'n dream dheth 'n raibh sinne,
 Lan toil agus àrdain,
 'S e ar cumhail o cheile,
 Dh fhag fuidh èislan gu bràth mi.

Am freagradh.

I.

GE do chuaidh mo a phòsadh,
 Cha ba deònach mi fèin air,
 Nuair dh' amhairc mi am dheaghaidh,
 'S e mo raghuinn a thrèig mi,
 Og ùr a chuil ghasa,
 Ba tu mo thaitneachduinn ceile,
 S truagh a ghaoil gun mi marriut,
 Fuidh sparradh na dèile.

II.

Se d thig fear mo thaighe,
 Dha thigh cha dean mi ris fàilte,
 Cha dean mi ris croidhalas,
 Brithinn no gaire,
 Cha e nochd sa cheann ìosal,
 Fear nach d' dhìreadh air fàilin,
 Dh fhag fud mise fuidh èaillain,
 Fad mo rè is mo làithin.

III.

Cha mo chionse do 'n fhleasgach,
 Dhonn leadanach bhòr-ach,
 O n fhine nach strìochda,
 Do fhion-fhuil chlann Domhnuill,
 Ann a ghabh mi mo chead diot,
 Aig an Eaglais Diadòmhnaich,

'S ge nach d' fhaod mi bhi cainnt riut,
Bha shannt na ba leòir orm.

IV.

Gur a truagh nach raibh mise,
Gun fhios air do chùlthaobh,
'N am togbhail na lichde,
Agus briste na h ùrach,
Cha n iarunn do chistidh,
Ach mo fhios a bhi dlù riut,
Sgeul a sgath as mo chèudfaidh,
'S ann do n èug thug u cùntas.

ORAN a' Gheamhruidh.

Tune, Tweed side.

THarraig grian riogh na'm plainèd 's na rèul
Go sign chancer Diaceadaoin go beachd,
A riaghlas comhthrom ma 'n crìochnaich è thrial
Da-mhios-dèug na bliaghna ma feach;
Ach gur h e an darra, Diasathurn na dhèigh,
A ghrianstad-shamhraidh, aon-dèug, an la's fa
'S a sin tiuntaidh e chùrsa go sèamh,
Go sef-ghrian a gheamhruidh gun stad.

II.

'S o dh' inneich è 'nois uainn mancuairet,
Go 'm bi fuachd oir'n go 'm pill e air nais,
Bi'dh gach aon la dol an giorrad go feim,
'S gach oiche do reir dol a fad:
Struighidh luibhion, is coill, agus feur,
Na fais-bheo ion-èuguidh iad as:
Teichigh snodhach go friobbaich na 'n crann,
Suighfidh glaoghain an suigh-bheatha a-steach

III.

Seachdaidh gèagan glan càbhrai na'n crann,
 Bha 's an tfamhradh trom-stràicht' le meas,
 Go toirleim an toradh go làr,
 Go sgrìofair am bàrr fàr gach lios.
 Guilidh feadain is creachuinn na'm beann,
 Sruthain chrìostoil na'n gleann le trom sproc,
 Caoi na fuarain ri meacuinn go'n cluinn :
 Deoch-thunta na maoiseach 's na 'm boc'.

IV.

Luidhig bròn air an talamh go leir,
 Go 'n aognaich na flèbhti 's na cnoic :
 Grad dubhaidh caoin-uachdar na 'm blàr,
 Fal-ruisgte, 's iad fàillinneach bochd.
 Na h eoin bhuchnullach bhrec-iteach, ghrinn,
 Sheinnidh baifgeonta, binn, am barr dhos,
 Go 'n teid a ghlaí-ghoib ar am bèul,
 Gun bhodha, gun tèud, 's iad nan tost.

V.

Sguiridh bùirdeiseach sgiathach na spèir,
 D' an ceileiridh grianach car treis,
 Cha feinn iad a maidnen' go h àrd,
 Na feasgurrain-chràbhach 's an phres :
 Codul cluthor go'n dean anns gach còs,
 Gabhail fasgadh ann frògamh na'n creg' ;
 'S iad ri iuntrainn na'n gathánan blà,
 Bhiodh ri dealaradh o fgaileadh do theas.

VI.

Cuirir daltachan frian-bhoi na ròs,
 Far mhin-chioch na 'n òir-dhithein beag,
 Sinion guccagach lili na lòn,
 Na fluran, 's gheal nòinein na'n eug :
 Cha deobhlaire le beachainn na 'm bruach,
 Croghaidh fìnarachd car cuairt iad na sgep ;
 'S cha mho chruinnicheas seillein a mhàl,
 'S thar gheal-ùr-ros chrann garraidh cha frep.

VII.

VII.

Tèarnaich bradan, is sgadan, 's gach iasg,
 O t iarguinn go fiaghrunt na'n loch ;
 'S go fan air an aigen dubh-dhonn,
 Ann an doimhneachd na fonn is na flochd ;
 Na bric tharr-ai-ghealach, earr-ghobhlach fhliom,
 Leumadh mearradha, ri usgraichion chop,
 Nan cairtealamh geambraidh go 'n tamh,
 Meirbh, sàbhach o thàmh u fa 'n ghlòb.

VIII.

Chas is ghreannaich gach tuluch, 's gach tom,
 'S doite lom chin gach fireach, 's gach glac ;
 Go'n d' obhraich na sìein' feoir,
 Ba lufanach, feor-neanach brat :
 Thìormaich maodhunna, 'a ruaghaich gach fonn ;
 Bhèic an fhainge 's ro thonn-ghreannach gart ;
 'S go 'n sgreitich an duldachd gach long,
 'S theid an camhlach nan long-phort a steachd.

IX.

Nèalaich paircion is meadoir go bàs,
 Thuit gach fàfach, 's gach aite fa bhruid ;
 Chiaraich monaidh nan ìosuil 's nan àird :
 Theirig dathanan grafor gach luig :
 Dh' fhalbh a faileadh, bha tattneach, 's a fonn ;
 Dh' fhalbh a maife far lompar gach buig ;
 Chaidh an èanlai go caoith'oran truagh,
 Uifeag, smeocrach, is cuach, agus druid.

X.

A fhraoich bhadanaich, ghaganaich ùir,
 D' am b' ola 's d' am b' fhudar a mhil,
 B' e bhlà ghrian do thabhachd 's gach uar,
 Go giollachd do ghruaige le sgil ;
 'S am mhaidin thiughair 'nuair bhoisgidh a ghaùis
 Air bhuidhinnin driuchdach na 'n dril,
 B' fhior chàbhrai 's go'm b' eibhinn an snàid,
 So dh' eaidh far chuirnein gach bil.

XI.

XI.

Go'n theirig fudh tal'mhunn na'm bruach;
 Dh' fhalbh an cruasach le'n trom-lubadh flat,
 Thuit an t ubhull, an t firis, 's a phèur,
 Chuireadh bodha ar a ghèig anns a bhàd.
 Dh' fhalbh am bainne o'n eallach air chùl,
 Ma 'm bi leanaba ri ciucharan bochd,
 'S go'm pill a grian go sign thaurus nam buagh,
 'S trèun a bhuaghaichis, fuachd, agus gort.

XII.

Theid a ghrian air a thurus mancuairt,
 Do thropic chapricorn ghruamaich gun stad,
 O'n tig ferrin chruinn, mheallanach, luath,
 Bheir a mullach na'n cruaitichion fad;
 Thig tein'-aeir, thig torunn na dhèigh,
 Thig gailliunn, thig eireadh, nach lag,
 'S cinnidh uisge na ghlainechimh cruaigh,
 'S na ghlas-lèugamh, mìn, fuairlicneach rag.

XIII.

A mios nuarronta, garbh-fhrasach dorch',
 Shneachdach, cholgurra, stoirmshionach bith;
 Dh'isleadh, dhall-churach, chauthach, fhliuch,
 chruaigh,
 Bhiorach, bhuaghurra, 's tuathghaothach cith;
 Dheigheach, liath-rotach, ghlibhshlemhin garbh,
 Chuireas sgiobairion fairrge na rith;
 Fhlichneach, phuntuinneach, ghuineach gun tlàs:
 Cuiridh t anail gach càileachd air chrith.

XIV.

A mios crattanach, casadach, lom,
 A bhio's trom air an tsonubhrochan dubh;
 Churruiceach, chafogach, lacunn is dhonn,
 Bhrilneach, stocainneach, chom-chochilach,
 thiugh;
 Bhrògach, mheattagach, pheiteagach bhàn,
 Iomacach, aranach, chaiseach, gun ghruth;

Le miann bruthaiste, mairt-fheoil is càl ;
 'S ma blio's blà nach dean tair air gnè stuth.

XV.

X A mios brottogach, toittenach sòigh ;
 Ghionaich, stròthoil, fhior gheocoil go muic ;
 Littich, làghanaich, chabbaistich chòrr,
 Phoitich ròmasaich, ròiceoil go fult :
 'S an taobh-amuigh go do thudh finn ar com,
 Air an fhàilidh gheur-tholltach gun tlus,
 'S fèadar dram ol mar linnige clèimh,
 A ghrad fhadas tein'-eibhinn 's an uchd.

XVI.

Bi'd greann dhubh air cuid mor do 'n Roinn-eorp,
 O lagaich sgèamh òrdha do theas,
 Do sholus ba shòlas ro mhòr,
 Air fragharc air lòchrann geal deas ;
 Ach 'nuair thig e go gemini a rìs,
 'S a lannir 's gach rìoghachd go 'n cuir,
 'S bui foilsen na 'n coirein 's no meall,
 'S riochdoil fiobl na'n oir-pheall air a mhuir.

XVII.

'S theid gach salmadair ball-mhaifeach ùr,
 An crannag chùbhras chracbh-dlùdhuilleach cas,
 Le'n feol fèinn a sheinn hymns 's a thoirt cliu,
 Chiunn a phlanaids' a chùrsadh air nais :
 Go'm bi coisfir air leth anns gach gèig,
 An dascabh eibhinn air rè-shlios na 'n flat,
 A toirt lag iobuirt le 'n cèileir' d' an triadh,
 Air chaol chorrabh an sgiath anns gach glaic.

XVIII.

Clia bhi crèatair fa chupan na spèir,
 Sin nach tiuntaidh ri spèrid 's ri 'n dreach,
 'S go 'n toir Phèbus le baaghan a bhlàis,
 Anam-fàs doibh is càileachdan ceart ;
 'S ni iad aif-èridh choitcheann a 'n uaigh,
 For na mhiotaich a fuachd iad asteachd,
 'S deir

'S deir iad (guiliog-doro-hidola-hann,
Dh' fhalbh an geamhradh 's tha 'n samhradh air
teachd.)

ORAN a rinn duine uasal airrit, do dhuine uasal
ele.

I.

THA sgeula ri airish,
Cha 'n annait ri luaidh e,
Chùnnachas thu Ruairidh,
Deannùibh suaiceas ri mhnaid,
Ri caillin ro fhionalt,
Air a lionadh le h' uaisle,
Rinn i do mhealladh le fealladh,
Fo mhàlla gun ghruman,
Tha a beul mar a chùag,
'S glan rùtha a gruaidhin,
Gur maiseach 's gur a cuachach,
Cuir dhuallach a cinn.

II.

Tha 'm oganach gasda,
Mar ghafan do luachair,
Na'm dìreadh a chrualich,
Bu luath u fa'n fhri,
Nuair theid u air h' uillin,
Bheir u fuil air damh croic,
Lòttar fa cheir e,
Cha'n fheadar leis leum air a mhointaich,
Na'm creucha no filaidh,
Bhìdh do rilidh a 'n ordagh,
Air bharrin na 'n ordag,
Gu h' eolach 's gu grinn.

III.

Mur dean iad dhiot pàrsain,
 Ni u spalpaira diùllach,
 Mar a cùirrear an gùnn ort,
 Ghaibh u cuinne bho an riogh,
 Gu 'n coisfin do mhisneach,
 Aite miosail o dheorfa,
 Frangaich is spainteach mo lamhsa,
 Gu 'm bàsaich na 's leor leat,
 Mur ceanghla an t' sìth,
 Gu 'm bi mista na t fheolach,
 Le-spionnadh do dhornn,
 Gu 'n deid moran dhuibh dhi.

IV.

Se aobhar a chlisgidh,
 Mo bhitheas meas air do chruadal,
 Mo theid ù air chuaintaibh,
 Bigh gruagaichin tinn,
 Big luaithe na criodhe,
 Do bhrùidhin a leon iad,
 'G iunntrain a cheanail,
 Thig eallant bho fineallás na pògan,
 Cha tòg iad a 'n iatinn,
 Gu fa 'm pill ù le 'hordagh,
 Cha 'n eisd iad ri h' oran,
 Na ri ceol a bhitheas binn.

O R A N

ORAN *leis an duine uasal cheudna* Gabhail,
a chead do'n eilan-sgionnach 's ga chairdin.

I.

MI am shuidhe an deiridh bàtaigh,
 Ga'm iommain leis a bharlain, X

Cha ne na tonnadh arda,
 So dh'àrraich domh bròn,
 Sheachdùin gu fa màreách,
 Do phausgaidh linn 'n cabul,
 Nuair chunnaic mi blà-bhein,
 Ga'm fhagail fa cheo,

Mile forraidh slàn,
 Do na h' eitir leitir mhàrsgo, X
 Gu ruigeadh rùtha 'n oigeach, X
 Far an 'n farraichidh ròinn.

II.

Slionnar iad na h' àrmuinn,
 A th' shlioc olghair agus mhandù, X
 Bu mhaith gu seasamh laraich, X
 Air 'f aithne mhic Leod, X
 Benfan tha comh-fhas ribh,

Bhi cruadalach rar namhaid,
 'S gu h' irisal baighail,
 Ri tràillin gun 'n treoir,
 'N raibh rioghalachd is cairdeas, X
 Is fùghantas ri àri,
 Ghleidh air fearronn sàbhailt,
 Mar chàreadh e 'n coir.

III.

'B ait lium a bhi laimh riut,
 A * chornealar na'm bla shùl,

* *MacLeod of Talasgar.*

Nuair shuidhe tu gu statoil,
 'Sa lan mun a bhord,
 Bhìgh a chuilm ga càrabh,
 Le ceile na 'n rosg bàna,
 Cùr fnas air n ardoich,
 'M bi marran is ceol,
 'S tearc iad bheiridh bàrr oirbh,
 Ann a modh fa 'n caileach,
 Gur a lionmhor aite,
 M bi air flaint ga 'h òl.

IV.

'S ann aig cois na tràghaid,
 Tha seanfhear na 'm paisdin,
 A dh fhuadaich fàda o chàch mi,
 Gu èras na feol,
 Seirbhasich ro slàthoil,
 Dhuit foidinn is tabhach,
 Ann a 'n iomairt thearlaich,
 Le gàbhadh ro mhor,
 'S lionar iad ri 'n airibh,
 Liughadh fear tha aig ràthla,
 Gun tùg neart do ghairdin,
 Am bàs do luchd chleoc.

V.

Air dearmad cha 'n fhag mi,
 M fhear bu tric 's na blara,
 Ga maith ga 'n tig an scarleat,
 Is laifdidli do 'n èr,
 Chemhara do namhaid,
 Thuair u cofnadh làrach,
 Acli tha u diùgh air marain,
 Lan th' shabhailt bho 'n leon,
 Frangaich is mohàcs,
 Agus luchd na 'n aodin granda,
 Le torradh do lamhaich,
 Bha lan dhuibh gun deo.

ORAN le Eachann MacNeil fear Bhatarfa an
'n Eillan Bhàrra do Bhàli na tìr sin fein.

LUINEAG.

*Mor challum mor dhu challum,
Mor challum mor dhu challum,
Mor challum mor dhu challum,
Luidh cuida ri mor challum.*

I.

BU thu marbhatair a gheoidh,
Làcha na 'n òb is na h' eala,
Marbhatair beist ann a'n càrn,
Dhomhna do lamh ga cùr h' arris,
Gach ni dhuibh sùd tha mi 'g ràthin,
Chinneadh e le bàli Bharraidh,
Le tòrraidh 't ùrachrach a Dòmhnùill,
'S tadadh na ròin air an 'n fheamin.
Mor challum, &c.

II.

Smairg ga nochdigh tu mhirènn,
Nuair nach fìochaintigh bu mhaith leat,
Nuair a rùsgidh tu an 't arm liobhadh,
Làn cheann ìlach ann 'n spàrradh,
Gu fàfadh do namhaid fiamhach,
Nuair a fhìneadh tu do gheal-lamh,
Cha 'b iunneadh sgu 'm be fàth an 'n fhuais,
Bhì tarruing riut suis gu carroid.
Mor challum, &c.

III.

'S gàfda thig dhuit cùlidh fgeilidh,
Eile agus ofain ghearra,
Spainteach gheur chùil air do chruachan,
Leis an deantar smuais ghearradh,

Dàgìdh.

Dàgidh breac agus crios guaila,
 Ifneach thig bho ghual 's o dhainair,
 Smairg a chasadh ort le fuathais,
 Nuair chràthadh tu chruaidh lann thanna.
Mor challum, &c.

IV.

Gad bhidh muir a 'n aite sgoid,
 'B aithne domhsa fear ga caithibh,
 Nuair a chiosnuichidh na ròinn,
 Muchadh màra mor a gomhail,
 Bhi tu 't fhear clis air a 'h ùrlar,
 Gu tric a cuir sùgh na bàllaibh,
 Thoimhse tu troidh is dorn gùlban,
 A mach bho ùrachagan a daraich.
Mor challum, &c.

V.

Tha mo cheist air an duine uasal,
 Dhieras an cruachan fa 'n gleannan,
 Le ghùнна snaipe nach diùlta,
 Dh fhagadh ùltach gu'n anam,
 Mur sin is eilid na 'm beann,
 Ga d' rithidh i deann-gu h' ealùibh,
 Bhidh do pheilair air a toir,
 Leis an doirteadh fùil gu talamh,

LUINEAG.

Mor challum mor dhu challum,
Mor challum mor dhu challum,
Mor cballum mor dhu challum,
Luidh-cuida-ri mor challum.

ORAN *gaifgaidh feilgidh do Bàli Bharra le fear Bhatarfa.*

LUINEAG.

*Ho ro mo run an 't uasal,
Adhireas suas ri cruach 'n ard bheann,
Ho ro mo runn an 't uasal.*

I.

CHALDH mi leat do n eilan fhiach, x
Mo chaidh bu bheag air mista,
Mar mhith u fein 's beul na * firinn, x
Blidh buinn na frithe sabhailt.

Ho ro mo, &c.

II.

Chuir u 'n spainteach air an 't shorchan, x
Chaog u an 't thuil 's bi fuil an 't shealgoir,
Dhalbh a * ghreadh nuair chuala i 'n ùrachair, x
Ach air mo laimh gu an d' fhuirich pairt dhalbh.

Ho ro mo, &c.

III.

Sin an 'n ùrachair a bha smearroil,
Rinn i tàrnannach is tòrrunn,
Ghluais creigan is mointeach Bharra,
Chaidh crìth air fearrunn chlann Raonail.

Ho ro mo, &c.

IV.

Bha mi latha leat air ástar,
Gun ghènnadh gun chuibhair agùinn,
Chuanaic sinn treisag 'bh uain baidnan,
Mur gu 'm bidh gaifgaich am blàr ann.

Ho ro mo, &c.

* *His gun.*

† *A flock of deers.*

V.

V.

Nuair a thainig sinn ga'n iunnfaidh,
 Bha'n fo na feidh ann fa bhùridh,
 Thug iad iunnad 's thug u iunntagh,
 'S bha buidhinn na stùc cheann crataich.
Ho ro mo, &c.

VI.

Ach air mo laimhse 's air mo phaidir,
 Na faoilibh gur breug tha agam,
 Seachd dainh on spian ù na càbbair,
 A mullach an claignaibh àrda.
Ho ro mo, &c.

VII.

Gu'm be sin a chùlidh eagail,
 Ri càth a lèinaidh fa pèitaig,
 Dheanadh e a bhògan do creagan,
 'S na cnoic na 'n eabar fo shailtin.

VIII.

A chuid bha beo gun thàr iad as uait,
 Air an dalladh thuit le sgealpuibh,
 Gun 'd àtte an fuilin fo 'n ràsguibh,
 Le slàc bhuillin brás a bhàli.

LUINEAG.

*Ho ro mo runn an 't uasal,
 A dhireas suas ri cruach 'n ard bheann,
 Ho ro mo runn an 't uasal..*

ORAN *gaoil le Mac Cailein d'inghein Mhìe*
Dhonaill Ilea, nuair bhà e chomhnuidh ann Dun-
naomhaig.

I.

MAIREANN uainn gu dun nan naomh-gheal
 Aol-chlach ebhinn na'n struth fioun,
 Cuirtibh Ri is cuan na'n glan-traigh,
 'S e 'm Bruth ebhin 's bantrachd ann o. X

II.

O! 's turfach leinne bhi ga t fhagail,
 Aros nan cuach amulach oir,
 Ofna ga d' righeachd, fa d' mhoir-mhaifeachd,
 Toirfear uainn le frasaibh deoir o.

III.

A'm ubhinn leatfa Bheil-dearg mhall?
 Mo riochd fhein uait na d' ghar,
 Mar shamhailte Bran air ghlan-leug,
 A ghraidh gun aon bhreug riut ni'm scar o.

IV.

Mi ga d' fheitheamh air srath sean-chuain,
 Gun iul puirt, gun chal' bhi fo'm,
 Am buinne fairge tonn thair thaobh oirn,
 Clar mo luinge toirfear uam o.

V.

Is ebhinn dhuitse mhàdai bhrìc o,
 (Mo run riut 's na h abaire),
 Far an caidil thu gun toir o,
 A thì nuair nach caidlinn fein o.

VI.

Is ebhinn duit 'n tra luigheas caeh o,
 A bhi caidreadh mnana'n rosg onall;
 Ge do-chuirte mi re croich o,
 Is truda a nochd nach mis' a bh' ann o.

X.

VII.

VII.

Gu dun na'm buadh,
 Thoir uamfa fornidh no dha,
 Gus an Rioghain thuairc,
 A chuach-fhuil fhadha gu' broig.

VIII.

Guidheams' air Criosd,
 'S a ris ais Peadar 's air Pol,
 Nach raibh mi leat finte,
 Sios air leabai do'n t fìol o.

MARSH-RANN, air Sir Dughal Ach-nambreac.

'S Uaigneach a nochd Cathair Dhughaill,
 Chuaidh dunadh re ceol 's re aighir,
 Am bruth sìth amluidh ghoruigh,
 Gun feirm, gun choisir gun tathaich.
 Gun chlairfeich ghoinn do'n fhiogh chumhraidh,
 Gun seanchaidh gun fhilidh leabhaire,
 Gun fhear-dan' ann sa bhruth oirdheirc,
 Gun mhanai bhinn-cheol gun leigh cabhair.
 A Dhughaill oig mhic Dhonnchaidh chliuitich
 'S i do chuis bu mhor r'a h iomradh,
 Basraich bhan fo gharaich leannabh,
 'S truadh am Bannal ud mud' thinnchioll.

ORAN

ORAN *a rian 'm Baid Mac Mhathain, do'n*
Iarla 'Thuabhaich Triath Chlann Choinneach.

I.

DEACH slainte 'n Iarla thuathaich,
A thrial 'n de air chuaintin 'bh uain,
Le fgiopa laidair luafgarach,
Nach pileadh càs na fuathas iad,
Muir gaireach air gach guallain dhith,
Air clar do lùingeadh lùaithe,
Ghabh mi cead dhìot is huair mi an't òr.

II.

Gu cumadh Dia bho bhaoghail u,
Bho charraid cuain 's bho chaolannuibh,
Bho charraig fh uair gun chaomhalachd,
Seachd beannachd tuadh is daonachd dhuit,
Buaidh làrach re do shaoghail ort,
Fhir ghaoil gu 't fhaicim beo.

III.

Gur gaoth a deas a 'dhèithin dhuit,
Gun chruas gun tais a sheidigh ri,
Fear bearta beachdail geurchuifeach,
Gu sanntach bras neimh eisleannach,
Bhi fuasglaidh pailtais eadach dhith,
Ga bhreidagh air gach bord.

IV.

Gun nìinn gnìomh do stiuratair,
Fear ciumhneach cialach curamach,
'Gh ainnechidh fiamh a chùlanach,
A churridh frian ri cursaireachd,
Mu 'in bristidh trìan a chuirnean orra,
A mhuchaidh i fo a bòrd.

V.

T fhear eolais laidair fraorcach,
Deas labhrach gaireach gleorach,

X Minn chinnteach seolta faoidhineach,
 Crann * geatha 'na 'd laimh aodhairtach,
 Mac Samhail ràfg mhic fraoire,
 'Sud mar thaoghin dhuit na feoid.

VI.

Mo chaidh tu nùnn thar chuaintenoinn,
 Air darach naomh a ghluaisidh tu,
 Fir bhaille faoir a 'dh fhuaigheas i,
 Bigh barrantas dhaoine uaisla leat,
 Bigh beannach bochd is tua dhuit,
 Cha 'n eagal baodhail fuadaich dhuibh,
 Bigh Dia na 'n cuairt gad sheol.

VII.

Mo sheol u barc air fàirge uain,
 U fein 'sdo chornail Calamanach,
 Fhuair clù 'n cuirt na 'n Alabannach,
 Gur 'h iommad tùrn a dhéarbhadh leat,
 Be fùd an leoghùn ainmhoil,
 Bu mhor seanachas air gach bord.

VIII.

Gur taghadh calla dhinfinn dhuit,
 'N deidh na marra siphortaich,
 U thighin gu fàllain firineach,
 Do stoirnamha bho lingantuibh,
 Bithidh ro'fìil gheala teinntinnin,
 Aig fir 's aig mhna 's toilitinn orra,
 Ri linn u theachd gu 'n cors.

IX.

Gur 'h iommad frùthan firinneach,
 Tha 'n liunntinnin a 'tshiphortaich,
 Th triath na hearra dileas dhuit,
 Le 'n conspàinn fhearroil innsanach,
 A Lochlan thig na milte,
 Air chuas sgith gu teach mhic Leod.

X.

X.

Nuair crunneachas na faileach leat,
 'S do chinneadh neartmhor tabhachtach,
 Bidh mirre 'sclùich is gairreachin,
 Sa'n ionnadh ann fa 'a tharlaibh sibh,
 Cha 'n iunnadh u bhù ardanach,
 Sa liudhead fìon fhuile alluenn, x
 That càirdeach ga do phòr.

XI.

Bigh Tormaid og na shubhail leat,
 Siol Leod na roisail iuimmeach, x
 Fhir stolta chomhnart thuichtaidh, x
 Bigh òl gu leoir nam fuidheadh dhaibh,
 Bigh fion is beoir le fùbhachas,
 Air piofaibh bùidh do 'n òr.

IRRAM *a rinn te ga leannan 'ndeidh, dho bean-
 eille a' pòsa.*

I.

SE mo rùnn do chùl boidheach,
 Lium bu deonnach bhidh 't fhaicin.

II.

Cas a dhìreadh a mhùllach,
 'S do ghunnadh fo 't achlais.

III.

Bhig am boc as an 'n fhireach,
 Air do ghileadh tighin dàchaidh.

IV.

Bhig an ruadhag fa ghlaoidh,
 Aig mo ghaolfa na bhreachan.

V.

Thig ort aorc bhreac riomhach,
 Sreing do 't fioda ga fasde. x

VI.

Agus pathair mhaith phioftal,
Air chrias na'm bàll daite.

VII.

Stu rith an daimh mullaich,
Shilleadh fuil gu gle fhrasach.

VIII.

Smaith thig boinaid mhaith dhù ghorm.
Air cul a 'n fhuilt chleacich.

IX.

Agus cota do 'n aodach,
Chomh daor 's ta a safunn.

X.

Gur mhaith thig dhuit leine,
Fo eile far bhreacan.

XI.

Sin is triuthas math lia ghorm,
Air fhiaradh mo 'd chafan,

XII.

Brog bhileach gun chuag orra,
Cha bu fhuarach cur bhalt ri.

XIII.

Agus gartanan riombach,
Be mo mhiann bhi gan pasgadh,

XIV.

Se do ghruaidh bu ghlan rutha,
Mar ùbhal na flaite.

XV.

Se do dheud 'b fhearr snaighe,
Mac Samhail na cailce.

XVI.

Beul mheachair air uachar,
Bho neimh bhruileanach focal.

XVII.

Bha do chairdeas gu direach,
Ris na Rioghrìdh bh' air safunn.

XVIII.

Mar a deacha mi mearrachd,
Gur a carra u shiol alpain.

XIX.

'Sgur carra u chlann Domhnuil,
Luch na roisail 's na brattach. X

XX.

Gur carra u Mhac Dhùghail,
Bho thùr na cloch snaite.

XXI.

Gur carra u 'n Iarla Ileach,
Bhunneadh cìois ann sna baitail.

XXII.

Gur carra u Mhac Coinneach,
Bho na 'h eillannainuibh farising.

XXIII.

'S guirridh mise gad th' shloinneadh,
Luim is comadh mar thachair.

XXIV.

Bho 'n la theachin u an 'n fhaothail,
'S nach do thaothail u 'm fhaicin.

XXV.

Tha do ghaol aig mnai eile,
Comadh a 'n ceillin fhein 'm fhocal.

XXVI.

O 'n là chuir u do chul rium,
Tha fuil bhruit fo 'm aisneadh.

XXVII.

O 'n la chuir u an 't shpuim ruithin,
Gur tric snithe air mo rasgaibh. X

XXVIII.

Ach do bhean o nach fù i,
Cuir ga dùchas i dhachaidh.

XXIX.

Luighed maoidin ùc shòllais,
Chiochan corrach is fhuilt chleachich.

XXX.

Leis 'm bu mheannach bidh 'n deidh ort,
Là feilidh fo clàchan.

ORAN *do mhac* Dhonchaidh Inneraugh. *Air*
sonn, Oran Muirt Glenna-comhan.

I.

GUR mise 'th air mo lagadh,
'S mi comhaid na faichaidh ud thall,
'S nach d' fhuair mi mar chleachd mi,
Duaine uaislaidh ga 'm ghlachail air laimh;
A dheadh mhic Dhonachaidh nam brattach,
Thuair clù-ann an pailtais thar cha ich,
Gur a buan lium do chadal,
'S tu gun ghluafaid bho mhaduin dimairt.

II.

'S olc lium aobhar do cheile,
'S i na liùghaidh fo eislain gach là,
Mu chreodhe na feile,
Nach do ghlac bonn do 'n eacoir mar ghna;
Mhic an fhir bu mhaith aolla,
Choisin cliu nam càrraid na'm blàr,
Gheibhtidh clarsach nad thalla,
Ceol piobadh agus fàrrum air chlàr.

III.

Nuair a bhith tu a 's tigh ofda,
S do chairdin a 'd choir mar bu duall,
Ard cheannais a mhoid u,
A cùmail cothrom is coir ris an tua;
Cha bann ri togail dhuibh ùladh,
Dhuit fein a cuir chuinneachidh suas,
'Slionmhor fear a bha tùrsach,
Nam do thogail air ghiulan an 'tshluaidh.

IV.

IV.

Na mo ghunnadh na claimh,
 So 'dh fhagadh tù lùidhe gu 'n deo,
 Gur 'h iomadh òg gasda,
 So 'dh eiridh amach air do thoir,
 Gu 'm bidh togail air mhartaibh,
 Agus iùmain air chreachaibh gu leoir,
 Siomadh mac bhìgh gan athair,
 Agus bean gu'n fhear tighe fo bhròn.

V.

Ge be ga'm 'b aithne do sheanchos,
 Gur lionmhor do ranntaigh 's gur pailt, X
 Gur cairdeach u Dhomnuill,
 Ga'n raibh còrr is lèth alba fo sinachd, X
 Sin 's do oidhre dhùnn-Tùilm u,
 Sàr mhareach na cùrfannadh bràs, X
 Gur a odha u do Dhubhail,
 Rinn caimp aig an Rutigh le feachd..

VI.

'S cara u Ridrigh a bheallich,
 'Stric choisin buaidh charram le arm,
 Do dh'fhuil ìirach mhic calean,
 A fhlioc diarmid bha tamul sin fhraing, X
 Cha duair sibh riomh sganail,
 Ga bu mhian libh bhi n carraid na lann,
 Ri th'am togbhal do leacidh, X
 Slionmhor uaislin bha misneach air chale.

VII.

Gur th'iomadh fuil phrìosail,
 Bha air focadh sìoladh ud ghruaidh, X
 Scar u dhonachigh nan caisteal,
 Mhac Intoseach tha maich 's taobh tuath,
 'S do mhac Choinnich chinntaile,
 So bhearidh do bhardibh an duais,
 Mh'oror drumadich gallach, X
 Bha fìd dhuit na charaid da-uair.

VIII.

Dheiridh oidhre Lochabair,
 Ann ad taobhar le brattrch 's bu choirr,
 Tighearna og Lochnaneala,
 Mac Innis bho charraig no feòl,
 Mac Dhonachigh a ghlinna,
 Ceann feodhnadh na gillan gu oil,
 Sumadh Iarla is fear ferrun,
 Bhithidh a gurachadh t fhailidh ri'm beò.

IX.

Mhic an fhir bho bunnaidh,
 Bho gharradh na n abhail 's na m pear,
 For an taoghladh luchd rathaid,
 Sa faidh iad aighair nan teud,
 Nam na cornn ga cuir feachad,
 Bigh do choillin air lasadh do cheir,
 Thanig creach orin bho n'urradh,
 Gur o deachdar go furrach id dheidh.

X.

Bha sin gorrach nar baroil,
 Nuair tha sin gad ghearan cho mor,
 S gur thea ard Riodh nun aingal,
 Ghaibh lujbhairt nar barronta floidh,
 Gu eibhnais 's gu aighair,
 Bhi ga eisteachd na chathair le gloir,
 Gu gleadhidh Dia gun Gilleasbuig,
 As do dheodaidh gur feasibh fa coir.

XI.

Gur thea abhair mu chaonidh,
 Na gh'aifaig na daoine air tshail,
 U bhi n cruige an ard Chattain,
 Gun mo dhull ri theachd dhachedh gu brath,
 Thir a leabh a 's foisgeol,
 So bheiridh as tuegse du chaich,
 Gum bo treun an cuil neart u,
 'S lionar faidh a bha g' achdan do bhais

O R A N do Shir Eobhonn Camron.

I.

'S TIOM dhomh dufgadh a'm chadal,
 Cha do mhù fud air 'm aigne,
 'S mi bhi bruadar mun ghaifgach,
 G'm bu dualchas Lochabar a'n coir.

II.

Slat gun ghathan an garadh,
 Cha bu chrionach bhon d fhas u,
 Ach craobh dhìreach a b ardigh,
 Dhiult u sìochaint od namhaid,
 A Laoch cha 'b fhiach leat gu naichaidh tu choir.

III.

Nuair a chìteadh do brattach,
 Sin 's do phiob air an fhaiche,
 Gu'm bu lionmhor og maifeach,
 Redchadh dian leat gun ghealltach,
 Eidir crioch Dhochanaich,
 Agus shìos bùnn Lochabar,
 Braidh Loch Iala leat 's loch-aircaig 'n fheoir.

IV.

Nam goirm do chrois taradh,
 'S lionmhor cùrridh treun laidair,
 Eidir caolas mhic Fhadrig,
 Agus leitir mhic Mhartain,
 A Ghlacadh lann spainteach,
 Is bidh fgiath mhin dearg air gairdin gach feod.

V.

No fir uafal dheas fhathail,
 Bu mthaith snuadh ri droch latha,
 Bu neimh dhìblidh ar gabhail,
 Fhuair sibh claidh leis a chlainh,

Cha

Cha bu leir dhomh air samhailt,
 Ann a 'n Albain ri fhait'hain,
 Bon a 'dh fhalibh Clann a. Leathan na'n frol.

VII.

Na fir achiunneach ghlesda,
 Shunnteach aigeannach speisail,
 Cha bu ghealltachd a leabh sibh,
 Latha Batail na n ceudan,
 Gu mu lionmhor corp gle gheal,
 Bha na lùidheadh gun eiridh,
 Le faobhar fgateach na peur lann cruaidh gorm.

VII.

Riogh mhor bi ad chùl taiche,
 Air fgiath ùr na fear gasda,
 Chaidh a nunn air chuan tarfaing,
 Sar a' pair neimh lappach,
 Gu 'n tleadh Dia u gu 't aitim,
 Oig phrìofail gu'm b' aite lium a ghloir.

TRANSLATIONS

TRANSLATIONS

OF SOME OF THE

FOREGOING POEMS.

The AGED BARD's Wish. [P. 3.]

INTRODUCTION.

FROM this Poem it may easily be perceived that the doctrines of Christianity were unknown to the Poet. The Elysium of Bards upon Ardven, the departure of the Poet's shade to the hall of Ossian and Daol, his last wish of laying by his side a harp, a shell full of liquor, and his ancestors' shield, are incompatible with the Christian notion of a future state.

From the Poem itself it is evident, that the Bard who composed it lived in times later than those of Ossian, and at a period when the manners of the Caledonians had undergone a considerable change.

In Ossian's Poems there is not a passage which alludes to the pastoral state. Hunting and war were the sole occupations of Fingal and his people. The art of taming cattle was not cultivated in the days of Ossian; the pastoral life was unknown

unknown to him. Our aged Bard, however, was acquainted with pastoral life, he lived in that state of society, which many Poets have, or rather ought to have made the subject of that species of Poetry denominated Pastoral.

Many Poets and Critics seem to distinguish the pastoral from every other species of poetry, in a particular manner. They entertain a notion that this species of poetry never had existence in pastoral life, but that it is a picture of the golden age, as fancied by Poets living in a civilized state of society, and describing what may be supposed to have existed, rather than what had actually existed : So that in pastoral poetry, shepherds are not to be described as shepherds at this day really are, but as they may be conceived to have been. This notion does not seem to be altogether just.

In times when there is great disparity in the conditions of men, when mankind are denominated high or low, great or small, elevated or mean, according to the abundance or scantiness of their wealth, when notions of superiority and inferiority arising from such source, are constantly inculcated and firmly established ; there are ranged on the side of wealth, haughtiness, vanity, and pride ; on the side of poverty, meanness, servility, and contempt, fertile sources of corruption ; and sure prognostics of the decay of those feelings and sentiments which truly ennoble the human mind, and dignify men.

In this state, the condition of a shepherd is low and despicable. His education is suited to the meanness of his condition, his manner of life is unfavourable to the exertions of generous affections, and his own consciousness of the contemptibleness of his own situation, all conspire to distress his spirit.

spirit, and to humble his conceptions : So far then the notion of the critics seem to be well founded. But the proposition, that a pastoral people never produced pastoral poetry, or that this species of poetry has only existed in civilized times, seems to have been rashly advanced.

In those times when the occupations of society are pastoral, the chief care of the tribe is directed towards the preservation of their herds and flocks ; their object is in its nature simple, and their duty is easily performed ; their care is not embittered by those innumerable anxieties and fearful apprehensions produced by the vicissitudes to which the great and complicated machine of civilized society is liable.

In that state of society where the goods of fortune are infinitely divided, and where every individual exerts his industry and ingenuity to appropriate to himself as great a share of the general mass as he can draw within the vortex of his power, mankind are really and essentially waging perpetual war with each other. Such a state is surely unfavourable to the exertions of the amiable affections of the mind ; it is difficult for the noble effusions of poetical fancy to preserve their purity, and flow uncontaminated by the influence of vicious taste : *Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.*

The early states of society are highly favourable to the exertion of noble and generous actions. While the goods of fortune are enjoyed in common ; while the manner of life, the education and occupation of each individual are upon a level ; while men know no other distinctions but those derived from personal qualifications, the affections of the soul will appear in their native dignity. The human mind is not yet bound up in the fet-

ters which the vices of civilized society have framed for it : it is not borne down by those iron chains, which the establishment of property, and its unequal division, have fixed upon it ; conscious of no ties but those of nature, it displays its affections with freedom, its generous effusions flow in a full and clear stream.

Our aged bard exhibits tender scenes ; he describes happy situations ; he feels the beauties of nature, and he expresses his feelings in poetical numbers ; his stile is nervous, his manner chaste ; his fancy wears the native garb of purity and simplicity, and true taste will recognize his composition as the genuine offspring of nature.

The poet has enumerated those rural occupations which afforded him delight in the vigour of life ; he has arranged and drawn forth to view rural objects, attended by those circumstances which had made the most pleasant impressions upon his mind ; and it is evident that he was highly sensible of the beauties of nature, and capable of those delicate strokes of fancy, which are the test of poetical merit — Pastoral poetry must be confined to rural imagery ; in this view, the poem before us is pastoral. But whatever name it may merit, or under whatever class of poetical composition it is to be ranked, it is a curious and valuable relict of antiquity. It proves that men leading a pastoral life are capable of feeling the most delicate sentiments of the mind, and of exerting the best affections of the heart : it is valuable, as it proves that, posterior to the times of Ossian, after the Caledonians had acquired the art of taming cattle, the Christian religion was not yet established among them. It further confirms, that it was the notion of the Caledonians, that the soul was

an airy substance, which lived in a separate state of existence from the body ; and that it enjoyed, in the region of the clouds, those agreeable occupations which gave it pleasure upon earth.

TRANSLATION.

I.

O PLACE me near the brooks, which slowly move with gentle steps; under the shade of the shooting branches lay my head, and be thou, O Sun, in kindness with me.

II.

At ease lay my side on the grass, upon the bank of flowers and soft zephyrs—my feet bathed in the wandering stream that slowly winds along the plain.

III.

Let the primrose pale, of grateful hue, and the little daisy surround my mount, greenest when bedewed; my hand gently inclined, and the St John's-wort at my ear in its freshness.

IV.

Say, since my eye has failed, O wind, where does the reed reside with its mournful sound? by its side the little fishes, whose wings never felt the wind's soft breath, maintain their sportive conflict.

V.

Along the lofty sides of my valley, let there be bending boughs clad in blossom, and the children of the bushes making the aged rocks re-echo their songs of love.

VI.

Be thou by the summits of the mountains, the mournful tale of thy love in thy mouth, O swan, who has travelled from the land of

waves, and may I listen to thy music in the heights of heaven.

VII.

Let the fresh fountain burst with hollow murmur from the ivy covered rock, and let the son of the rock * re-echo every music *that is heard* by the side of the hoarse sounding wave.

VIII.

Let the voice of the round hillocks and extended heaths re-echo the pleasant noise of the joyous herd, then shall a thousand lowings be heard all around.

IX.

Poured on the wing of the gentle breeze, let the pleasant voice of lambs come to my ear ; then, when the mother flock hear their young, they run towards them, answering to their call.

X.

Let the frisking of calves be in my view, by the side of a stream, or upon the declivity of a hill ; and let the wanton kid, tired of its gambols, rest with its innocence on my bosom.

XI.

O my soul, behold the beautiful young virgin under the shade of the oak, king of the forest ! her snowy hand half hid in golden locks supports her head, and her mildly rolling eye is towards the youth of her love.

XII.

He sings by her side—She is silent. Her heart pants, and swims in his music ; love flies from eye to eye, deers stop their course on the extended heath.

XIII.

Now the sound has ceased ; her smooth white breast heaves to the breast of her love, and her lips,

* *Hall.*

fresh

fresh as the untainted rose, are pressed close to the lips of her love.

XIV.

Happiness without end to the gentle pair who have awaked in my soul a gleam of that happy joy that shall not return! Happiness to thy soul, lovely virgin of the curling locks!

XV.

O let me hear the hunter's step, with the sound of his darts and the noise of his dogs, upon the wide extended heaths; then youth shall beam on my cheek, when the voice of hunting the deer shall arise.

XVI.

The marrow of my bones shall awake when I hear the noise of horns, of dogs, and of bow-strings; and when the cry is heard, *The stag is fallen*, my heels leap in joy along the heights of the mountains.

XVII.

Then methinks I see the hound who attended me early and late; the hills which I was fond of haunting, and the rocks that were wont to re-echo the lofty horn.

XVIII.

I see the cave that often hospitably received our steps from night; chearfulness awaked at the warmth of her trees, and in the joys of her cups there was much mirth.

XIX.

There the smoke of the feast of deer arose; our drink from Treig*, and the wave our music; tho' ghosts should shriek, and mountains roar, reclined in the cave undisturbed was our rest.

H h 3

XX.

* *A River.*

XX.

I see Scur-cilt upon the side of the valley, where
the cuckow first raises her soft voice ; and the
beautiful green hill of the thousand firs, of herbs,
of fies, and of elks.

XXI.

I see the lake of the woody isle, and the mountain
ash bending over the wave.

* * * * *

XXII.

I see Beinard of beautiful curve, chief of a thou-
sand hills ; the dreams of stags are in her locks,
her head is the bed of clouds.

XXIII.

Hast thou forsaken me, happy dream ? Return yet
—one little glimpse return : Thou wilt not hear
me, alas ! I am sad. O mountains of my love,
farewel !

XXIV.

Adieu, sweet companions of my youth, and beau-
tiful virgins, adieu. I cannot see you : Yours
is the joy of summer, my winter is everlasting.

XXV.

O place me before the sun at noon, under the
shade, upon the clover and the daisy, where the
elk does pass. Will the dreams of youth ap-
proach me ?

XXVI.

Let a harp and a brimful shell be by my side, and
the shield that covered my forefathers in battle.
Open the hall where Ossian and Daol reside.
The Evening will come, and the bard shall be
no more.

XXVII.

XXVII.

But ah! before it comes, a little while before my
 shade departs to the residence of bards upon
 Ardven, from whence there is no return, give
 me the harp and the shell for the road, and
 then, my beloved harp and shell, then farewell!

An ODE to MAY. [Page 200.]

I.

AT the earliest dawn of morn, while the bushes
 are dropping with dew, while the day is clear-
 ing up, let us, from this low vale, make the plea-
 sing voice of the pipe be heard, and make the
 echoes of the rocks answer to the chearful notes.

II.

Let the fresh bushy birch breath its sweet odours
 on the stony heaps, and its leaves, wet with the
 mist of the morning, glitter with the beams of
 the sun.

III.

The buds of the branchy beech sprout out in the
 mists of May, the month favourable to the en-
 crease of the herd; their udders flow with milk,
 gaiety and love spread through the herd.

IV.

Let the verdure quickly spread over all the skirts
 of every secret grove. Let the juice ascend,
 twitting through the veins of the lowest shrubs,
 till they send forth multitudes of blossoms.

V.

Against the evening the cuckow and the mavis
 shall utter their notes from the bushes. This
 charming

charming month blushes with a variety of hues, drops with dew, and is sweet as the roses he breeds in his bosom.

VI.

On every place that was unsightly before, he spreads an undefiled garment. He banishes the frost with all its army of snows from the surly tops of the highest mountains; and frightened at the warmer looks of the sun, every spot flies from the face of the sky.

VII.

This month clothes the earth with herbs and flowers, the trees with leaves and blossoms; descending dews and fostering showers drop fatness on the plain.

VIII.

The clustering bees swarm over the field, and gather honey from every blossom; all earth is clothed in its gayest apparel.

IX.

Soon as the sun gilds the pinnacles of the mountains, the early joy begins; the birds of various hues and tuneful voices, cheerful and gay, pour forth their notes on every sprig, in every valley, no dissonance to disturb the choral band.

X.

When the evening descends, again the music begins, the new-born sprouts resound with the pleasing sweet voiced concert that swiftly runs through all the various changes of music, a music not to be surpassed by the most finished instrument that artists can form.

XI.

Even the diminutive wren, sprightly, brisk, and lively, joins in the general joy of the woods, and hails the morning with his sweet shrill notes,
and

and the redbreast sports in the branches overhead.

XIII.

See the goldfinch on a bare branch of the blasted oak strain every muscle, and pour his notes from the skirt of the hill, quick and lively, answering to the various stops of the pipe.

XIV.

The most uncultivated wilds breathe a flavour like the smell of the vintage. Now the pipe cheers my heart, from below the shade of yon tall-stemmed tree, when the maids gayly advance to draw the milk from the folded cattle.

XV.

Hard by, the shapely salmon, with his silver scales, and oary fins, swiftly cleaves the waters, glittering as he moves along, then starts, and leaps, and snaps the unwary fly.

XVI.

Soft and sunny, flowing with milk, summer advances over the fertile flowery plains; the wild deer rejoice in the woods, and the swain is enriched with the increase of his herds and flocks.

XVII.

See the tender younglings of the herd of various hues, fearful, starting at every noise, wanton and wild; they gayly sport on the green, then separate, and swiftly answer to the call of the mother.

XVIII.

O thou sweet primrose, that with thy pleasing hue smilest so sweetly on the side of the hill, while other flowers are yet hidden, thou art the earliest jewel that glitters on the brows of the spring.

M'LEOD'S

M'LEOD'S LAMENT. [Page 27.]

I.

NOW, solitary with the deep sound of ocean
in my ears, what change from what I wont
to be in former times?

II.

Then the pipe claimed the victory over all sorts of
music, when Patrick's finger guided the stops.

III.

Woe to him that puts his confidence in a world
that is subject to most wonderful changes!

IV.

They are more uncertain than the fall of dews, or
showers in a morning of May.

V.

Never have I seen, under the sun, a man that
could not apply this to himself.

VI.

Bear this from me to the hall where once the
chearful cup went round, where those that are
now sad wont to resort.

VII.

To the hospitable house and stately halls, where
once with joy I raised the chearful song.

VIII.

Sir Norman! from the Norwegian shore, early ele-
gance attended all thy paths.

IX.

Where are thy chearful halls and hospitable wel-
come? Now thou art for ever inclosed in the
silent grave.

X.

X.

The sons of music shall long remember, and
mark the dome where met the best of friends.

XI.

When I saw thy form, lovely was thy blooming
cheek under the clustering ringlets of thy yellow
hair.

XII.

Thy manners like thy person, straight and strong,
thy breast never harbour'd any envy nor un-
becoming thought.

XIII.

No other chief excelled in nobility of descent the
race of Roderick, renown'd in arms.

XIV.

No ornaments were to be found in a prince or
— hero, that did not adorn the person of my
love.

XV.

In strength and swiftness, in merit, and its fame,
in hospitality and modest grace.

XVI.

In action, and in hardy deeds, in wealth, in beau-
ty and graceful mein.

XVII.

In earnestness to learn, and in excelling in noble-
ness of manners.

XVIII.

Thy tuneful string answered to thy songs of
heroes; nature hid no part of knowledge from
thee.

XIX.

'Twas here the saying was well applied, The
fairest fruit upon the tallest tree.

XX.

XX.

M'Leod, my love! was a man renown'd, nor did
the heroes of knighthood begin in him.

XXI.

Thy race was known, when factions shook the
throne of pious Charles.

XXII.

From Lochlane sprung the hardy race, descen-
dants of the royal Magnus.

A D R E A M. [P. 132.]

I.

ON Monday last I fell asleep on a green hill,
by the shore of the sea, and saw in a
dream a beautiful maid dressed in a party-co-
loured garment, and addressed her with mild
words: Lovely maid with the slow rolling eye!
I wonder that you are thus alone in this wild
solitary glen. She answered me with a voice
sweet as the Poet's song—Another nymph is
by my side, and no youth yet can boast he
gained our love.

II.

I gazed on them; such a pair as nature never
formed before! My eyes were dazzled with the
sight—Their eyes were blue, the rose blushed
in their cheeks, and the brightest gold yielded
to the colour of their yellow locks—They
stole my heart, while, with a look full of grace,
they betrayed me into love.—Their eyes, their
shape, their bosoms whiter than the feathers
of the swan, their graceful step and moving air,
where

don ful

gaoghih 22

An Chànaic Vā aī

52, 53, 103, 305

rē - kheritch 140

lāis didh 342

Srāo 2 dhā 57

do ghāni 27

dhānt. 175

mire geale na vānt 127

cf. 247

